

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย
ในแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพรพรรณ อุดมา

กรกฎาคม 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย
ในแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพรพรรณ อดุมมา

สังกัด

สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

ปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค รวมทั้งการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค โดยใช้การวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กันไป จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศขาออกของไทยไปยังแอฟริกาใต้ โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการขนส่งทางรถไฟ ขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยไปยังแอฟริกาใต้ ได้แก่ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น รายได้เฉลี่ยต่อประชากร การสะสมทุนถาวร อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ การมีสิทธิมีเสียงของประชาชน คุณภาพของมาตรการควบคุม การควบคุมปัญหาทุจริต และ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และจากการประเมินประสิทธิภาพการผลิต พบว่า การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ทำให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค นอกจากนี้ยังพบความเชื่อมโยงของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ในมิติพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน มิติความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติการสร้างนวัตกรรมการค้าและการลงทุนอีกด้วย

คำหลัก: การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

Determinants of Thailand's Intra-Industry Trade and Foreign Direct Investment in South Africa for Regional Value Chain Development

Abstract

This research aims to investigate the determinants of Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment into South Africa for regional value chain development. Using multiple regression analysis on annual data, the empirical findings reveal that inflation rate, economic integration, and rail traffic have a positive and significant effect on the intra-industry trade between Thailand and South Africa. Meanwhile, GDP, income per capita, gross fixed capital, exchange rate, inflation rate, voice and accountability, regulatory quality, control of corruption, and economic integration have a positive and significant effect on foreign direct investment of Thailand into South Africa. Moreover, the technical efficiency results suggest that enhancing intra-industry trade between Thailand and South Africa and foreign direct investment into South Africa helps to develop a regional value chain. They facilitate a value chain development, in dimensions of public and private partnerships, economic integration, and innovation building in trade and investment.

Keywords: intra-industry trade, foreign direct investment, regional value chain

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา การค้าระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแอฟริกามีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจากประเทศไทยไปยังประเทศแอฟริกาได้ก็พบว่ามีความโน้มถ่วงการขยายตัวในหลายภาคอุตสาหกรรม การริเริ่มนโยบายไทย-แอฟริกา (Thai-Africa Initiative) เมื่อกลางปีค.ศ. 2013 นับเป็นก้าวที่สำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาได้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค (Regional value chain) ถือว่าเป็นบริบทที่สำคัญที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและแอฟริกาได้ และอาจเป็นทางออกหนึ่งของไทยในการก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกและนักลงทุนไทยจึงควรให้ความสำคัญกับการเป็นคู่ค้าและ/หรือผู้ร่วมลงทุนกับประเทศแอฟริกาได้ให้มากยิ่งขึ้น จากความสำคัญดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาได้ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-industry trade) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign direct investment) ของไทยในแอฟริกาได้ รวมถึงการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการเปลี่ยนแปลงบริบททางการค้าและการลงทุน และเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาได้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค

ในส่วนแรกของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยกำหนดการค้าการลงทุนของไทยและแอฟริกาได้ เน้นการศึกษาสถานการณ์การค้าและการลงทุนของไทยและแอฟริกาได้ โดยใช้ข้อมูลทศนิยมมาทำการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการค้าของไทยและแอฟริกาได้ ระดับการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาได้ สมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาได้ และปัจจัยกำหนดการค้าการลงทุนของไทยและแอฟริกาได้ ผลการศึกษา พบว่า มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับแอฟริกาได้ในช่วงปีค.ศ. 2005-2014 มีแนวโน้มการเติบโตที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เท่ากับร้อยละ 12.54 สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังแอฟริกาได้มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ข้าว ปลาและผลิตภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป และ อุปกรณ์สื่อสารและส่วนประกอบ พบว่า สินค้าส่งออกหลักของไทยไปยังแอฟริกาได้เป็นสินค้าที่มีศักยภาพทางการแข่งขันเพื่อการส่งออก (ค่าดัชนี RCA สูงกว่า 1) แต่หากพิจารณาระดับการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน พบว่า สินค้าส่งออกหลักของไทยเป็นการค้าระหว่างอุตสาหกรรมมากกว่าการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน (ค่าดัชนี IIT มีค่าอยู่ระหว่าง 0.0-0.4) ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาได้ในช่วงปีค.ศ. 2005-2012 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เพียงร้อยละ 2.42 ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาดถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และปัจจัยการแสวงหาปัจจัยการผลิต ส่วนปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาได้ ดังนั้นหากประเทศแอฟริกาได้มีการพัฒนาปัจจัยดังกล่าวมากขึ้น จะทำให้เกิดการหลั่งไหลของการค้าและการลงทุนจากประเทศต่างๆ ในโลกได้มากขึ้น เช่นเดียวกัน

ในส่วนที่ 2 ของการวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ โดยเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติที่เรียกว่า Multiple regression analysis ด้วยวิธี Ordinary least square ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการขนส่งทางรถไฟ ขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปยังแอฟริกาใต้ ได้แก่ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น รายได้เฉลี่ยต่อประชากร การสะสมทุนถาวร อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ การมีสิทธิ์มีเสียงของประชาชน คุณภาพของมาตรการควบคุม การควบคุมปัญหาทุจริต และ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ในส่วนที่ 3 ของการวิจัยนี้เน้นการประเมินประสิทธิภาพในห่วงโซ่มูลค่าที่เชื่อมโยงกิจกรรมการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ โดยทำการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยวิธีการข้อมูลย้อนกลับ พบว่า การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ทำให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างกัน และผลจากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยด้านสถาบันของแอฟริกาใต้ การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคแอฟริกา การเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ และการเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต ล้วนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางการค้าและการลงทุนของภูมิภาค ขณะที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน และด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สามารถส่งผลกระทบทางบวกและลบต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางการค้าและการลงทุนของภูมิภาค

และในส่วนที่ 4 เป็นการเสนอแนะนโยบายเพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนที่นำไปสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ด้วยการเชื่อมโยงของปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศขาออกกับห่วงโซ่มูลค่าในมิติพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน มิติความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติการสร้างนวัตกรรมการค้าและการลงทุนดังนี้ (1) แนวนโยบายต่อการสร้างพันธมิตรระหว่างภาครัฐและเอกชน ได้แก่ การจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ การเจรจาด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน การกำหนดนโยบายคุ้มครองนักลงทุนไทยในต่างประเทศ และ การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของนโยบายระหว่างประเทศ (2) แนวนโยบายต่อการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ควรเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ และการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและประเทศคู่ค้าของแอฟริกาใต้ เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลี และ (3) แนวนโยบายต่อการสร้างนวัตกรรมการค้าการลงทุน ควรเน้นการสร้างระบบที่เสี่ยงทางธุรกิจต่างประเทศ การสนับสนุนแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการลงทุน การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการบริโภคอย่างเป็นรูปธรรม และการสนับสนุนด้านการเงินในรูปแบบที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะนโยบายดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างกันของภาครัฐและภาคเอกชน และระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

Executive summary

In the last decade, trade and investment between Thailand and South Africa have steadily increased in various sectors. The Thai-Africa Initiative established in 2013 is a significant stepping stone towards the development of trade and investment relations between Thailand and South Africa. On the one hand, this is an important context that contributes to the mutual benefits between Thailand and South Africa. It assists Thailand to escape the middle income trap, on the other hand. It could lead to the regional value chain development, eventually. Therefore, traders and investors of Thailand should be aware with the fact that South Africa is one of potential trading partners in the world. Thereby, this research aims to study the trade and investment relations, and the determinants of intra-industry trade and foreign direct investment between Thailand and South Africa. Moreover, it also focuses on the efficiency evaluation of intra-industry trade and foreign direct investment on regional value chain development. The beneficial policies for trade and investment between Thailand and South Africa are also provided.

Firstly, it is to demonstrate the stylized facts of trade and investment between Thailand and South Africa. The comparative advantage in trade, the level of intra-industry trade, the foreign direct investment performance, and the deterministic factors of trade and investment are quantitatively and qualitatively analyzed using the secondary data. The results show that trade between Thailand and South Africa grew at a compound annual growth rate of 12.54% between 2005 and 2014. Thailand's top exports to South Africa were parts and accessories of vehicles, rice, fish, petroleum oils, and telecommunication equipment. Most major exports have a comparative advantage in trade between Thailand and South Africa ($RCA > 1$). Essentially, all of these export products have the low level of intra-industry trade ($0 < IIT < 0.4$). It is hardly possible to create supply chain between them. Furthermore, the results also exhibit that Thailand's foreign direct investment to South Africa increased at a compound annual growth rate of 2.41% over the period of 2005 to 2014. The deterministic factors of trade and investment are market seeking, policy framework and economic integration, and resource seeking, respectively. On the contrary, business facilitation is an obstructive factor of trade and investment.

Secondly, it is to investigate the determinants affecting Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment in South Africa. Using multiple regression analysis on annual data, the empirical findings reveal that inflation rate, economic integration, and rail traffic have a positive and significant effect on the intra-industry trade between Thailand and South Africa. Meanwhile, GDP,

income per capita, gross fixed capital, exchange rate, inflation rate, voice and accountability, regulatory quality, control of corruption, and economic integration have a positive and significant effect on foreign direct investment of Thailand into South Africa.

Thirdly, it is to evaluate the technical efficiency toward regional value chain development between Thailand and South Africa. Both quantitative and qualitative analyses are employed. In quantitative aspect, the data envelopment analysis method is applied. The empirical results express that Thailand and South Africa are performing efficiently in trade and foreign investment. Enhancing intra-industry trade between Thailand and South Africa and foreign direct investment into South Africa assists to develop a regional value chain. In qualitative aspect, the in-depth interview from key informants is used. It found that the institutional conditions, central of Africa region, emerging market, and supply chain hub in South Africa are significant factors that facilitate a doing business environment in South Africa. Meanwhile, the economic and infrastructure conditions and economic integration could positively and negatively affect a business value chain. Regarding regional value chain development in Thailand and South Africa, the focus is on dimensions of public and private partnerships, economic integration, and innovation building in trade and investment.

Lastly, it is to provide the appropriate policies for trade and investment between Thailand and South Africa to improve regional value chain. There are three dimensional policies for regional value chain improvement: (1) The policies for public-and-private partnerships should be maintained both soft and hard policies. The establishment of trade and investment data center, the negotiation in trade and investment facilitation, the protection of investor abroad, and the implementation in national strategic plan are in place. (2) The policies on economic integration should be carefully established, especially, a public and private cooperation in Thailand, an economic integration between Thailand and South Africa, and an economic cooperation with the second tier counterpart e.g. China, India, Japan and South Korea. (3) The policies toward innovation building in trade and investment should be set and monitored at the highest level, so that a whole of approach ensures tangibility, certainty, and stability. It includes building an international business mentoring program, upgrading an innovation process on trade and investment, developing the demand and supply chain, and financial supporting. However, the collaboration between public and private sector of Thailand and South Africa should be performed in order to achieve the effective outcome.

สารบัญ

บทคัดย่อ	i
Abstract	ii
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	iii
Executive summary	v
สารบัญ	vii
สารบัญรูป.....	ix
สารบัญตาราง	xi
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของการศึกษา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 วิธีการศึกษา	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค.....	20
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	22
บทที่ 3 ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้	24
3.1 การค้าระหว่างประเทศไทยแอฟริกาใต้.....	24
3.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้	30
3.3 ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้.....	34
บทที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก.....	53
4.1 แบบจำลองและวิธีการศึกษา.....	53
4.2 ผลการศึกษา.....	58
4.3 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศขาออก	82
บทที่ 5 การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค.....	84
5.1 การประเมินประสิทธิภาพของ IIT และ OFDI ต่อห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค.....	84

5.2 บริบทการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้.....	93
5.3 แนวนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค: กรณีศึกษาประเทศไทยและแอฟริกาใต้.....	102
บทที่ 6 ระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้	107
6.1 ภาพรวมของระบบ	107
6.2 แผนที่	110
6.3 ปัจจัยกำหนดการค้า.....	113
6.4 ปัจจัยการกำหนดการลงทุน	115
6.5 การดำเนินธุรกิจในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้	117
6.6 แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า.....	118
6.7 รูปถ่ายจากงานวิจัย.....	119
6.8 ข้อมูลเกี่ยวกับระบบ	120
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	121
7.1 บทสรุป	121
7.2 ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	129

สารบัญรูป

รูปที่ 1.1 มูลค่าการค้าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	2
รูปที่ 1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework).....	5
รูปที่ 2.1 กรอบปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเขาเข้า.....	18
รูปที่ 2.2 กรอบการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคเพื่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค	20
รูปที่ 2.3 กรอบการทำงานว่าด้วยการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	22
รูปที่ 3.1 แนวโน้มการนำเข้าส่งออกระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	24
รูปที่ 3.2 เปรียบเทียบสัดส่วนการส่งออกและความได้เปรียบทางการส่งออกสินค้าไทยในแอฟริกาใต้.....	27
รูปที่ 3.3 เปรียบเทียบสัดส่วนการส่งออกและความได้เปรียบทางการส่งออกสินค้าแอฟริกาใต้ในไทย.....	28
รูปที่ 3.4 ความสามารถในการแข่งขันและการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของสินค้าส่งออกหลักของไทยใน	29
รูปที่ 3.5 สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น	31
รูปที่ 3.6 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาใต้	32
รูปที่ 3.7 ดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยและขาเข้าของแอฟริกาใต้	33
รูปที่ 3.8 ขนาดของเศรษฐกิจและรายได้ต่อหัวของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014.....	35
รูปที่ 3.9 มูลค่าเพิ่มรายสาขาการผลิตของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างปี 2004-2013	36
รูปที่ 3.10 การประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2015-2016	40
รูปที่ 3.11 ลำดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2016	41
รูปที่ 3.12 ลำดับเหตุการณ์ความสัมพันธ์สำคัญระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้.....	50
รูปที่ 5.1 เปรียบเทียบห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคและรายประเทศด้วย IIT และ OFDI ระหว่างปีค.ศ. 1995-2011	90
รูปที่ 5.2 เปรียบเทียบการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคและรายประเทศด้วย IIT ระหว่างปีค.ศ. 1995-2011.....	91
รูปที่ 5.3 เปรียบเทียบการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคและรายประเทศด้วย OFDI ระหว่างปีค.ศ. 2005-2011	92
รูปที่ 5.4 แนวนโยบายการค้าและการลงทุนสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค	102
รูปที่ 6.1 หน้าหลักของระบบ BI บน (ก) หน้าจอคอมพิวเตอร์ (ข) แท็บเล็ต (ค) โทรศัพท์เคลื่อนที่.....	108
รูปที่ 6.2 รายการหลักของระบบ	109
รูปที่ 6.3 ตัวเลขที่น่าสนใจ	109
รูปที่ 6.4 แผนที่และข่าวสาร	110
รูปที่ 6.5 รายการแผนที่.....	110
รูปที่ 6.6 แผนที่แสดง (ก) เมืองสำคัญ และ (ข) รายละเอียดของเมือง	111
รูปที่ 6.7 การแสดงผล (ก) ข้อมูลเฉพาะที่เลือก (ข) ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่ออธิบายแผนภาพ	112
รูปที่ 6.8 (ก) แผนภาพวงกลม (ข) รายละเอียดย่อย (ค) คำอธิบายเพิ่มเติม.....	114
รูปที่ 6.9 รายการปัจจัยกำหนดการลงทุน	115

รูปที่ 6.10 แผนภาพการลงทุนในรูปแบบกราฟเส้นสองแกน	115
รูปที่ 6.11 (ก) การดูรายละเอียดของข้อมูล (ข) การเลือกเฉพาะรายการ	116
รูปที่ 6.12 การแสดงข้อมูลการดำเนินธุรกิจในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้	117
รูปที่ 6.13 การแสดงผลข้อมูลแนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า	118
รูปที่ 6.14 ภาพจากงานวิจัย	120
รูปที่ 6.15 ข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับระบบ	120

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	สรุปประเด็นวิจัย เครื่องมือที่ใช้ และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	9
ตารางที่ 3.1	สินค้าส่งออกและนำเข้าสำคัญของประเทศไทยไปยังแอฟริกาใต้ 10 อันดับแรก ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014	25
ตารางที่ 3.2	ดัชนีชี้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2005-2014	26
ตารางที่ 3.3	ดัชนีชี้วัดการค้าอุตสาหกรรมเดียวกันของประเทศไทยในตลาดแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014.....	28
ตารางที่ 3.4	การเข้าร่วมกำลังแรงงาน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำและอัตราการรู้หนังสือของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2014...37	
ตารางที่ 3.5	การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2014 แยกตามรายปัจจัย.....	38
ตารางที่ 3.6	ระบบการเงินของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ปีค.ศ. 2014	39
ตารางที่ 3.7	ความยากง่ายของการประกอบธุรกิจในประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2016.....	42
ตารางที่ 3.8	สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการค้าการลงทุนของไทยและแอฟริกาใต้.....	51
ตารางที่ 4.1	ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในแบบจำลอง	55
ตารางที่ 4.2	ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตามแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน	58
ตารางที่ 4.3	ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตามแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก	60
ตารางที่ 4.4	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT	62
ตารางที่ 4.5	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง).....	63
ตารางที่ 4.6	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ OFDI.....	64
ตารางที่ 4.7	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ IIT	65
ตารางที่ 4.8	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง)	66
ตารางที่ 4.9	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ OFDI	67
ตารางที่ 4.10	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ IIT	69
ตารางที่ 4.11	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง).....	70
ตารางที่ 4.12	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ OFDI	71
ตารางที่ 4.13	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ OFDI (with Robust standard errors).....	72
ตารางที่ 4.14	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ IIT	72
ตารางที่ 4.15	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง).....	73
ตารางที่ 4.16	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ IIT (with Robust standard errors)	74
ตารางที่ 4.17	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ OFDI.....	75
ตารางที่ 4.18	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT	76
ตารางที่ 4.19	ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง).....	77

ตารางที่ 4.20 ผลการประเมินค่าปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT (with Robust standard errors).....	77
ตารางที่ 4.21 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ OFDI.....	78
ตารางที่ 4.22 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT	79
ตารางที่ 4.23 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง).....	80
ตารางที่ 4.24 ผลการประเมินค่าปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT (with Robust standard errors).....	80
ตารางที่ 4.25 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ OFDI.....	81
ตารางที่ 4.26 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก	82
ตารางที่ 5.1 สัดส่วนของมูลค่าของสินค้าและบริการที่เกิดจากการเพิ่มมูลค่าต่อมูลค่าส่งออกระหว่างปีค.ศ.1995-2011 .	85
ตารางที่ 5.2 การเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ.2011	86
ตารางที่ 5.3 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในแบบจำลอง DEA	88
ตารางที่ 5.4 ค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนามหัพหังโซ่มูลค่าของภูมิภาคจาก IIT และ OFDI ระหว่างปีค.ศ. 1995-2011	89
ตารางที่ 5.5 ค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนามหัพหังโซ่มูลค่าของภูมิภาคจาก IIT ระหว่างปีค.ศ. 1995-2011.....	91
ตารางที่ 5.6 ค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนามหัพหังโซ่มูลค่าของภูมิภาคจาก OFDI ระหว่างปีค.ศ. 2005-2011.....	92
ตารางที่ 5.7 ภาพรวมบริบทการค้าเงินธุรกิจในแอฟริกาใต้เพื่อการพัฒนาหังโซ่มูลค่าของภูมิภาค	101

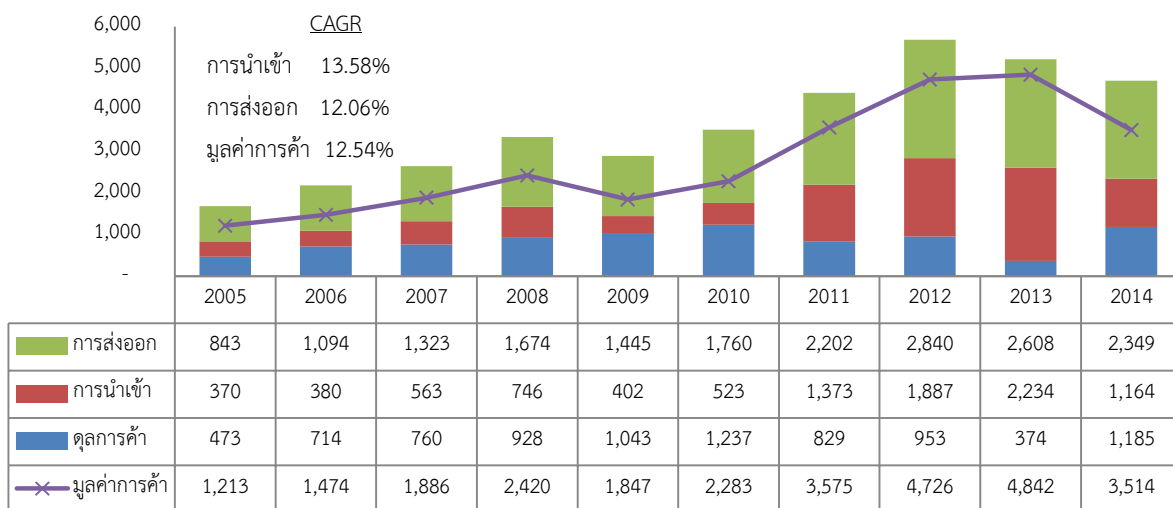
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการศึกษา

การประกาศการริเริ่มทางนโยบายไทย-แอฟริกา (Thai-Africa Initiative) เมื่อกลางปีค.ศ. 2013 นั้นถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ในด้านการค้า การลงทุน การขนส่งและโลจิสติกส์ของไทยที่มีต่อการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจเชิงรุกต่อประเทศในภูมิภาคแอฟริกา ประเทศแอฟริกาได้ถือว่าเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนของภูมิภาคแอฟริกา และได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในสมาชิกกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นตลาดใหม่ที่สำคัญของโลก ที่รู้จักกันในนามกลุ่มประเทศ BRICS เมื่อปีค.ศ. 2011 นอกจากนี้แอฟริกาได้ยังเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมเพื่อพัฒนาภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้ (Southern African Development Community: SADC) ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจแอฟริกา (African Economic Community: AEC) ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีค.ศ. 1991 ปัจจุบัน AEC อยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนาสู่เขตการค้าเสรี (Tripartite Free Trade Area: TFTA) ภายในปีค.ศ. 2017 ดังนั้นการริเริ่มทางนโยบายไทย-แอฟริกา ตลอดจนการพัฒนาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของภูมิภาคแอฟริกา จึงส่งผลให้ทุกภาคส่วนของไทยทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบธุรกิจนำเข้าส่งออก และนักลงทุน เริ่มมีการเคลื่อนไหวและวางแผนเพื่อรองรับการค้าและการลงทุนที่มีการเปิดกว้างมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่เป็นการยกระดับความสัมพันธ์กับภูมิภาคแอฟริกาในฐานะหุ้นส่วนด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา แต่เป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนของไทย ตลอดจนการสร้างสมรรถนะทางการแข่งขันของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียและแอฟริกาต่อไป

แม้ว่าการริเริ่มทางนโยบายไทย-แอฟริกาจะเป็นการพัฒนาความเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าของการค้าและการลงทุน ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพของห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคได้เป็นอย่างดี แต่ปัจจุบัน การพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาได้อยู่ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมด้านการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-แอฟริกาได้เป็นหลัก ในปีค.ศ. 2003 จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ด้านการค้าระหว่างไทยและแอฟริกานั้นมีมาช้านาน ซึ่งต่างจากการลงทุนระหว่างกันที่ยังมีมูลค่าไม่มากนัก จากข้อมูลการค้า การส่งออก และการนำเข้า และดุลการค้าระหว่างไทยและแอฟริกาได้ขององค์การการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD, 2014) (รูปที่ 1.1) พบว่า ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 การค้าระหว่างไทยกับแอฟริกาได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีมูลค่าการค้าเฉลี่ยเท่ากับ 2,778 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือมีการเติบโตทางการค้าสะสมเฉลี่ยต่อปี (CAGR) อยู่ในอัตราร้อยละ 12.54 และไทยได้ดุลการค้าเฉลี่ย 850 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี โดยเฉพาะในปีค.ศ. 2012 ก่อนเกิดภาวะวิกฤตทางการเมืองในประเทศไทย ได้ดุลการค้ารวม 953 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ไทยส่งออกไปยังแอฟริกาได้รวม 2,840 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 29 จากปีค.ศ. 2011 ส่วนการนำเข้ามีมูลค่ารวม 1,887 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 37 จากปีค.ศ. 2011 ประเทศไทยถือว่าเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของแอฟริกาใต้ ในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่นเดียวกับแอฟริกาใต้ก็เป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยในภูมิภาคแอฟริกาอีกด้วย

รูปที่ 1.1 มูลค่าการค้าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 (ล้านเหรียญสหรัฐ)

หากพิจารณาสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังแอฟริกา ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 ประกอบด้วย ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ข้าว ปลาและผลิตภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ ผลิตภัณฑ์ยาง และ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ขณะที่สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากแอฟริกาใต้ ได้แก่ ทองคำ อลูมิเนียม ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจือ เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ เคมีภัณฑ์ เครื่องเพชรพลอย และอัญมณี ถ่านหิน เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ และ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ นอกจากนี้ยังพบว่า การเติบโตทางการค้าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้มีแนวโน้มมาจากการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน การขยายตัวทางการค้าจะเป็นการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตภายในอุตสาหกรรมเดียวกันที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่จัดสรรกันระหว่างสายการผลิตภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ดังนั้น จึงมีส่วนทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาดการผลิต อีกนัยหนึ่ง การขยายตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันมีผลต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้อย่างมาก ดังนั้นหากประเทศไทยได้ขยายความร่วมมือด้านการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันให้มากขึ้น เป็นไปได้ว่าห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจะได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง

นอกจากแอฟริกาใต้จะมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและแร่ธาตุ เช่น ทองคำ ถ่านหิน แร่เหล็ก แพลตตินัม แมงกานีส ยูเรเนียม และโครเมียม ที่เหมาะกับการเป็นแหล่งการผลิตอุตสาหกรรมหนักแล้ว แอฟริกาใต้ยังมีความสำคัญของการเป็นประเทศทางภูมิยุทธศาสตร์ของการเชื่อมโยงกับประเทศในโลกตะวันออกและตะวันตกได้เป็นอย่างดี จึงทำให้แอฟริกาใต้กลายเป็นจุดกระจายสินค้าทางเรือที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก และถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีสมรรถนะสูงในการรองรับการลงทุนจากต่างชาติอีกด้วย รวมถึงการมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญกับสหภาพยุโรป ในนามของเขตการค้าเสรีของกลุ่มประชาคมเพื่อการพัฒนาแห่งภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคอเมริกาใต้ ที่เสมือนเป็นใบเบิกทางอย่างหนึ่งในการเชื่อมโยงการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

ต่างๆในภูมิภาคยุโรปและอเมริกาใต้ และเป็นส่วนสำคัญของการขยายตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

จากความสำคัญดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-industry trade) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก (Outward foreign direct investment) ของไทยในแอฟริกาใต้ รวมถึงการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการเปลี่ยนแปลงบริบททางการค้าและการลงทุน และเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
- 3) เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการเปลี่ยนแปลงการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก
- 4) เพื่อเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย
- 5) เพื่อนำเสนอระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ในรูปแบบของ Business Intelligence ที่ช่วยให้ผู้บริหารจากภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่เป้าหมายได้แก่สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ที่เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทยในภูมิภาคแอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงบริบทการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และแนวทางการดำเนินงานเชิงรุกและเชิงรับอย่างเหมาะสมเพื่อการพัฒนาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาในครั้งนี้จะทำการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแอฟริกาใต้ ดังนั้นขอบเขตด้านประชากรจึงประกอบด้วยภาคส่วนที่สำคัญ 3 ภาคส่วน ซึ่งถือเป็นภาคส่วนที่สำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ในปัจจุบัน ได้แก่

- ภาครัฐและเอกชน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน อาทิ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญหนึ่งต่อการกำหนดการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้
- ผู้ประกอบการเพื่อการนำเข้าส่งออก ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ทำการผลิตเพื่อการนำเข้าส่งออกสินค้าที่สำคัญๆ ไปยังประเทศแอฟริกาใต้ อาทิ ผู้ประกอบการส่งออกข้าว อาหารทะเลกระป๋อง รถยนต์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
- นักลงทุนไทยในแอฟริกาใต้ ได้แก่ นักลงทุนไทยที่ไปประกอบธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ อาทิ ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมหนัก และอุตสาหกรรมด้านพลังงาน เป็นต้น

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาถึงปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแอฟริกาใต้ กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่มาจากข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ รายละเอียดอย่างย่อ ดังนี้

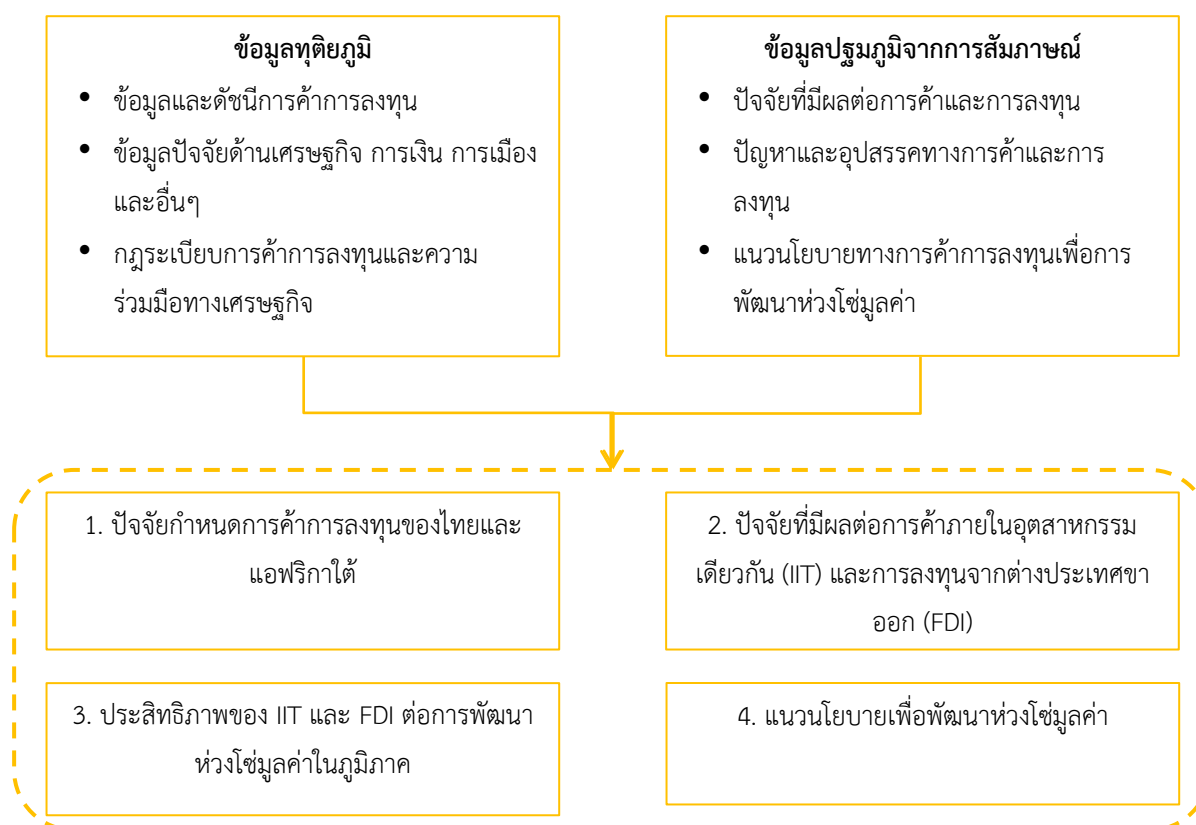
- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงบริบทการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งจะเป็ข้อมูลอ้างอิงถึงความสัมพันธ์ในบริบทดังกล่าวต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอดีตจนถึงปัจจุบัน อาทิ มูลค่าการส่งออก การนำเข้า และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจมหภาค การผลิต แรงงาน การเงิน การเมือง นโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และการขนส่งและโลจิสติกส์ ที่มีผลต่อการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ รวมทั้งดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ เป็นต้น และฐานข้อมูลด้านกฎระเบียบทางการค้าและการลงทุน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน เป็นต้นที่มีส่งผลต่อการขยายตัวการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้
- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในกลุ่มประชากรเป้าหมาย เป็นข้อมูลสถานการณ์ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ โดยมีคำถามเปิด อาทิ ในภาคผู้ประกอบการผลิตเพื่อการส่งออกและนักลงทุนไทยในแอฟริกาใต้ จะศึกษาปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแอฟริกาใต้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว รวมทั้งแนวทางการวางแผนการดำเนินงาน ต่อการมิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค หรือในภาครัฐและเอกชน จะศึกษาถึงแนวนโยบายและทิศทางเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าจากการเปลี่ยนแปลงการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแอฟริกาใต้

1.4 วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ซึ่งลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นหาข้อค้นพบรวบรวมข้อเท็จจริงและทดลองเพื่อหาเหตุและผล รวมถึงแนวโน้มและทิศทางที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและเอกชนนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการค้าการลงทุนและเศรษฐกิจของไทยและแอฟริกาใต้ โดยมีกรอบการศึกษา (รูปที่ 1.2) การเก็บข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ แยกตามประเด็นการวิจัยดังนี้

- 1) ปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้
- 3) ประสิทธิภาพของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค
- 4) แนวโน้มนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค: กรณีศึกษาประเทศไทยและแอฟริกาใต้

รูปที่ 1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

1.4.1 ปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

การศึกษาปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนเบื้องต้นของไทยและแอฟริกาใต้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลทฤษฎีภูมิที่เกี่ยวข้องกับบริบทการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญ รวมถึงนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานเชิงรุกและเชิงรับของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มูลค่าการนำเข้าส่งออก และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยและแอฟริกาใต้ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจมหภาค การผลิต แรงงาน การเงิน การเมือง นโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และการขนส่งและโลจิสติกส์ ที่มีผลต่อการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รวมทั้งดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ กฎระเบียบทางการค้าและการลงทุน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุนเป็นต้นที่มีส่งผลต่อการขยายตัวการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ และนโยบายของรัฐบาลทั้งสองประเทศที่มีต่อการพัฒนาการค้าการลงทุน เป็นต้น ซึ่งรวบรวมข้อมูลและสถิติจากเอกสารที่มีการเผยแพร่ของหน่วยงานราชการที่สำคัญของไทยในระดับประเทศ เช่น กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ กรมเจรจาการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าภายใน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงพริทอเรีย สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ และฐานข้อมูล UNCTAD Database, World Development Indicators ของ World Bank, South African Reserve Bank และ International Country Risk Guide (ICRG) ของ The PRS Group นอกจากนี้ยังรวมถึงวารสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือพิมพ์ หรือเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และข้อมูลการเผยแพร่ด้านข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศจากหน่วยงานและเอกสารวิชาการต่างๆ

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาประเด็นนี้ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือเชิงปริมาณที่นำมาใช้เป็นสถิติอย่างง่ายและดัชนีชี้วัดทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ได้แก่ ดัชนีชี้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage Index) ดัชนีชี้วัดการค้าที่มาจากอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-Industry Trade Index) และ ดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment Performance Index) จากนั้นนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ทำการวิเคราะห์เบื้องต้นด้านการค้า การลงทุน เศรษฐกิจ การเงิน โครงสร้างพื้นฐาน และตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญของประเทศแอฟริกาใต้ที่มีต่อการส่งเสริม/สนับสนุนการค้าและการลงทุนของประเทศไทย ที่นำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค” รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคธุรกิจที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ภาคเอกชนและภาคธุรกิจสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินศักยภาพทางการค้าและการลงทุน เพื่อใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจต่อไป

1.4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้

ในการศึกษานี้ เป็นการพิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ ด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) จากข้อมูลทุติยภูมิ แบบจำลองการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ถูกสร้างขึ้นมาจากแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเงิน การเมือง นโยบายของรัฐบาลและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และการขนส่งและโลจิสติกส์ มีอิทธิพลต่อการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ การรวบรวมข้อมูลรายปีระหว่างปีค.ศ. 1995-2014 ของปัจจัยการนำเข้าและส่งออกระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเงิน การเมือง นโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และการขนส่งและโลจิสติกส์ มาจากฐานข้อมูล UNCTAD Database, World Development Indicators ของ World Bank, South African Reserve Bank และ International Country Risk Guide (ICRG) ของ The PRS Group จากนั้นทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแบบจำลองดังกล่าวด้วยเครื่องมือทางเศรษฐมิติ ที่เรียกว่า การวิเคราะห์ Panel Data Analysis ด้วยวิธี Fixed Effects Model และ Random Effects Model และการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกี่ยวข้องต่อการขยายตัวด้านการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันที่มีต่อการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ข้างต้น สามารถใช้ประกอบการประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคและแนวทางการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคธุรกิจที่สามารถระบุระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ เพื่อใช้ในการกำหนดโอกาสและและทิศทางการการค้าและการลงทุนกับประเทศแอฟริกาใต้ ภาครัฐสามารถใช้เป็นผลการศึกษาดังกล่าวในการประเมินศักยภาพการค้าการลงทุน และการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคเพื่อใช้ในการวางกรอบนโยบายเศรษฐกิจและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ขณะที่ภาคเอกชนและภาคธุรกิจสามารถใช้ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลในการวางแผนทางธุรกิจและกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจระหว่างประเทศอีกด้วย

1.4.3 ประสิทธิภาพของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

การศึกษาประสิทธิภาพของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนี้ เป็นการประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) จากข้อมูลทุติยภูมิ และ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative analysis) จากข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้

การประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณนี้ มีการกำหนดสมมติฐานว่าการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้มีผลต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค โดยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของห่วงโซ่มูลค่าจากการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ระหว่างปี ค.ศ. 1995-2014 ด้วยวิธีการข้อมูลเอบลอม (Data Envelopment Analysis : DEA) ซึ่งตัวแปรปัจจัยการผลิต (Inputs) ประกอบด้วย 2 ตัวแปรหลัก ได้แก่การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (IIT) และมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ (FDI) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลของการเติบโตทางการค้าและการลงทุนต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค และตัวแปรผลผลิต (Output) ได้แก่มูลค่าการค้าสินค้าที่เพิ่มมูลค่า (Trade in Valued Added: TIVA) ระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ หรือ มูลค่าเพิ่มของสินค้าจากการนำเข้าสินค้าชั้นกลางและการบริการเพื่อการส่งออก (Domestic valued added embedded in exports of other countries: DVA) ซึ่งกำหนดให้แสดงถึงการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าจากการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ผลลัพธ์ของการประเมินประสิทธิภาพออกมาเป็นค่าเดี่ยว (Single Efficiency Index) ที่ใช้ในการชี้วัดระดับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคในระยะเวลาที่ผ่านมา แหล่งข้อมูลของปัจจัยการผลิตและผลผลิตมาจากฐานข้อมูล OECD Stat. Extract, UNCTAD Database และ World Development Indicators ของ World Bank

การประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ที่เกี่ยวข้อง กับ 1) ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้ 2) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการค้าและการลงทุน และ 3) แนวทางการพัฒนาการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้เพื่อนำไปสู่การสร้างห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคใน 3 มิติ ได้แก่ มิติพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน มิติความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติการสร้างนวัตกรรมการค้าและการลงทุน โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมการค้าและการลงทุนกับประเทศแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐบาล ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงพริทอเรีย กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศและ/หรือกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หอการค้าไทย-แอฟริกาใต้ และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมทั้งผู้ประกอบการไทยที่ดำเนินการค้ากับประเทศแอฟริกาใต้และผู้ลงทุนของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ จำนวน 5 ราย

ผลจากการประเมินประสิทธิภาพการค้าการลงทุนข้างต้น สามารถใช้ประกอบการเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย รวมทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำข้อมูลวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการผลักดันให้เกิดการนำกลไกการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคเพื่อการพัฒนาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ รวมถึงแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย เพื่อการพัฒนาศักยภาพ

การผลิตในประเทศ การนำเข้าส่งออก และการลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

1.4.4 แผนนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค: กรณีศึกษาประเทศไทยและแอฟริกาใต้

ในส่วนนี้ เป็นการเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย โดยนำผลการศึกษาข้างต้น รวมทั้งแนวคิดการกำหนดนโยบายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ อาทิ แนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ และการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจโลก มาสังเคราะห์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคธุรกิจสามารถนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคนี้ ไปประยุกต์ใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้เกิดความเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวได้นำมาจัดทำระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ในรูปแบบของ Business Intelligence ที่สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้อีกด้วย

ตารางที่ 1.1 สรุปประเด็นวิจัย เครื่องมือที่ใช้ และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

ประเด็นการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์	ผล (Output) ที่ได้รับจากโครงการ	ประโยชน์ที่ได้
ปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ (บทที่ 3)	- การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยใช้อัตราการเติบโตของการค้าการลงทุน ดัชนีชี้วัดทางการค้าและการลงทุน Macroeconomic analysis ร่วมกับ Related economic indicators นโยบายทางการค้าและการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	- สถานการณ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้จากอดีตจนถึงปัจจุบัน - ความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ผ่านดัชนีชี้วัดด้านการค้าและการลงทุน - เงื่อนไข ระเบียบและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้	- ภาครัฐและเอกชนสามารถทราบถึงบริบทการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้ รวมทั้งทิศทางการส่งเสริมการค้าและการลงทุนกับประเทศแอฟริกาใต้ - ภาครัฐและเอกชนสามารถใช้ประโยชน์และทราบถึงเงื่อนไข ระเบียบและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากความตกลงระหว่างประเทศและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของไทยในประเทศแอฟริกาใต้

ประเด็นการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์	ผล (Output) ที่ได้รับจากโครงการ	ประโยชน์ที่ได้
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก (บทที่ 4)	- การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) ที่เรียกว่า Panel Data Analysis โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Fixed effect model และ random effect model และ Multiple Regression Analysis	- ได้ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของประเทศไทยในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้	- ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคธุรกิจที่สามารถระบุระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ เพื่อใช้ในการกำหนดโอกาสและทิศทางการการค้าและการลงทุนกับประเทศแอฟริกาใต้ ภาครัฐสามารถใช้เป็นผลการศึกษาดังกล่าวในการประเมินศักยภาพการค้าการลงทุนและการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคเพื่อใช้ในการวางกรอบนโยบายเศรษฐกิจและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ขณะที่ภาคเอกชนและภาคธุรกิจสามารถใช้ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลในการวางแผนทางธุรกิจและกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจระหว่างประเทศอีกด้วย
ประสิทธิภาพของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค และ แนวนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค (บทที่ 5)	- การวิเคราะห์เชิงปริมาณร่วมกับคุณภาพ - การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยวิธีการข้อมูลโอบล้อม (Data Envelopment Analysis : DEA) - การวิเคราะห์แบบ Content analysis	- ได้ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการการเปลี่ยนแปลงการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก - ผลการประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ ตลอดจนศักยภาพทางเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้ - ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเชิงรุกและเชิงรับ	- ภาครัฐและเอกชนสามารถนำข้อมูลวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการผลักดันให้เกิดการนำกลไกการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคเพื่อการพัฒนาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ รวมถึงแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย เพื่อการพัฒนาศักยภาพการผลิตในประเทศ การนำเข้าส่งออก และการลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์	ผล (Output) ที่ได้รับจากโครงการ	ประโยชน์ที่ได้
จัดทำระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ (บทที่ 6)	- การจัดทำระบบ Business Intelligence	- ระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ในรูปแบบของ Business Intelligence	- Business Intelligence ที่ช่วยให้ผู้บริหารจากภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มุ่งเน้นการอธิบายการดำเนินกิจกรรมทางการค้าระหว่างประเทศโดยอาศัยแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางการค้า (Krugman et al., 2014) เริ่มตั้งแต่**ทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercantilism)** ที่ให้ความสำคัญกับความมั่งคั่งของประเทศโดยเน้นการส่งออกสินค้ามากกว่าการนำเข้าเพื่อสร้างความได้เปรียบของประเทศ ด้วยการดำเนินนโยบายผูกขาดการค้า อาทิ การตั้งกำแพงสินค้า การห้ามและจำกัดการนำเข้า ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาเป็นทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยมสมัยใหม่ (New Mercantilism) ที่ให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจควบคู่กับการเมืองและสังคม โดยทางเศรษฐกิจเน้นให้เกิดดุลการค้าที่มีความได้เปรียบ (Favorable balance of trade) ต่อมาอดัม สมิท (Adam Smith) ได้นำเสนอแนวคิด**ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage)** เป็นความได้เปรียบในการผลิตที่ประเทศหนึ่งสามารถผลิตสินค้าได้จำนวนมากกว่าอีกประเทศหนึ่งเมื่อปัจจัยการผลิตจำนวนเท่ากัน ซึ่งความได้เปรียบโดยสมบูรณ์นี้เกิดจากการแบ่งงานกันทำ (Division of labor) ตามความถนัด ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญ (Specialization) ในการผลิตสินค้านั้นและนำไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ตนต้องการ ซึ่งจะทำให้การค้าระหว่างประเทศเกิดประโยชน์สูงสุด แนวคิดนี้สนับสนุนการใช้นโยบายการค้าเสรีโดยไม่มีการควบคุมแทรกแซงใดจากภาครัฐ จากนั้นเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ได้พัฒนาแนวคิด**ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)** ต่อจากทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ที่เน้นให้ประเทศส่งออกสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (หรือใช้ต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบต่ำกว่า) และนำเข้าสินค้าที่ตนไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เช่นนี้จะทำให้ทุกประเทศได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) แม้ว่าประเทศหนึ่งอาจมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศคู่ค้าทุกชนิด แต่ก็ยังสามารถได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศโดยผลิตและส่งออกสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ หรือก่อให้เกิดผลได้จากการค้า (Gain from trade) กับทั้งสองประเทศ

นอกจากนี้ **ทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยการผลิต (Theory of Factor Proportions)** หรือเรียกกันว่า ทฤษฎีเฮคเซอร์-โอห์ลิน (Heckscher-Ohlin Theorem) ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายโดยนักเศรษฐศาสตร์ 2 คนคือ เอลิ เฮคเซอร์ (Eli Heckscher) และเบอร์ทิล โอห์ลิน (Bertil Gotthard Ohlin) ได้อธิบายถึงการค้าระหว่างประเทศโดยเน้นที่ความสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิตเป็นหลัก “ประเทศจะส่งออกสินค้าที่มีความเข้มข้นในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างสมบูรณ์ และจะนำเข้าสินค้าที่มีความเข้มข้นในการใช้ปัจจัยการผลิตที่ขาดแคลน” ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับความแตกต่างกันของปัจจัยการผลิตเริ่มต้นโดยเปรียบเทียบ (Relative Factor Endowments) ที่แต่ละประเทศมีอยู่และราคาปัจจัยการผลิตโดยเปรียบเทียบ (Relative Factor Prices) ระหว่างประเทศ นั่นคือ แต่ละประเทศจะส่งออกสินค้าที่ปัจจัยการผลิตมีมากโดยเปรียบเทียบ และทำให้ปัจจัยการผลิตนั้นมีราคาถูก ขณะเดียวกันประเทศจะนำเข้าสินค้าที่ปัจจัยการผลิตนั้นหายากโดยเปรียบเทียบ ซึ่งส่งผลให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมีราคาแพง การผลิตตามความสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิตจะนำประเทศไปสู่ความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้านั้นเพื่อการส่งออกในที่สุด อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ (Income

inequality) ของผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต หรือผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นกับผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตที่สมบูรณ์ในประเทศนั้นๆ ด้วย

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ได้เน้นอธิบายเหตุผลของการค้าระหว่างประเทศ ในรูปแบบการค้าระหว่างอุตสาหกรรม (Inter-industry trade) เป็นหลัก ซึ่งอาจจะไม่สามารถอธิบายถึงการค้าระหว่างประเทศในรูปแบบการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-industry trade) ได้มากนัก ดังนั้นพอล ครูกแมน (Paul R. Krugman) จึงได้พัฒนาทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ (New Trade Theory) ที่พยายามอธิบายว่าการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันอาจเกิดจากความต้องการสินค้าที่หลากหลายของผู้บริโภคที่มีรสนิยมที่แตกต่างกัน (Differentiated products) และการประหยัดจากขนาดการผลิต (Economies of scale) ซึ่งการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันมักเกิดในโครงสร้างตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ (Imperfect competitive market) ที่ประเทศทั้ง 2 จะได้รับประโยชน์จากการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่งครูกแมนได้ใช้แนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ภูมิศาสตร์ (economic geography) จนได้รับรางวัลโนเบล สาขาเศรษฐศาสตร์ ประจำปีพ.ศ. 2551 ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการประหยัดจากการรวมตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Agglomeration) หรือการกระจุกตัวของการผลิต (Concentration of production) มีสาเหตุจากผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตเพิ่มขึ้น (increasing return to scale) อันเนื่องมาจากต้นทุนค่าขนส่ง และความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและแหล่งวัตถุดิบตลอดจนผู้ผลิตและผู้บริโภค

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศมักอยู่ในรูปแบบของการค้าระหว่างอุตสาหกรรมและการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศดั้งเดิมได้ให้ความสำคัญกับการค้าระหว่างอุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งเบลา บาลาสซา (Balassa, 1965) ได้นำแนวคิดทางทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศโดยเปรียบเทียบและทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยการผลิตมาสร้างดัชนีชี้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) เพื่อใช้วัดความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งไปในตลาดใดตลาดหนึ่งว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากน้อยเพียงใด โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$RCA_{ijk} = \frac{X_{ijk}/X_{ij}}{X_{wjk}/X_{wj}}$$

โดยที่ RCA_{ijk} แสดงถึง ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ j ค่า X_{ijk} แสดงถึง มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ j ค่า X_{ij} แสดงถึง มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i ไปยังประเทศ j ค่า X_{wjk} แสดงถึง มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของโลกไปประเทศ j และ X_{wj} แสดงถึง มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของโลกในประเทศ j หลักเกณฑ์ในการพิจารณาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ คือ ถ้าค่า RCA ของประเทศใดๆ มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าประเทศนั้นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้านั้นเมื่อเทียบกับประเทศต่างๆ ในโลก โดยทั่วไป ดัชนี RCA มักนำมาใช้วัดสมรรถนะทางการส่งออก (Export Performance) เพื่อบอกลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรมในประเทศว่าประเทศมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในอุตสาหกรรมไหนและเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันทางการส่งออกกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ

ขณะเดียวกันทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในยุคหลัง ได้ให้ความสำคัญของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยอธิบายการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันในเชิงเกื้อกูลกันระหว่างประเทศทั้งสองหรือเป็นการค้าขายกันภายในกลุ่มประเทศสินค้าเดียวกัน โดยเฉพาะทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ ต่อมา กรูเบลและลอร์ด (Grubel and Lloyd, 1975) ได้ศึกษาสาเหตุของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันไว้ว่าอาจเกิดจากสินค้ามีลักษณะแตกต่างกันและมีให้เลือกหลากหลาย การประหยัดต่อขนาด ต้นทุนการขนส่งสูง ทำให้ที่ตั้ง และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตามการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันจะเป็นการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยมีการใช้ปัจจัยการผลิตที่ทำการจัดสรรกันระหว่างสายการผลิตภายในอุตสาหกรรมซึ่งมีความคล้ายคลึงทั้งในด้านชนิดและสัดส่วนของปัจจัยการผลิต ดังนั้นปัจจัยการผลิตที่มีอยู่จึงปรับตัวได้ง่ายกว่าการค้าระหว่างอุตสาหกรรมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้น การวัดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันจะวัดจากดัชนี Grubel-Lloyd (GL) Index ซึ่งเป็นการวัดมูลค่าการส่งออกสินค้าที่พิจารณาในประเทศหนึ่งไปยังตลาดโลกกับมูลค่าการนำเข้าของสินค้านี้ในอีกประเทศหนึ่งจากตลาดโลก โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$IIT_{ij} = \frac{(X_{ij} + M_{ij}) - |X_{ij} - M_{ij}|}{X_{ij} + M_{ij}} = 1 - \frac{|X_{ij} - M_{ij}|}{X_{ij} + M_{ij}} \quad ; 0 \leq IIT_{ij} \leq 1$$

โดยที่ X_{ij} แสดงถึงมูลค่าการส่งออกของประเทศ i ไปยังประเทศ j และ M_{ij} แสดงถึงมูลค่าการนำเข้าของประเทศ i จากประเทศ j การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันหรือ IIT เป็นการวิเคราะห์ว่าประเทศสองประเทศมีโครงสร้างทางการค้าที่เสริมกันหรือไม่ ค่าดัชนี IIT มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 หากดัชนี IIT มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่า ไม่มีการส่งออกสินค้าที่พิจารณาระหว่างกันเลย และหากดัชนี IIT มีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่า สินค้าที่ส่งออกไปยังประเทศคู่ค้ามีมูลค่าเท่ากับการนำเข้า จากการศึกษาเชิงประจักษ์ในอดีตที่เกี่ยวข้องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้า พบว่า ขนาดตลาด GDP จำนวนประชากร รายได้ต่อหัว ต้นทุนการค้า ที่ตั้ง ระยะเวลา และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการค้าระหว่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศทั้งการค้าระหว่างอุตสาหกรรมและการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน มีค่อนข้างมากมาย การศึกษาดังกล่าวมักครอบคลุมใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการค้าระหว่างประเทศ การวัดระดับศักยภาพทางการค้าระหว่างประเทศ และผลกระทบของการค้าระหว่างประเทศต่อการเติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จากผลการศึกษาเชิงประจักษ์ส่วนใหญ่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านนโยบาย เศรษฐกิจ การเงิน การเมือง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และการดำเนินธุรกิจ อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ได้ทำการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาในประเด็นการค้าที่เกี่ยวข้องกับประเทศแอฟริกาเป็นหลัก ตัวอย่างงานล่าสุดของการศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศแอฟริกาได้ เช่น การศึกษาของ He (2013) พบว่า การขยายการส่งออกสินค้าของประเทศจีนมายังประเทศในกลุ่มแอฟริกาใต้สะฮารา (Sub-Saharan Africa) ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของการส่งออกของประเทศแอฟริกาใต้สะฮารา ทำให้เกิดการเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจอีกด้วย นอกจากนี้ ปัจจัยทางการเงิน เช่น อัตราแลกเปลี่ยนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อ การเติบโตทางการค้าของประเทศแอฟริกา ดังตัวอย่างของการศึกษา Kodongo and Ojah (2013) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการลด

ค่าเงินมีผลต่อการส่งออกในประเทศแอฟริมากว้างขึ้นและทำให้เกิดการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด การศึกษาของ Qureshi and Tsangarides (2012) เน้นความสัมพันธ์ของระบบอัตราแลกเปลี่ยนและการเติบโตทางการค้า และพบว่า ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเดียวกัน (currency union) และระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่อิงกับสกุลเงินอื่น (Pegged exchange rate) ช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของแอฟริมากว่าระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (Flexible exchange rate)

ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดศักยภาพการค้าระหว่างประเทศ เช่น การศึกษาโอกาสทางการส่งออกของประเทศแอฟริกาใต้ (Pearson et al., 2010; Jenkins and Edwards, 2006) และความสามารถในการแข่งขันทางต้นทุนการค้าของประเทศแอฟริกาใต้ (Edwards and Golub, 2004) พบว่า ประเทศแอฟริกาใต้มีโอกาสด้านการส่งออกอย่างมากในประเทศจีนและประเทศอินเดีย ขณะที่โอกาสทางการส่งออกไปยังประเทศบราซิลยังมีอยู่น้อย ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้ทำความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศบราซิลและแอฟริกาใต้เพื่อเพิ่มโอกาสทางการส่งออก ขณะเดียวกันจากการศึกษาของ Edwards and Golub (2004) ชี้ให้เห็นว่า ต้นทุนแรงงานต่อหน่วยสัมพัทธ์ของประเทศแอฟริกาใต้มีแนวโน้มลดลง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันทางต้นทุนและการส่งออกของประเทศแอฟริกาใต้อย่างมาก นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พยายามศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการค้ากับผลทางสิ่งแวดล้อมและทางสังคมในประเทศแอฟริกาใต้ อาทิ งานศึกษาของ Shahbaz et al. (2013) พบว่า การเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศจะช่วยปรับปรุงคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและลดมลภาวะทางพลังงานในประเทศแอฟริกาใต้ และ Schram et al. (2013) พบว่า ความหลากหลายของการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมีส่วนให้สุขภาพของประชาชนดีขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการค้าระหว่างประเทศนั้น ผู้วิจัยยังไม่พบผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างประเทศแอฟริกาใต้และประเทศไทยแต่อย่างใด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่ช่วยให้เกิดกิจกรรมต่อเนื่องทางเศรษฐกิจหรือหน่วยเศรษฐกิจอื่นๆ ซึ่งช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างรายได้ ตลอดจนการยกระดับการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ของประเทศ ดังนั้น ประเทศพัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาจึงให้ความสำคัญกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งขาออกและขาเข้า โดยแต่ละประเทศมีการออกนโยบายและมาตรการทางเศรษฐกิจต่างๆ การเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งในประเทศและเชื่อมโยงกับต่างประเทศ การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และการสร้างความสามารถทางการแข่งขันด้านต้นทุนการผลิตเพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนมากขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมให้นักลงทุนไปลงทุนในต่างประเทศให้มากขึ้น

ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการอธิบายปัจจัยที่กำหนดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง ในความเป็นจริงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีอยู่หลายประการ ในสมัยดั้งเดิม ทฤษฎีว่าด้วยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศหรือทฤษฎีบริษัทข้ามชาติมักกำหนดสมมติฐานภายใต้ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ เช่น ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Theory หรือนิยมเรียกว่า OLI paradigm) ของจอห์น เอช ดันนิง (Dunning, 1973, 1981) ได้กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่กำหนดการลงทุน

โดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ *ปัจจัยความได้เปรียบด้านการเป็นเจ้าของ (Ownership-specific advantages)* บริษัทข้ามชาติจะต้องมีความได้เปรียบในการแข่งขันจากปัจจัยเฉพาะตัวของธุรกิจ อาทิ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตที่ทำให้สามารถผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มได้ เช่น การมีเงินทุน ความสามารถทางเทคโนโลยี และทักษะในการบริหารองค์กร และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัท เช่น ตลาดแรงงาน ตลาดผู้บริโภค กฎหมายและนโยบายของรัฐบาลทั้งในประเทศแม่และประเทศผู้รับการลงทุน ความได้เปรียบในด้านการเป็นเจ้าของถือเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บริษัทลงทุนข้ามชาติมากขึ้น *ปัจจัยความได้เปรียบด้านแหล่งที่ตั้ง (Location-specific advantages)* บริษัทจะลงทุนในที่ตั้งที่มีความได้เปรียบ อาทิ การเป็นแหล่งวัตถุดิบ ซึ่งทำให้บริษัทประหยัดต้นทุนโลจิสติกส์ และการเป็นแหล่งที่มีค่าแรงงานและภาษีที่ต่ำกว่า ความได้เปรียบด้านแหล่งที่ตั้งจะช่วยส่งเสริมให้บริษัทมีความได้เปรียบในด้านการเป็นเจ้าของมากขึ้น และจูงใจให้เกิดการลงทุนเป็นบริษัทข้ามชาติมากขึ้น และ *ปัจจัยความได้เปรียบด้านการดำเนินงานภายใน (Internalization-specific advantage)* เป็นประโยชน์ที่บริษัทได้รับจากการมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานภายในองค์กร อาทิ การควบคุมการผลิตและราคาที่เป็นแรงจูงใจให้บริษัทลงทุนข้ามชาติ โดยเฉพาะการรักษาระดับคุณภาพสินค้า ซึ่งหากบริษัทไม่ไปลงทุนในต่างประเทศอาจนำมาซึ่งปัญหาคุณภาพสินค้าได้ นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีดั้งเดิมที่เรียกว่า **ทฤษฎีการมีอำนาจผูกขาดของบริษัทข้ามชาติ** (Caves, 1974) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวนอน (Horizontal Direct Investment) หรือการลงทุนแนวตั้ง (Vertical Direct Investment) ขึ้นอยู่กับความได้เปรียบของบริษัท หากบริษัทความได้เปรียบในสินทรัพย์บางประเภทที่ตนเป็นเจ้าของ เช่น สิทธิบัตร เทคนิคการผลิต เป็นต้น มักมีแรงจูงใจในการลงทุนในต่างประเทศในลักษณะการผลิตสินค้าประเภทเดียวกับสินค้าที่ผลิตในประเทศผู้ลงทุน หรือเรียกว่าการลงทุนในแนวนอน และหากบริษัทต้องการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนอันเกิดจากการที่ตลาดปัจจัยการผลิตที่มีลักษณะของการแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ มักมีแรงจูงใจในการลงทุนในลักษณะการผลิตสินค้าขั้นกลางหรือสินค้าวัตถุดิบที่เรียกว่า การลงทุนในแนวตั้ง อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีว่าด้วยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศภายใต้สมมติฐานของตลาดแข่งขันสมบูรณ์นั้นไม่เพียงพอในการอธิบายแรงจูงใจของการเลือกทำเลที่ตั้งของบริษัทข้ามชาติได้ ต่อมาทฤษฎีว่าด้วยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงพัฒนาอยู่บนสมมติฐานของตลาดแข่งขันที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งพยายามอธิบายแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการลงทุนของบริษัทข้ามชาตินั้นมาจากการเข้าถึงตลาดสินค้า (Market seeking) และการเข้าถึงตลาดปัจจัยการผลิต (Resource seeking) ปัจจัยด้านการเข้าถึงตลาดสินค้าเป็นแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวนอน ขณะที่ปัจจัยการเข้าถึงตลาดปัจจัยการผลิตเป็นแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวตั้ง

แนวคิดทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวนอน (Theory of Horizontal FDI) เป็นการอธิบายสาเหตุของการลงทุนในต่างประเทศในลักษณะการผลิตสินค้าประเภทเดียวกันกับสินค้าที่ผลิตในประเทศผู้ลงทุน (Home country) แทนการส่งออกไปยังประเทศผู้รับการลงทุน (Host country) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวนอน ได้แก่ ขนาดของตลาด ต้นทุนทางการค้า (ต้นทุนค่าขนส่ง ภาษีนำเข้าส่งออก และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการค้า) และการประหยัดต่อขนาดจากต้นทุนเฉพาะของการผลิต (Plant-specific cost) และของบริษัท (Firm-specific cost) จากการศึกษาของ Horstmann and Markusen (1987) Horstmann and Markusen (1992) และ Brainard (1993) บริษัทต่างชาติอาจมีความได้เปรียบจากการเข้าถึงตลาดสินค้าและการลดลงของต้นทุนทางการค้า (Proximity advantage) ขณะที่การลงทุนในต่างประเทศอาจทำให้เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาดการผลิตได้เช่นเดียวกัน

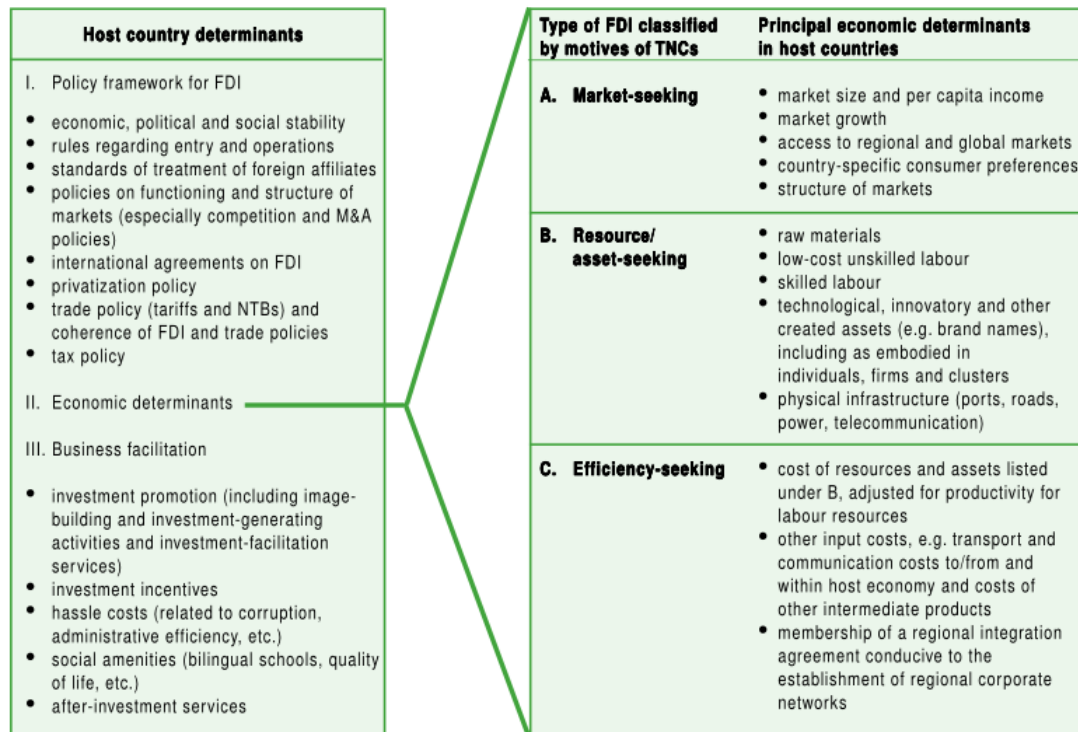
(Concentration advantage) ต่อมา Markusen and Venables (1998) และ Markusen and Venables (2000) ได้พัฒนาแบบจำลองดุลยภาพทั่วไปเพื่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวนอนให้สมบูรณ์มากขึ้น และอธิบายถึงปัจจัยโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศผู้รับลงทุนและผู้ลงทุนที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้บริษัทตัดสินใจลงทุนในต่างประเทศแนวนอน ได้แก่ ตลาดมีขนาดใหญ่ ขนาดตลาดของประเทศผู้รับลงทุนและผู้ลงทุนเหมือนกัน ขนาดสัดส่วนปัจจัยการผลิต (Factor proportions) ของประเทศผู้รับลงทุนและผู้ลงทุนเหมือนกัน การประหยัดต่อขนาดการผลิต และต้นทุนการขนส่งสูง

ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวตั้ง (Theory of Vertical FDI) เป็นการอธิบายสาเหตุของการลงทุนในต่างประเทศในลักษณะการผลิตสินค้าขั้นกลางหรือสินค้าวัตถุดิบในประเทศผู้รับการลงทุน (Host country) Helpman (1984) Helpman (1985) และ Helpman and Krugman (1985) ได้พัฒนาแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวตั้ง ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ความแตกต่างของสัดส่วนปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศผู้ลงทุนและประเทศผู้รับทุน และต้นทุนของการกระจายตัวทางการผลิต (Fragmentation) และต้นทุนการค้าจากการส่งสินค้าขั้นกลางหรือสินค้าวัตถุดิบกลับไปยังประเทศผู้ลงทุนที่ไม่สูงมากนัก ต่อมา Markusen et al., (1996) และ Markusen (1997) ได้พัฒนาแบบจำลองดุลยภาพทั่วไปเพื่ออธิบายแรงจูงใจในการลงทุนในต่างประเทศด้วยการผสมผสานทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวตั้งและแนวนอนเข้าด้วยกัน และเรียกว่า **แบบจำลองทุนทางความรู้ (Knowledge-capital model)** โดยกำหนดให้สินทรัพย์ทางองค์ความรู้ (Knowledge-based asset) เป็นสินทรัพย์ที่ใช้แรงงานที่มีฝีมือ (Skilled-labor intensity) สามารถเคลื่อนย้ายได้ (Transportability) และสามารถใช้ร่วมกันได้ (Jointness) ผลจากการทดสอบแบบจำลอง พบว่า บริษัทต่างชาติมีแนวโน้มจะลงทุนในแนวนอนเมื่อประเทศผู้ลงทุนและผู้รับทุนมีความคล้ายคลึงกันทั้งขนาดของประเทศและปัจจัยการผลิต และมีต้นทุนการค้าที่สูง ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้บริษัทในประเทศผู้ลงทุนเลือกที่จะเข้าไปลงทุนเพื่อเจาะตลาดในต่างประเทศมากกว่าการส่งออก ขณะเดียวกันหากประเทศผู้ลงทุนและผู้รับทุนมีความแตกต่างด้านปัจจัยการผลิตโดยเปรียบเทียบ และมีต้นทุนการค้าที่ต่ำ จะมีแนวโน้มให้บริษัทในประเทศผู้ลงทุนเลือกที่จะลงทุนในแนวตั้ง เพื่อความได้เปรียบในต้นทุนการผลิตของประเทศผู้รับทุน

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่อธิบายถึงผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เช่น **ทฤษฎีการเจริญเติบโตภายใน (Endogenous Growth Theory)** (Grossman and Helpman, 1995) ได้อธิบายถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศผู้รับทุน โดยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศถือเป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญในการเพิ่มขึ้นของทุนมนุษย์ (Human Capital) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (Technology Change) และการถ่ายทอดแนวคิดต่างๆ ไปสู่ประเทศที่ได้รับการลงทุน

ต่อมา UNCTAD (1998) ได้นำแนวคิดทฤษฎีข้างต้นมาประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดกรอบปัจจัยของประเทศผู้รับทุนที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและมักถูกใช้อ้างอิงเพื่อการศึกษาเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านนโยบาย (ความมั่นคงทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม กฎระเบียบในการลงทุนและที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการปฏิบัติต่อกิจการของต่างชาติ นโยบายที่มีผลต่อโครงสร้างของตลาด ความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ นโยบายการค้าระหว่างประเทศ และนโยบายด้านภาษี) (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาด (ขนาดของตลาดและรายได้ต่อหัว การเติบโตของตลาด การเข้าถึงตลาดในระดับภูมิภาคและระดับโลก รสนิยมของผู้บริโภค และ โครงสร้างตลาด) ด้านการแสวงหาทรัพยากร/สินทรัพย์ (วัตถุดิบ ต้นทุนแรงงาน แรงงานมีฝีมือ

แทนโนโลยีและนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน) และด้านการแสวงหาประสิทธิภาพ (ผลิตภาพของทรัพยากรในการผลิต ต้นทุนของปัจจัยการผลิต และความร่วมมือและข้อตกลงในระดับภูมิภาค) และ (3) ปัจจัยด้านความสะดวกในการดำเนิน ธุรกิจ (ปัจจัยการส่งเสริมการลงทุน มาตรการจูงใจนักลงทุน ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการคอร์ปชั่นและการขาดประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมของสังคม บริการหลังการลงทุน) ดังแสดงในรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 กรอบปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเขาเข้า

อ้างอิง UNCATD (1998, หน้า 91)

อนึ่ง UNCTAD ได้สร้างมาตรวัดเพื่อประเมินสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งขาเข้าและขาออก (Inward and Outward Foreign direct investment performance index: FPI) ซึ่งเป็นการวัดสัดส่วนมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยต่อมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งหมดของโลก เปรียบเทียบกับสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของประเทศต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของโลก โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$FPI_i = \frac{FDI_i / FDI_w}{GDP_i / GDP_w}$$

โดยที่ FDI_i แสดงถึง มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศ i ค่า FDI_w แสดงถึง มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของโลก ค่า GDP_i แสดงถึง มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศ i ค่า GDP_w แสดงถึง

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของโลก หาก FPI_i มีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่า ประเทศ i มีระดับการลงทุนในต่างประเทศตามระดับขนาดเศรษฐกิจของประเทศตนเองในโลก หาก FPI_i มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า ประเทศ i มีระดับการลงทุนในต่างประเทศสูงกว่าระดับขนาดเศรษฐกิจของประเทศตนเองในโลก และ ประเทศ i มีระดับการลงทุนในต่างประเทศต่ำกว่าระดับขนาดเศรษฐกิจของประเทศตนเองในโลก หาก FPI_i มีค่าน้อยกว่า 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกและขาเข้าส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเช่นเดียวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นการทบทวนงานวิจัยในการศึกษานี้จะพิจารณาการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศแอฟริกาเป็นหลัก ตัวอย่างงานวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้าในประเทศแอฟริกาได้ระหว่างปีค.ศ. 2002-2014 เช่นการศึกษาของ Bartels et al. (2014) Luiz and Stephan (2012) Luiz and Charalambous (2009) Dupasquier and Osakwe (2006) Fedderke and Romm (2006) Tsheola (2002) และ Asiedu (2002) พบว่า ปัจจัยความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง ขนาดของตลาดและอัตราการเติบโต กฎระเบียบและการบังคับใช้ นโยบายของรัฐบาล ความน่าเชื่อถือของระบบการเงิน ความเข้มแข็งของสถาบัน โลกาภิวัตน์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลยุทธ์ส่งเสริมการลงทุน ข้อตกลงทางการค้า และ การเปิดเสรีทางการค้า เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ดึงดูดการลงทุนจากประเทศต่างประเทศมายังประเทศแอฟริกา

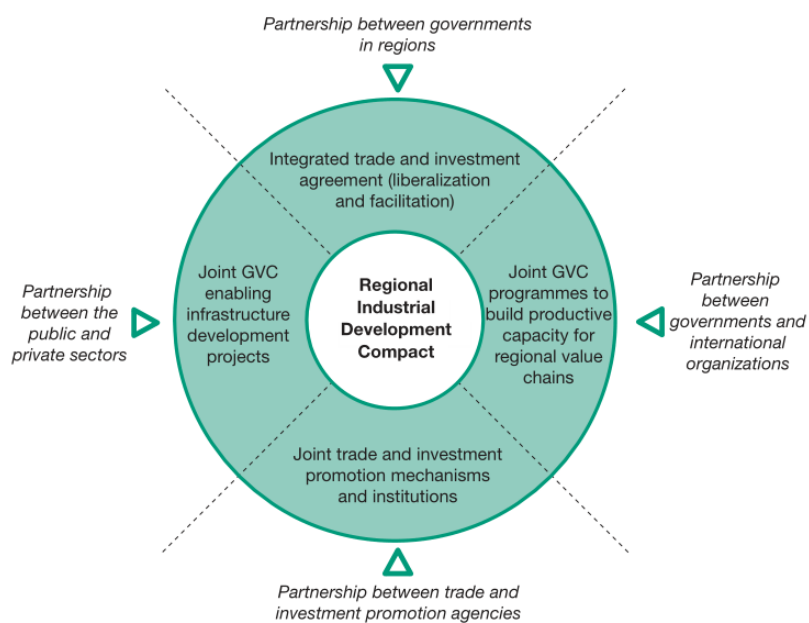
นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาถึงผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศแอฟริกาได้ อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมท้องถิ่น การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการลดความยากจน ตัวอย่างเช่น Pérez-Villar and Seric (2015) และ Amendolagine et al. (2013) ได้ศึกษาว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมปลายน้ำ (Backward linkage) ทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำ (Forward linkage) ภายในประเทศแอฟริกา และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมภายในประเทศได้แก่ ความแตกต่างทางระบบสถาบันในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศผู้ลงทุนและผู้รับลงทุน งานวิจัยของ Fedderke and Romm (2006) พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้เกิดการเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศแอฟริกาและเกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสู่ผู้ประกอบการท้องถิ่น (Technological spillovers) ขณะเดียวกันการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก็ทำให้เกิดการลดลงของผู้ประกอบการท้องถิ่น (A crowd-out of domestic investment) ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยของ Gohou and Soumaré (2012) ที่เน้นศึกษาความสัมพันธ์ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับการลดความยากจนในประเทศแอฟริกา พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศช่วยลดความยากจนในประเทศแอฟริกาภายในและแอฟริกาตะวันออก ขณะที่ประเทศแถบแอฟริกาเหนือและแอฟริกาใต้ไม่ได้รับผลกระทบนี้

แม้ว่าการทบทวนเอกสารข้างต้นจะไม่พบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศแอฟริกา แต่การทบทวนเอกสารเชิงประจักษ์ของ Uttama (2012) พบว่า ปัจจัยการเปิดเสรีทางการค้าและระยะทางเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันของประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้น แต่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแนวตั้งและอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงมีผลให้เกิดการลดลงของการค้าใน

อุตสาหกรรมเดียวกันของประเทศอาเซียน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Xing (2007) พบว่า การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน หากการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างประเทศจีนและญี่ปุ่นมีการขยายตัวย่อมส่งผลให้การลงทุนของประเทศญี่ปุ่นในจีนมีการขยายตัวเช่นเดียวกัน ดังนั้นการศึกษานี้จึงได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาความสัมพันธ์ของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่ามีส่วนทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

ปัจจุบันห่วงโซ่มูลค่าของโลก (Global value chain) และของภูมิภาค (Regional value chain) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในโลก ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศได้มุ่งเน้นให้เกิดการเชื่อมต่อกับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคและของโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า การลงทุน การผลิต หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น แนวคิดห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งทางการค้าและการลงทุนของ UNCTAD (2013) กล่าวว่าปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคและมีผลต่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค ประกอบด้วย ความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนในด้านการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตร่วมกันเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค การร่วมมือกันในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนในภูมิภาค และความร่วมมือกันในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค (ดังรูปที่ 2.2)

รูปที่ 2.2 กรอบการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคเพื่อห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค
อ้างอิง UNCATD (2013)

นอกจากนี้ UNCTAD (2013) (อ้างถึง วงศ์เกียรติขจร และ ธโนดมเดช, 2556) ได้ให้ความเห็นว่า “... แนวทางสำคัญที่ประเทศกำลังพัฒนาควรเริ่มดำเนินการเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากห่วงโซ่มูลค่าโลก คือ การกำหนดนโยบายการค้าและการลงทุนไปในทิศทางที่สอดคล้องกันเพื่อเชื่อมต่อการลงทุนและมูลค่าเพิ่มในเครือข่ายการผลิตของบรรษัทข้ามชาติเป็นไปอย่างไร้รอยต่อ สนับสนุนการค้าและการลงทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงขึ้น อันจะก่อให้เกิดการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีและทักษะแก่ธุรกิจในประเทศกำลังพัฒนา รัฐบาลจะต้องสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาค รวมถึงการจัดตั้งกลไกและสถาบันที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการค้าและการลงทุนร่วมกัน โดยอาจจัดทำในรูปของกลุ่มอุตสาหกรรม (Industrial cluster) ในลักษณะข้ามพรมแดนระหว่างประเทศในภูมิภาคเดียวกัน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสร้างสมรรถนะในการผลิตเพื่อรองรับห่วงโซ่มูลค่าของโลก ...”

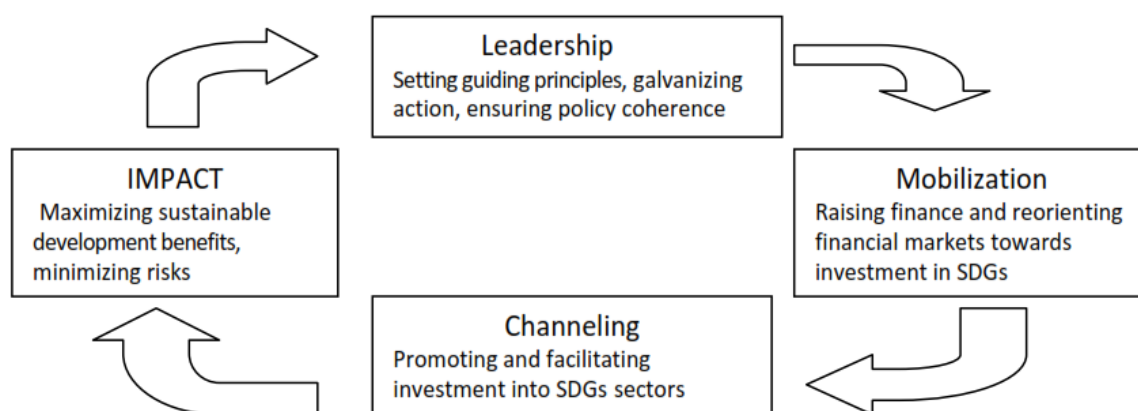
จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของโลกและของภูมิภาคสามารถแบ่งประเด็นการวิจัยเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ แนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของโลกและของภูมิภาค และผลกระทบจากการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของโลกและของภูมิภาค ตัวอย่างเช่น การศึกษาของ Beugelsdijk et al. (2009) พบว่า การแบ่งชั้นตอนของห่วงโซ่มูลค่าของกิจกรรม (Value chain disaggregation) หรือการสร้างความชำนาญเชิงลึก (Vertical specialization) และความแตกต่างของราคาปัจจัยการผลิตของประเทศผู้ลงทุนและผู้รับทุน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าจากบริษัทต่างชาติของสหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Azmeh and Nadvi (2014) ที่พยายามอธิบายถึงความสำคัญของการปรับปรุงโครงสร้างของห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเพื่อสร้างโอกาสทางการส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่มในภูมิภาคเอเชีย ขณะที่การศึกษาของ Suder et al. (2015) ได้แสดงให้เห็นว่า การพึ่งพาอาศัยกันทางการค้าในภูมิภาคเดียวกันและเครือข่ายการผลิตด้วยการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค เป็นการยกระดับการเติบโตของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก อีกทั้งการศึกษาของ Roper and Arvanitis (2012) ได้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่านวัตกรรม ทั้งการรวบรวมองค์ความรู้ การแปลงสภาพองค์ความรู้ และการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ ทำให้เกิดการเติบโตของผลิตภาพ (Productivity growth) ในอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไอร์แลนด์และสวิตเซอร์แลนด์

นอกจากนี้ยังพบการศึกษาแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของโลกในระดับภาคเศรษฐกิจด้วยธรรมาภิบาลขององค์กร (Governance) และ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น ปัจจัยธรรมาภิบาลมีผลต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของฟาร์มประมงในประเทศเวียดนามและอียิปต์ (Tran et al., 2013 และ Macfadyen et al., 2012) ธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ไม้สักในประเทศอินโดนีเซีย (Purnomo et al., 2009) อุตสาหกรรมเบาในประเทศจีน (Dallas, 2014) และอุตสาหกรรมเหมืองทองคำในประเทศแซมเบีย (Fessehaie, 2012) ขณะที่การศึกษาของ Gangnes et al. (2014) พบว่า การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของจีนทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของโลกช่วยสนับสนุนการส่งออกสินค้าของประเทศจีน งานวิจัยที่ผ่านมายังได้ประยุกต์ใช้แบบจำลองห่วงโซ่มูลค่าในการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจอีกด้วย เช่น การศึกษาของ Chiu et al. (2011) ประยุกต์ใช้แบบจำลองห่วงโซ่มูลค่าและการวิเคราะห์การล้อมกรอบข้อมูล (Data Envelopment Analysis) เพื่อประเมินความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการขนส่งและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาคของประเทศจีน พบว่า ประสิทธิภาพการขนส่งทางภาคตะวันตกของประเทศจีนสูงกว่าพื้นที่ชายฝั่งและทางตอนกลาง และความไม่สอดคล้องกันระหว่างประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและประสิทธิภาพการขนส่ง

การศึกษานี้ ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนและห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคจากการ ทบทวนเอกสารข้างต้น มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์สมรรถนะห่วงโซ่มูลค่าจากการเปลี่ยนแปลงการค้าภายใน อุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติที่สำคัญได้แก่ มิติด้านพันธมิตร ระหว่างภาครัฐ/เอกชน มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) ได้กลายมาเป็นรากฐานและเป้าหมายสำคัญของการ พัฒนาประเทศ การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) จึงได้นำเสนอแนวคิดการลงทุนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Investment towards the sustainable development goals: SDGs) ในรายงาน World Investment Report 2014 ที่ว่าด้วยการออก มาตรการที่เป็นสิ่งจูงใจในการลงทุนในประเทศใดๆ ควรจะต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปที่ 2.3 กรอบการทำงานว่าด้วยการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากรูปที่ 2.3 UNCTAD (2014) ได้นำเสนอยุทธศาสตร์กรอบการทำงานว่าด้วยการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อมุ่งสู่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strategic Framework for Private Investment in the SDGs) (เรียบเรียงโดย ชาญชัย, 2557) ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 Leadership โดยการกำหนดหลักการที่เป็นข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจัดนโยบาย ด้านการลงทุนสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน กำหนดเป้าหมายการลงทุนสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักการที่เป็นข้อเสนอแนะ จะต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ส่วนที่ 2 Mobilization การทำให้แหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้น การส่งเสริมให้ ภาคเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนหรือกิจการในสาขา/กิจกรรมที่ส่งเสริม SDGs ได้ง่ายและสะดวกขึ้น และการปฏิรูปตลาดการเงิน ส่วนที่ 3 Channeling โดยการจัดทำนโยบาย กฎระเบียบ หรือข้อกฎหมายที่เป็นการส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนสำหรับการลงทุนในสาขา/กิจกรรมที่เกี่ยวกับ SDGs และส่วนที่ 4 Impact ทั้ง ผลกระทบที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบ ผลกระทบเชิงบวก โดยการทำให้ภาคเอกชนที่เข้ามาลงทุนในกิจการในสาขา/กิจกรรม

ที่ส่งเสริม SDGs ได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด ขณะเดียวกันต้องมีการขจัดปัญหาและอุปสรรคให้น้อยที่สุด โดยมี Action plan ในการขับเคลื่อนการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อก้าวไปสู่ SDGs ดังนี้

1. จัดทำยุทธศาสตร์และการออกกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อการส่งเสริมการลงทุนรูปแบบใหม่ แบ่งเป็น 2 ระดับ (1) ระดับประเทศ ให้ความสำคัญกับการลงทุนในสาขา SDGs และการออกกฎระเบียบ/ข้อบังคับที่เป็นการส่งเสริมการลงทุนดังกล่าว กล่าวคือ ภาครัฐควรมีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ให้แก่การลงทุนของโครงการที่เกี่ยวกับ SDGs เช่น การพัฒนาด้านวิชาการและการเงิน และ (2) ระดับสากล โดยการจัดทำความตกลงด้านการลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment Agreements: IIAs) ยุคใหม่ที่เป็นการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุนในสาขา SDGs รวมถึงการกำหนดมาตรการเพื่อขอสิทธิในการดำเนินนโยบายของภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ปรับแนวทางการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน โดยการให้สิทธิประโยชน์แก่การลงทุนของโครงการในสาขา SDGs ที่มีผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุผลสำเร็จ

3. ความร่วมมือด้านการลงทุนในสาขา SDGs ระดับภูมิภาค แนวทางความร่วมมือในระดับภูมิภาคและความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนาที่มุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการลงทุนในสาขา SDGs จะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานข้ามพรมแดน การรวมกลุ่มของบริษัทที่มีการลงทุนในสาขา SDGs การร่วมลงทุนและความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

4. การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนรูปแบบใหม่สำหรับการลงทุนในสาขา SDGs ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่ส่งเสริมให้มีการลงทุนในต่างประเทศจากประเทศเจ้าของเงินลงทุนกับหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของประเทศที่รับการลงทุนสามารถนำไปสู่การจัดตั้งสถาบันหรือหน่วยงานเพื่อส่งเสริมให้ประเทศเจ้าของเงินทุนออกไปลงทุนสาขา SDGs ยังต่างประเทศ การให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน รวมถึงให้สิทธิประโยชน์แก่โครงการลงทุนในสาขา SDGs นอกจากนี้หน่วยงานที่ส่งเสริมให้มีการลงทุนในต่างประเทศสามารถจะมีบทบาทในการเข้าไปช่วยเหลือด้านวิชาการ เทคโนโลยี รวมถึงเรื่องเงินทุนให้แก่ประเทศที่เข้าไปลงทุนด้วย

5. การเข้าถึงนวัตกรรมกลไกทางการเงินและตลาดการเงินรูปแบบใหม่ โดยสนับสนุนภาครัฐในการช่วยเหลือให้นักลงทุนในสาขา SDGs สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น รวมถึงมีแหล่งเงินทุนเพิ่มมากขึ้น

6. การปรับเปลี่ยนกรอบความคิดทางธุรกิจของโลกและการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญการลงทุนในสาขา SDGs ซึ่งเป็นการวางแผนการดำเนินงานระยะยาวในการขับเคลื่อนการลงทุนเพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายของการบรรลุผล SDGs

จากการทบทวนเอกสารพบว่ายังไม่มีกรณีศึกษาการค้าการลงทุนระหว่างประเทศต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามกรอบ SDGs อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการศึกษานี้ จึงได้นำแนวคิดการลงทุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของ UNCTAD มาเป็นแนวทางในการสร้างนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและกลุ่มประเทศแอฟริกาใต้

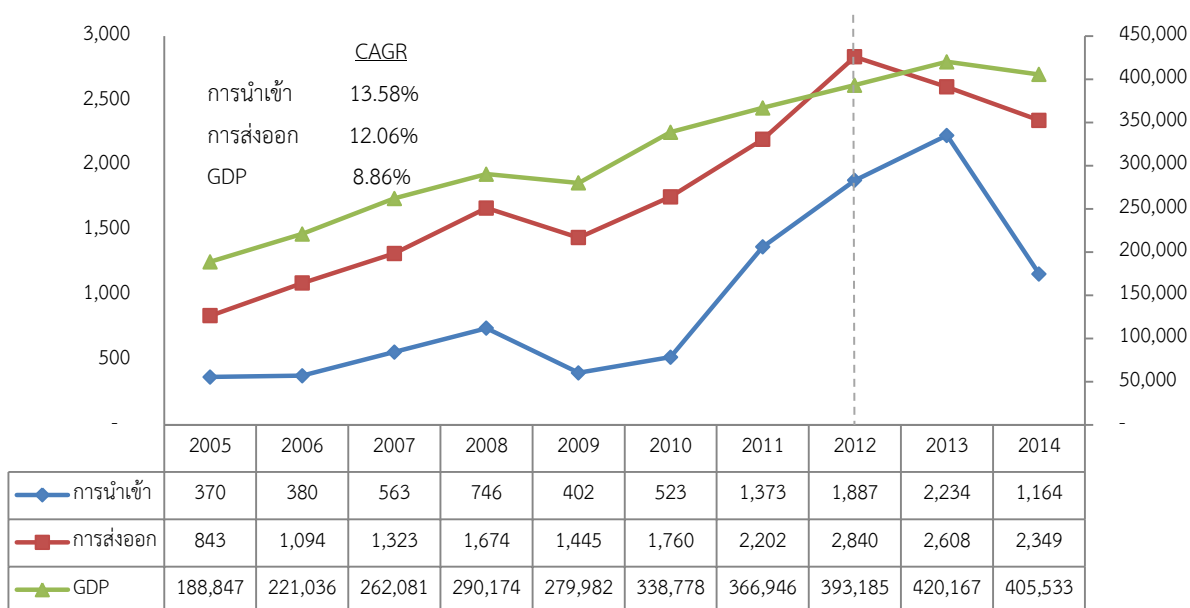
บทที่ 3

ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

ในบทนี้ เน้นการศึกษาภาพรวมของสถานการณ์และความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยและแอฟริกาใต้ รวมทั้งปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้ ด้วยข้อมูลทุติยภูมิ และทำการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3.1 การค้าระหว่างประเทศไทยแอฟริกาใต้

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา การค้าระหว่างประเทศของไทยและแอฟริกาใต้มีอัตราการขยายตัวสูงขึ้น มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับแอฟริกาใต้ในช่วงปีค.ศ. 2005-2014 มีแนวโน้มการเติบโตที่เพิ่มสูงขึ้นจาก 1,213 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ. 2005 เป็น 3,514 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีค.ศ. 2014 คิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (Compound Annual Growth Rate: CAGR) เท่ากับร้อยละ 12.54 นอกจากนี้ มูลค่าการส่งออกและการนำเข้าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ได้มีการเติบโตไปในทิศทางเดียวกับการขยายตัวของผลผลิตมวลรวมในประเทศเบื้องต้น (GDP) ของไทยอีกด้วย (รูปที่ 3.1)

รูปที่ 3.1 แนวโน้มการนำเข้าส่งออกระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ที่มา: UNCTAD Stat Database (2016)

มูลค่าการส่งออกของไทยไปยังแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้นจาก 843 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2005 เป็น 2,349 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2014 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 12.06 ในขณะที่มูลค่านำเข้าของไทยจากแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้นจาก 370 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2005 เป็น 1,164 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2014 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ

CAGR เท่ากับร้อยละ 13.58 โดยรวมแล้ว นอกจากนี้ ไทยยังได้ดุลการค้าเฉลี่ย 850 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี โดยเฉพาะในปีค.ศ. 2012 ก่อนเกิดภาวะวิกฤตทางการเงินในประเทศไทย ไทยได้ดุลการค้ารวม 953 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี มูลค่าการส่งออกไปยังแอฟริกาใต้ 2,840 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 29 จากปีค.ศ. 2011 ส่วนการนำเข้ามีมูลค่ารวม 1,887 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 37 จากปีค.ศ. 2011 ประเทศไทยถือว่าเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของแอฟริกาใต้ ในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่นเดียวกับแอฟริกาใต้ก็เป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยในภูมิภาคแอฟริกาอีกด้วย

ตารางที่ 3.1 สินค้าส่งออกและนำเข้าสำคัญของประเทศไทยไปยังแอฟริกาใต้ 10 อันดับแรก ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014

(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ลำดับ	สินค้าส่งออก	มูลค่า	ลำดับ	สินค้านำเข้า	มูลค่า
1	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	3,056	1	ทองคำ	4,505
2	ข้าว	2,509	2	อลูมิเนียม	795
3	ปลาและผลิตภัณฑ์	894	3	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจือ	695
4	น้ำมันสำเร็จรูป	841	4	สารเคมีประเภทไฮโดรคาร์บอน	638
5	อุปกรณ์สื่อสารและส่วนประกอบ	813	5	เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	638
6	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	747	6	เครื่องเพชรพลอย และอัญมณี	232
7	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ	699	7	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ	152
8	ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ	561	8	เหล็กถลุงและเหล็กสปีเกล	141
9	ผลิตภัณฑ์ยาง	471	9	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	121
10	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	413	10	เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	121
11	ผลิตภัณฑ์อื่นๆ	7,134	11	ผลิตภัณฑ์อื่นๆ	1,604
	มูลค่าการส่งออกรวม	18,138		มูลค่าการนำเข้ารวม	9,642

ที่มา : UNCTAD Stat Database, 2016

เมื่อพิจารณารายสินค้า ในช่วงปี 2005-2014 สินค้าที่ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศแอฟริกาใต้มากที่สุด 10 อันดับแรก (ร้อยละ 61 ของมูลค่าการส่งออก) (ตารางที่ 3.1) ได้แก่ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ (ร้อยละ 17) ข้าว (ร้อยละ 14) ปลาและผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ 5) น้ำมันสำเร็จรูป (ร้อยละ 5) อุปกรณ์สื่อสารและส่วนประกอบ (ร้อยละ 4) รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (ร้อยละ 4) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ (ร้อยละ 4) ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ (ร้อยละ 3) ผลิตภัณฑ์ยาง (ร้อยละ 3) และ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ (ร้อยละ 2) ในขณะที่สินค้าที่ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศแอฟริกาใต้มากที่สุด 10 อันดับแรก (ร้อยละ 83 ของมูลค่าการนำเข้า) ได้แก่ ทองคำ (ร้อยละ 47) อลูมิเนียม (ร้อยละ 8) ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจือ (ร้อยละ 7) สารเคมีประเภทไฮโดรคาร์บอน (ร้อยละ 7) เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ (ร้อยละ 7) เครื่องเพชรพลอย และอัญมณี (ร้อยละ 2) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ (ร้อยละ 2) เหล็กถลุงและเหล็กสปีเกล (ร้อยละ 1) ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ (ร้อยละ 1) และเศษโลหะและผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ 1) (รายละเอียดในตารางผนวกที่ ก-1) นอกจากนี้ยังพบว่า การค้าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้มีแนวโน้มมาจากการค้าระหว่างอุตสาหกรรมมากกว่า (Inter-industry trade) มากกว่าเป็นการค้าภายในอุตสาหกรรม

เดียวกัน (Intra-industry trade) หรือเป็นการค้าประเทศหนึ่งเป็นผู้ส่งออกสินค้าขั้นปฐมภูมิ ขณะที่อีกประเทศหนึ่งเป็นผู้ส่งออกสินค้าขั้นกลาง และ/หรือสินค้าขั้นสุดท้ายที่อยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตเดียวกัน ใน 10 อันดับการค้าสูงสุดระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ มีเพียงสินค้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เป็นเพียงสินค้าเดียวที่มีลักษณะเป็นการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน

ก. ดัชนีชี้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index)

ดัชนีชี้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏจากการส่งออก เป็นดัชนีวัดศักยภาพการส่งออกของประเทศ และใช้เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันทางการส่งออกกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ

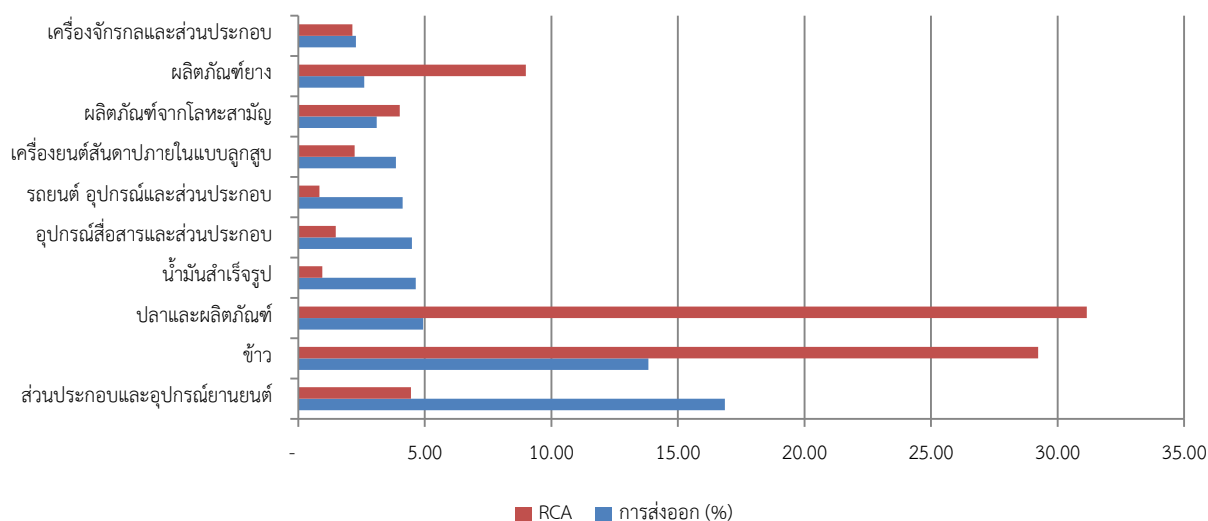
ตารางที่ 3.2 ดัชนีชี้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2005-2014

ลำดับ	สินค้าส่งออกของไทยไปแอฟริกาใต้	RCA	ลำดับ	สินค้าส่งออกของแอฟริกาใต้ไปไทย	RCA
1	ปลาและผลิตภัณฑ์	31.15	1	แร่เหล็ก	239.74
2	ข้าว	29.23	2	แร่ निकเกิล	90.50
3	ผลิตภัณฑ์ยาง	8.99	3	แป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง	61.93
4	มิเตอร์และเครื่องนับจำนวน	6.47	4	ทองคำ	57.00
5	บรรจุภัณฑ์โลหะเพื่อการขนส่ง	6.01	5	เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	47.09
6	สตาร์ช กลูเทินจากข้าวสาลี สารแอมบูมินอยด์ กาว	5.00	6	สิ่งสกัดที่ใช้อย้อมสีและฟอกหนัง	40.90
7	เครื่องรับและกระจายคลื่นวิทยุ	4.74	7	ข้าวโพด	28.81
8	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	4.45	8	สารเคมีประเภทไฮโดรคาร์บอน	19.63
9	กรดคาร์บอกซิลิก	4.25	9	โลหะพื้นฐานและส่วนประกอบ	17.44
10	เครื่องรับโทรทัศน์	4.19	10	อลูมิเนียม	16.56
	:			:	
11	ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ	4.00	11	เหล็กถลุงและเหล็กสปีเกล	16.13
27	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	2.14	15	ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจือ	11.38
29	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ	2.22	18	เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	7.93
43	อุปกรณ์สื่อสารและส่วนประกอบ	1.48	27	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ	2.94
60	น้ำมันสำเร็จรูป	0.95	46	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	0.96
65	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	0.84	73	เครื่องเพชรพลอย และอัญมณี	0.38

ที่มา : UNCTAD Stat Database, 2016

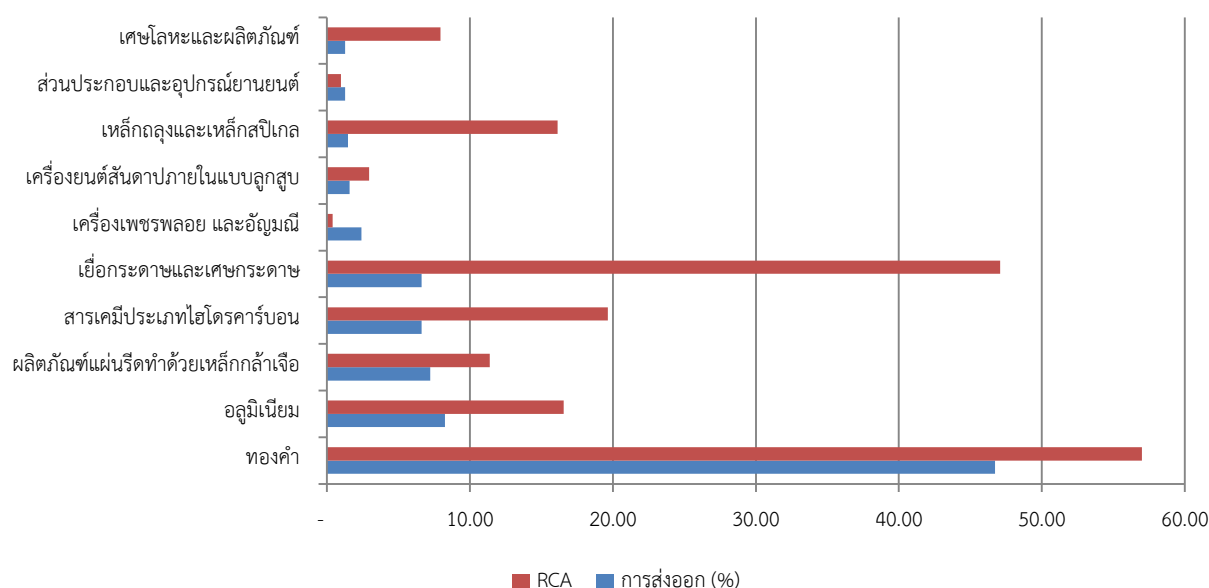
ตารางที่ 3.2 แสดงการเปรียบเทียบความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากการส่งออกสินค้าของไทยและแอฟริกาใต้ 10 อันดับแรกระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 ผลการคำนวณดัชนี RCA พบว่า ค่า RCA ของสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปยังแอฟริกาใต้ส่วนใหญ่มีค่ามากกว่าหนึ่ง ($RCA > 1$) นั่นคือสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยในตลาดแอฟริกาใต้เป็นสินค้าที่มีศักยภาพทางการผลิตเพื่อการแข่งขัน สามารถเรียงตามลำดับ ได้แก่ ปลาและผลิตภัณฑ์ ข้าว ผลิตภัณฑ์ยาง

ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ และ อุปกรณ์สื่อสารและส่วนประกอบ ยกเว้น น้ำมันสำเร็จรูป และ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นสินค้าส่งออกของไทยในแอฟริกาใต้ที่มีมูลค่าสูง แต่ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดแอฟริกาใต้ (รูปที่ 3.2) โดยคู่แข่งที่สำคัญของไทยในสินค้าประเภทน้ำมันสำเร็จรูป ได้แก่ อาหรับเอมิเรตส์ สิงคโปร์ และคูเวต และสินค้าประเภทรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน อินโดนีเซีย และเยอรมัน

รูปที่ 3.2 เปรียบเทียบสัดส่วนการส่งออกและความได้เปรียบทางการส่งออกสินค้าไทยในแอฟริกาใต้
ที่มา: UNCTAD Stat Database (2016)

นอกจากนี้ สินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของแอฟริกาใต้ในไทย ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีศักยภาพทางการแข่งขันเพื่อการส่งออก (RCA>1) เรียงตามลำดับ ได้แก่ ทองคำ เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ สารเคมีประเภทไฮโดรคาร์บอน อลูมิเนียม เหล็กถลุงและเหล็กสปีเกล ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้าเจือ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ และ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ ยกเว้น สินค้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ และ เครื่องเพชรพลอยและอัญมณี เป็นสินค้าส่งออกของแอฟริกาใต้ในไทยที่มีมูลค่าสูง แต่ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดของไทย (รูปที่ 3.3) โดยประเทศคู่แข่งที่สำคัญของแอฟริกาใต้ในสินค้าประเภทส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ได้แก่ เยอรมัน อินเดีย ญี่ปุ่น และอเมริกา สินค้าประเภทเครื่องเพชรพลอยและอัญมณี ได้แก่ บอสวานา อินเดีย จีน และ นามิเบีย

รูปที่ 3.3 เปรียบเทียบสัดส่วนการส่งออกและความได้เปรียบทางการส่งออกสินค้าแอฟริกาใต้ในไทย
ที่มา: UNCTAD Stat Database (2016)

ข. ดัชนีชี้วัดระดับการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-Industry Trade Index)

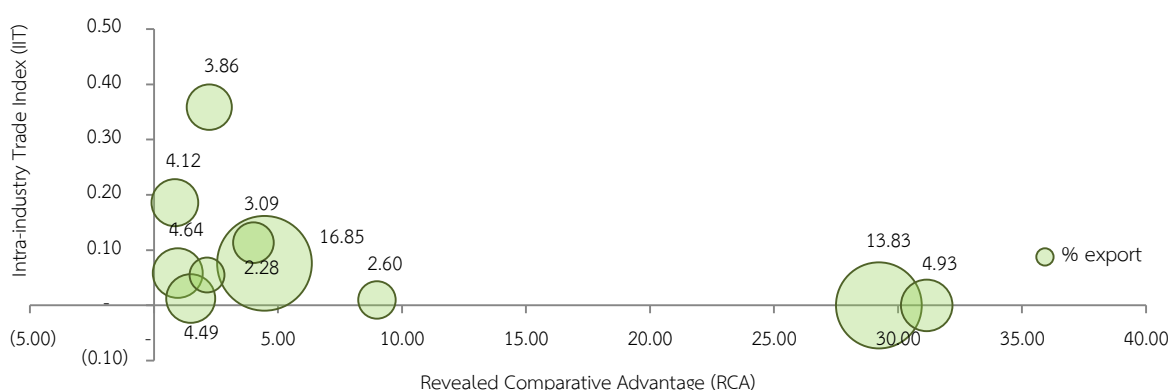
ดัชนีชี้วัดระดับการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน เป็นดัชนีที่ใช้วัดระดับการค้าระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ว่าเป็นสินค้าที่มาจากการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันมากน้อยเพียงใด อีกนัยหนึ่งสามารถอธิบายระดับการประหยัดต่อขนาดของการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน เนื่องจากไม่มีต้นทุนการดำเนินงานของการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.3 ดัชนีชี้วัดการค้าอุตสาหกรรมเดียวกันของประเทศไทยในตลาดแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014

ลำดับ	สินค้าที่มีการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน	IIT
1	เครื่องมือที่ใช้งานด้วยมือและด้วยเครื่องจักร	0.99
2	เครื่องพิมพ์ เครื่องเข้าเล่ม และอุปกรณ์	0.99
3	แป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง	0.93
4	เรือและสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ	0.92
5	เกียร์และเฟลาขับ	0.90
6	รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง	0.88
7	ไม้และไม้หมอนรางรถไฟ	0.80
8	ของที่ใช้ในการถ่ายรูปหรือถ่ายภาพยนตร์	0.79
9	เคมีภัณฑ์เบ็ดเตล็ด	0.78
10	ศิลปกรรม ของที่นักสะสมรวบรวม และโบราณวัตถุ	0.76

ที่มา : คำนวณโดยผู้วิจัย, UNCTAD Stat Database (2016)

ตารางที่ 3.3 แสดงระดับการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของประเทศไทยในตลาดแอฟริกาใต้ 10 อันดับแรก ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 รายการสินค้าที่มีระดับการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยในตลาดแอฟริกาใต้ในระดับสูง ($IIT > 0.90$) เรียงตามลำดับ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้งานด้วยมือและด้วยเครื่องจักร เครื่องพิมพ์ เครื่องเข้าเล่ม และอุปกรณ์ แป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง เรือและสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ เกียร์และเพลาขับ รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง ไม้และไม้หมอนรางรถไฟ ของที่ใช้ในการถ่ายรูปหรือถ่ายภาพยนตร์ เคมีภัณฑ์เบ็ดเตล็ด และ ศิลปกรรม ของที่นักสะสมรวบรวม และโบราณวัตถุ ซึ่งล้วนแต่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตที่มีการประหยัดต่อขนาดของการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ภายในอุตสาหกรรมที่คล้ายคลึงกัน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของทั้งสองประเทศควรให้การส่งเสริมการค้าของอุตสาหกรรมข้างต้น เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าของภูมิภาคอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามมีข้อน่าสังเกตในสินค้าหลักที่ประเทศไทยทำการส่งออกไปยังแอฟริกาใต้ 10 อันดับแรก กลับไม่พบว่ามีการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันเลย ($0 < IIT < 0.4$) (ตารางผนวกที่ ก-1) อีกนัยหนึ่งการค้าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้เป็นการค้าระหว่างอุตสาหกรรมเป็นหลัก

รูปที่ 3.4 ความสามารถในการแข่งขันและการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของสินค้าส่งออกหลักของไทยในแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014
ที่มา: UNCTAD Stat Database (2016)

รูปที่ 3.4 เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันและการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของสินค้าส่งออกหลัก 10 รายการของไทยในตลาดแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 พบว่า ความสัมพันธ์ของสินค้าส่งออก 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มสินค้าของไทยที่มีสัดส่วนการส่งออกระหว่างร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 15 มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดแอฟริกาใต้ในระดับสูง (ค่า RCA มากกว่า 5.0) และมีรูปแบบการค้าเป็นแบบการค้าระหว่างอุตสาหกรรม (ค่า IIT น้อยกว่า 2.5) ประกอบด้วย ปลาและผลิตภัณฑ์ ข้าว และ ผลิตภัณฑ์ยาง หากประเทศไทยต้องการขยายตลาดการค้าไปยังประเทศแอฟริกาใต้ ภาครัฐและภาคเอกชนควรเน้นส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออกในสินค้านี้ ซึ่งสินค้าที่แอฟริกาใต้มีความต้องการซื้อจากไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ และควรมุ่งเน้นส่งเสริมการค้าในรูปแบบการค้าระหว่างอุตสาหกรรมเป็นหลัก

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสินค้าของไทยที่มีสัดส่วนการส่งออกระหว่างร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 15 มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดแอฟริกาใต้ในระดับปานกลาง (ค่า RCA อยู่ระหว่าง 1.0-5.0) และมีรูปแบบการค้าเป็นแบบการค้าระหว่างอุตสาหกรรม (ค่า IIT น้อยกว่า 2.5) ประกอบด้วย ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ และอุปกรณ์สื่อสารและส่วนประกอบ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสินค้าของไทยที่มีสัดส่วนการส่งออกระหว่างร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 15 มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดแอฟริกาใต้ในระดับปานกลาง (ค่า RCA อยู่ระหว่าง 1.0-5.0) และมีรูปแบบการค้าเป็นแบบการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (ค่า IIT มากกว่า 2.5) ได้แก่ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ หากมีการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตภายในอุตสาหกรรมดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันให้มากขึ้น หรือการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาใต้ อาจทำให้เกิดการยกระดับการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันให้สูงขึ้น และนำไปสู่การประหยัดต่อขนาดของการผลิตของประเทศทั้งสอง ท้ายสุดอาจนำมาซึ่งการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าในภูมิภาค

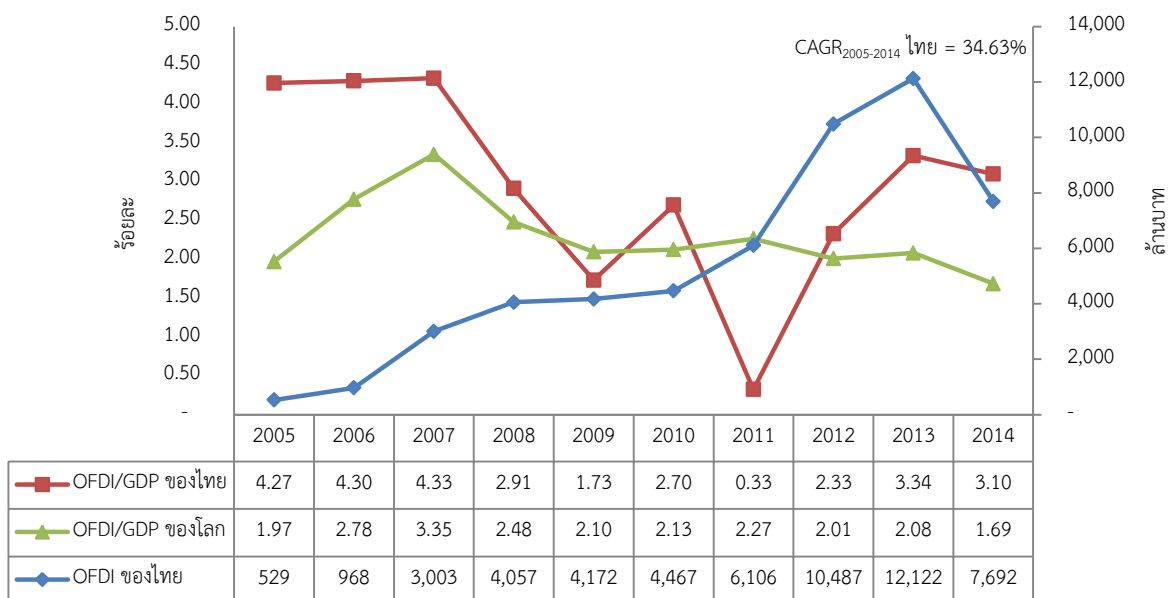
กลุ่มที่ 4 กลุ่มสินค้าของไทยที่มีสัดส่วนการส่งออกระหว่างร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 5 มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดแอฟริกาใต้ในระดับปานกลาง (ค่า RCA อยู่ระหว่าง 1.0-5.0) และมีรูปแบบการค้าเป็นแบบการค้าระหว่างอุตสาหกรรม (ค่า IIT น้อยกว่า 2.5) ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป และ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ

3.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้าและขาออก (Inward and Outward Foreign Direct Investment: IFDI and OFDI) ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยที่อยู่ระหว่างการก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง (Middle income trap) และแอฟริกาใต้ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า อนึ่ง การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกอาจเป็นทางออกของไทยเพื่อการหลุดจากกับดักรายได้ปานกลาง หรือการก้าวพ้นจากกลุ่มประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจช้าเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ขณะที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้าทำให้เกิดเงินทุนไหลเวียนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในภาคส่วนต่างๆของแอฟริกาใต้ ทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ

ก. ภาพรวมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในโลก

รูปที่ 3.5 แสดงสัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (OFDI/GDP) ของไทยเปรียบเทียบกับของโลก พบว่า สัดส่วน OFDI/GDP ของไทยมีอัตราลดลงจากร้อยละ 4.27 ในปีค.ศ. 2005 เป็นร้อยละ 3.10 ในปีค.ศ. 2014 หรือ ประเทศไทยมีการขยายระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกเมื่อเทียบกับขนาดเศรษฐกิจของประเทศ ลดลงร้อยละ 27 ขณะที่สัดส่วน OFDI/GDP ของโลกมีอัตราลดลงจากร้อยละ 1.97 ในปีค.ศ. 2005 เป็นร้อยละ 1.69 ในปีค.ศ. 2014 หรือลดลงร้อยละ 14 หากเปรียบเทียบสัดส่วน OFDI/GDP ของไทยและของโลก นับว่า การเติบโตของการลงทุนในต่างประเทศต่อขนาดเศรษฐกิจของไทยอยู่ในอัตราที่สูงกว่าของโลก

รูปที่ 3.5 สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น
ที่มา: UNCTAD Stat Database (2016)

เมื่อพิจารณามูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทย พบว่า มูลค่า OFDI เพิ่มขึ้นจาก 529 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีค.ศ. 2005 เป็น 7,692 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีค.ศ. 2014 หรือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (Compound Annual Growth Rate: CAGR) คิดเป็นร้อยละ 34.63 ที่สำคัญได้แก่ มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกในปีค.ศ. 2014 ลดลงจากปีค.ศ. 2013 ถึงร้อยละ 36.55 อันเนื่องมาจากผลกระทบภายหลังจากภาวะวิกฤตทางการเมืองไทยในปีค.ศ. 2013 ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเผชิญภาวะวิกฤตทางการเมือง แต่สัดส่วนการขยายระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยเมื่อเทียบกับขนาดเศรษฐกิจก็ยังคงอยู่ในอัตราที่สูง และสูงกว่าอัตราการขยายการลงทุนในต่างประเทศของโลก

จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย (2016) พบว่า แหล่งการลงทุนขาออกสะสมที่สำคัญของไทย ณ ปีค.ศ. 2015 ได้แก่ กลุ่มประเทศอาเซียน (ร้อยละ 29) เคย์แมน ไอส์แลนด์ (ร้อยละ 12) สิงคโปร์ (ร้อยละ 10) ฮองกง (ร้อยละ 10) มอริเชียส (ร้อยละ 9) และสหภาพยุโรป (ร้อยละ 9) โดยอันดับที่หนึ่งเป็นการลงทุนในการทำเหมืองแร่ถ่านหินและอุตสาหกรรมการผลิต มีมูลค่าสูงถึงร้อยละ 25.92 และ 25.56 ตามลำดับ อุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญได้แก่ การผลิตอาหาร (ร้อยละ 27) การผลิตเครื่องดื่ม (ร้อยละ 13) การผลิตเคมีภัณฑ์ (ร้อยละ 12) การผลิตยางและพลาสติก (ร้อยละ 7) และ การผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ทางทัศนศาสตร์ (ร้อยละ 7) รองลงมาได้แก่ กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย (ร้อยละ 13) และการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ (ร้อยละ 12) ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการลงทุนในภาคการผลิตมากกว่าภาคบริการ

ข. ภาพรวมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาใต้

รูปที่ 3.6 แสดงถึง มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยและของโลกในแอฟริกาใต้ ระหว่างปี ค.ศ. 2005-2012 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาเพิ่มขึ้นจาก 22 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีค.ศ. 2005 เป็น 26 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีค.ศ. 2012 หรือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี คิดเป็นร้อยละ 2.42 แม้ว่าการลงทุนของไทยในแอฟริกาใต้มีมูลค่าไม่สูงมากนัก แต่ยังคงมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของโลกในแอฟริกาที่เปลี่ยนแปลงจาก 6,647 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีค.ศ. 2005 เป็น 5,712 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปีค.ศ. 2014 หรือ อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีลดลงร้อยละ 1.67 นับว่า สมรรถนะด้านการลงทุนของประเทศไทยในแอฟริกาใต้อยู่ในระดับดี หรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยของการลงทุนของโลกในแอฟริกาใต้

รูปที่ 3.6 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาใต้

ที่มา: UNCTAD Stat Database (2016)

ปัจจุบัน บทบาทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยนั้นมีความสำคัญมากขึ้น ทั้งมูลค่าการลงทุน ประเภทการลงทุน และสัดส่วนการลงทุน ดังจะเห็นได้จากการริเริ่มโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจของรัฐบาลด้านการลงทุนกับประเทศต่างๆที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันและนอกภูมิภาค โดยเฉพาะความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าการลงทุนกับประเทศในภูมิภาคแอฟริกา การส่งเสริมการลงทุนไทยในประเทศแอฟริกาของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) และการจัดประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-แอฟริกาไว้ว่าด้วยการส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ประเทศแอฟริกาใต้ถือเป็นดินแดนที่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่มากประเทศหนึ่งในภูมิภาคแอฟริกา อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีบทบาทด้านการลงทุนกับประเทศแอฟริกาใต้ค่อนข้างน้อย จากรายงานเศรษฐกิจและการค้าไทย-แอฟริกาใต้ เดือนธันวาคม 2556 ซึ่งจัดทำโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย (2557) ได้สรุปว่า “...ธุรกิจที่ไทย

ลงทุนในแอฟริกาได้ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและเล็กได้แก่ ธุรกิจอาหารและสปาซึ่งมีจำนวนกว่า 100-150 ร้าน ปัจจุบัน บริษัทชั้นนำของไทยให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในแอฟริกาได้มากขึ้น เช่น บริษัทซีพีอินเตอร์เทรดจำกัด (อาหารแปรรูป) ซึ่งเปิดทำการในลักษณะตัวแทนการค้า (Trading Company) และบริษัทในเครืออิตัล-ไทย (ธุรกิจโรงแรมและสนามกอล์ฟ) นอกจากนี้อุตสาหกรรมผลิตสีสำหรับใช้กับถนนของไทยได้เปิดดำเนินการที่เมืองเดอร์บันแอฟริกาใต้ ซึ่งถือเป็นโรงงานอุตสาหกรรมแรกของไทยที่เปิดในภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้..” จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การศึกษานี้จึงได้ทำการศึกษาสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทย รวมทั้งปัจจัยที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ซึ่งจะทำให้การศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นฐานความรู้ในการวิเคราะห์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกในเชิงลึกที่จะนำไปสู่การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าของภูมิภาคต่อไป

ค. เปรียบเทียบสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกและขาเข้า

ดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก เป็นดัชนีที่แสดงสัดส่วนเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของประเทศหนึ่งต่อเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกทั้งหมดของโลก โดยเปรียบเทียบกับสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของโลก เช่นเดียวกับดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้า เป็นดัชนีที่แสดงสัดส่วนเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้าของประเทศหนึ่งต่อเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้าทั้งหมดของโลกโดยเทียบกับสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของโลก

รูปที่ 3.7 ดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยและขาเข้าของแอฟริกาใต้

ที่มา: UNCTAD Stat Database (2016)

รูปที่ 3.7 แสดงการเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยกับดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาเข้าของแอฟริกาใต้ พบว่า ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา สมรรถนะการรับ

ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของแอฟริกาใต้มีความผันผวนค่อนข้างมากและส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าหนึ่ง โดยทั่วไประดับการลงทุนในต่างประเทศควรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศหรือสูงกว่า นั่นคือดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศออกควรมีค่าน้อยเท่ากับหนึ่ง ขณะเดียวกัน สมรรถนะการลงทุนในต่างประเทศของไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา แต่ยังคงเป็นการเติบโตที่ใกล้เคียงกับการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศไทย หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยยังคงมีความได้เปรียบด้านแหล่งที่ตั้งของตลาดและวัตถุดิบ และด้านความได้เปรียบด้านการทำให้เป็นภายในของบริษัทที่ทำให้เกิดความได้เปรียบด้านต้นทุนธุรกรรมที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกบริษัท แต่ยังคงขาดความได้เปรียบในด้านการเป็นเจ้าของ เช่น ความสามารถทางเทคโนโลยี ทักษะในการบริหารองค์กร ความสามารถด้านการสร้างเครือข่าย และความสามารถทางการตลาด เป็นต้น ซึ่งทำให้ขาดแรงจูงใจในการลงทุนในต่างประเทศ และมีส่วนทำให้ผู้ประกอบการของไทยยังไม่ขยายการลงทุนในต่างประเทศมากเท่าที่ควร นอกจากนี้ จากรูปที่ 3.7 ชี้ให้เห็นว่า แนวโน้มดัชนีชี้วัดสมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศออกของไทยในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา มีค่าสูงกว่าหนึ่งทั้งสิ้น ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยมีทักษะความสามารถในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างความได้เปรียบของความเป็นเจ้าของเพื่อไปลงทุนในต่างประเทศ และสามารถก้าวข้ามระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมของตนเองไปสู่ความเป็นสากลได้

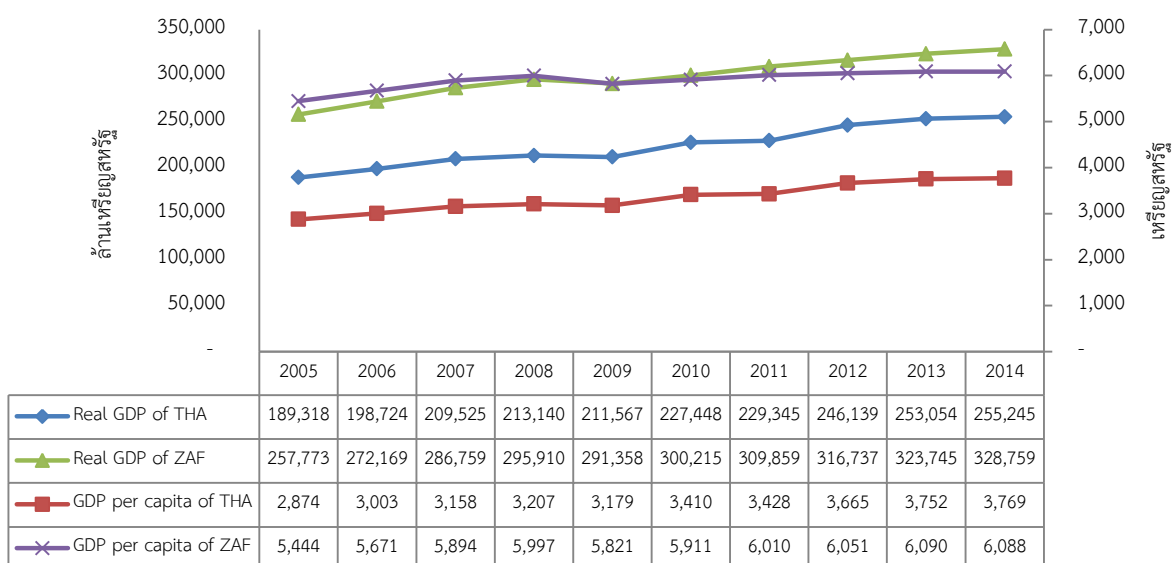
3.3 ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้

ประเทศแอฟริกาใต้เป็นหนึ่งในประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging market) ที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย ตั้งอยู่ปลายทวีปแอฟริกา ซึ่งถือว่าเป็นภูมิยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ อีกทั้งแอฟริกาใต้ยังเป็นประตูหน้าต่างที่สำคัญต่อการขยายตลาดและการลงทุนไปยังประเทศอื่นๆ ในทวีปแอฟริกาได้อีกด้วย แม้ว่าประเทศไทยจะมีระยะทางห่างไกลจากแอฟริกาใต้ แต่ปัจจุบันการค้าและการลงทุนภายในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนากับกันเอง (South-south Trade and Investment) กลับมีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดการขยายตลาดการบริโภคและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างมาก ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เช่น การแสวงหาตลาดและแหล่งปัจจัยการผลิต ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และ ปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ดังนี้

ก. ปัจจัยด้านตลาด

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจเคลื่อนย้ายเงินทุนไปต่างประเทศ ได้แก่ ความต้องการในการขยายตลาด (Market expansion) และการเข้าถึงตลาดได้ง่าย (Access to Market) จากรูปที่ 3.8 จะเห็นว่าแอฟริกาใต้มีขนาดเศรษฐกิจ (พิจารณาจากผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น) และกำลังซื้อ (พิจารณาจากผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นต่อจำนวนประชากร) สูงกว่าประเทศไทย โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมของ GDP และ GDP per capita ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 เท่ากับร้อยละ 2.74 และ 1.25 ตามลำดับ ขณะที่ประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจและกำลังซื้อต่ำกว่าแอฟริกาใต้ แต่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมของ GDP และ GDP per capita สูงกว่าในอัตราร้อยละ 3.38 และ 3.06 ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า ขนาดของเศรษฐกิจและรายได้ต่อหัวเป็นปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนในประเทศ

แอฟริกาใต้ที่สำคัญ เนื่องจากแอฟริกาใต้มีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่าไทย และปัจจัยการแสวงหาตลาด (Market seeking) นี้ทำให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศในแนวนอน (Horizontal foreign direct investment) ที่เน้นการเข้ามาลงทุนเพื่อขยายตลาดและการเข้าถึงตลาดผู้บริโภค อีกนัยหนึ่ง แรงดึงดูดการลงทุนในต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ด้านการแสวงหาตลาดค่อนข้างมีความสำคัญ

รูปที่ 3.8 ขนาดของเศรษฐกิจและรายได้ต่อหัวของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014

ที่มา: World Bank Database (2016)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ตลาดในแอฟริกาใต้มีขนาดใหญ่ โดยเฉพาะตลาดสินค้าอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภค ประชาชนมีความต้องการซื้อสูงและมีกำลังซื้อพอสมควร ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่ดึงดูดการเข้ามาทำค้าและการลงทุน นอกจากนี้ขนาดของตลาดและกำลังซื้อของประเทศใกล้เคียงในภูมิภาคแอฟริกาใต้และภูมิภาคอื่นๆในแอฟริกา ก็ยังเป็นปัจจัยที่ดึงดูดการค้าและการลงทุนที่ใช้แอฟริกาใต้เป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศอื่น (Export-platform FDI) ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ แอฟริกาใต้โดยกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (The Department of Trade and Industry: the dti) ได้มีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการตามแผนแม่บทการพัฒนาของหุ้นส่วนใหม่แห่งการพัฒนาแอฟริกา (New Partnership for Africa's Development: NEPAD) ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเกษตรกรรมและความมั่นคงทางอาหาร ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการบูรณาการระดับภูมิภาคและงานโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านเศรษฐกิจและบริษัทภิบาล และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการเมือง สังคม และ เศรษฐกิจในกลุ่มประเทศแอฟริกา ตลอดจนให้ประเทศในแอฟริกาสามารถทำงานร่วมกันและร่วมมือกับหุ้นส่วนภายนอกได้ ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบสำหรับประเทศที่เข้ามาทำการค้าและการลงทุนกับแอฟริกาใต้เป็นอย่างมาก

ข. ปัจจัยการผลิต

การแสวงหาปัจจัยการผลิต เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศในแนวดิ่ง (Vertical foreign direct investment) ที่เน้นการเข้ามาลงทุนเพื่อใช้เป็นฐานการผลิตเนื่องจากแหล่งลงทุนนั้นมีทรัพยากรการผลิตที่สมบูรณ์ และมีต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศตนเอง ในที่นี้ ปัจจัยการผลิตที่กำหนดการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ประกอบด้วย ทรัพยากรการผลิต (วัดจากมูลค่าเพิ่มในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม) แรงงาน โครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง ระบบการเงิน และดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของโลก (Global Competitiveness Index: GCI) ดังนี้

ทรัพยากรการผลิต

ปัจจัยดึงดูดการค้าและการลงทุนในต่างประเทศด้านการแสวงหาทรัพยากรการผลิต สามารถพิจารณาจากการใช้ ทรัพยากรการผลิตในประเทศนั้นๆ ด้วยมูลค่าเพิ่มของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น

รูปที่ 3.9 มูลค่าเพิ่มรายสาขาการผลิตของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างปี 2004-2013

ที่มา: World Bank Database (2016)

จากรูปที่ 3.9 จะเห็นได้ว่า ไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเทียบกับผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้นได้สูงกว่าแอฟริกาใต้ นอกจากนี้ ไทยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมของภาคการเกษตรต่อ GDP ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 ร้อยละ 1.46 ขณะที่แอฟริกาใต้มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมลดลง หรือมีค่าเท่ากับร้อยละ -0.77 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมของภาคอุตสาหกรรมต่อ GDP ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014 ของไทยและแอฟริกาใต้ พบว่า มีอัตราการเติบโตลดลงที่ร้อยละ -0.52 และ -0.30 ทั้งๆที่แอฟริกาใต้เป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติ เช่น ทอง โครเมียม พลวง ถ่านหิน แร่เหล็กแมงกานีส นิกเกิล ฟอสเฟต ดีบุก ยูเรเนียมเพชร ทองคำขาว และทองแดง เป็นต้น โดยสรุป การใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

ของแอฟริกาใต้มีส่วนที่ต่ำกว่าประเทศไทย และอาจจะเป็นแรงดึงดูดที่สำคัญของการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจัยด้านพลังงานไฟฟ้า เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจลงทุนในแอฟริกาใต้ ที่ผ่านมาแอฟริกาใต้มีปัญหาด้านพลังงานไฟฟ้าเพราะจำนวนประชากรที่มีปริมาณมาก และมักเกิดการหยุดจ่ายไฟฟ้าให้กับประชาชนในวงกว้างและเกิดปัญหาการลงทุนด้านพลังงานที่ไม่เพียงพอ ปัจจุบัน ภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการลงทุนด้านพลังงานหมุนเวียนมากขึ้น ในอนาคตอาจทำให้แอฟริกาใต้หลุดพ้นจากปัญหาด้านการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าได้

แรงงาน

ปัจจัยด้านแรงงานที่ดึงดูดการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้น สามารถพิจารณาจากปริมาณแรงงาน อัตราค่าจ้างแรงงาน และ คุณภาพของแรงงาน ตารางที่ 3.4 แสดงการเข้าร่วมกำลังแรงงาน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และอัตราการรู้หนังสือ (ใช้วัดคุณภาพของแรงงาน) ของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ในปีค.ศ. 2014 พบว่า การเข้าร่วมกำลังแรงงานของประเทศแอฟริกาใต้มีอัตราค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจจะไม่ดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม อัตราค่าจ้างและเงินเดือนและอัตราการรู้หนังสือในประเทศแอฟริกาใต้ก็อาจจะสามารถชดเชยเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้

ตารางที่ 3.4 การเข้าร่วมกำลังแรงงาน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำและอัตราการรู้หนังสือของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2014

ปัจจัยด้านแรงงาน	ประเทศไทย	ประเทศแอฟริกาใต้
การเข้าร่วมกำลังแรงงาน (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	70.0	53.3
อัตราค่าจ้างและเงินเดือน (ร้อยละของการจ้างงานรวม)	41.4**	85.9
อัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	96.4*	93.7***

หมายเหตุ : * ตัวเลขของปีค.ศ. 2010; ** ตัวเลขของปีค.ศ. 2013; *** ตัวเลขของปีค.ศ. 2012

ที่มา : World Bank Database (2016)

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า แอฟริกาใต้ยังคงขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือ แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มีทักษะไม่สูงมากนัก นอกจากนี้ มักมีการประท้วงขึ้นค่าจ้างของสหภาพแรงงานแอฟริกาใต้ อย่างไรก็ตาม แอฟริกาใต้ได้มีโครงการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อเข้าทำงานในอุตสาหกรรมต่างๆ ตลอดจน การเปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศได้

โครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง

ประเทศแอฟริกาใต้มีศูนย์กลางการค้าและอุตสาหกรรมหลักอยู่ที่เมืองเคปทาวน์ ตั้งอยู่บนชายฝั่งด้านตะวันตกของแอฟริกาใต้ เมืองเดอร์บัน ตั้งอยู่บนชายฝั่งด้านตะวันออกของแอฟริกาใต้ เมืองโจฮันเนสเบิร์ก และเมืองพริทอเรีย ตั้งอยู่ในจังหวัดกาวเต็ง (Gauteng) เป็นเมืองหลวงศูนย์กลางการบริหารประเทศแอฟริกาใต้ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน แอฟริกาใต้ถือว่าเป็นประเทศที่มีโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งอยู่ในระดับดีและทันสมัย ทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ

เป็นจุดพักท่าเรือที่สำคัญที่มาจากยุโรป อเมริกา เอเชีย ออสเตรเลีย และแอฟริกาฝั่งตะวันออกและตะวันตก ที่สำคัญภาคการขนส่งถือว่าเป็นภาคเศรษฐกิจที่รัฐบาลของแอฟริกาใต้ให้ความสำคัญในการสร้างความสามารถทางการแข่งขันในโลก

ระดับโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงความสามารถในการแข่งขันของประเทศและช่วยในการตัดสินใจทำการค้าและการลงทุนกับประเทศใดๆ โดยทั่วไป โครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งสามารถพิจารณาได้จากดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ (Logistics Performance Index: LPI) ที่จัดทำโดย World Bank ซึ่งจัดลำดับจาก 160 ประเทศทั่วโลก ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ได้ทำการประเมินจาก 6 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) ความสามารถในการติดตามสินค้าระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ (2) ความสามารถในการเสนอราคาค่าขนส่งที่สามารถแข่งขันได้ (3) ความสะดวกและความเอื้ออำนวยของการขนส่งระหว่างประเทศ (4) ประสิทธิภาพของกระบวนการนำสินค้าผ่านด่านศุลกากรและหน่วยงานต่างๆ (5) ความถี่ในการส่งมอบสินค้าตรงตามเวลาที่กำหนด และ (6) คุณภาพของโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของการขนส่งและที่เกี่ยวข้องกับการค้า

ตารางที่ 3.5 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2014 แยกตามรายปัจจัย

ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง	ประเทศไทย	ประเทศแอฟริกาใต้
ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์	3.43	3.43
1. ความสามารถในการติดตามสินค้าระหว่างการขนส่งระหว่างประเทศ	3.45	3.30
2. ความสามารถในการเสนอราคาค่าขนส่งที่สามารถแข่งขันได้	3.29	3.62
3. ความสะดวกและความเอื้ออำนวยของการขนส่งระหว่างประเทศ	3.30	3.45
4. ประสิทธิภาพของกระบวนการนำสินค้าผ่านด่านศุลกากรและหน่วยงานต่างๆ	3.21	3.11
5. ความถี่ในการส่งมอบสินค้าตรงตามเวลาที่กำหนด	3.96	3.88
6. คุณภาพของโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของการขนส่งและการค้า	3.40	3.20

ที่มา : World bank Database (2016)

ตารางที่ 3.5 แสดงคะแนนการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ แยกตามรายปัจจัย พบว่า ในปีค.ศ. 2014 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 ต่ำกว่าประเทศแอฟริกาใต้ที่ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 34 แต่โดยคะแนนเฉลี่ยในทุกปัจจัยมีค่าใกล้เคียงกันทั้งสิ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า แอฟริกาใต้มีโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่ใกล้เคียงกับไทย ปัจจัยที่ทำให้แอฟริกาใต้มีระดับประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์สูงขึ้นได้แก่ ความถี่ในการส่งมอบสินค้าตรงตามเวลาที่กำหนด (คะแนน 3.88 จากคะแนนเต็ม 5) และความสามารถในการเสนอราคาค่าขนส่งที่สามารถแข่งขันได้ (คะแนน 3.62) นอกจากนี้ ภูมิยุทธศาสตร์ของแอฟริกาใต้ ได้ส่งเสริมให้กลายเป็นประเทศที่มีท่าเรือและจุดแวะพักของเรือขนส่งสินค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกอีกด้วย เช่น ท่าเรือเคปทาวน์ เดอร์บัน พอร์ตเอลิซาเบท อิสต์ลอนดอน ริชาร์ดเบย์ และซาลดันฮาเบย์ และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ดึงดูดการเข้ามาทำการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้

ระบบการเงิน

หากพิจารณาระบบการเงินจากต้นทุนทางการเงิน เช่น อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืม เป็นหลัก (ตารางที่ 3.6) พบว่าประเทศไทยมีความเข้มแข็งของระบบการเงินสูงกว่าแอฟริกาใต้ สังเกตจากอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมของแอฟริกาใต้จะสูงกว่าไทยอยู่มาก แต่หากพิจารณาจากร้อยละของการกู้เงินของภาคเอกชนจากสถาบันการเงิน พบว่า การเข้าถึงแหล่งเงินของไทยและแอฟริกาใต้นั้นไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 3.6 ระบบการเงินของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ปีค.ศ. 2014

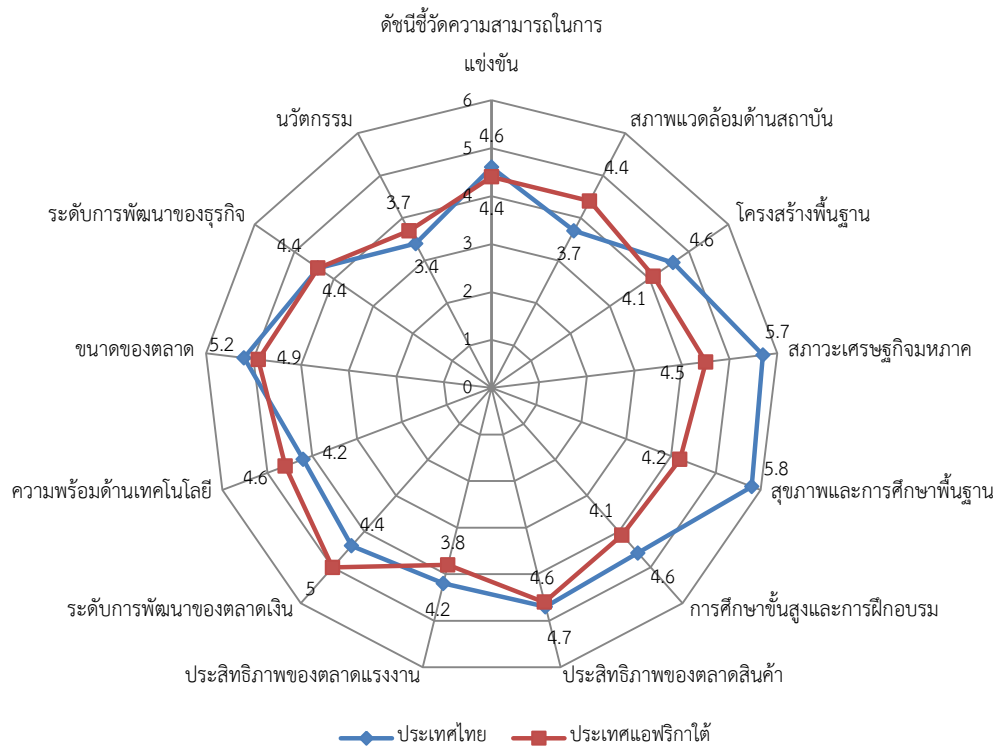
ปัจจัยทางการเงิน	ประเทศไทย	ประเทศแอฟริกาใต้
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (ร้อยละ)	6.56*	9.42*
อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (ร้อยละ)	5.74	3.15
มูลค่าการค้ำหุ้นรวม (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ)	76.73	70.17
เครดิตภายในประเทศของภาคเอกชน (ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ)	146.82	151.48

หมายเหตุ : * ข้อมูลของปีค.ศ. 2015 ที่มา : World bank Database (2016)

นอกจากนี้ ตารางที่ 3.6 แสดงมูลค่าการค้ำหุ้นรวมที่บ่งถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่มีต่อตลาดทุนนั้น พบว่าไทยมีสัดส่วนมูลค่าการค้ำหุ้นรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่ำกว่าแอฟริกาใต้เล็กน้อย ดังนั้น หากนำปัจจัยด้านระบบการเงินมาใช้ในการตัดสินใจดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ จะเห็นได้ว่า การเข้าถึงแหล่งเงินกู้ของแอฟริกาใต้นั้นง่ายกว่า แต่มีต้นทุนเงินกู้ยืมที่สูงกว่า หากผู้ประกอบการที่ต้องการใช้บริการเงินกู้ของแอฟริกาใต้ จำเป็นต้องพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้รับจากการเงินกู้ยืมด้วย

ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันในโลก

ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของโลก (Global Competitiveness Index: GCI) ที่จัดทำโดย World Economic Forum มักถูกนำมาใช้ในการวัดความมีประสิทธิภาพของสถาบัน นโยบาย และปัจจัยที่บ่งชี้ประสิทธิภาพของประเทศ อธิบายได้ว่า หากประเทศมีระดับความสามารถในการแข่งขันสูงจะส่งผลถึงความกินดีอยู่ดีของประชาชนและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ดัชนี GCI มีการวิเคราะห์เป็น 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirements) ปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) และ ปัจจัยนวัตกรรม (Innovation and sophistication factors)

รูปที่ 3.10 การประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2015-2016

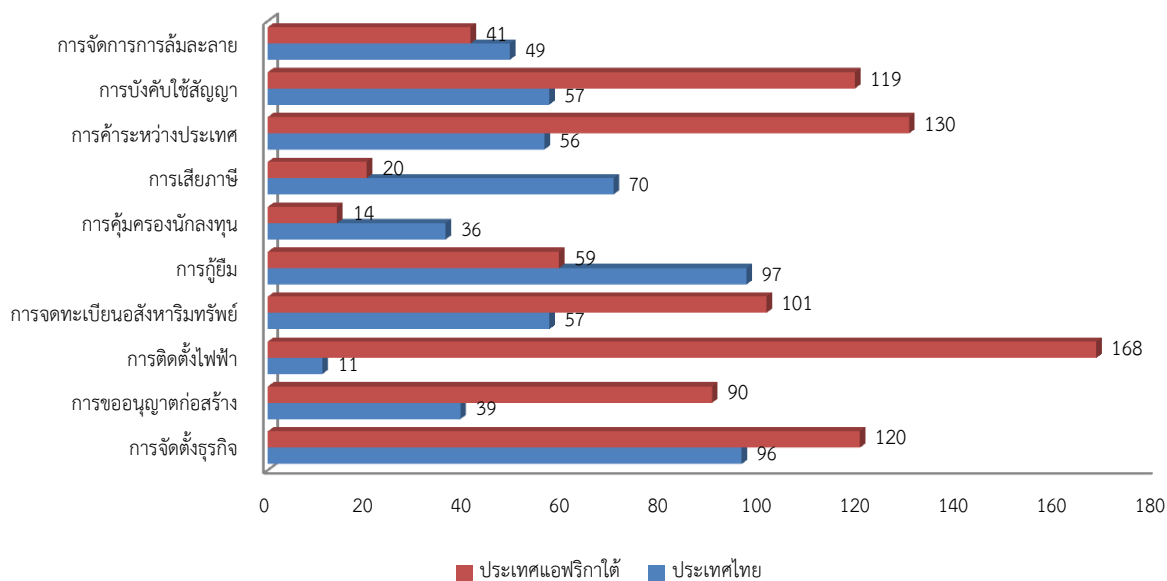
ที่มา : World Economic Forum (2016)

กลุ่มที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานเป็นตัวบ่งชี้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสถาบัน โครงสร้างพื้นฐาน สภาวะเศรษฐกิจมหภาค และ สุขภาพและการศึกษาพื้นฐาน กลุ่มที่ 2 ปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 6 ปัจจัยย่อย ได้แก่ การศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรม ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ระดับการพัฒนาของตลาดเงิน ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และขนาดของตลาด และ กลุ่มที่ 3 ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ระดับการพัฒนาของธุรกิจ และ นวัตกรรม

รูปที่ 3.10 แสดงระดับความสามารถในการแข่งขันของไทยและแอฟริกาใต้ พบว่า ในปี 2015-2016 ประเทศไทยถูกจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันที่ 32 สูงกว่าประเทศแอฟริกาใต้ที่ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 49 คะแนนเฉลี่ยของทุกปัจจัยมีค่าใกล้เคียงกัน ประเทศไทยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.6 จากคะแนนเต็ม 7.0 ขณะที่แอฟริกาใต้มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.4 คะแนนในกลุ่มปัจจัยพื้นฐานของไทย (เฉลี่ย 4.9) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแอฟริกาใต้ (เฉลี่ย 4.3) แต่เมื่อพิจารณาระดับคะแนนในกลุ่มปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพ (เฉลี่ยของไทย 4.6 เฉลี่ยของแอฟริกาใต้ 4.5) และ กลุ่มปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ (เฉลี่ยของไทย 3.9 เฉลี่ยของแอฟริกาใต้ 4.5) กลับพบว่าไทยมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าแอฟริกาใต้ โดยสรุป ความสามารถในการแข่งขันของแอฟริกาใต้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและด้านนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ เป็นปัจจัยดึงดูดการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้เป็นอย่างมาก แม้ว่าความสามารถในการแข่งขันด้านปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันยังคงมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับต่ำ

ค. การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ สามารถพิจารณาจากความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) ที่จัดทำโดย World Bank Group ซึ่งทำการจัดลำดับประเทศจากจำนวน 189 ประเทศ โดยประเมินใน 10 หัวข้อ ได้แก่ การจัดตั้งธุรกิจ การขออนุญาตก่อสร้าง การติดตั้งไฟฟ้า การจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ การกู้ยืม การคุ้มครองการลงทุน การเสียภาษี การค้าระหว่างประเทศ การบังคับใช้สัญญา และการจัดการการล้มละลาย

รูปที่ 3.11 ลำดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2016

ที่มา : World Bank Group (2016)

รูปที่ 3.11 แสดงระดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ พบว่า ประเทศไทย (อันดับที่ 49) จัดอยู่ในอันดับที่สูงกว่าแอฟริกาใต้ (อันดับที่ 73) ความยากในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ได้แก่ การติดตั้งไฟฟ้า (ลำดับที่ 168) การค้าระหว่างประเทศ (ลำดับที่ 130) การจัดตั้งธุรกิจ (อันดับที่ 120) การบังคับใช้สัญญา (ลำดับที่ 119) การจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ (ลำดับที่ 101) และ การขออนุญาตก่อสร้าง (ลำดับที่ 90) หากพิจารณาในรายละเอียดของการจัดตั้งธุรกิจ การคุ้มครองการลงทุน การเสียภาษี และการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ประกอบการไทยในต่างประเทศมักให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในการสะท้อนภาพของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ตารางที่ 3.7 แสดงรายละเอียดความยากง่ายของการประกอบธุรกิจ พบว่า การจัดตั้งธุรกิจในแอฟริกาใต้นั้นมีค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนต่ำกว่าไทย แต่ค่าใช้จ่ายด้านเวลาสูงกว่าไทย ขณะที่ขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้งธุรกิจของไทยและแอฟริกาใต้ไม่แตกต่างกัน หากพิจารณาด้านการเสียภาษี พบว่า ไทยมีการเก็บภาษี (อัตราภาษีรวม) ต่ำกว่าแอฟริกาใต้เพียงเล็กน้อย แต่มีความยุ่งยากด้านเอกสารและเวลาสำหรับการเสียภาษีมักกว่าแอฟริกาใต้ ด้านการค้าระหว่างประเทศ พบว่า ไทยมีข้อได้เปรียบในค่าใช้จ่ายและเวลาในการนำเข้าและส่งออก ซึ่งแอฟริกาใต้มีต้นทุนการดำเนินงานสูงกว่ามาก

ตารางที่ 3.7 ความยากง่ายของการประกอบธุรกิจในประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ. 2016

ปัจจัยด้านการดำเนินธุรกิจ	ประเทศไทย	ประเทศแอฟริกาใต้
ลำดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ	49	73
1. การจัดตั้งธุรกิจ		
ขั้นตอน (จำนวนขั้นตอน)	6	6
เวลา (วัน)	27.5	46
ต้นทุน (ร้อยละของรายได้ต่อทุน)	6.4	0.3
2. การเสียภาษี		
ใบเสร็จ (จำนวนต่อปี)	22	7
เวลา (ชั่วโมงต่อปี)	264	200
ภาษีกำไร (ร้อยละ)	19.5	21.7
ภาษีแรงงาน (ร้อยละ)	5.4	4.0
ภาษีอื่นๆ (ร้อยละ)	2.6	3.1
อัตราภาษีรวม (ร้อยละของกำไร)	27.5	28.8
3. การค้าระหว่างประเทศ		
เวลาที่ใช้ในการนำเข้า (ชั่วโมง)	51	100
ต้นทุนในการส่งออก (เหรียญสหรัฐ)	223	428
เวลาที่ใช้ในการนำเข้า (ชั่วโมง)	50	144
ต้นทุนในการนำเข้า (เหรียญสหรัฐ)	233	657

ที่มา : World Bank Group (2016)

ง. นโยบายของภาครัฐและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ปัจจุบัน รัฐบาลไทยได้มีนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้ รวมทั้งริเริ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ เพื่อทำให้เกิดการขยายการค้าระหว่างกันและส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันทางแอฟริกาใต้ก็มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศ โดยเน้นการผลิตเพื่อการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในส่วนนี้ได้นำเสนอภาพนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของแอฟริกาใต้ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้กับประเทศต่างๆ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจของไทยกับแอฟริกาใต้

นโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุนของแอฟริกาใต้

กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (The Department of Trade and Industry: the dti) ของแอฟริกาใต้ มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ แนวระเบียบปฏิบัติและนโยบายของที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน มีรายละเอียดโดยย่อดังนี้

1) การนำเข้าและส่งออก

หน่วยงานชื่อ International Trade Administration Commission of South Africa (ITAC) เป็นหน่วยงานที่ควบคุม กำกับ และดูแลด้านพิธีการศุลกากร ทั้งการนำเข้าและการส่งออกสินค้าของแอฟริกาใต้ ในด้านการขออนุญาตนำเข้าสินค้า สินค้าส่วนใหญ่สามารถนำเข้าในแอฟริกาใต้โดยไม่มีข้อจำกัด ยกเว้น สินค้าเฉพาะอย่าง สินค้ามือสอง และสินค้าภายใต้ข้อจำกัดทางการค้า จำเป็นต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าและจะต้องได้รับใบอนุญาตการนำเข้าจากรัฐบาลก่อนการนำเข้า ขณะที่การขออนุญาตส่งออกนั้น ผู้ส่งออกจำเป็นต้องมีใบรับอนุญาตการส่งออก (Licence) และต้องระบุปริมาณการส่งออกที่ได้รับอนุญาตด้วย (the dti, 2014)

2) การลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้

หน่วยงานชื่อ The Department of Trade and Industry (the dti) เป็นหน่วยงานที่ควบคุม กำกับ ดูแล และออกกฎระเบียบการลงทุน มาตรการจูงใจการลงทุน และสิทธิประโยชน์ในการลงทุนในแอฟริกาใต้ กรมส่งเสริมการส่งออกกระทรวงพาณิชย์ (2558) ได้รวบรวมข้อมูลกฎระเบียบทั่วไปทางการลงทุนและมาตรการเฉพาะ ดังนี้

กฎระเบียบทั่วไปทางการลงทุน

1. นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนได้ร้อยละ 100 ยกเว้นกิจการประเภทการสื่อสารโทรคมนาคม (ร้อยละ 30) และสถานีโทรทัศน์ (ร้อยละ 20)
2. การลงทุนในบางกิจกรรมจะต้องผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานกำกับดูแลในสาขาของกิจการนั้นๆ เช่น The Financial Services Board (FSB) ซึ่งกำกับดูแลสถาบันการเงินและการธนาคาร หรือ The Independent Communications Authority of South Africa (ICASA) ซึ่งกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์และวิทยุการสื่อสาร และเป็น ผู้กำหนดความถี่คลื่นวิทยุ
3. แอฟริกาใต้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ควรต้องศึกษาและป้องกันการเกิดปัญหาในภายหน้า เช่น กฎหมายว่าด้วยการแข่งขัน กฎหมายแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้สภาพแรงงานมีความเข้มแข็ง
4. อนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินกลับประเทศได้
5. นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งก่อสร้างได้
6. นักลงทุนต่างชาติจะต้องได้รับการเห็นชอบจากธนาคารกลางก่อนจึงจะสามารถกู้เงินลงทุนจากสถาบันการเงินของแอฟริกาใต้
7. มีการควบคุมการโอนเงินออกต่างประเทศ โดยโอนได้ไม่เกิน 50,000 แรนด์ หรือเป็นเครื่องจักรให้โอนได้เงินล่วงหน้าได้ไม่เกิน 1 ใน 3 ของมูลค่าเครื่องจักร
8. แอฟริกาใต้ตั้งกำแพงภาษีนำเข้าสินค้าสิ่งทอ โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป คือร้อยละ 40 เพื่อเป็นการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ

9. การออกใบอนุญาตนำเข้า (Import Permit) จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้นๆ เป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นำเข้า เช่น การนำเข้าสินค้าอาหารประเภทเนื้อ ไก่ หมู หรืออาหารกระป๋อง จะต้องได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงเกษตรและกิจการที่ดินของแอฟริกาใต้ ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณา

10. ระบบภาษีนำเข้า ได้มีการลดอัตราภาษีสำหรับเส้นใยจะเหลือร้อยละ 7.5 ด้ายร้อยละ 15 ผ้าผืนร้อยละ 22 เคหะสิ่งทอร้อยละ 30 และเสื้อผ้าร้อยละ 40 แต่ยังคงมีการปรับเพิ่มอัตราภาษีศุลกากรในช่วงบางเวลาอยู่ด้วยหากทางการแอฟริกาใต้พิจารณาเห็นว่าปริมาณการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเข้ามามาก โดยใช้บทเฉพาะกาลตามข้อกำหนดใน WTO

มาตรการเฉพาะ (Sector Specific)

1. สาขาที่ได้รับการสนับสนุน ประกอบด้วย Agri-processing, Automotive, Banking and financial services, Chemicals, Fishing, Food and beverages, ICT and electronics, Mining and minerals, Property, Tourism, Telecoms, Textiles และรวมถึงสาขาอุตสาหกรรมที่พัฒนาและส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) นิคมอุตสาหกรรมที่เชื่อมต่อกับสนามบิน/ท่าเรือโครงการเพื่อการพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว Business Process Outsourcing & Offshoring (BPO&O) อุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยี อุตสาหกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ อุตสาหกรรมภาพยนตร์ และโทรทัศน์ และอุตสาหกรรมเสื้อผ้า และสิ่งทอ

2. แรงจูงใจ เช่น (1) การสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในแอฟริกาใต้ ซึ่งสามารถนำเอาค่าใช้จ่ายที่อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดได้ร้อยละ 150 และสามารถเพิ่มสัดส่วนค่าเสื่อมของทรัพย์สินใน 3 ปี ในอัตรา 50:30:20 (2) การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่เชื่อมต่อกับสนามบินและท่าเรือ ซึ่งมีพื้นที่ควบคุมให้มีความระบอบความปลอดภัย อาจได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) และภาษีนำเข้าเครื่องจักร (3) การให้ความช่วยเหลือ/อุดหนุนในอัตราร้อยละ 10-30 ของค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (4) การยกเว้นภาษีระหว่างปี 2013-2020 (5) การให้การช่วยเหลือด้านการเงินกับการลงทุนเพื่อการผลิต และการสนับสนุนการท่องเที่ยว (6) การให้การช่วยเหลือเพื่อชดเชยสำหรับกรณีการลงทุนสร้างโรงงานและเครื่องจักร (7) การให้การช่วยเหลือเพื่อชดเชยสำหรับกรณี การลงทุนสร้างโรงงานและเครื่องจักร (8) การให้การช่วยเหลือด้านเงินทุน และการให้การสนับสนุนด้านการฝึกฝน/พัฒนาบุคลากร (9) การให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านค่าใช้จ่าย (10) การให้ความช่วยเหลือด้านการบ่มเพาะ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน กับผู้ประกอบการให้เป็นที่รู้จัก (11) การให้การสนับสนุนในเรื่องการขอคืน (Rebate) และ (12) การส่งเสริมและสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนเพื่อใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อการส่งออกสินค้าสู่ตลาดการแข่งขัน

นอกจากระเบียบการลงทุนโดยทั่วไปและมาตรการเฉพาะแล้ว การดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ยังมีกฎระเบียบและพิธีปฏิบัติที่สำคัญ (the dti, 2014) ได้แก่ (1) กฎระเบียบว่าด้วยการดำเนินธุรกิจ (Corporate regulations) อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยบริษัท (The Companies Act, 2008) (2) กฎระเบียบว่าด้วยการดำเนินธุรกิจการธนาคาร (Banking) ต้องได้รับการอนุมัติจาก the Registrar of Banks ซึ่งถูกตั้งขึ้นมาเพื่อกำกับดูแล the Banking Supervision

Department of the Reserve Bank (3) กฎระเบียบและพิธีปฏิบัติด้านแรงงานอยู่ภายใต้กฎหมายแรงงาน (The common law) สัญญาการจ้างงานหรือหนังสือแต่งตั้ง ระเบียบและนโยบายการจ้างงาน และข้อตกลงร่วมของสหภาพ การค้า เป็นต้น (4) ระเบียบว่าด้วยการกำหนดให้ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อการผลิตสินค้า (Local content requirement) อยู่ภายใต้ Preferential Procurement Policy Framework Act (PPPFA) regulations ถูกนำมาใช้ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2011 (5) นโยบาย Broad-Based Black Economic Empowerment (B-BBEE) เป็นนโยบายที่เร่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพทางเศรษฐกิจให้กับคนผิวสีในแอฟริกาใต้ ซึ่งอยู่ ภายใต้พระราชบัญญัติ the Broad Based Black Economic Empowerment Act, No 52 of 2003 (B-BBEE Act) แม้ว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้เป็นภาคบังคับ แต่เป็นสิทธิประโยชน์สำหรับธุรกิจที่ได้รับจากการปฏิบัติตามนโยบาย B-BBEE (6) กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดในสินค้า เช่น the Counterfeit Goods Act, the Merchandise Marks Act และ the Plant Breeders' Rights Act เป็นต้น (7) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Act: CPA) (8) กฎหมายการแข่งขัน (Competition Law) (9) กฎหมายสิ่งแวดล้อม (Environmental Law) (10) กฎระเบียบและนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Climate change policy and regulations) (11) กฎหมายการสื่อสารและเทคโนโลยี (Information, Communication and Technology Law) และ (12) ระเบียบการถือครองที่ดิน (Land Regulations) ซึ่งอยู่ภายใต้ The Bill of Rights in the Constitution of the Republic of South Africa Act No. 108 of 1996

แรงจูงใจและการให้เงินสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม

รัฐบาลของแอฟริกาใต้ได้กำหนดแผนการจูงใจ (incentive schemes) ที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของผู้ประกอบการ สามารถแบ่งเป็น 3 แรงจูงใจ ดังนี้

1. Concept and Research & Development Incentives (CRD) เป็นแรงจูงใจที่มีให้กับภาคเอกชนที่ลงทุนในการสร้าง การออกแบบ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการใหม่ เช่น โครงการ Venture Capital, SPII - Product Process Development Scheme, Technology and Human Resources for Industry Programme (THRIP), Innovation Fund (IF) และ Research and Development (R&D)

2. Capital Expenditure Incentives (CEI) เป็นแรงจูงใจสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการได้รับหรืออัปเดตทรัพย์สินเพื่อสร้างหรือขยายกำลังการผลิต เช่น โครงการ Tourism Enterprise Partnership, Enterprise Investment Programme (EIP): Aquaculture Development and Enhancement Programme (ADEP), Automotive Investment Scheme (AIS), Isivande Women's Fund (IWF), Automotive Investment Scheme (AIS), People-Carrier Automotive Investment Scheme (PAIS) และ Manufacturing Competitive Enhancement Programme (MCEP)

3. Competitiveness Enhancement Incentives (ECA) เป็นการลงทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน การเติบโตอย่างยั่งยืน และการพัฒนาภาคเศรษฐกิจเฉพาะอย่าง เช่น โครงการ Critical Infrastructure Programme (CIP), National Electrification Programme (Municipal), Neighbourhood Development Partnership Grant

(NDPG), Local Economic Development (LED) Programme, Business Process Services (BPS) incentive, Black Business Supplier Development Programme (BBSDP), Export Marketing and Investment Assistance (EMIA) Scheme, Special Economic Zones (SEZs) และ Transformation and Entrepreneurship Scheme

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้กับประเทศอื่นๆในโลก

แอฟริกาใต้มียุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจที่เร่งสร้างการเจริญเติบโตของประเทศและการพัฒนาอุตสาหกรรม การทวงการค้าและอุตสาหกรรม (the dti) ของแอฟริกาใต้จึงได้พยายามส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรม การจ้างงาน และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าส่งออก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว the dti ได้ใช้กลยุทธ์ผ่านหน่วยงานในกำกับชื่อ International Trade and Economic Development Division (ITED) ให้เร่งเจรจาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆในโลก ข้อตกลงและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญของแอฟริกาใต้ the dti, 2014 และ สถาบันยานยนต์, 2552) มีดังนี้

1. สหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้ (The Southern African Customs Union: SACU)

สหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้ก่อตั้งเมื่อปีค.ศ. 1910 ประกอบด้วยสมาชิก 5 ประเทศได้แก่ บอตสวานา เลโซโท นามิเบีย แอฟริกาใต้ และสวาซิแลนด์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อร่วมมือทางการค้า และทำหน้าที่บริหารจัดการเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจากประเทศนอกสมาชิก รายได้จากภาษีดังกล่าวจะถูกส่งไปยัง South Africa's National Revenue Fund และนำมาจัดสรรแก่ประเทศสมาชิกตามที่มีการกำหนดไว้ในข้อตกลง (An agreed revenue-sharing formula) ล่าสุดในปี ค.ศ. 2004 SACU ตกลงทำการเจรจาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ preferential trade agreements กับประเทศที่สาม นอกจากนี้ SACU ยังได้ตกลงทำงานร่วมกันใน 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค การทบทวนแนวทางการจัดเก็บรายได้จากภาษีนำเข้าสินค้าของประเทศนอกสมาชิก การอำนวยความสะดวกด้านการค้า การเข้าร่วมในเวทีการเจรจาการค้า และการสร้างหน่วยงานร่วมด้านการค้า เช่น คณะกรรมการพิทักษ์อัตราภาษีและศาลสภา (Tariff Board and the Tribunal)

2. สมาชิกประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้ (The Southern African Development Community: SADC)

ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาใต้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีค.ศ. 1992 ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 15 ประเทศ ได้แก่ แองโกลา บอตสวานา คองโก เลโซโท มาดากัสการ์ มาลาวี มอริเชียส โมซัมบิก นามิเบีย เซเชลส์ แอฟริกาใต้ สวาซิแลนด์ แทนซาเนีย แซมเบีย และซิมบับเว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และการขจัดความยากจนในประเทศแอฟริกาใต้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การสร้างสันติภาพและความมั่นคงของประเทศสมาชิก ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของ SADC ได้เริ่มต้นอย่างจริงจังในปีค.ศ. 2000 (ลงนามในปีค.ศ. 1996) ด้วยกรอบความร่วมมือการค้าเสรี (Free trade Area) แล้วเสร็จในปีค.ศ. 2012 มีรายการสินค้ากว่าร้อยละ 92 ที่มีภาษีเป็นศูนย์ และ SADC จะก้าวสู่การเป็นสหภาพศุลกากร (Customs Union) และตลาดร่วม (Common Market) ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ SADC เป็นหนึ่งในสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจแอฟริกา (African Economic

Community: AEC)¹ ที่เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศในทวีปแอฟริกาทั้งภูมิภาค ก่อตั้งขึ้นปีค.ศ. 1991 ปัจจุบัน AEC อยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนาสู่เขตการค้าเสรี (Tripartite Free Trade Area: TFTA) ภายในปีค.ศ. 2017 รวมทั้งมีแผนการก้าวสู่ตลาดร่วมแอฟริกา (Common Market) และสหภาพเศรษฐกิจและการเงินแห่งแอฟริกา (African Economic and Monetary Union) ในอนาคตอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประเทศสมาชิก SADC เกิดความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ

3. The Common Monetary Area (CMA)

The Common Monetary Area (CMA) เป็นการรวมกลุ่มเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้ เลโซโท และสวาซิแลนด์ ในรูปแบบของกลุ่มสหภาพที่มีการดำเนินนโยบายการเงินร่วมกัน โดยใช้เงินแรนด์แอฟริกาใต้เป็นสกุลเงินร่วมกัน

4. เขตการค้าเสรีไตรภาคี (SADC-EAC-COMESA Tripartite FTA: T-FTA)

ในปีค.ศ. 2009 ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาตอนใต้ (Southern African Development Community: SADC) กลุ่มประชาคมแอฟริกาตะวันออก (East African Community EAC) และ ตลาดร่วมแห่งภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาตอนใต้ (Common Market of Eastern and Southern Africa: COMESA) ได้ริเริ่มความร่วมมือทางด้านการตลาด การพัฒนาอุตสาหกรรม และโครงสร้างพื้นฐานระหว่างกัน (ภายใต้โครงการระเบียบเหนือ-ใต้) ต่อมาในปีค.ศ. 2011 สมาชิกทั้ง 3 กลุ่มได้ขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจไปสู่การจัดทำเขตเสรีการค้า (Tripartite FTA) ซึ่งทำให้เกิดการค้าเสรีระหว่าง 26 ประเทศในทวีปแอฟริกาใต้ ล่าสุดในปีค.ศ. 2015 ที่ประชุม 3 ฝ่ายได้ตกลงให้มีการดำเนินการจัดตั้งประชาคมเขตการค้าเสรีแห่งทวีปแอฟริกา (African Continental Free Trade Area: C-FTA) ให้แล้วเสร็จในปีค.ศ. 2017 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีในระดับทวีป ซึ่งจะสามารถเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าในภูมิภาค ผ่านมาตรการหรือกลไกการยกเลิกกำแพงภาษีระหว่างกัน รวมทั้งเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าทั้งหมดที่ขึ้นในภูมิภาคที่ส่วนใหญ่มีลักษณะความตกลงการค้าแบบทวิภาคี

¹ ประชาคมเศรษฐกิจแอฟริกา (African Economic Community: AEC) เป็นกรอบประชาคมเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Economic Communities: RECs) จำนวน 5 ประชาคม ได้แก่ สหภาพอาหรับมาเกร็บ (The Arab Maghreb Union: AMU) ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกากลาง (Economic Community of Central African States: ECCAS) ตลาดร่วมแห่งภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาตอนใต้ (Common Market of Eastern and Southern Africa: COMESA) ประชาคมเพื่อการพัฒนาแอฟริกาตอนใต้ (Southern African Development Community: SADC) และ ประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก (Economic Community of West African States: ECOWAS)

5. ความตกลงการค้า การพัฒนา และความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรป-แอฟริกาใต้ (EU-South Africa Trade, Development and Cooperation Agreement: TDCA) และ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (Economic Partnership Agreement: EPA)

ความตกลงการค้า การพัฒนา และความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรป-แอฟริกาใต้ หรือ TDCA เป็นความตกลงที่ครอบคลุมความร่วมมือด้านการเมือง การพัฒนา การค้า และเศรษฐกิจ ตลอดจนมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปและแอฟริกาใต้ ได้ลงนามในปีค.ศ. 1999 และบังคับใช้ในปีค.ศ. 2004 ต่อมาปีค.ศ. 2014 ได้ดำเนินการความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระหว่างกัน หรือ EPA ทำให้การเข้าถึงตลาดสหภาพยุโรปและแอฟริกาใต้เป็นไปได้โดยง่าย โดยเฉพาะสินค้าเกษตร นอกจากนี้ EPA ยังช่วยคุ้มครองสินค้าจากแอฟริกาใต้ในตลาดสหภาพยุโรป โดยเฉพาะสินค้าบางชนิดทางภูมิศาสตร์ที่มาจากแอฟริกาใต้ เช่น “Rooibos”, “Honeybush” และ “Karoo Lamb” เป็นต้น

6. เขตการค้าเสรีสหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้และสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (SACU-EFTA FTA)

ความตกลงว่าด้วยเขตการค้าเสรีระหว่างสหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้ (SACU) และสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (EFTA) ได้จัดทำขึ้นในปีค.ศ. 2008 ครอบคลุมการค้าสินค้าอุตสาหกรรม (รวมทั้งผลิตภัณฑ์ปลาและสัตว์ทะเล) และสินค้าเกษตรแปรรูป ความตกลงนี้ยังได้ครอบคลุมถึงเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา การลงทุน การค้าสินค้าบริการ และการจัดซื้อของภาครัฐอีกด้วย

7. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และการพัฒนา (Trade, Investment, Development and Cooperation Agreement: TIDCA)

ความตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และการพัฒนา หรือ TIDCA เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มสหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้ และสหรัฐอเมริกา ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) ความร่วมมือทางศุลกากร (Customs cooperation) และ มาตรการอุปสรรคทางการค้าด้านเทคนิค Technical Barriers to Trade Measures (TBT) นอกจากนี้ความตกลงทั้ง 2 ฝ่ายยังครอบคลุมถึงประเด็นด้านผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual interests) การเสริมสร้างประสิทธิภาพ (Capacity building) และการส่งเสริมการค้าและการลงทุน

8. ความตกลงด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Framework Agreement: TIFA)

ความตกลงด้านการค้าและการลงทุน TIFA เป็นข้อตกลงทวิภาคีระหว่างแอฟริกาใต้และสหรัฐอเมริกา ลงนามในปีค.ศ. 1999 และปรับปรุงใหม่ในปีค.ศ. 2010 ข้อตกลงดังกล่าวเปรียบเสมือนเวทีเจรจาประโยชน์สองฝ่ายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ตามข้อตกลง African Growth and Opportunity Act (AGOA) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และการพัฒนา TIDCA การส่งเสริมการค้าและการลงทุน อุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี มาตรการสุขอนามัย โครงสร้างพื้นฐาน และอื่นๆ

9. สิทธิประโยชน์ตามข้อตกลง African Growth and Opportunity Act (AGOA)

สิทธิประโยชน์จากสหรัฐอเมริกาตามข้อตกลง African Growth and Opportunity Act (AGOA) เป็นมาตรการให้ความช่วยเหลือฝ่ายเดียวของรัฐบาลสหรัฐว่าด้วยสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (The US's Generalised System of Preference (GSP) programme) เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างอเมริกาและประเทศแอฟริกาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา ซึ่งครอบคลุมแอฟริกาใต้ด้วย AGOA ได้ลงนามตามกฎหมายของสหรัฐในปีค.ศ. 2000

10. สิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างสหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้และตลาดร่วมอเมริกาใต้ตอนล่าง (SACU-Southern Common Market (Mercosur): PTA)

สิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างสหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้ (SACU) และ ตลาดร่วมอเมริกาใต้ตอนล่าง (Southern Common Market หรือ Mercosur) เป็นข้อตกลงทางการค้าเพื่อลดอัตราภาษีระหว่างกัน ซึ่งได้มีการลงนามความร่วมมือในปีค.ศ. 2009

11. สิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างสหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้และอินเดีย (SACU-India PTA) ปัจจุบัน ความตกลงว่าด้วยสิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างสหภาพศุลกากรแอฟริกาใต้และอินเดียอยู่ระหว่างการเจรจา

12. ข้อตกลงทวิภาคีกับประเทศต่างๆ เช่น Mozambique Preferential Access Agreement และ Zimbabwe and South Africa Bilateral Trade

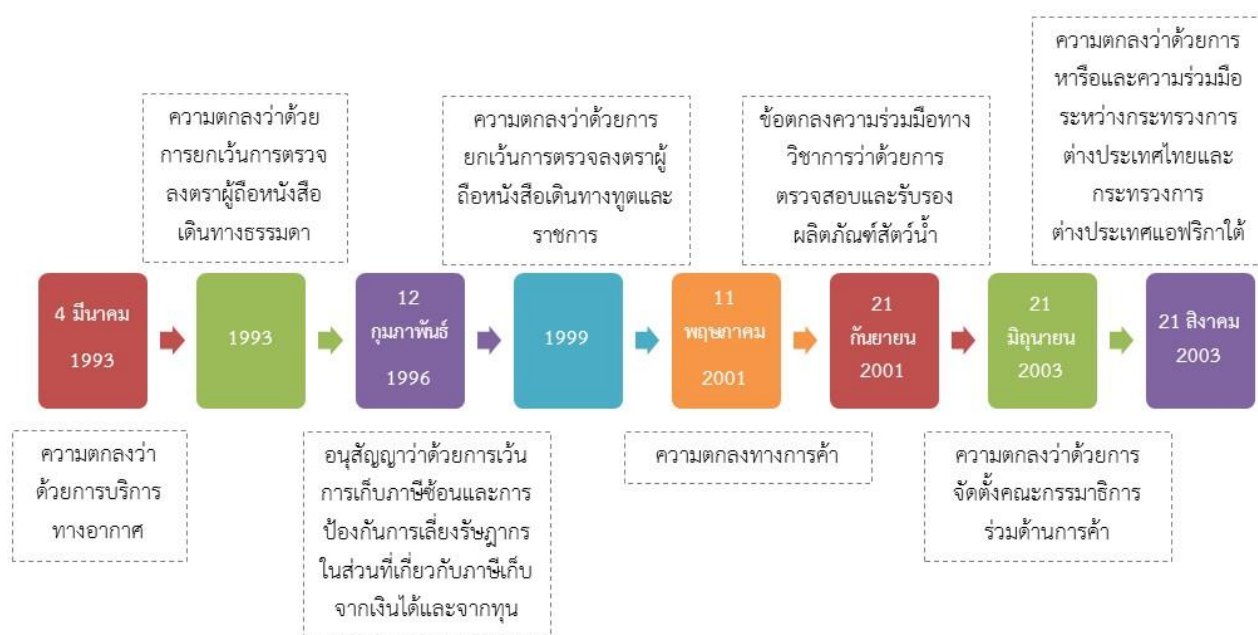
13. ความร่วมมือเพื่อพัฒนาแอฟริกา (New Partnership for Africa's Development: NEPAD)

ความร่วมมือเพื่อพัฒนาแอฟริกา หรือ NEPAD มีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน NEPAD ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีค.ศ. 2001 โดยแอฟริกาใต้ ไนจีเรีย อัลจีเรีย อียิปต์ และเซเนกัล และแบ่งหมวดการพัฒนาเป็น 6 ด้านดังนี้ (1) การเกษตรกรรมและความมั่นคงทางอาหาร (Agriculture and Food Security) (2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (Climate Change and Natural Resource Management) (3) การบูรณาการระดับภูมิภาคและงานโครงสร้างขั้นพื้นฐาน (Regional Integration and Infrastructure) (4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) (5) เศรษฐกิจและบรรษัทภิบาล (Economic and Corporate Governance) และ (6) ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (Cross-Cutting Issues)

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและประเทศแอฟริกาใต้

ประเทศไทยและแอฟริกาใต้ได้ทำความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมืองที่สำคัญมา ตั้งแต่ปีค.ศ. 1993 (รูปที่ 3.12) ในระยะแรกของการตกลงความร่วมมือระหว่างไทยและแอฟริกาใต้มักให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกระหว่างกันมากกว่าเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความตกลงร่วมมือฉบับแรกที่เน้นด้านการค้าได้เริ่มในปีค.ศ. 2001 และขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้วยการทำความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการการค้าร่วมด้านการค้า (Joint

Trade Committee: JTC) ไทย-แอฟริกาใต้ ในปีค.ศ. 2003 ไทยและแอฟริกาใต้มีกำหนดให้เพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกันผ่านการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (JTC) ไทย-แอฟริกาใต้ ล่าสุดเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2014 คณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-แอฟริกาใต้ได้จัดประชุมและตกลงร่วมกันในการขยายการค้าทั้ง 2 ฝ่ายให้ได้ 9,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2017 และจัดทำร่างความตกลงการส่งเสริมการลงทุนร่วมกัน (Trade and Investment South Africa: TIISA)

รูปที่ 3.12 ลำดับเหตุการณ์ความสัมพันธ์สำคัญระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

ที่มา : สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย (2014)

นอกจากนี้ ไทยและแอฟริกาใต้ยังได้มีความตกลงที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาร่วมกันอีกหลายฉบับ เช่น ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมสำหรับความร่วมมือทวิภาคี บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการต่อต้านการค้ายาเสพติดและการให้ความช่วยเหลือของการค้ายาเสพติด ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษา บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านมาตรการสุขอนามัยพืช พิธีสารว่าด้วยเรื่องผลของพืชตระกูลไซตริส และ ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านศิลปะและวัฒนธรรม

จ. สรุปปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกใต้

ตารางที่ 3.8 แสดงผลการศึกษาปัจจัยกำหนดการค้าการลงทุนของไทยและแอฟริกาใต้ ซึ่งถือว่าเป็นบริบทที่สำคัญที่นำไปสู่การวิจัยเชิงลึกของความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ต่อไป

ตารางที่ 3.8 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการค้าการลงทุนของไทยและแอฟริกาใต้

ปัจจัย	ประเทศแอฟริกาใต้	ระดับความสำคัญ*
1. การแสวงหาตลาด	• ขนาดของเศรษฐกิจใหญ่กว่าไทย • กำลังซื้อสูงกว่าไทย	+++ +++
2. การแสวงหาปัจจัยการผลิต	• การใช้ปัจจัยการผลิตต่ำกว่าไทย • การเข้าร่วมกำลังแรงงานมีอัตราค่อนข้างต่ำ • อัตราค่าจ้างและเงินเดือนสูงกว่าไทย • อัตราการรู้หนังสือต่ำกว่าไทย • ประสิทธิภาพการแข่งขันด้านปัจจัยพื้นฐานต่ำกว่าไทย ขณะที่ประสิทธิภาพการแข่งขันด้านปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพและปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจสูงกว่าไทย • ประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์เท่ากับไทย • อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมสูงกว่าไทย • การเข้าถึงแหล่งเงินกู้ใกล้เคียงกับไทย	++ + ++ + +++ +++ + ++
3. การอำนวยความสะดวกของธุรกิจ	• ความยากในการดำเนินธุรกิจสูงกว่าไทย • ต้นทุนการจัดตั้งธุรกิจต่ำกว่าไทย • เวลาที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจนานกว่าไทย • อัตราภาษีรวมสูงกว่าไทย • ค่าใช้จ่ายในการนำเข้าและส่งออกสูงกว่าไทย	+ ++ + + +
4. นโยบายของภาครัฐและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	• มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ • มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับไทย • มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับภูมิภาคอื่นๆ	+++ + +++

หมายเหตุ: * มีระดับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาใต้มาก แทนด้วย “+++” มีระดับการดึงดูดปานกลาง แทนด้วย “++” และมีระดับการดึงดูดน้อย แทนด้วย “+”

จากข้อมูลข้างต้น ปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศในแอฟริกาใต้ (ตารางที่ 3.8) ได้แก่ ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาด ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ดึงดูดผู้ประกอบการมาทำการค้าและนักลงทุนจากต่างประเทศเข้าไปลงทุนในแอฟริกาใต้ รองลงมาคือ ปัจจัยนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และการแสวงหาปัจจัยการผลิต ส่วนปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ดังนั้นหากประเทศแอฟริกาใต้มีการพัฒนาด้านดังกล่าวมากขึ้น จะทำให้เกิดการหลั่งไหลของการค้าและการลงทุนจากประเทศต่างๆทั่วโลกได้มากขึ้นเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม บทความในส่วนนี้เป็นเพียงการบอกเล่าถึงปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ด้วยข้อมูลทฤษฎีที่ได้ทำการรวบรวมไว้ ซึ่งผลการศึกษาในเชิงลึกเพื่อนำมาใช้ยืนยันผลการวิเคราะห์นี้จะได้ทำการวิจัยในส่วนต่อไป

บทที่ 4

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก

ในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (IIT) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก (OFDI) ของประเทศไทยในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อมูลทศนิยม ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค และแนวทางการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

4.1 แบบจำลองและวิธีการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยเครื่องมือทางเศรษฐมิติ โดยการสร้างแบบจำลองการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และแบบจำลองการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ จากแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันมีแบบจำลองการวิเคราะห์ 4 แบบจำลองดังนี้

4.1.1 แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศขาออก

แบบจำลองของปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (IIT) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ (OFDI) มีรายละเอียดดังนี้

ก. แบบจำลองของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT และ OFDI เป็นดังนี้

$$iit_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 econ_{i,t} + u_{i,t} \quad (4-1)$$

$$ofdi_t = \beta_0 + \beta_1 econ_t + u_t \quad (4-2)$$

โดย β คือ ค่าสัมประสิทธิ์คงที่ที่ประมาณการได้ (Estimated coefficient) และ u คือ ค่าความคลาดเคลื่อน (Error term) $iit_{i,t}$ คือ ค่าดัชนีการค้าภายในอุตสาหกรรม (i) เดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้ในปีที่ t $ofdi_t$ คือ มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ในปีที่ t $econ_t$ คือ ชุดตัวแปรทางเศรษฐกิจในประเทศที่ถูกใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์กับการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านตลาดและปัจจัยการผลิตของไทยและแอฟริกาใต้ ได้แก่ ตัวแปรอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (gdp) ตัวแปรรายได้ต่อหัว (gdpp) ตัวแปรสัดส่วนการสะสมทุนต่อ GDP (gfc) และตัวแปรสัดส่วนการจ้างงานต่อแรงงานทั้งหมด (employ)

ข. ปัจจัยด้านการค้า การลงทุน และการเงินที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

นอกจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจแล้ว การศึกษานี้ยังได้ทำการทดสอบปัจจัยทางการค้า การลงทุน และการเงินที่มีผลกระทบต่อ IIT และ OFDI อีกด้วย ชุดตัวแปรทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย ตัวแปรอัตราการเติบโตของการส่งออก (exp) ตัวแปรอัตราการเติบโตของการนำเข้า (imp) ตัวแปรอัตราการเปิดประเทศ (open) ซึ่งคำนวณจากผลรวมของมูลค่าการนำเข้าและส่งออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น ตัวแปรอัตราภาษีนำเข้า (tar) และตัวแปรอัตราการเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (fdi) ส่วนชุดตัวแปรทางการเงิน พิจารณาจากระบบการเงินในแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยน (ex) ตัวแปรอัตราดอกเบี้ย (int) ตัวแปรอัตราเงินเฟ้อ (cpi) โดยใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นตัวชี้วัดเงินเฟ้อ และตัวแปรสินเชื่อของภาคเอกชนต่อ GDP (cre)

ค. ปัจจัยด้านสถาบัน นโยบาย และความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

ปัจจัยทางด้านสถาบันในประเทศแอฟริกาใต้ที่มีผลกระทบต่อ IIT และ OFDI ประกอบด้วย ชุดตัวแปรที่บ่งบอกถึงธรรมาภิบาล (Governance) ของประเทศนั้นๆ ประกอบด้วย การมีสิทธิมีเสียงของประชาชนและการรับผิดชอบ (Voice and Accountability: voice) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง (Political Stability and Absence of Violence: pol) ประสิทธิภาพของรัฐบาล (Government Effectiveness: gov) เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการและความสามารถของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และความเป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมือง คุณภาพของมาตรการควบคุม (Regulatory Quality: regu) เป็นชี้วัดความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย และออกมาตรการควบคุม รวมถึง การบังคับใช้นโยบายและมาตรการดังกล่าว ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาได้ นิติธรรม (Rule of Law: rule) ซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับของการที่บุคคลฝ่ายต่างๆ มีความมั่นใจ และยอมรับปฏิบัติ ตามกฎกติกาในการอยู่ร่วมกันของสังคม และการควบคุมปัญหาทุจริตประทุพพินิจ (Control of Corruption: corr) ขณะที่ชุดตัวแปรด้านนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุนในประเทศและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีผลต่อ IIT และ OFDI ประกอบด้วย ตัวแปรนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (npol) และตัวแปรความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (rei)

ง. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

ปัจจัยกลุ่มสุดท้ายที่ถูกนำมาทดสอบในงานศึกษานี้ได้แก่ ชุดตัวแปรด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งในแอฟริกาใต้ที่มีผลกระทบต่อ IIT และ OFDI ประกอบด้วย ตัวแปรด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของประเทศแอฟริกาใต้ ได้แก่ ปริมาณการขนส่งทางรถไฟ (rail) ปริมาณการขนส่งทางเรือ (port) และปริมาณการขนส่งทางอากาศ (air)

4.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นการรวบรวมข้อมูลสถิติจากเอกสารที่มีการเผยแพร่ของหน่วยงานต่างๆ ระหว่างปีค.ศ. 1995-2014 จำนวน 18 ปี ประกอบด้วยข้อมูลการนำเข้าและส่งออกระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการค้า การลงทุน และการเงิน ด้านสถาบัน นโยบาย และความ

ร่วมมือทางเศรษฐกิจ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน จากฐานข้อมูล UNCTAD Database, World Development Indicators ของ World Bank และ World Governance Indicators ของ World Bank สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในแบบจำลอง

ตัวแปร	รายละเอียด	แหล่งข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
lit	ดัชนีการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน*	UNCTAD Stat	0.08	0.03
ofdi	มูลค่าการลงทุนของไทยในแอฟริกาใต้ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	WDI, World Bank	23.33	9.74
ก. ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ				
gdp_th	อัตราการเติบโต GDP (%)	WDI, World Bank	3.52	3.92
gdp_sa			3.06	1.69
gdpp_th	GDP ต่อจำนวนประชากร (ล้านเหรียญสหรัฐ)	WDI, World Bank	2,883.15	534.58
gdpp_sa			5,402.93	537.53
gfc_th	สัดส่วนการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นต่อ GDP (%)	WDI, World Bank	26.52	5.95
gfc_sa			18.18	2.23
employ_th	สัดส่วนการจ้างงานอายุ15ปีขึ้นไปต่อประชากร	WDI, World Bank	71.97	0.89
employ_sa			41.26	1.89
ข. ตัวแปรด้านการค้า การลงทุน และการเงิน				
exp_th	สัดส่วนการส่งออกสินค้าและบริการต่อ GDP (%)	WDI, World Bank	62.18	9.35
exp_sa			28.10	3.33
imp_th	สัดส่วนการนำเข้าสินค้าและบริการต่อ GDP (%)	WDI, World Bank	57.82	8.84
imp_sa			27.50	4.38
open_th	ระดับการเปิดประเทศ วัดจาก สัดส่วนของผลรวมมูลค่าการส่งออกและนำเข้าต่อ GDP	WDI, World Bank	120.00	17.37
open_sa			55.60	7.55
tar_th	อัตราภาษีศุลกากรปกติ (%)	WDI, World Bank	7.38	3.30
tar_sa			5.69	0.88
fdi_th	สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทษาเข้าต่อ GDP (%)	WDI, World Bank	3.12	1.43
fdi_sa			1.60	1.38
ex_th	อัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินท้องถิ่นต่อดอลลาร์สหรัฐ	WDI, World Bank	35.33	5.68
ex_sa			7.22	1.92
int_th	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (%)	WDI, World Bank	5.04	2.80
int_sa			5.83	3.23
cpi_th	ดัชนีราคาผู้บริโภค (2010=100)	WDI, World Bank	87.29	14.50

ตัวแปร	รายละเอียด	แหล่งข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
cpi_sa			76.08	25.67
cre_th	สัดส่วนสินเชื่อของภาคเอกชนที่ให้โดยธนาคารพาณิชย์ต่อ	WDI, World Bank	119.65	23.98
cre_sa	GDP (%)		134.60	15.76
ค. ตัวแปรด้านสถาบัน นโยบาย และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ				
voice	การมีสิทธิมีเสียงของประชาชนและการรับผิดชอบ (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง -2.5 ถึง 2.5)	WGI, World Bank	(0.13)	0.20
pol	ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง -2.5 ถึง 2.5)	WGI, World Bank	0.54	0.15
gov	ระดับประสิทธิภาพของรัฐบาล (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง -2.5 ถึง 2.5)	WGI, World Bank	0.10	0.06
regu	ระดับคุณภาพของมาตรการควบคุม (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง -2.5 ถึง 2.5)	WGI, World Bank	0.49	0.16
rule	หลักนิติธรรม (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง -2.5 ถึง 2.5)	WGI, World Bank	0.65	0.10
corr	การควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง -2.5 ถึง 2.5)	WGI, World Bank	0.28	0.29
npol	การมีนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น (มี = 1, ไม่มี = 0)	-	-	-
rei	การมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น (มี = 1, ไม่มี = 0)	-	-	-
ง. ตัวแปรด้านโครงสร้างพื้นฐาน				
port	ปริมาณการขนส่งทางทะเลด้วยตู้คอนเทนเนอร์ (ตู้สินค้าขนาด 20 ฟุต)	WDI, World Bank	108,479	7,783
air	ปริมาณการขนส่งทางอากาศ (ล้านตันกิโลเมตร)	WDI, World Bank	2,537,420	1,744,099
rail	ปริมาณการขนส่งทางรถไฟ (ล้านตันกิโลเมตร)	WDI, World Bank	814	276

หมายเหตุ: 1. th = ประเทศไทย และ sa = ประเทศแอฟริกาใต้ 2.* จากการคำนวณโดยวัดจากดัชนี Grubel-Lloyd (GL) Index

สำหรับการวิเคราะห์ผลทางเศรษฐมิติ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรกเป็นการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) ของตัวแปรที่ทำการศึกษาลักษณะของข้อมูล การทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรแต่ละข้อมูลภาคตัดขวางด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller test (ADF), Levin-Lin-Chu test (LLC) และ Im-Pesaran-Shin test (IPS) และการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรแต่ละข้อมูลแบบ Time series ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller unit root test (ADF), Phillips-Perron unit root test (PP) และ Kwiatkowski-Phillips-Schmidt-Shin unit root test (KPSS) โดยมีสมมติฐานการทดสอบ H_0 : ตัวแปรไม่คงสมบัตินิ่ง

เป็น Non-stationary และ H_a : ตัวแปรที่มีคุณสมบัติเป็น Stationary เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่า ข้อมูลไม่นิ่ง แต่หากผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าข้อมูลนิ่ง ซึ่งถือว่าข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมสำหรับการประมาณการแบบจำลอง ขณะที่ KPSS unit root test มีสมมติฐานการทดสอบ H_0 : ตัวแปรที่มีคุณสมบัติเป็น Stationary และ H_a : ตัวแปรที่มีคุณสมบัติเป็น Non-stationary

ขั้นตอนที่สอง การทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลองที่เลือกมา (Diagnostic Tests) ประกอบด้วย (1) การทดสอบการกระจายของข้อมูลแบบปกติ (Normality test) ด้วยวิธี Jarque-Bera test มีสมมติฐานการทดสอบ H_0 : การกระจายตัวของข้อมูลเป็นแบบปกติ (Normal distribution) และ H_a : การกระจายตัวของข้อมูลไม่เป็นแบบปกติ (Non-normal distribution) (2) การทดสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนด้วยค่า Durbin-Watson สำหรับข้อมูลแบบ Time series และ Wooldridge test สำหรับข้อมูลแบบ panel data โดยมีสมมติฐานการทดสอบ H_0 : ความคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน (No Autocorrelation) และ H_a : ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์ต่อกัน (Autocorrelation) (3) การทดสอบปัญหาความไม่คงที่ของค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity) ด้วยวิธี Breusch-Pagan test หรือ White's test โดยมีสมมติฐานการทดสอบ H_0 : ความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่ (Homoscedasticity) และ H_a : ความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนมีค่าไม่คงที่ (Heteroscedasticity) และ (4) การทดสอบปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น (Multicollinearity) หรือเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปในสมการถดถอยเชิงพหุคูณด้วยวิธี Variance Inflation Factor (VIF) test

ขั้นตอนที่สาม การประมาณค่าความสัมพันธ์ในแบบจำลอง แบ่งเป็น 2 แบบตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

ก. แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ข้อมูลของตัวแปรเป็นข้อมูลที่มีรูปแบบ Panel data จึงใช้การประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธี Panel Data Analysis ด้วย Pooled Ordinary Least Square (Pooled OLS), Fixed Effects Model (FEM) และ Random Effects Model (REM) estimator เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในแบบจำลองปัจจัยที่มีผลกระทบการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ผลการประเมินค่าในแบบจำลองขึ้นอยู่กับ การทดสอบความเหมาะสมของ estimators (Pooled OLS, FEM และ REM) โดยทำการทดสอบดังนี้ (1) Breusch-Pagan Lagrangian multiplier test for random effect หรือเป็นการทดสอบความแปรปรวนของข้อมูล Panel data และบ่งบอกความเหมาะสมของ estimators โดยมีสมมติฐานการทดสอบ H_0 : ค่า variance ของชุดข้อมูลเท่ากับศูนย์ หรือ Pooled OLS estimator มีความเหมาะสมสำหรับการประมาณค่าแบบจำลอง และ H_a : ค่า variance ของชุดข้อมูลไม่เท่ากับศูนย์ หรือ REM estimator มีความเหมาะสมสำหรับการประมาณค่าแบบจำลอง และ (2) การทดสอบ Hausman's specification test โดยมีสมมติฐานการทดสอบ H_0 : REM estimator มีความเหมาะสมสำหรับการประมาณค่าแบบจำลอง และ H_a : FEM estimator มีความเหมาะสมสำหรับการประมาณค่าแบบจำลอง

ข. แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจากไทยไปแอฟริกาใต้ ข้อมูลของตัวแปรมีลักษณะเป็น Time series จึงใช้การประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธี Multiple Regression Analysis ด้วย Ordinary Least Square (OLS)

4.2 ผลการศึกษา

4.2.1 ผลการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล

ก. แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน

การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) สำหรับตัวแปรในแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรแต่ละข้อมูลแบบ Panel data ด้วยวิธี Levin-Lin-Chu unit root test (LLC), Im-Pesaran-Shin unit root test (IPS) และ Augmented Dickey-Fuller unit root test (ADF) รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตามแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน

Factors	I(0)			I(1)		
	LLC	IPS	ADF	LLC	IPS	ADF
lit	-14.746*	-12.797*	819.470*	-2.398*	-2.297*	451.625*
gdp_th	-29.346*	-25.559*	1332.120*	-21.200*	-20.246*	1028.312*
gdp_sa	-20.823*	-16.469*	774.270*	-17.776*	-14.694*	706.808*
gdpp_th	16.341	28.049	2.419	15.941	25.784	2.948
gdpp_sa	2.526	15.430	19.100	-1.208	11.623	32.116
gfc_th	-19.749*	-17.704	841.023*	-63.268*	-6.869	4451.000*
gfc_sa	-2.559*	4.941	90.463	-11.222*	-2.514*	227.230
employ_th	-14.729*	-10.912*	510.575*	-29.679*	-24.238*	1297.468*
employ_sa	-21.303*	-13.090*	606.716*	-10.322*	-3.682*	259.817
exp_th	-19.139*	-10.472*	492.220*	-45.248*	-33.231*	2011.151*
exp_sa	-19.644*	-10.566*	496.130*	-15.205*	-6.671*	355.920*
imp_th	-11.148*	-2.337*	222.236	-11.110*	-1.981**	213.295
imp_sa	-12.807*	-1.706**	206.571	-8.603*	1.970	103.365
open_th	-13.347*	-3.725	259.290	-21.416*	-10.449*	504.174*
open_sa	-16.257*	-5.762*	320.266*	-11.549*	-1.580**	203.164
tar_th	-49.392*	-48.487*	3331.633*	-5.054*	-16.739*	817.911*
tar_sa	-42.994*	-34.631*	2031.889*	-11.658*	-8.864*	438.320*
fdi_th	-28.723*	-28.087*	1513.500*	-19.594*	-23.471*	1243.401*
fdi_sa	-45.712*	-38.982*	2412.659*	-30.146*	-28.058*	1583.174*
ex_th	-4.573*	-6.302*	337.793*	-9.809*	-11.303*	541.919*
ex_sa	-2.925*	1.423	142.072	-7.224*	-3.493*	254.360
int_th	-14.896*	-10.308*	485.522*	-4.810*	-1.486***	200.829

Factors	I(0)			I(1)		
	LLC	IPS	ADF	LLC	IPS	ADF
int_sa	-10.318*	-1.364***	198.402	-6.518*	2.109	128.040
cpi_th	-2.145*	14.634	21.691	1.545	17.338	12.475
cpi_sa	46.409	58.778	0.000	27.106	37.422	0.539
cre_th	7.625	7.385	64.661	-6.338*	-4.958*	298.569**
cre_sa	-12.136*	-1.435***	200.073	-12.098*	-1.205	193.976
voice	-0.0002*	-94.196*	8711.310*	17.488	-0.196	171.323
pol	-42.072*	-36.901*	2227.181*	0.366	-2.657**	231.077
gov	-90.159*	-82.933*	7315.704*	16.614	-0.755	183.388
regu	-21.650*	-17.348*	821.488*	1.316	2.165	127.108
rule	-36.720*	-28.030*	1509.302*	-15.513*	-11.131*	534.201*
corr	-38.773*	-83.903*	1970.915*	23.897	16.140	15.282
port	-4.915*	9.649	46.643	-7.484*	7.225	63.028
air	-16.290*	-6.073*	330.299*	-17.273*	-6.703*	357.020*
rail	30.698	22.214	6.266	37.284	24.269	3.804

จากการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล ด้วยวิธี LLC unit root test พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่ในแบบจำลองปัจจัยการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้มีความนิ่ง (Stationary) ที่ระดับ Level หรือ I(0) ยกเว้น ตัวแปรรายได้ต่อหัวของไทยและแอฟริกาใต้ (gdpp_th, gdpp_sa) ตัวแปรเงินเฟ้อของไทยและแอฟริกาใต้ (cpi_th, cpi_sa) ตัวแปรสินเชื่อกาเชกชนของไทย (cre_th) และตัวแปรการขนส่งทางรถไฟ (rail) และมีเพียงตัวแปร cre_th ที่มีความนิ่งที่ระดับ First difference หรืออันดับความสัมพันธ์ของข้อมูลเท่ากับ 1 หรือ I(1) จากการทดสอบความนิ่งดังกล่าว ถือว่าตัวแปรทุกตัว ยกเว้นตัวแปร gdpp_th, gdpp_sa, cpi_th, cpi_sa และ rail มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ วิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้ด้วยวิธี Panel Data Model Analysis

ข. แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้

การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary) สำหรับตัวแปรในแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ ได้ทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตัวแปรแต่ละข้อมูลแบบ Time series ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller unit root test (ADF), Phillips-Perron unit root test (PP) และ Kwiatkowski-Phillips-Schmidt-Shin unit root test (KPSS) รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลตามแบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก

Factors	I(0)			I(1)		
	ADF	PP	KPSS	ADF	PP	KPSS
ofdi	-2.163	-1.352	0.329***	0.187	-3.670*	0.297***
gdp_th	-3.589*	-3.591*	0.078***	-5.399*	-8.304*	0.268***
gdp_sa	-2.855	-2.829	0.186***	-4.945*	-8.177*	0.500*
gdpp_th	0.747	0.747	0.575*	-3.510**	-3.521*	0.288***
gdpp_sa	-0.273	-0.370	0.568*	-2.580	-2.630***	0.139***
gfc_th	-2.954***	-3.086**	0.232***	-2.645***	-2.689***	0.250***
gfc_sa	-1.725	-1.343	0.364**	-2.874***	-2.915***	0.108***
employ_th	-2.404	-2.165	0.109***	-3.780*	-3.790*	0.196**
employ_sa	-2.581	-2.529	0.594*	-3.486**	-3.476**	0.176**
exp_th	-2.368	-4.837*	0.511*	-3.370**	-4.483*	0.305**
exp_sa	-2.377	-2.274	0.574*	-4.789*	-6.993*	0.234**
imp_th	-1.711	-1.496	0.504*	-4.966*	-7.700*	0.500*
imp_sa	-1.660	-1.608	0.652*	-5.004*	-6.265*	0.132***
open_th	-1.823	-2.218	0.527*	-4.247*	-5.424*	0.500*
open_sa	-1.987	-1.914	0.642*	-5.004*	-8.183*	0.211***
tar_th	-5.445*	-5.364*	0.143***	-4.140*	-10.125*	0.187***
tar_sa	-4.323*	-4.327*	0.407**	-8.011*	-9.197*	0.500*
fdi_th	-3.791*	-3.736*	0.144***	-4.372*	-6.869*	0.500*
fdi_sa	-3.903*	-7.038*	0.322***	-5.143*	-16.735*	0.386**
ex_th	-3.386**	-2.032	0.188***	-4.104*	-3.328**	0.423**
ex_sa	-1.807	-1.554	0.491*	-3.150**	-3.032**	0.094**
int_th	-2.355	-2.206	0.326***	-7.260*	-7.568*	0.196***
int_sa	-3.443***	-1.607	0.494*	-5.278*	-6.379*	0.082***
cpi_th	-0.338	-0.335	0.617*	-4.195*	-4.195*	0.085**
cpi_sa	2.993	2.887	0.608*	-1.776	-1.694	0.467*
cre_th	-1.931	-1.279	0.162*	-2.488	-2.488	0.264***
cre_sa	-1.638	-1.601	-4.950*	-4.389*	0.121*	0.598*
voice	-1.525	-7.718*	0.402**	-22.813*	-22.840*	0.153***
pol	-4.483*	-4.520*	0.367**	-11.827*	-18.549*	0.139***
gov	-4.566	-7.083*	0.167***	-19.702*	-18.787*	0.267***
regu	-2.925**	-2.936**	0.247***	-8.866*	-8.477*	0.186***

Factors	I(0)			I(1)		
	ADF	PP	KPSS	ADF	PP	KPSS
rule	-3.745*	-3.745*	0.588*	-7.843*	-17.111*	0.119***
corr	0.155	-4.485*	0.371**	-20.092*	-17.921*	0.225**
port	-6.404*	-0.632	0.587*	-3.952*	-5.464*	0.267***
air	-2.013	-2.064	0.535*	-4.241*	-4.354*	0.202**
rail	0.275	1.139	0.744	-2.760***	-1.858	0.267***

จากการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูล ด้วยวิธี ADF unit root test พบว่า ตัวแปรในแบบจำลองปัจจัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ที่มีความนิ่ง (Stationary) ที่ระดับ Level หรือ I(0) ได้แก่ ตัวแปรรายได้ของไทย (gdp_th) ตัวแปรการสะสมทุนถาวรของไทย (gfc_th) ตัวแปรอัตราภาษีศุลกากรของไทยและแอฟริกาใต้ (tar_th, tar_sa) ตัวแปรการลงทุนจากต่างประเทศเข้าในไทยและแอฟริกาใต้ (fdi_th, fdi_sa) ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนของไทย (ex_th) ตัวแปรอัตราดอกเบี้ยของแอฟริกาใต้ (int_sa) ตัวแปรความมีเสถียรภาพทางการเมือง (pol) ตัวแปรคุณภาพของมาตรการควบคุม (regu) ตัวแปรหลักนิติธรรม (rule) และตัวแปรการขนส่งทางเรือ (port) ส่วนใหญ่ตัวแปรในแบบจำลองมีความนิ่งที่ระดับ First difference หรืออันดับความสัมพันธ์ของข้อมูลเท่ากับ 1 หรือ I(1) ยกเว้นตัวแปรการลงทุนจากต่างประเทศออกของไทยไปแอฟริกาใต้ (ofdi) ตัวแปรรายได้ต่อหัวของแอฟริกาใต้ (gdpp_sa) ตัวแปรเงินเฟ้อ (cpi_sa) และตัวแปรสินเชื่อของภาคเอกชนในไทย (cre_th) แต่หากพิจารณาความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี KPSS unit root test พบว่า ตัวแปรเกือบทุกตัวในแบบจำลองการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศออกมีความนิ่ง (Stationary) ที่ระดับ Level หรือ I(0) ยกเว้น ตัวแปรการขนส่งทางรถไฟ (rail) จากการทดสอบความนิ่งดังกล่าว ถือว่าตัวแปรทุกตัวมีความเหมาะสมในการนำมาใช้วิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ด้วยวิธี Regression Analysis

4.2.2 ผลจากแบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

ก. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT

ผลจากการทดสอบความนิ่งของตัวแปรข้างต้น ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรรายได้ของไทยและแอฟริกาใต้ (gdp_th, gdp_sa) ตัวแปรการสะสมทุนถาวรของไทยและแอฟริกาใต้ (gfc_th, gfc_sa) และตัวแปรการจ้างงานของไทยและแอฟริกาใต้ (gfc_th, gfc_sa) โดยใช้วิธี Panel data model analysis ทำการประมาณค่าด้วย 3 ตัวประเมิน ได้แก่ Pooled OLS estimator, Fixed Effects Model (FEM) estimator และ Random Effects Model (REM) estimator ในการพยากรณ์นี้ได้ทำการพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics ค่า t-statistics ในแบบจำลอง Pooled OLS และ Fixed effects model และค่า z-statistics ในแบบจำลอง Random effects model โดยมีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.4 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT

Economic model: iit	Pooled OLS		FEM		REM	
	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
gdp_th	-0.0006	-0.36	-0.0006	-0.46	-0.0006	-0.46
gdp_sa	-0.009	-2.17**	-0.009	-2.78*	-0.009	-2.78*
gfc_th	0.003	1.70***	0.003	2.18**	0.003	2.18**
gfc_sa	-0.003	-1.19	-0.003	-1.52	-0.003	-1.52
employ_th	-0.008	-0.67	-0.008	-0.86	-0.008	-0.86
employ_sa	0.003	1.00	0.003	1.29	0.003	1.29
constant	0.643	0.71	0.643	0.90	0.643	0.90
Obs.	2600		2600		2600	
F-test	3.71*		6.09*		36.56*	
Jarque-Bera: chi-square	-		Prob > chi2 = 0.000			
Wooldridge: F-test	41.89		Prob > F-stat. = 0.000			
Mean VIF	2.78		0<Vif<30			
Breusch-Pagan: chi-square	18.19		Prob > chi2 = 0.005			
Lagrangian multiplier test	3764.01		Prob > chi2 = 0.000			
Hausman test	0.00		Prob > chi2 = 1.000			

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง Panel Data Model พบว่า แบบจำลองมีการกระจายของข้อมูลไม่เป็นแบบปกติ (Normality test) พบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) และความไม่คงที่ของค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity) แต่ไม่พบปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น (Multicollinearity) นอกจากนี้จากการทดสอบ Lagrangian Multiplier (LM) test พบว่า การประมาณค่าแบบจำลองด้วย REM estimator มีความเหมาะสมมากกว่า Pooled OLS estimator ขณะที่การทดสอบ Hausman's specification test พบว่า ไม่สามารถสรุปว่าการประมาณค่าแบบจำลองด้วย FEM หรือ REM มีความเหมาะสมกว่ากัน อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบข้างต้นพบว่า วิธีวิเคราะห์ด้วย Panel data model นั้นไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ดังนั้น เพื่อให้สามารถประเมินค่าความสัมพันธ์ในแบบจำลองดังกล่าว การศึกษานี้จึงปรับข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ Panel data ให้เป็น Time series ด้วยวิธีการ Weighted Average และใช้วิธี Multiple regression analysis กับการประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) ในการวิเคราะห์

แบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประเมินค่าแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง)

Economic Model: iit	Coefficient	t-stat
gdp_th	-0.0004	-0.35
gdp_sa	-0.010	-2.96*
gdpp_th	-0.0003	-0.74
gdpp_sa	0.0001	1.72
gfc_th	0.001	0.94
gfc_sa	-0.012	-2.15**
employ_th	-0.001	-0.21
employ_sa	-0.001	-0.32
constant	0.019	0.03
Obs.	20	
R-square	0.818	
Jarque-Bera: chi-square	0.29	Prob > chi2 = 0.865
Durbin Watson: d-statistics	2.295	1.296<d-stat.<2.704
Mean VIF	25.93	0<Vif<30
White: chi-square	20.00	Prob > chi2 = 0.394

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง IIT พบว่า แบบจำลองมีการกระจายของข้อมูลแบบปกติ (Normality test) ไม่พบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) และไม่มีปัญหาความไม่คงที่ของค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity) ทั้งนี้ ได้พบปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น (Multicollinearity) แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ดังนั้น แบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยกับแอฟริกาใต้จึงเหมาะสมที่จะทำการคาดประมาณด้วยวิธี OLS ซึ่งผลของการพยากรณ์ให้ค่า R-square ค่อนข้างสูง หรือกล่าวได้ว่าแบบจำลองนี้มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการประมาณค่าการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยกับแอฟริกาใต้ ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองที่ได้ (ตารางที่ 4.5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า หากรายได้และการสะสมทุนถาวรของแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้น จะมีผลให้การค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยกับแอฟริกาใต้ลดลง

ข. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ OFDI

จากการทดสอบความนิ่งของตัวแปร และการตรวจสอบปัญหาการกระจายของข้อมูลแบบปกติ (Normality test) ปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ปัญหาความไม่คงที่ของค่าความแปรปรวนของตัวความ

คลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity) และปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้น (Multicollinearity) ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรรายได้ของไทยและแอฟริกาใต้ (gdp_th, gdp_sa) รายได้ต่อหัวของไทยและแอฟริกาใต้ (gdpp_th, gdpp_sa) การสะสมทุนถาวรของไทยและแอฟริกาใต้ (gfc_th, gfc_sa) และตัวแปรการจ้างงานของแอฟริกาใต้ (employ_sa) โดยใช้วิธี Multiple regression analysis และการประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) การพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics และ ค่า t-statistics ในแบบจำลอง มีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.6 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อ OFDI

Economic Model: ofdi	Coefficient	t-stat
gdp_th	1.818	4.85*
gdp_sa	-2.787	-2.71*
gdpp_th	-0.122	-8.28*
gdpp_sa	0.127	6.98*
gfc_th	1.477	4.64*
gfc_sa	-1.387	-0.81
employ_sa	-6.134	-4.15*
constant	-81.632	-1.09
Obs.	20	
R-square	0.935	
Jarque-Bera: chi-square	0.93	Prob > chi2 = 0.394
Durbin Watson: d-statistics	2.483	1.479<d-stat.<2.521
Mean VIF	26.07	0<Vif<30
White: chi-square	20.00	Prob > chi2 = 0.628

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง OFDI พบว่า แบบจำลองมีการกระจายของข้อมูลแบบปกติ (Normality test) ไม่พบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (autocorrelation) และไม่มีปัญหาความไม่คงที่ของค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity) ทั้งนี้ ได้พบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้น (Multicollinearity) แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ดังนั้น แบบจำลองปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในแอฟริกาใต้จึงเหมาะสมที่จะทำการคาดประมาณด้วยวิธี OLS ซึ่งผลของการพยากรณ์ให้ค่า R-square ค่อนข้างสูงหรือกล่าวได้ว่าแบบจำลองนี้มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการประมาณค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย

ในแอฟริกาใต้ ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองที่ได้ (ตารางที่ 4.6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 พบว่า หากขนาดเศรษฐกิจของไทย รายได้ต่อหัวของแอฟริกาใต้ และระดับการสะสมทุนถาวรของแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้น จะมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยไปยังแอฟริกาใต้ แต่หากตัวแปรขนาดเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้ รายได้ต่อหัวของไทย และระดับการจ้างงานของแอฟริกาใต้เพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยไปยังแอฟริกาใต้ลดลง

4.2.3 ผลจากแบบจำลองปัจจัยด้านการค้า การลงทุน และการเงินที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

1) ผลของปัจจัยด้านการค้าและการลงทุน

ก. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ IIT

ผลจากการทดสอบความนิ่งของตัวแปรข้างต้น ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 8 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรการส่งออกของไทยและแอฟริกาใต้ (exp_th, exp_sa) ตัวแปรการเปิดประเทศของไทยและแอฟริกาใต้ (open_th, open_sa) ตัวแปรภาษีศุลกากรของไทยและแอฟริกาใต้ (tar_th, tar_sa) และ ตัวแปรการลงทุนจากต่างประเทศในไทยและแอฟริกาใต้ (fdi_th, fdi_sa) โดยใช้วิธี Panel data model analysis ทำการประมาณค่าด้วย 3 ตัวประเมิน ได้แก่ Pooled OLS, FEM และ REM ในการพยากรณ์นี้ได้ทำการพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics ค่า t-statistics ในแบบจำลอง Pooled OLS และ Fixed effects model และค่า z-statistics ในแบบจำลอง Random effects model โดยมีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.7 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ IIT

Trade/investment model: iit	Pooled OLS		FEM		REM	
	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
exp_th	0.0005	0.19	0.0005	0.25	0.0005	0.25
exp_sa	-0.016	-1.76***	-0.016	-2.26**	-0.016	-2.26**
open_th	-0.002	-1.69***	-0.002	-2.16**	-0.002	-2.16**
open_sa	0.009	2.27**	0.009	2.91*	0.009	2.91*
tar_th	-0.001	-0.94	-0.001	-1.20	-0.001	-1.20
tar_sa	-0.002	-0.81	-0.002	-1.03	-0.002	-1.03
fdi_th	-0.002	-0.40	-0.002	-0.51	-0.002	-0.51
fdi_sa	0.005	0.84	0.005	1.08	0.005	1.08
constant	0.433	5.95*	0.433	7.63*	0.433	7.39*

Trade/investment	Pooled OLS		FEM		REM	
model: iit	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
Obs.	2600		2600		2600	
F-test	3.94*		6.47*		51.80*	
Jarque-Bera: chi-square	-		Prob > chi2 = 0.000			
Wooldridge: F-test	38.95		Prob > F-stat. = 0.000			
Mean VIF	15.77		0<Vif<30			
Breusch-Pagan: chi-square	24.20		Prob > chi2 = 0.021			
Lagrangian multiplier test	3794.22		Prob > chi2 = 0.000			
Hausman test	-0.00		Prob > chi2 = -			

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง Panel Data Model พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality, Autocorrelation และ Heteroscedasticity แต่ไม่พบปัญหา Multicollinearity นอกจากนี้จากการทดสอบ LM test พบว่า การประมาณค่าแบบจำลองด้วย REM estimator มีความเหมาะสมมากกว่า Pooled OLS estimator ขณะที่การทดสอบ Hausman พบว่า ไม่สามารถสรุปว่าการประมาณค่าแบบจำลองด้วย FEM หรือ REM มีความเหมาะสมกว่ากัน อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบข้างต้น พบว่า วิเคราะห์ด้วย Panel data model นั้นไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ดังนั้น เพื่อให้สามารถประเมินค่าความสัมพันธ์ในแบบจำลองดังกล่าว การศึกษานี้จึงปรับข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ Panel data ให้เป็น Time series ด้วยวิธีการ Weighted Average และใช้วิธี Multiple regression analysis กับการประมาณค่าด้วยวิธี OLS ในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประเมินค่าแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง)

Trade/investment model: iit	Coefficient	t-stat
imp_th	-0.003	-1.12
imp_th	0.005	0.55
open_th	0.002	1.56
open_sa	-0.003	-0.60
tar_th	-0.002	-1.40
tar_sa	-0.001	-0.43
fdi_th	-0.012	-2.40**
fdi_sa	0.002	0.45
constant	0.074	1.02

Trade/investment model: iit	Coefficient	t-stat
R-square	0.52	
Jarque-Bera: chi-square	4.52	Prob > chi2 = 0.104
Durbin Watson: d-statistics	2.034	1.296<d-stat.<2.704
Mean VIF	22.84	0<Vif<30
White: chi-square	20.00	Prob > chi2 = 0.394

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง IIT พบว่า แบบจำลองไม่มีปัญหา Normality ปัญหา Autocorrelation และ ปัญหา Heteroscedasticity ทั้งนี้ ได้พบปัญหา Multicollinearity แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ดังนั้น แบบจำลองปัจจัยด้านการค้าการลงทุนที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้จึงเหมาะสมที่จะทำการคาดประมาณด้วยวิธี OLS ซึ่งผลของการพยากรณ์ให้ค่า R-square อยู่ในระดับปานกลาง หรือกล่าวได้ว่าแบบจำลองนี้มีความเหมาะสมปานกลางในการนำมาใช้ในการประมาณค่าการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองที่ได้ (ตารางที่ 4.8) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า หากการลงทุนจากต่างประเทศในไทยเพิ่มขึ้น จะมีผลต่อการหดตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้

ข. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ OFDI

จากการทดสอบความนิ่งของตัวแปร และการตรวจสอบปัญหา Normality ปัญหา Autocorrelation ปัญหา Heteroscedasticity และ ปัญหา Multicollinearity ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการนำเข้าของไทยและแอฟริกาใต้ (imp_th, imp_sa) ตัวแปรการเปิดประเทศ (open_th, open_sa) ตัวแปรอัตราภาษีศุลกากร (tar_th, tar_sa) และตัวแปรการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้า (fdi_th, fdi_sa) โดยใช้วิธี Multiple regression analysis และการประมาณค่าด้วยวิธี OLS การพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics และ ค่า t-statistics ในแบบจำลอง มีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.9 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อ OFDI

Trade/Investment Model: dofdi	Coefficient	t-stat
imp_th	-0.855	-0.75
imp_th	-4.802	-1.27
open_th	0.408	0.64

Trade/Investment Model: dofdi	Coefficient	t-stat
open_sa	2.548	1.12
tar_th	0.968	1.43
tar_sa	1.924	1.29
fdi_th	1.045	0.56
fdi_sa	-2.120	-1.00
constant	-21.048	-0.66
Obs.	19	
R-square	0.337	
Jarque-Bera: chi-square	8.51	Prob > chi2 = 0.014
Durbin Watson: d-statistics	2.216	1.217<d-stat.<2.783
Mean VIF	26.22	
White: chi-square	19.00	Prob > chi2 = 0.391

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง OFDI พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality test แต่ไม่พบปัญหา Autocorrelation และ Heteroscedasticity ขณะที่พบปัญหา Multicollinearity แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ดังนั้นแบบจำลองปัจจัยด้านการค้าและการลงทุนที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้จึงมีความเหมาะสมระดับปานกลางในการคาดประมาณด้วยวิธี OLS ผลของการพยากรณ์ให้ค่า R-square ค่อนข้างต่ำ หรือกล่าวได้ว่าแบบจำลองนี้ยังไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการนำมาใช้ในการประมาณค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยในแอฟริกาใต้ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองที่ได้ (ตารางที่ 4.9) พบว่า ตัวแปรด้านการค้าการลงทุนทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้

2) ผลของปัจจัยด้านการเงิน

ก. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านเงินที่มีผลต่อ IIT

ผลจากการทดสอบความนิ่งของตัวแปรข้างต้น ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนของไทยและแอฟริกาใต้ (ex_th, ex_sa) ตัวแปรอัตราดอกเบี้ยของไทยและแอฟริกาใต้ (int_th, int_sa) และตัวแปรสินเชื่อกาเอกชนของไทยและแอฟริกาใต้ (dcre_th, cre_sa) โดยใช้วิธี Panel data model analysis ทำการประมาณค่าด้วย 3 ตัวประเมิน ได้แก่ Pooled OLS, FEM และ REM ในการพยากรณ์นี้ได้ทำการพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics ค่า t-statistics ในแบบจำลอง Pooled OLS และ Fixed effects model และค่า z-statistics ในแบบจำลอง Random effects model โดยมีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.10 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ IIT

Financial model:	Pooled OLS		FEM		REM	
iit	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
ex_th	-0.001	-0.90	-0.001	-1.14	-0.001	-1.14
ex_sa	0.013	2.64*	0.013	3.35*	0.013	3.35*
int_th	0.003	1.24	0.003	1.57	0.003	1.57
int_sa	0.010	2.84*	0.010	3.61*	0.010	3.61*
dcre_th	0.0005	0.88	0.0005	1.12	0.0005	1.12
cre_sa	-0.0001	-0.29	-0.0001	-0.37	-0.0001	-0.37
constant	0.090	0.71	0.090	0.90	0.090	0.89
Obs.	2470		2470		2470	
F-test	5.41*		8.70*		52.22*	
Jarque-Bera: chi-square	-		Prob > chi2 = 0.000			
Wooldridge: F-test	40.81		Prob > F-stat. = 0.000			
Mean VIF	2.78		0<Vif<30			
Breusch-Pagan: chi-square	30.21		Prob > chi2 = 0.000			
Lagrangian multiplier test	3185.81		Prob > chi2 = 0.000			
Hausman test	0.00		Prob > chi2 = 1.000			

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง Panel Data Model พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality, Autocorrelation และ Heteroscedasticity แต่ไม่พบปัญหา Multicollinearity นอกจากนี้ การทดสอบ LM test พบว่า การประมาณค่าแบบจำลองด้วย REM estimator มีความเหมาะสมมากกว่า Pooled OLS estimator ขณะที่การทดสอบ Hausman พบว่า ไม่สามารถสรุปว่าการประมาณค่าแบบจำลองด้วย FEM หรือ REM มีความเหมาะสมกว่ากัน อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบข้างต้น พบว่า วิเคราะห์ด้วย Panel data model นั้นไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ดังนั้น เพื่อให้สามารถประเมินค่าความสัมพันธ์ในแบบจำลองดังกล่าว การศึกษานี้จึงปรับข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ Panel data ให้เป็น Time series ด้วยวิธีการ Weighted Average และใช้วิธี Multiple regression analysis กับการประมาณค่าด้วยวิธี OLS ในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประเมินค่าแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง)

Financial model: iit	Coefficient	t-stat
ex_th	0.002	1.48
ex_sa	-0.010	-1.32
int_th	0.003	1.28
int_sa	0.001	0.48
cpi_th	-0.005	-2.28**
cpi_sa	0.004	2.94*
cre_th	-0.0002	-0.62
dcre_sa	-0.0007	-1.37
constant	0.150	1.32
R-square	0.78	
Jarque-Bera: chi-square	1.70	Prob > chi2 = 0.428
Durbin Watson: d-statistics	2.51	1.217<d-stat.<2.783
Mean VIF	26.21	0<Vif<30
White: chi-square	19.00	Prob > chi2 = 0.391

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง IIT พบว่า แบบจำลองไม่มีปัญหา Normality ปัญหา Autocorrelation และ ปัญหา Heteroscedasticity ทั้งนี้ ได้พบปัญหา Multicollinearity แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ดังนั้น แบบจำลองปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้จึงเหมาะสมที่จะทำการคาดประมาณด้วยวิธี OLS ซึ่งผลของการพยากรณ์ให้ค่า R-square อยู่ในระดับสูง หรือกล่าวได้ว่าแบบจำลองนี้มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการประมาณค่าการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองที่ได้ (ตารางที่ 4.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า หากอัตราเงินเฟ้อของไทยเพิ่มขึ้น จะมีผลต่อการหดตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้ ขณะที่การเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อของแอฟริกาใต้ ทำให้เกิดการขยายตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้

ข. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านเงินที่มีผลต่อ OFDI

จากการทดสอบความนิ่งของตัวแปร และการตรวจสอบปัญหา Normality ปัญหา Autocorrelation ปัญหา Heteroscedasticity และ ปัญหา Multicollinearity ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนของไทยและแอฟริกาใต้ (ex_th, ex_sa) ตัวแปรอัตราดอกเบี้ยของไทยและแอฟริกาใต้ (int_th, int_sa) ตัวแปรเงินเฟ้อและตัวแปรสินเชื่อกาเอกชนของแอฟริกาใต้ (cpi_sa, cre_sa) โดยใช้วิธี Multiple regression analysis และการประมาณค่าด้วยวิธี OLS การพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics และ ค่า t-statistics ในแบบจำลอง มีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.12 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ OFDI

Financial Model: ofdi	Coefficient	t-stat
ex_th	1.540	2.39**
ex_sa	-11.307	-3.99*
dint_th	0.354	0.39
int_sa	-5.185	-4.88*
dcpi_sa	6.682	3.06*
dcre_sa	0.147	0.58
constant	43.452	1.96***
Obs.	19	
R-square	0.700	
Jarque-Bera: chi-square	3.86	Prob > chi2 = 0.145
Durbin Watson: d-statistics	1.526	1.604<d-stat.<2.396
Mean VIF	2.88	0<Vif<30
White: chi-square	19.00	Prob > chi2 = 0.391

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง OFDI พบว่า ไม่พบปัญหา Normality ปัญหา Heteroscedasticity และ Multicollinearity แต่พบปัญหา Autocorrelation ตารางที่ 4.12 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองที่มีผลของสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ได้

อย่างไรก็ตาม เพื่อประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยด้านการเงินต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ การศึกษานี้ได้ดำเนินการแก้ปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Robust standard error ผลการประมาณค่าแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.13) พบว่า หากอัตราแลกเปลี่ยนของไทยและการเปลี่ยนแปลงของอัตราเงินเฟ้อของแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่การเพิ่มขึ้นของอัตราแลกเปลี่ยนของไทยและการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยของแอฟริกาใต้ ทำให้เกิดการหดตัวของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้

ตารางที่ 4.13 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านการเงินที่มีผลต่อ OFDI (with Robust standard errors)

Financial Model: ofdi	Coefficient	t-stat
ex_th	1.540	2.39**
ex_sa	-11.307	-3.99*
dint_th	0.354	0.39
int_sa	-5.185	-4.88*
dcpi_sa	6.682	3.06*
dcre_sa	0.147	0.58
constant	43.452	1.96***

4.2.4 ผลจากแบบจำลองปัจจัยด้านสถาบัน นโยบาย และความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

1) ผลของปัจจัยด้านสถาบัน

ก. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ IIT

ผลจากการทดสอบความนิ่งของตัวแปรข้างต้น ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านการมีสิทธิมีเสียงของประชาชน (voice) ตัวแปรด้านความมีเสถียรภาพทางการเมือง (pol) ตัวแปรด้านประสิทธิภาพของรัฐบาล (gov) ตัวแปรด้านคุณภาพของมาตรการควบคุม (regu) ตัวแปรด้านหลักนิติธรรม (rule) และตัวแปรด้านการควบคุมปัญหาทุจริตประพตมิชอบ (corr) โดยใช้วิธี Panel data model analysis ทำการประมาณค่าด้วย 3 ตัวแปรเมิน ได้แก่ Pooled OLS, FEM และ REM ในการพยากรณ์นี้ได้ทำการพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics ค่า t-statistics ในแบบจำลอง Pooled OLS และ Fixed effects model และค่า z-statistics ในแบบจำลอง Random effects model โดยมีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.14 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ IIT

Institutional model: iit	Pooled OLS		FEM		REM	
	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
voice	0.132	1.09	0.132	1.39	0.132	1.39
pol	-0.108	-2.27**	-0.108	-2.91*	-0.108	-2.91*
gov	-0.190	-1.21	-0.190	-1.54	-0.190	-1.54
regu	-0.007	-0.15	-0.007	-0.19	-0.007	-0.19
rule	-0.306	-1.61	-0.306	-2.07**	-0.306	-2.07**

Institutional model: iit	Pooled OLS		FEM		REM	
	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
corr	-0.002	-0.05	-0.002	-0.06	-0.002	-0.06
constant	0.221	19.07*	0.221	24.44*	0.221	12.85*
Obs.	2600		2600		2600	
F-test	4.07*		6.69*		40.12*	
Jarque-Bera: chi-square	-		Prob > chi2 = 0.000			
Wooldridge: F-test	41.73		Prob > F-stat. = 0.000			
Mean VIF	19.96		0<Vif<30			
Breusch-Pagan: chi-square	24.42		Prob > chi2 = 0.0004			
Lagrangian multiplier test	3771.06		Prob > chi2 = 0.000			
Hausman test	-0.00		Prob > chi2 = -			

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง Panel Data Model พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality, Autocorrelation และ Heteroscedasticity แต่ไม่พบปัญหา Multicollinearity นอกจากนี้ การทดสอบ LM test พบว่า การประมาณค่าแบบจำลองด้วย REM estimator มีความเหมาะสมมากกว่า Pooled OLS estimator ขณะที่การทดสอบ Hausman พบว่า ไม่สามารถสรุปว่าการประมาณค่าแบบจำลองด้วย FEM หรือ REM มีความเหมาะสมกว่ากัน อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบข้างต้น พบว่า วิเคราะห์ด้วย Panel data model นั้นไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ดังนั้น เพื่อให้สามารถประเมินค่าความสัมพันธ์ในแบบจำลองดังกล่าว การศึกษาจึงปรับข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ Panel data ให้เป็น Time series ด้วยวิธีการ Weighted Average และใช้วิธี Multiple regression analysis กับการประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) ในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประเมินค่าแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง)

Institutional model: IIT	Coefficient	t-stat
voice	0.059	0.65
pol	-0.045	-1.26
gov	-0.020	-0.17
regu	0.030	0.77
rule	-0.003	-0.02
corr	-0.101	-2.85*
constant	0.060	6.87

Institutional model: IIT	Coefficient	t-stat
R-square	0.68	
Jarque-Bera: chi-square	2.67	Prob > chi2 = 0.263
Durbin Watson: d-statistics	2.511	1.661<d-stat.<2.339
Mean VIF	20.37	0<Vif<30
White: chi-square	19.95	Prob > chi2 = 0.222

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง IIT พบว่า ไม่พบปัญหา Normality ปัญหา Heteroscedasticity และ Multicollinearity แต่พบปัญหา Autocorrelation ตารางที่ 4.15 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองที่มีผลของสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ได้

ตารางที่ 4.16 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ IIT (with Robust standard errors)

Institutional Model: iit	Coefficient	t-stat
voice	0.059	0.54
pol	-0.045	-1.40
gov	-0.020	-0.13
regu	0.030	0.68
rule	-0.003	-0.02
corr	-0.101	-2.02**
constant	0.060	14.75

อย่างไรก็ตาม เพื่อประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยด้านสถาบันต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ การศึกษานี้ได้ดำเนินการแก้ปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Robust standard error ผลการประมาณค่าแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.16) พบว่า แม้ว่าการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบของแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้น แต่การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้กลับลดลง

ข. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ OFDI

จากการทดสอบความนิ่งของตัวแปร และการตรวจสอบปัญหา Normality ปัญหา Autocorrelation ปัญหา Heteroscedasticity และ ปัญหา Multicollinearity ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านการมีสิทธิมีเสียงของประชาชน (voice) ตัวแปรด้านความมีเสถียรภาพทางการเมือง (pol) ตัวแปรด้านประสิทธิภาพของรัฐบาล (gov) ตัวแปรด้านคุณภาพของมาตรการควบคุม (regu) ตัวแปรด้านหลักนิติธรรม (rule) และตัวแปรด้านการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ

(corr) โดยใช้วิธี Multiple regression analysis และการประมาณค่าด้วยวิธี OLS การพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics และ ค่า t-statistics ในแบบจำลอง มีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.17 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อ OFDI

Institutional Model: dofdi	Coefficient	t-stat
voice	76.676	2.49**
pol	14.441	1.19
gov	-122.043	-3.02*
regu	32.828	2.45**
rule	-136.604	-2.80*
corr	44.506	3.74*
constant	2.339	0.69
Obs.	19	
R-square	0.583	
Jarque-Bera: chi-square	0.21	Prob > chi2 = 0.9016
Durbin Watson: d-statistics	1.811	1.604<d-stat.<2.396
Mean VIF	17.29	
White: chi-square	18.95	Prob > chi2 = 0.2711

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง OFDI พบว่า ไม่พบปัญหา Normality ปัญหา Heteroscedasticity ปัญหา Multicollinearity และปัญหา Autocorrelation ดังนั้น แบบจำลองปัจจัยด้านสถาบันที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้จึงมีความเหมาะสมในการคาดประมาณด้วยวิธี OLS ผลของการพยากรณ์ให้ค่า R-square ระดับปานกลาง หรือกล่าวได้ว่าแบบจำลองนี้มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการประมาณค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้พอสมควร ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองที่ได้ (ตารางที่ 4.17) พบว่า ตัวแปรด้านสถาบันเกือบทุกตัวมีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ยกเว้นตัวแปรด้านความมีเสถียรภาพทางการเมือง นั่นคือ หากแอฟริกาใต้เพิ่มการมีสิทธิมีเสียงของประชาชน คุณภาพของมาตรการควบคุม และการควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ขณะเดียวกัน ผลการประมาณค่า กลับพบว่า หากแอฟริกาใต้มีการปรับปรุงด้านประสิทธิภาพของรัฐบาลและหลักนิติธรรม ทำให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ลดลง

2) ผลของปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ก. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT

ผลจากการทดสอบความนิ่งของตัวแปรข้างต้น ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุน (npol) และตัวแปรด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (rei) โดยใช้วิธี Panel data model analysis ทำการประมาณค่าด้วย 3 ตัวประเมิน ได้แก่ Pooled OLS, FEM และ REM ในการพยากรณ์นี้ได้ทำการพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics ค่า t-statistics ในแบบจำลอง Pooled OLS และ Fixed effects model และค่า z-statistics ในแบบจำลอง Random effects model โดยมีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.18 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT

Policy model: iit	Pooled OLS		FEM		REM	
	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
npol	-0.029	-1.17	-0.029	-1.49	-0.029	-1.49
rei	-0.033	-2.97*	-0.033	-3.80*	-0.033	-3.80*
constant	0.239	10.24*	0.239	13.10*	0.239	10.22*
Obs.	2600		2600		2600	
F-test	6.58*		10.77*		21.55*	
Jarque-Bera: chi-square	-		Prob > chi2 = 0.000			
Wooldridge: F-test	41.37		Prob > F-stat. = 0.000			
Mean VIF	1.09		0<Vif<30			
Breusch-Pagan: chi-square	12.25		Prob > chi2 = 0.0022			
Lagrangian multiplier test	2734.22		Prob > chi2 = 0.000			
Hausman test	-0.00		Prob > chi2 = -			

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง Panel Data Model พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality, Autocorrelation และ Heteroscedasticity แต่ไม่พบปัญหา Multicollinearity นอกจากนี้ การทดสอบ LM test พบว่า การประมาณค่าแบบจำลองด้วย REM estimator มีความเหมาะสมมากกว่า Pooled OLS estimator ขณะที่การทดสอบ Hausman พบว่า ไม่สามารถสรุปว่าการประมาณค่าแบบจำลองด้วย FEM หรือ REM มีความเหมาะสมกว่ากัน อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบข้างต้น พบว่า วิธีวิเคราะห์ด้วย Panel data model นั้นไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมในการ

วิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ดังนั้น เพื่อให้สามารถ ประเมินค่าความสัมพันธ์ในแบบจำลองดังกล่าว การศึกษาจึงปรับข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ Panel data ให้เป็น Time series ด้วยวิธีการ Weighted Average และใช้วิธี Multiple regression analysis ด้วยการประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) ในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการค้า ภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประเมินค่าแสดงในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง)

Policy model: iit	Coefficient	t-stat
npol	0.007	0.30
rei	0.027	2.53**
constant	0.052	2.30
R-square	0.30	
Jarque-Bera: chi-square	1.15	Prob > chi2 = 0.561
Durbin Watson: d-statistics	1.291	1.676<d-stat.<2.324
Mean VIF	1.09	0<Vif<30
White: chi-square	2.82	Prob > chi2 = 0.244

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง IIT พบว่า ไม่พบปัญหา Normality ปัญหา Heteroscedasticity และ Multicollinearity แต่พบปัญหา Autocorrelation ตารางที่ 4.19 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองที่มีผลของ สหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ได้

ตารางที่ 4.20 ผลการประเมินค่าปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ IIT (with Robust standard errors)

Policy Model: iit	Coefficient	t-stat
npol	0.007	1.13
rei	0.027	2.74*
constant	0.052	-

อย่างไรก็ตาม เพื่อประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยด้านการนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่อการค้าภายใน อุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ การศึกษาได้ดำเนินการแก้ปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Robust standard error ผลการประมาณค่าแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.20) พบว่า ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ส่งผลให้การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้น

ข. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ OFDI

จากการทดสอบความนิ่งของตัวแปร และการตรวจสอบปัญหา Normality ปัญหา Autocorrelation ปัญหา Heteroscedasticity และ ปัญหา Multicollinearity แบบจำลองปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุน (npol) และตัวแปรด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (rei) โดยใช้วิธี Multiple regression analysis และการประมาณค่าด้วยวิธี OLS การพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics และ ค่า t-statistics ในแบบจำลอง มีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.21 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อ OFDI

Policy Model: ofdi	Coefficient	t-stat
npol	2.142	0.20
rei	19.940	4.20*
constant	-0.0053	0.00
Obs.	20	
R-square	0.537	
Jarque-Bera: chi-square	6.09	Prob > chi2 = 0.047
Durbin Watson: d-statistics	0.734	1.676<d-stat.<2.324
Mean VIF	1.09	0<Vif<30
White: chi-square	3.42	Prob > chi2 = 0.180

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง OFDI พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality และ Autocorrelation แต่ไม่พบปัญหา Heteroscedasticity และ Multicollinearity ตารางที่ 4.21 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองที่มีผลของสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการแก้ปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Robust standard error ผลการประมาณค่าแบบจำลองไม่แตกต่างจากเดิม หรือพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับแอฟริกาใต้ที่ทำให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้

4.2.5 ผลจากแบบจำลองปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT และ OFDI

ก. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT

ผลจากการทดสอบความนิ่งของตัวแปรข้างต้น ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านการขนส่งทางเรือ (port) และทางอากาศ (air) โดยใช้วิธี Panel data model analysis ทำการประมาณค่าด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ Pooled OLS, FEM และ REM ในการพยากรณ์นี้ได้ทำการพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics ค่า t-statistics ในแบบจำลอง Pooled OLS และ Fixed effects model และค่า z-statistics ในแบบจำลอง Random effects model โดยมีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.22 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT

Infrastructure model: IIT	Pooled OLS		FEM		REM	
	Coeff.	t-stat	Coeff.	t-stat	Coeff.	z-stat
port	0.000	-1.28	0.000	-1.64	0.000	-1.64
air	-0.000	-0.92	-0.000	-1.17	-0.000	-1.17
constant	0.238	11.98*	0.238	15.34*	0.238	11.18*
Obs.	2600		2600			
F-test	8.35*		13.68*			
Jarque-Bera: chi-square	-		Prob > chi2 = 0.000			
Wooldridge: F-test	43.43		Prob > F-stat. = 0.000			
Mean VIF	3.73		0<Vif<30			
Breusch-Pagan: chi-square	14.90		Prob > chi2 = 0.0006			
Lagrangian multiplier test	3745.73		Prob > chi2 = 0.000			
Hausman test	0.00		Prob > chi2 = 1.000			

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง Panel Data Model พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality, Autocorrelation และ Heteroscedasticity แต่ไม่พบปัญหา Multicollinearity นอกจากนี้ การทดสอบ LM test พบว่า การประมาณค่าแบบจำลองด้วย REM estimator มีความเหมาะสมมากกว่า Pooled OLS estimator ขณะที่การทดสอบ Hausman พบว่า ไม่สามารถสรุปว่าการประมาณค่าแบบจำลองด้วย FEM หรือ REM มีความเหมาะสมกว่ากัน อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบข้างต้น พบว่า วิเคราะห์ด้วย Panel data model นั้นไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ดังนั้น เพื่อให้สามารถ

ประเมินค่าความสัมพันธ์ในแบบจำลองดังกล่าว การศึกษาจึงปรับข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ Panel data ให้เป็น Time series ด้วยวิธีการ Weighted Average และใช้วิธี Multiple regression analysis กับการประมาณค่าด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) ในการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ผลการประเมินค่าแสดงในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT (หลังปรับปรุง)

Infrastructure model: iit	Coefficient	t-stat
port	0.0007	1.30
air	0.0008	0.23
drail	0.0001	1.55
constant	0.047	2.22
R-square	0.46	
Jarque-Bera: chi-square	0.51	Prob > chi2 = 0.773
Durbin Watson: d-statistics	1.557	1.848<d-stat.<2.152
Mean VIF	2.84	0<Vif<30
White: chi-square	2.50	Prob > chi2 = 0.980

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง IIT พบว่า ไม่พบปัญหา Normality ปัญหา Heteroscedasticity และ Multicollinearity แต่พบปัญหา Autocorrelation ตารางที่ 4.23 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองที่มีผลของสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ได้

ตารางที่ 4.24 ผลการประเมินค่าปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ IIT (with Robust standard errors)

Infrastructure Model: iit	Coefficient	t-stat
port	0.0007	1.43
air	0.0008	0.26
drail	0.0001	2.91*
constant	0.047	2.63*

อย่างไรก็ตาม เพื่อประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ การศึกษาได้ดำเนินการแก้ปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Robust standard error ผลการประมาณค่าแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.24) พบว่า หากปริมาณขนส่งทางรถไฟเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้น

ข. ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ OFDI

จากการทดสอบความนิ่งของตัวแปร และการตรวจสอบปัญหา Normality ปัญหา Autocorrelation ปัญหา Heteroscedasticity และ ปัญหา Multicollinearity ทำให้แบบจำลองปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ที่ทำการทดสอบมีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านการขนส่งทางเรือ (port) ทางอากาศ (air) และทางรถไฟ (rail) โดยใช้วิธี Multiple regression analysis และการประมาณค่าด้วยวิธี OLS การพิจารณาสถิติต่างๆ คือ R-square, ค่า F-statistics และ ค่า t-statistics ในแบบจำลอง มีรายละเอียดดังนี้

- * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 4.25 ผลการคาดประมาณปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่มีผลต่อ OFDI

Infrastructure Model: ofdi	Coefficient	t-stat
port	-0.078	2.79*
air	-0.017	-0.93
rail	-0.001	-2.39**
constant	10.576	1.01
Obs.	19	
R-square	0.539	
Jarque-Bera: chi-square	9.13	Prob > chi2 = 0.010
Durbin Watson: d-statistics	1.358	1.848<d-stat.<2.152
Mean VIF	2.84	0<Vif<30
White: chi-square	6.81	Prob > chi2 = 0.656

ผลการทดสอบคุณสมบัติของแบบจำลอง OFDI พบว่า แบบจำลองมีปัญหา Normality และ Autocorrelation แต่ไม่พบปัญหา Heteroscedasticity และ Multicollinearity ตารางที่ 4.25 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองที่มีผลของสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการแก้ปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Robust standard error ผลการประมาณค่าแบบจำลองไม่แตกต่างจากเดิม หรือพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งที่ทำให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ลดลง

4.3 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศขาออก

จากผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติข้างต้น พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การเงิน สถาบันนโยบาย และโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งล้วนมีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ เช่นเดียวกับการลงทุนโดยตรงจากประเทศของไทยไปยังแอฟริกาใต้ ยกเว้น ปัจจัยด้านการค้าและการลงทุน สามารถสรุปได้ในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก

ปัจจัย	การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน		การลงทุนจากไทยในแอฟริกาใต้		ความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่า
	ผลทางเดียวกัน	ผลทางตรงข้าม	ผลทางเดียวกัน	ผลทางตรงข้าม	
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ					
GDP ของไทย	-	-	✓	-	นวัตกรรมการค้าและการลงทุน
GDP ของแอฟริกาใต้		✓		✓	
รายได้ต่อหัวของไทย	-	-		✓	
รายได้ต่อหัวของแอฟริกาใต้	-	-	✓		
การสะสมทุนถาวรของไทย	-	-	✓		
การสะสมทุนถาวรของแอฟริกาใต้		✓	-	-	
การจ้างงานของไทย	-	-			
การจ้างงานของแอฟริกาใต้	-	-		✓	
ปัจจัยด้านการค้าการลงทุน					
การส่งออกของไทย					นวัตกรรมการค้าและการลงทุน
การส่งออกของแอฟริกาใต้					
การนำเข้าของไทย	-	-	-	-	
การนำเข้าของแอฟริกาใต้	-	-	-	-	
การเปิดประเทศของไทย	-	-	-	-	
การเปิดประเทศของแอฟริกาใต้	-	-	-	-	
ภาษีศุลกากรของไทย	-	-	-	-	
ภาษีศุลกากรของแอฟริกาใต้	-	-	-	-	
การลงทุนจากต่างประเทศในไทย		✓	-	-	
การลงทุนจากต่างประเทศในแอฟริกาใต้	-	-	-	-	
ปัจจัยด้านการเงิน					
อัตราแลกเปลี่ยนของไทย	-	-	✓		นวัตกรรมการค้าและการลงทุน
อัตราแลกเปลี่ยนของแอฟริกาใต้	-	-		✓	

ปัจจัย	การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน		การลงทุนจากไทยในแอฟริกาใต้		ความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่า
	ผลทางเดียวกัน	ผลทางตรงข้าม	ผลทางเดียวกัน	ผลทางตรงข้าม	
อัตราดอกเบี้ยของไทย	-	-	-	-	
อัตราดอกเบี้ยของแอฟริกาใต้	-	-		✓	
อัตราเงินเฟ้อของไทย		✓			
อัตราเงินเฟ้อของแอฟริกาใต้	✓		✓		
สินเชื่อภาคเอกชนของไทย	-	-			
สินเชื่อภาคเอกชนของแอฟริกาใต้	-	-	-	-	
ปัจจัยด้านสถาบัน					
การมีสิทธิมีเสียงของประชาชน	-	-	✓		พันธมิตรระหว่างภาครัฐ/เอกชน
ความมีเสถียรภาพทางการเมือง	-	-	-	-	
ประสิทธิภาพของรัฐบาล	-	-		✓	
คุณภาพของมาตรการควบคุม	-	-	✓		
หลักนิติธรรม	-	-		✓	
การควบคุมปัญหาทุจริต		✓	✓		
ปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ					
นโยบายส่งเสริมการค้าการลงทุน	-	-	-	-	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	✓		✓		
ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง					
การขนส่งทางเรือ	-	-		✓	นวัตกรรมการค้าและการลงทุน
การขนส่งทางอากาศ	-	-	-	-	
การขนส่งทางรถไฟ	✓			✓	

หากพิจารณาความเชื่อมโยงของปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศชวอกกกับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค พบว่า ปัจจัยที่ผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศนั้นมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ มิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐ/เอกชน มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติด้านการสร้างนวัตกรรมการค้าและการลงทุน ซึ่งหากภาครัฐบาลและภาคเอกชนของทั้งสองประเทศได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวแล้ว จะทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้อย่างแท้จริง

บทที่ 5

การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

ในบทนี้ เป็นการประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (IIT) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ (OFDI) โดยทำการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในมิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐ/เอกชน มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติด้านการสร้างนวัตกรรม การค้าและการลงทุน เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

5.1 การประเมินประสิทธิภาพของ IIT และ OFDI ต่อห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค

5.1.1 สถานการณ์ห่วงโซ่มูลค่าโลกของไทยและแอฟริกาใต้

ปัจจุบัน ห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global value chain: GVC) มีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หากห่วงโซ่มูลค่าโลกมีขนาดใหญ่ขึ้น แสดงว่าประเทศในโลกมีการเข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตระหว่างกันมากขึ้น ทำให้เกิดการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในโลก อาทิ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการผลิต การเคลื่อนย้ายแรงงาน การค้าระหว่างประเทศ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในห่วงโซ่การผลิตของโลก เช่นเดียวกัน หากห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค (Regional value chain: RVC) มีขนาดใหญ่ขึ้น นั้นหมายความว่า ประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน จะมีการเข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตระหว่างกัน มีการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเติบโตของมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการระหว่างประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) และองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ได้พัฒนาตัวแปรที่ใช้วัดมูลค่าการค้าในห่วงโซ่มูลค่าด้วย “มูลค่าของสินค้าและบริการที่เกิดจากการเพิ่มมูลค่า (Trade in value added: TiVA)” จำแนกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ ได้แก่ (1) มูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการของต่างประเทศ (Foreign value added: FVA) ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อทำการผลิตและส่งออก และ (2) มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศ (Domestic value added: DVA) ประกอบด้วย มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศที่ผลิตมาจากวัตถุดิบในประเทศเพื่อส่งออกเป็นสินค้าขั้นสุดท้าย (Domestic value added sent to consumer economy) มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศที่ผลิตมาจากวัตถุดิบในประเทศที่ส่งออกเป็นสินค้าขั้นกลางและนำกลับมาใช้ในการผลิตในประเทศเพื่อการส่งออก (Domestic value added re-imported in the economy) และมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศที่ผลิตจากวัตถุดิบในประเทศเพื่อส่งออกเป็นสินค้าขั้นกลางไปยังประเทศที่สาม (Domestic value added sent to third country) นอกจากนี้ OECD และ WTO ได้ร่วมกันสร้างดัชนีชี้วัดการเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลก (GVC Participation index) หรือห่วงโซ่การผลิตของโลก หมายถึง ระดับการเข้าร่วมในสายธารการผลิตระหว่างประเทศในโลก สามารถแยกได้เป็น 2 ลักษณะ (UNCTAD, 2013; Javorsek and Camacho, 2015) คือ (1) การเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกระดับปลายน้ำ (Forward linkages หรือ Downstream participation) เป็นการเข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตที่ประเทศผู้ส่งออกทำการผลิต

สินค้าชั้นกลางเพื่อส่งออกไปประเทศที่สาม และ (2) การเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกระดับต้นน้ำ (Backward linkages หรือ Upstream participation) เป็นการเข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตที่ประเทศผู้นำเข้าได้นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศมาผลิตเป็นสินค้าเพื่อการส่งออก หากระดับการเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกมีอัตราที่สูง จะสะท้อนถึงการเติบโตของมูลค่าเพิ่มจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในห่วงโซ่มูลค่าโลกที่เพิ่มสูงขึ้น ปัจจุบัน ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่มูลค่าโลกมักถูกนำมาใช้ในการชี้วัดหรือพยากรณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของโลกด้วย

จากข้อมูลสถิติของ OECD (2015) แสดงให้เห็นว่า ระหว่างปีค.ศ. 1995-2011 ห่วงโซ่มูลค่าของโลกหรือสัดส่วนมูลค่าของสินค้าและบริการที่เกิดจากการเพิ่มมูลค่า (Trade in value added) ต่อมูลค่าส่งออกของไทยและแอฟริกาใต้ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จากตารางที่ 5.1 ประเทศไทยมีมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการต่างประเทศที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับแอฟริกาใต้ จากร้อยละ 24.2 ในปีค.ศ. 1995 เป็นร้อยละ 39.0 ในปีค.ศ. 2011 และหากพิจารณามูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศเพื่อการส่งออกไปยังประเทศที่สาม พบว่า แอฟริกาใต้มีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงที่สูงกว่าประเทศไทย จากร้อยละ 20.5 ในปีค.ศ. 1995 เป็นร้อยละ 26.5 ในปีค.ศ. 2011

ตารางที่ 5.1 สัดส่วนของมูลค่าของสินค้าและบริการที่เกิดจากการเพิ่มมูลค่าต่อมูลค่าส่งออกระหว่างปีค.ศ.1995-2011

หน่วย: ร้อยละ

Trade in value added (TiVA)	ไทย			แอฟริกาใต้		
	1995	2011	Δ%	1995	2011	Δ%
DVA sent to consumer economies	63.7	45.5	6.3	66.4	54.0	6.7
DVA sent to third economies	12.1	15.4	10.2	20.5	26.5	9.9
DVA re-imported in the country	0.1	0.1	14.6	0.0	0.0	11.2
FVA contents of exports	24.2	39.0	11.8	13.1	19.5	10.8

หมายเหตุ: DVA = Domestic value added; FVA = Foreign value added

ที่มา: OECD Stat. Database (October 2015)

นอกจากนี้ ตารางที่ 5.2 แสดงดัชนีการเข้าร่วมห่วงโซ่มูลค่าของโลก (GVC Participation Index) พบว่า ประเทศไทยมีอัตราการเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกสูงกว่าประเทศแอฟริกาใต้ การเข้าร่วมห่วงโซ่มูลค่าโลกของไทยเน้นการเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกระดับต้นน้ำมากกว่าระดับปลายน้ำ หรือ การเข้าร่วมในกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการต่างประเทศด้วยการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ตรงข้ามกับประเทศแอฟริกาใต้ ที่ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกระดับปลายน้ำมากกว่าระดับต้นน้ำ นั่นคือ เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตสินค้าชั้นกลางด้วยวัตถุดิบในประเทศเพื่อการส่งออกไปประเทศที่สาม เมื่อพิจารณาการเข้าร่วมห่วงโซ่มูลค่าระดับต้นน้ำ แยกรายอุตสาหกรรม พบว่า ประเทศไทยเข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์สูงที่สุดถึงร้อยละ 17.7 รองลงมาคืออุตสาหกรรมยานยนต์ ร้อยละ 9.3 และอุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ ร้อยละ 9.1 โดยประเทศคู่ค้าหลักของไทยได้แก่ ญี่ปุ่น จีน และสหรัฐอเมริกา ขณะที่แอฟริกาใต้เข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมโลหะพื้นฐานสูงที่สุดถึงร้อยละ 23.4 รองลงมาคืออุตสาหกรรมเหมืองแร่ ร้อยละ 17.4 และอุตสาหกรรมผลิตน้ำมัน

เชื้อเพลิง ร้อยละ 11.2 โดยประเทศคู่ค้าหลักของแอฟริกาใต้ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกา และจีน (OECD, 2015) ขณะเดียวกัน การเข้าร่วมห่วงโซ่มูลค่าระดับปลายน้ำ แยกสายอุตสาหกรรม พบว่า ประเทศไทยเข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมการค้าปลีกค้าส่งสูงที่สุดถึงร้อยละ 20.7 รองลงมาคืออุตสาหกรรมเกษตร ร้อยละ 9.5 และอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ ร้อยละ 7.8 โดยประเทศคู่ค้าหลักของไทยได้แก่ จีน มาเลเซีย และญี่ปุ่น ขณะที่แอฟริกาใต้เข้าร่วมในห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเหมืองแร่สูงที่สุดถึงร้อยละ 37.6 รองลงมาคืออุตสาหกรรมการค้าปลีกค้าส่ง ร้อยละ 14.8 และอุตสาหกรรมขนส่งและคลังสินค้า ร้อยละ 8.2 โดยประเทศคู่ค้าหลักของแอฟริกาใต้ ได้แก่ จีน เยอรมัน และญี่ปุ่น

ตารางที่ 5.2 การเข้าร่วมในห่วงโซ่มูลค่าโลกของไทยและแอฟริกาใต้ ปีค.ศ.2011

GVCs (หน่วย: ร้อยละ)	ไทย	แอฟริกาใต้
GVC Participation	54.3	45.9
Forward Participation	15.4	26.5
Backward Participation	39.0	19.5

ที่มา: OECD Stat. Database (October 2015)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการเติบโตทางการผลิตที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่มูลค่าโลกระดับต้นน้ำและปลายน้ำ ดังนั้น หากไทยและแอฟริกาใต้ต้องการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างกันนั้น จำเป็นต้องวางฐานรากของการพัฒนาอุตสาหกรรมร่วมที่มีความเชื่อมโยงในห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเดียวกัน ด้วยการส่งเสริมการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจร่วมระหว่างไทยและแอฟริกาใต้อย่างแท้จริง ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ทำการประเมินประสิทธิภาพของ IIT และ OFDI ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้

5.1.2 ประสิทธิภาพของ IIT และ OFDI ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค

การประเมินระดับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของของไทยในแอฟริกาใต้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการข้อมูลเอบล้อม (Data Envelopment Analysis : DEA) ซึ่งเป็นวิธีการทางคณิตศาสตร์ที่อาศัยแนวคิดของการโปรแกรมเชิงเส้น (Linear Programing) และเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน (ของหน่วยธุรกิจ หรือ ของขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม) จากปัจจัยนำเข้า (inputs) หรือปัจจัยด้านผลผลิต (outputs) ที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยไม่จำเป็นต้องมีข้อกำหนดของลักษณะการกระจายของกลุ่มตัวอย่าง (Non-parametric Approach) และอาศัยโปรแกรมเชิงเส้นเพื่อกำหนดขอบเขต (Frontier) ของหน่วยผลิตเพื่อหาสัดส่วนการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หรือ สัดส่วนการผลิตสินค้าเพื่อให้ได้ปริมาณสูงสุดภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพของหน่วยผลิต

การศึกษาของ Farrell (1957) Charnes et al. (1978) และ Banker et al. (1984) นำมาซึ่งวิธีการ DEA ที่สามารถวัดประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Efficiency: TE) จากเส้นขอบเขตการผลิตได้ 2 รูปแบบ (1) การวัดความสามารถในการผลิตผลผลิตในปริมาณที่กำหนดโดยใช้ปัจจัยการผลิตที่ต่ำที่สุด (Input orientation) และ (2) การวัดความสามารถในการผลิตผลผลิตในปริมาณที่มากที่สุดโดยใช้ปัจจัยการผลิตที่กำหนด (Output orientation) อนึ่ง ผลลัพธ์ของประสิทธิภาพทางเทคนิคจากการวัดด้านปัจจัยการผลิตและด้านผลผลิตจะมีค่าเท่ากันหากการผลิตให้ผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant returns to scale: CRS) แต่จะแตกต่างกันหากการผลิตให้ผลตอบแทนต่อขนาดผันแปร (Variable returns to scale: VRS) ซึ่งผลตอบแทนต่อขนาดผันแปรเป็นข้อสมมติภายใต้ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ หากวัดระดับประสิทธิภาพการผลิต (Scale efficiency: SE) หรือการเปรียบเทียบค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคด้วยผลตอบแทนต่อขนาดคงที่กับค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคด้วยผลตอบแทนต่อขนาดผันแปร จะทำให้ทราบถึงการมีประสิทธิภาพต่อขนาดของหน่วยผลิต หากมีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่า หน่วยผลิตมีการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพต่อขนาดการผลิตที่เหมาะสม แต่หาก SE มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่า หน่วยผลิตมีการผลิตไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตเนื่องจากการผลิตในขนาดที่ไม่เหมาะสม

การศึกษานี้ใช้วิธีการ DEA เพื่อวัดประสิทธิภาพด้านผลผลิต (Output Oriented) ภายใต้สมมติฐานผลได้ต่อขนาดผันแปร (Variable return to scale) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพของห่วงโซ่มูลค่าจากการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ระหว่างปี 1995-2011 โดยมีแบบจำลองการศึกษาแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned} & \max \phi_k \\ & \text{Subject to} \quad \phi_k \alpha_k \\ & \quad \phi Y_{mk} \leq \sum_{i=1}^I \alpha_{ik} Y_{mi} \\ & \quad X_{nk} \geq \sum_{i=1}^I \alpha_{ik} X_{ni} \\ & \quad \sum_{i=1}^I \alpha_{ik} \leq 1 \\ & \quad \alpha_{ik} \geq 0 \end{aligned}$$

โดยที่ ϕ_k คือ คะแนนประสิทธิภาพของห่วงโซ่มูลค่าการผลิตในภูมิภาคปีที่ k ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง $0 \leq \phi \leq 1$, Y_{mi} คือ ตัวแปรผลผลิตในห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค m ของการผลิตในปีที่ i หรือ มูลค่าการค้าสินค้าที่เพิ่มมูลค่า (Trade in Valued Added: TiVA) ระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ได้แก่ มูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการของต่างประเทศ (FVA) และมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศ (DVA) ระหว่างปีค.ศ.1995-2011 เพื่อแสดงถึงการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ, X_{ni} คือ ตัวแปรปัจจัยนำเข้าในห่วงโซ่มูลค่าที่ n ของการผลิตในปีที่ i ได้แก่ การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (IIT) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ (OFDI) ระหว่างปีค.ศ.1995-2011 ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเติบโตทางการค้าและการลงทุนและถือเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค, α_{ik} คือ ค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัยนำเข้าในห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค, i คือ จำนวนปีในห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างปี 1995-2011, m คือ จำนวนตัวแปรผลผลิตในห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจำนวน 2 ตัวแปร และ n คือ จำนวนตัวแปรปัจจัยนำเข้าในห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจำนวน 2 ตัวแปร

การประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ด้วยวิธีการข้อมูลโอปัล้อม ผลลัพธ์ของการประเมินประสิทธิภาพจะออกมาเป็นค่าเดี่ยว (Single Efficiency Index) ที่ใช้ในการชี้วัดระดับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคในระยะเวลาที่ผ่านมา โดยค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่คำนวณได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 โดยที่ค่าคะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง ปีที่มีการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอยู่บนขอบเขตของควมมีประสิทธิภาพ ขณะที่ค่าคะแนนที่ต่ำกว่า 1 จะสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ตารางที่ 5.3 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรปัจจัยนำเข้า (IIT, OFDI) และตัวแปรผลผลิต (TiVA)

ตารางที่ 5.3 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในแบบจำลอง DEA

ตัวแปร	รายละเอียด	แหล่งข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตัวแปรปัจจัยนำเข้า				
iit	ดัชนีการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน	UNCTAD Stat	0.08	0.03
ofdi	มูลค่าการลงทุนของไทยในแอฟริกาใต้ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	WDI, World Bank	21.43	15.39
ตัวแปรผลผลิต: ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (RVC)				
dva_th	มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศของประเทศไทยในตลาดประเทศแอฟริกาใต้ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	OECD Stat.	662.35	321.91
dva_sa	มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศของประเทศไทยในแอฟริกาใต้ในตลาดประเทศไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	OECD Stat.	687.35	336.66
ตัวแปรผลผลิต: ห่วงโซ่มูลค่าของประเทศไทย (TVC)				
dva_th_w	มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศของประเทศไทยในตลาดโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	OECD Stat.	99,041.35	41,220.62
fva_th_w	มูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการของต่างประเทศของประเทศไทยในตลาดโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	OECD Stat.	56,190.70	30,201.76
ตัวแปรผลผลิต: ห่วงโซ่มูลค่าของประเทศแอฟริกาใต้ (SVC)				
dva_sa_w	มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในประเทศของประเทศไทยในแอฟริกาใต้ในตลาดโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	OECD Stat.	61,164.31	25,376.62
fva_sa_w	มูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการของต่างประเทศของประเทศไทยในแอฟริกาใต้ในตลาดโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	OECD Stat.	14,600.66	7,266.05

ก. ประสิทธิภาพรวมของ IIT และ OFDI ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค

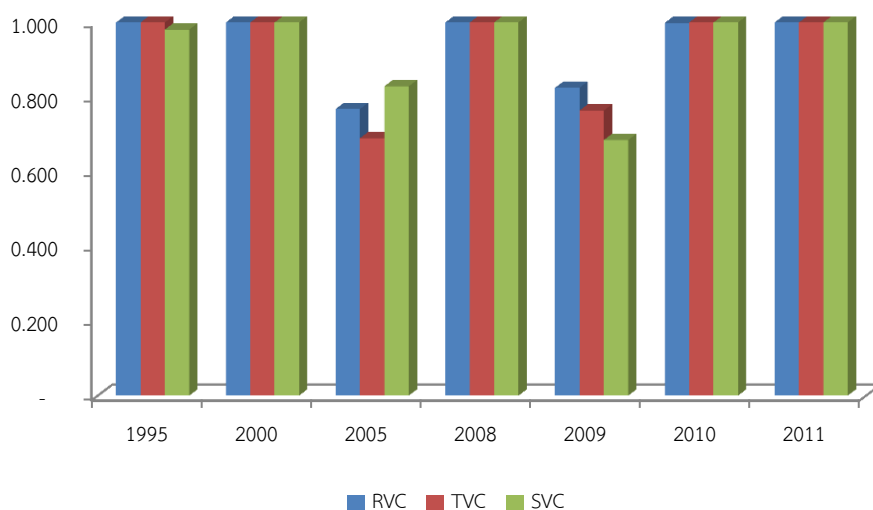
การประเมินประสิทธิภาพในที่นี้ เป็นการวัดประสิทธิภาพของของ IIT และ OFDI ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค (Regional value chain: RVC) และรายประเทศของไทย (Thailand's value chain: TVC) และของแอฟริกาใต้ (South Africa's value chain: SVC) ภายใต้สมมติฐานผลได้ต่อขนาดผันแปร (Variable returns to scale: VRS) และผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant returns to scale: CRS) รวมทั้งระดับประสิทธิภาพต่อขนาด (Scale efficiency: SE)

ตารางที่ 5.4 ค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจาก IIT และ OFDI ระหว่างปีค.ศ. 1995-2011

ปี	RVC			TVC			SVC		
	VRS*	CRS*	SE	VRS*	CRS*	SE	VRS*	CRS*	SE
1995	1.000	1.000	1.000	1.000	0.602	0.602	0.981	0.572	0.583
2000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2005	0.768	0.764	0.994	0.690	0.629	0.911	0.829	0.762	0.919
2008	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2009	0.825	0.656	0.795	0.764	0.582	0.761	0.685	0.540	0.788
2010	0.999	0.908	0.909	1.000	0.882	0.882	1.000	0.913	0.913
2011	1.000	0.981	0.981	1.000	0.803	0.803	1.000	0.727	0.727

หมายเหตุ: RCV = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้; TVC = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคในไทย; SVC = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคในแอฟริกาใต้; * ค่าประสิทธิภาพที่คำนวณด้วยวิธีการข้อมูลโอบล้อม (DEA)

ตารางที่ 5.4 แสดงผลลัพธ์ของการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคของไทยและแอฟริกาใต้ด้วยการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ภายใต้สมมติฐานผลได้ต่อขนาดผันแปร ซึ่งนับว่ามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพสูงสุดในปีค.ศ. 2010-2011 และหากเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพต่อขนาดของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ภายใต้สมมติฐาน CRS และ VRS พบว่า ในปีค.ศ. 2011 ไทยและแอฟริกาใต้ยังไม่มีประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคต่อขนาดของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันมากนัก หรือ ค่า SE มีค่าน้อยกว่า 1.000 แต่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี และเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพของการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคอย่างแท้จริง ไทยและแอฟริกาใต้ควรส่งเสริมให้เกิดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ให้มากยิ่งขึ้น

รูปที่ 5.1 เปรียบเทียบห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคและรายประเทศด้วย IIT และ OFDI ระหว่างปีค.ศ. 1995-2011

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่ารายประเทศของไทยและแอฟริกาใต้ (รูปที่ 5.1) พบว่า IIT และ OFDI เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของทั้งประเทศไทยและแอฟริกาใต้ สังเกตจากค่าประสิทธิภาพภายใต้ VRS มีค่าเท่ากับ 1.000 (เท่ากับค่าประสิทธิภาพของห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค) แต่หากพิจารณาระดับประสิทธิภาพต่อขนาดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน พบว่า ในปีค.ศ. 2011 ไทยและแอฟริกาใต้ยังไม่มีประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคต่อขนาดของ IIT และ OFDI มากนัก หรือค่า SE มีค่าน้อยกว่า 1.000 ค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ที่มีต่อการเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่การผลิต ตลอดจนบทบาทของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคที่มีต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้

ข. ประสิทธิภาพของ IIT ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค

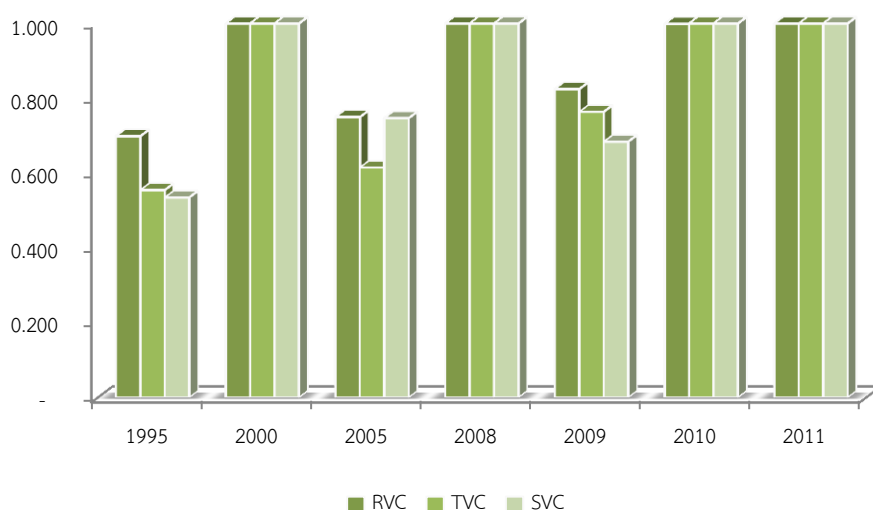
ตารางที่ 5.5 แสดงผลการประเมินประสิทธิภาพของ IIT ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค และรายประเทศของไทยและของแอฟริกาใต้ อธิบายได้ว่า การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ด้วยการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ภายใต้สมมติฐานผลได้ต่อขนาดผันแปรนั้นถือว่ามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพสูงสุดในปีค.ศ. 2010-2011 และหากเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพต่อขนาดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ภายใต้สมมติฐาน CRS และ VRS พบว่า ในปีค.ศ. 2011 ไทยและแอฟริกาใต้ยังไม่มีประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคต่อขนาดของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันมากนัก หรือ ค่า SE มีค่าน้อยกว่า 1.000 แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพของการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคอย่างแท้จริง ไทยและแอฟริกาใต้ควรส่งเสริมให้เกิดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันให้มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 5.5 ค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจาก IIT ระหว่างปี.ศ. 1995-2011

ปี	RVC			TVC			SVC		
	VRS*	CRS*	SE	VRS*	CRS*	SE	VRS*	CRS*	SE
1995	0.699	0.688	0.984	0.555	0.543	0.978	0.535	0.525	0.981
2000	1.000	0.929	0.929	1.000	0.903	0.903	1.000	0.918	0.918
2005	0.750	0.749	0.999	0.615	0.612	0.995	0.747	0.745	0.996
2008	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2009	0.825	0.546	0.661	0.764	0.562	0.735	0.684	0.524	0.766
2010	0.999	0.907	0.908	1.000	0.880	0.880	1.000	0.912	0.912
2011	1.000	0.946	0.946	1.000	0.667	0.667	1.000	0.696	0.696

หมายเหตุ: RCV = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้; TVC = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคในไทย; SVC = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคในแอฟริกาใต้; * ค่าประสิทธิภาพที่คำนวณด้วยวิธีการข้อมูลเอบล้อม (DEA)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่ารายประเทศของไทยและของแอฟริกาใต้ (รูปที่ 5.2) พบว่า IIT เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ สังเกตจากค่าประสิทธิภาพภายใต้ VRS มีค่าเท่ากับ 1.000 (เท่ากับค่าประสิทธิภาพของห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค) แต่หากพิจารณาระดับประสิทธิภาพต่อขนาดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน พบว่า ในปี.ศ. 2011 ไทยและแอฟริกาใต้ยังไม่มีประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคต่อขนาดของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันมากนัก หรือค่า SE มีค่าน้อยกว่า 1.000 ค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันที่มีต่อการเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตตลอดจนบทบาทของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคที่มีต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้

รูปที่ 5.2 เปรียบเทียบการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคและรายประเทศด้วย IIT ระหว่างปี.ศ. 1995-2011

ค. ประสิทธิภาพของ OFDI ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค

จากตารางที่ 5.6 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ด้วยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ภายใต้สมมติฐานผลได้ต่อขนาดผันแปรนั้นถือว่ามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพสูงสุดในปีค.ศ. 2011 และหากเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพต่อขนาดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ภายใต้สมมติฐาน CRS และ VRS พบว่า ในปีค.ศ. 2011 ไทยและแอฟริกาใต้มีประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคต่อขนาดของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้สูงที่สุด หรือ ค่า SE มีค่าเท่ากับ 1.000 และเพื่อรักษาความมีประสิทธิภาพของการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาค ไทยและแอฟริกาใต้ควรส่งเสริมให้เกิดการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 5.6 ค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจาก OFDI ระหว่างปีค.ศ. 2005-2011

ปี	RVC			TVC			SVC		
	VRS*	CRS*	SE	VRS*	CRS*	SE	VRS*	CRS*	SE
2005	1.000	0.535	0.535	1.000	0.613	0.613	1.000	0.714	0.714
2008	0.878	0.820	0.933	0.786	0.733	0.933	0.960	0.896	0.933
2009	0.797	0.697	0.875	0.728	0.637	0.875	0.650	0.569	0.875
2010	0.916	0.675	0.737	0.887	0.653	0.737	0.880	0.648	0.737
2011	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

หมายเหตุ: RCV = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้; TVC = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคในไทย; SVC = ห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคในแอฟริกาใต้; * ค่าประสิทธิภาพที่คำนวณด้วยวิธีการข้อมูลโอบล้อม (DEA)

รูปที่ 5.3 เปรียบเทียบการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคและรายประเทศด้วย OFDI ระหว่างปีค.ศ. 2005-2011

เมื่อพิจารณาการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่ารายประเทศของไทยและของแอฟริกาใต้ (รูปที่ 5.3) พบว่า OFDI เป็นตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของไทยและของแอฟริกาใต้ สืบเนื่องจากค่าประสิทธิภาพภายใต้ VRS มีค่าเท่ากับ 1.000 และ OFDI ยังเป็นตัวแปรที่ทำให้ระดับประสิทธิภาพต่อขนาดของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้มีระดับสูงสุด หรือ ค่า SE มีค่าเท่ากับ 1.000 ผลลัพธ์นี้แสดงถึงบทบาทความสำคัญของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตอย่างแท้จริง

โดยสรุป การประเมินระดับห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ซึ่งถือว่าการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการศึกษาประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Descriptive analysis) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่มูลค่าทางการค้าและการลงทุนประกอบด้วย รายละเอียดแสดงในลำดับถัดไป

5.2 บริบทการค้าเงินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอบริบทการค้าเงินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการนำเข้าส่งออกและนักลงทุนของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ รวม 9 ราย ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2558 ดังนี้

- หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย แอฟริกาใต้ และหอการค้าไทย-แอฟริกันใต้ ณ กรุงเทพฯ

- ผู้นำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ได้แก่ T group Alliance Vo., Ltd., Thai Export 1980 Co., Ltd., Thai Foods and Beverages Co., td., T Center International Co., Ltd อัญมณีและเครื่องประดับ โดยสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ และ เครื่องใช้ในครัวเรือน ได้แก่ บริษัทศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)

- นักลงทุนและผู้สนใจลงทุนในธุรกิจชิ้นส่วนยานยนต์ ได้แก่ Thai Nam Vynide Plastic (PTY) Ltd., Somerest West, Cape Town, South Africa; Thai Nam Plastic (Public) Co., Ltd. และ บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) ธุรกิจค้าปลีกค้าส่งสินค้าอุปโภคบริโภค ได้แก่ Passpost International Traders, Port Elizabeth, Eastern Cape, South Africa และ ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน)

รวมทั้ง การเข้าร่วมสังเกตการพบปะหารือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการค้าเงินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ ตามโครงการ “Investment Opportunities Survey In South Africa” จัดโดย Thailand Board of Investment (BOI) ระหว่างวันที่ 12-18 กรกฎาคม 2558 ณ เมือง Pretoria เมือง Johannesburg และ เมือง Port Elizabeth ประเทศแอฟริกาใต้ รวมทั้ง การรวบรวมข้อมูลทฤษฎีภูมิที่เกี่ยวกับการค้าเงินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ จากนั้นนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) เพื่อฉายภาพรวมสถานการณ์การค้าเงินธุรกิจ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าเงินธุรกิจ ปัญหาและอุปสรรคในการค้าเงินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายต่างประเทศที่เหมาะสมต่อไป

5.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ให้ความเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจทำการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน รายละเอียดดังนี้

ก. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดผู้นำเข้าส่งออก ตลอดจนนักลงทุนต่างชาติมาทำธุรกิจกับประเทศแอฟริกาใต้ ที่สำคัญคือ ขนาดของตลาด การอยู่ใกล้ท่าเรือและตลาดกระจายสินค้า การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรก การกำหนดโดยบริษัทคู่ค้าหรือบริษัทแม่ ทักษะฝีมือแรงงาน และระบบการเงิน

ขนาดของตลาด ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก ที่ทำให้ผู้นำเข้าส่งออกและนักลงทุนไทยเลือกเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนประชากรมาก และรายได้เฉลี่ยต่อประชากรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการรายหนึ่ง ให้ความเห็นว่า “...การทำธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้เปรียบเสมือนการทำธุรกิจในภูมิภาคแอฟริกาใต้ เนื่องจากแอฟริกาใต้เป็นประตูใหญ่ที่สามารถเข้าไปสู่ประเทศต่างๆในภูมิภาคแอฟริกาใต้ได้เป็นอย่างดี...” ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งกล่าวว่า “...ประเทศแอฟริกาใต้เปรียบเสมือนเมืองศูนย์กลางที่มีประเทศโดยรอบเป็นเมืองบริวาร เช่น ประเทศนามิเบียและบอตสวานาเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีกำลังซื้อค่อนข้างสูง และมีการลงทุนจากต่างประเทศค่อนข้างมาก โดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศจีน ขณะที่ประเทศโดยรอบอื่นๆ เช่น สวาซิแลนด์ เลโซโท โมซัมบิก และแองโกลา แม้ว่าจะมีขนาดเศรษฐกิจไม่ใหญ่มากนัก แต่ยังคงพึ่งพิงทางเศรษฐกิจกับประเทศแอฟริกาใต้...” เช่นเดียวกับผู้ประกอบการอีกหลายรายที่เห็นว่า แอฟริกาใต้เป็นดินแดนแห่งโอกาสในการทำการค้าและการลงทุน สินค้าเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภค และสินค้าอุตสาหกรรมต่างๆ ยังคงเป็นที่ต้องการสำหรับผู้บริโภคในแอฟริกาใต้เป็นอย่างมาก

การอยู่ใกล้ท่าเรือและตลาดกระจายสินค้า จากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความได้เปรียบทางการขนส่งทางทะเล รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแอฟริกาใต้อย่างต่อเนื่องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ทำให้แอฟริกาใต้มีจุดเด่นของการเป็นแหล่งกระจายสินค้าที่สำคัญทั้งภายในภูมิภาคแอฟริกาและในภูมิภาคใกล้เคียง ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักธุรกิจจากต่างประเทศเข้ามาทำการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ ผู้ประกอบการรายหนึ่ง ให้ความเห็นว่า “...จุดเด่นของแอฟริกาใต้ คือ การมีท่าเรือที่ทันสมัยและเป็นแหล่งกระจายสินค้าจากต่างประเทศไปในประเทศต่างๆในภูมิภาคแอฟริกาที่มีลักษณะเป็น land-locked อย่างไรก็ตาม แอฟริกาใต้นั้นไม่เหมาะกับการเป็น platform เพื่อการส่งออกไปยังภูมิภาคอื่น เช่น อเมริกา ตะวันออกกลาง เนื่องจากความเสียเปรียบด้านต้นทุนการขนส่ง...”

การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรก การสร้างฐานรากของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ด้วยการเข้าสู่ตลาดรายแรก (First mover) ถือว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างมาก เนื่องจากตลาดแอฟริกาใต้ยังคงมีความต้องการบริโภคสินค้าเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภค และสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ อีกมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบในการผลิตและมีความสามารถในการแข่งขันสูง ผู้ประกอบการรายหนึ่ง ได้เล่าประสบการณ์ในการทำธุรกิจในแอฟริกาใต้ว่า “...บริษัทได้ทำการค้าสินค้าอุปโภคกับแอฟริกาใต้มานานกว่า 15 ปี โดยใช้กลยุทธ์ไวรัส (Virus strategy) เพื่อเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรก

และสร้างความต้องการบริโภค (Demand creation) นั่นคือ การใช้ยุทธวิธีการขยายตลาดเชิงรุกด้วยการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ จากการเข้าไปสังเกตการณ์และทำความเข้าใจกับท้องถิ่น เกิดการค้าขายแบบตัวต่อตัว (one to one marketing) ต่อมา ด้วยการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ ทำให้เกิดการขยายธุรกิจไปสู่ห้างร้านที่เป็นที่นิยมของประชาชน เช่น Shoprite, Pick n Pay และ Metro จากนั้น นำไปสู่การขยายตลาดสินค้าไปประเทศที่ใกล้เคียงผ่านแหล่งจำหน่ายสินค้าเครือข่าย โดยมีหลักการที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ คือ (1) การสร้างความเชื่อถือในการทำธุรกิจ โดยเริ่มต้นจากการสร้างความน่าเชื่อถือในประเทศไทย ต่อมาเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในบริษัท และท้ายสุด เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในบุคคล ทำให้บริษัทไม่เคยประสบปัญหาการชำระเงินจากลูกค้าในแอฟริกาใต้เลย (2) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับคนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการขยายและต่อยอดการจำหน่ายสินค้าผ่านเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจ และ (3) การทำ data warehouse ที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมของผู้บริโภคและแหล่งจัดจำหน่ายในท้องถิ่น ...”

ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนการดำเนินงานของกิจการและมีผลต่อการตัดสินใจทำการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ ผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์รายหนึ่ง ได้ให้ทัศนะว่า “...ห่วงโซ่อุปทานการผลิตในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ ต้องพิจารณาจากห่วงโซ่อุปทานการผลิตในอุตสาหกรรมยานยนต์ ดังนั้น บริษัทชิ้นส่วนยานยนต์มีวางแผนการดำเนินงานตามกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานการผลิตของอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยทั่วไปองค์ประกอบในห่วงโซ่อุปทานการผลิตยานยนต์ มักเริ่มต้นจากอุตสาหกรรมต้นน้ำ หรือบริษัทแม่ ที่เป็นผู้วิจัยและคิดค้น (R&D) รูปแบบและเครื่องยนต์ของยานยนต์ในอนาคต ต่อมาอุตสาหกรรมกลางน้ำ หรือผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์ จะเป็นผู้วางแผนและทำการประมวล prototype ของตนสำหรับยานยนต์ในอนาคตนั้นให้แก่โรงงานผลิตรถยนต์ OEM ต่อไป โดยปกติโมเดลของการพัฒนาจะขึ้นอยู่กับระยะเวลา หรือวงจรชีวิตของเครื่องยนต์และรุ่นของรถนั้น โดยทั่วไปเครื่องยนต์จะมีวงจรชีวิตประมาณ 7 ปี ขณะที่รุ่นของรถประมาณ 5 ปี...” ปัจจุบัน บริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยมี 2 ลักษณะ คือ ผลิตเพื่อป้อนโรงงานผลิตรถยนต์ OEM (Tier 1) และ ผลิตเพื่อขายโดยทั่วไป (Tier 2 และ 3) ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยมักมีขนาดกลางและเล็ก และทำการผลิตเพื่อป้อนโรงงานผลิตรถยนต์ Tier 1 เป็นหลัก การเปลี่ยนแปลงในห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการสร้างห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมยานยนต์ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจทำการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ รวมทั้ง *กลยุทธ์จากบริษัทผู้ค้าหรือบริษัทแม่* ก็นับว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ผู้ประกอบการชิ้นส่วนยานยนต์รายหนึ่ง กล่าวว่า “...หากบริษัทตนจะทำการลงทุนในแอฟริกาได้นั้น จำเป็นต้องหารือกับทางบริษัทแม่ในต่างประเทศก่อนว่ามีนโยบายในการเปิดการค้าหรือการลงทุนในประเทศนั้นๆ หรือไม่ หากบริษัทแม่มีแผนการลงทุนในแอฟริกาใต้แล้ว บริษัทตนนั้นจึงมีความสนใจจะทำการลงทุน หรือ ความเป็นไปได้ในการลงทุนในต่างประเทศขึ้นอยู่กับลูกค้าตนเป็นหลัก โดยเฉพาะธุรกิจที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตเดียวกัน...”

ทักษะและระดับฝีมือแรงงาน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ ปัจจุบันรัฐบาลแอฟริกาใต้ได้มีโครงการจำนวนมากที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เช่น โครงการบ่มเพาะฝีมือแรงงาน (Incubator) ในพื้นที่เขตพัฒนาอุตสาหกรรม โครงการให้เงินสนับสนุนผู้ประกอบการในการดำเนินการฝึกฝีมือแรงงาน และ สิทธิประโยชน์ของการจ้างงานแรงงานท้องถิ่น เช่นเดียวกับ *ระบบการเงิน* ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความพร้อมของระบบการเงินการธนาคาร รูปแบบ

บริการทางการเงินที่หลากหลาย และความมีเสถียรภาพของค่าเงินแรนด์ (Rand) ของแอฟริกาใต้ รวมทั้ง *ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน* ได้แก่ ความพร้อมของระบบคมนาคม ความพร้อมของสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า น้ำประปา) ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสื่อสาร (โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ICT) และ ความพร้อมของพื้นที่ลงทุนหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ข. ปัจจัยด้านการเมือง

ความมั่นคงทางการเมือง นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้เช่นเดียวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ แอฟริกาใต้ได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมือง จึงเป็นประเทศที่น่าสนใจในการเข้าไปทำการค้าและการลงทุน ต่างจากอีกหลายประเทศในภูมิภาคแอฟริกาที่ยังไม่มีความมั่นคงทางการเมืองมากนัก ซึ่งถือว่าเป็นข้อได้เปรียบของแอฟริกาใต้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆในภูมิภาคเดียวกัน ผู้ประกอบการรายหนึ่ง กล่าวว่า “...ประเทศแอฟริกาใต้ ถือว่าประเทศที่มีความโปร่งใส ไม่มีปัญหาด้านการคอร์รัปชัน เนื่องจากการบริหารจัดการใช้รูปแบบของทางยุโรป...”

ค. ปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านนโยบายที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจดำเนินธุรกิจกับประเทศแอฟริกาใต้ เช่น นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ สิทธิประโยชน์ทางการลงทุนและสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อการส่งออก กฎระเบียบและการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจชาวต่างชาติ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแอฟริกาใต้ ถือว่าเป็นปัจจัยด้านนโยบายที่สำคัญต่อการตัดสินใจในการทำการค้า การนำเข้าส่งออก และการลงทุนในแอฟริกาใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้ในปัจจุบัน รู้จักกันในนามของ “National Development Plan 2030” มีวัตถุประสงค์การพัฒนาประเทศโดยเน้นการลดความยากจน (Poverty) การสร้างอาชีพการลดการว่างงาน (Unemployment) และ การสร้างความเท่าเทียมกัน (Inequality) รัฐบาลแอฟริกาใต้ได้ดำเนินยุทธศาสตร์และโครงการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อลดการว่างงานเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน โครงการส่งเสริมการค้าการลงทุนกับต่างประเทศ และโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นที่สำคัญที่ดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากต่อการเข้าไปลงทุนในแอฟริกาใต้ แอฟริกาใต้ได้กำหนดสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนผ่านโครงการที่สำคัญๆ ได้แก่ The manufacturing investment programme, Foreign investment grant, Critical infrastructure fund, Industrial development zone (IDZ), Export marketing and investment assistance scheme (EMIA), The business process outsourcing and off-shoring (BPO&O), Automotive production and development programme (APDP), Automotive investment scheme (AIS), Section 121 of the income tax act, Research and development (R&D) tax incentive programme และ Support programme for industrial innovation (SPII) เป็นต้น (the dti, 2015) ซึ่งถือว่าเป็นความได้เปรียบของ

แอฟริกาได้อย่างมาก เช่นเดียวกับ สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อการส่งออก เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการทำการค้า และการลงทุนในแอฟริกาใต้

กฎระเบียบและการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจชาวต่างชาติของรัฐบาลแอฟริกาใต้ ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก หากประเทศใดมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบการค้าดำเนินธุรกิจอยู่ตลอดเวลา มักขาดความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศ แอฟริกาใต้เป็นประเทศที่มีกฎระเบียบและนโยบายการสนับสนุนการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศอย่างชัดเจน ผ่านหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ อาทิ Department of trade and industry (the dti), Chamber of Commerce and Industry (CCI), Provincial Investment Promotion Agencies (PIPAS), Industry Associations และ Export Councils เป็นต้น และสร้างความได้เปรียบแก่แอฟริกาได้อย่างมาก อย่างไรก็ตาม นอกจากการมีกฎระเบียบที่สนับสนุนการค้าดำเนินธุรกิจของชาวต่างชาติที่ถือเป็นความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้แล้วนั้น “...ความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในตัวบทกฎหมายและความสามารถนำกฎระเบียบไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน...” กล่าวโดยผู้ประกอบการรายหนึ่ง

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ นับว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิก ผู้ประกอบการรายหนึ่งให้ทัศนะว่า “...การทำความตกลงการค้าทวิภาค (Bilateral trade agreement) ระหว่างไทยและแอฟริกาใต้มีความน่าสนใจและสำคัญต่อการขยายขนาดการค้าระหว่างกัน ภูมิภาคแอฟริกาเป็นดินแดนแห่งโอกาส (Opportunities) และเป็นเสมือนสนามฝึกซ้อมสำหรับนักธุรกิจไทยที่ต้องการทำการค้าในภูมิภาคแอฟริกาแห่งนี้...”

การสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วนการค้าดำเนินธุรกิจในประเทศ ถือว่าเป็นปัจจัยเชิงรุกที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ทั้งการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการผลิตและแหล่งผู้บริโภค ผู้ประกอบการไทยส่วนมากให้ความเห็นตรงกันว่า “...การดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นการค้าและการลงทุน นอกจากต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคในประเทศนั้นแล้ว ยังต้องเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีและภาษาของประเทศนั้นอีกด้วย การเจาะตลาด (Market penetration) ถือเป็นก้าวอย่างที่สำคัญของการเข้าไปดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ หากธุรกิจใดประสบความสำเร็จในการสร้างความเชื่อมั่นและมีส่วนแบ่งตลาดในสินค้าแล้วนั้น การลงทุนถือว่าเป็นก้าวที่สำคัญในลำดับต่อไป...” ดังนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่จึงถือว่ามี ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้ประกอบการรายหนึ่ง ได้ให้ทัศนะว่า “...การจัดตั้งหน่วยงานทางการค้า เช่น สภาหอการค้าระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ ในโลก นั้นถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ หน่วยงานทางการค้าควรมีหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการค้าระหว่างกัน การจับคู่ทางธุรกิจ และการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น ด้านการเงิน การขนส่ง วิซ่า และภาษี รวมทั้ง การทำให้สินค้าไทยเป็นที่ยอมรับจากประเทศต่างๆ ในโลก และการทำให้ภานิชนำเข้าของสินค้าไทยในตลาดโลกเป็นร้อยละศูนย์ นั้นแสดงถึง ความสำเร็จของการดำเนินการทางการค้าระหว่างประเทศอย่างแท้จริง...” ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า “...ประเด็นสำคัญของการขยายการลงทุนในต่างประเทศ นั้น ความช่วยเหลือจากภาครัฐนั้นไม่สำคัญเท่ากับคู่ค้า (Counterparts) หรือลูกค้าของบริษัท หากบุคคลเหล่านั้นไม่ต้องการขยายการลงทุนแล้ว บริษัทเองก็ไม่สามารถลงทุนในประเทศใดๆ ได้ อย่างไรก็ตาม แอฟริกาใต้เป็นประเทศที่มี

ความน่าสนใจในการลงทุน หากผู้ประกอบการใดสามารถปักธงในประเทศนี้ได้แล้ว การขยายการลงทุนไปยังประเทศในภูมิภาคอื่นจะมีความเป็นไปได้มากขึ้น การใช้ฐานทางภูมิศาสตร์ของแอฟริกาใต้เป็น logistics hub ของการกระจายการส่งออกและการผลิตไปยังแอฟริกาตอนบนและยุโรปตอนล่าง ตลอดจนการขยายการลงทุนในต่างประเทศ...”

5.2.2 ความได้เปรียบและศักยภาพของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในประเด็นความได้เปรียบและศักยภาพของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย การเป็นประเทศศูนย์กลางในภูมิภาค การเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ และการเป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทานการผลิต ดังนี้

ก. การเป็นประเทศศูนย์กลางในภูมิภาคแอฟริกาใต้และภูมิภาคแอฟริกา

แอฟริกาใต้เป็นประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับที่สองรองจากประเทศไนจีเรีย มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม มีการพัฒนาศักยภาพทางการแข่งขันและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับสูง ทำให้แอฟริกาใต้มีความเหมาะสมต่อการเข้าไปดำเนินธุรกิจ ทั้งด้านการค้า การนำเข้าส่งออก และการลงทุน นอกจากนี้ การมีศักยภาพทางเศรษฐกิจดังกล่าวมีส่วนทำให้ประเทศต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับแอฟริกาใต้มีความสนใจในการดำเนินธุรกิจด้วย ไม่ว่าจะเป็นประเทศในภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้ ได้แก่ ประเทศเลโซโท แคมเบีย โมซัมบิก ซิมบับเว นามิเบีย มอริเชียส มาลาวี สวาซิแลนด์ แองโกลา และบอตสวานา และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคแอฟริกา ผู้ประกอบการรายหนึ่งให้ความเห็นว่าประเทศโมซัมบิกเป็นประเทศที่มีความน่าสนใจในการลงทุน เนื่องจากความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และความได้เปรียบด้านสภาพภูมิประเทศ “... โมซัมบิกเป็นประเทศที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ เช่น ถ่านหิน แร่เหล็ก แร่ธาตุ และพลังงาน และศักยภาพด้านทำเลที่ตั้ง โมซัมบิกตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของภูมิภาคแอฟริกา ด้านทิศตะวันตกติดกับประเทศซิมบับเว ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับประเทศมาลาวีและแคมเบีย ด้านตะวันตกเฉียงใต้ติดกับประเทศสวาซิแลนด์และแอฟริกาใต้ ประเทศที่ตั้งอยู่ใจกลางภูมิภาคแอฟริกาต้องการทางออกทะเล ซึ่งทางออกที่ดีที่สุดคือแอฟริกาใต้และโมซัมบิก โมซัมบิกจะมีชายทะเลที่ยาวมาก ตั้งอยู่ตรงข้ามกับชายทะเลประเทศอินเดีย ที่สามารถเชื่อมไปสู่ประเทศเมียนมาร์และไทยในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งหากไทยเข้าไปลงทุนในประเทศโมซัมบิก ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจเหมืองแร่หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การก่อสร้างทางรถไฟและท่าเรือ จะสร้างความได้เปรียบในการนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ในโครงการต่างๆ ของไทยได้เป็นอย่างดี ...”

ข. การเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging market)

ประเทศแอฟริกาใต้ ถือว่าเป็นตลาดเกิดใหม่ (Emerging markets) ที่กิจกรรมเศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานที่สมบูรณ์ แม้ว่าการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้จะมีความเสี่ยงสูง แต่ยังคงมีความน่าสนใจและท้าทายกับผู้ประกอบการรายใหม่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) อาทิ ธุรกิจอาหารสำเร็จรูป เฟอร์นิเจอร์ เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า ปัจจุบัน ธุรกิจเครื่องนุ่งห่มและรองเท้าในแอฟริกาใต้มีการเติบโตในลักษณะ informal trade นอกจากนี้ ประเทศอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับแอฟริกาใต้ก็มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ

อีกด้วย หน่วยงานภาครัฐ ได้ให้ความเห็นว่า “...หากเรียงลำดับประเทศที่มีความน่าสนใจในการทำการค้าและการลงทุน นอกเหนือจากแอฟริกาใต้ ลำดับที่ 1 ได้แก่ ประเทศนามิเบียและบอตสวานา เนื่องจากมีระบบกฎหมายที่ดีกว่าแอฟริกาใต้ ธุรกิจที่น่าสนใจในการทำการค้าและการลงทุน ได้แก่ ธุรกิจอาหารพาสต์ฟูด ลำดับที่ 2 ได้แก่ ประเทศโมซัมบิก และแองโกลา ธุรกิจที่น่าสนใจในการทำการค้าและการลงทุน ได้แก่ ธุรกิจที่มีลักษณะ adventurous ที่สำคัญผู้ลงทุนต่างประเทศจำเป็นต้องมีเครือข่ายที่ดีกับท้องถิ่น และ ลำดับที่ 3 ได้แก่ ประเทศมอริเชียส เป็นประเทศที่เด่นด้านการเงินและการคลัง ...”

ค. การเป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทานการผลิต (Supply chain)

ประเทศแอฟริกาใต้ เป็นจุดศูนย์กลางที่สำคัญของการเชื่อมโยงการค้าและการลงทุนกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคแอฟริกาและภูมิภาคแอฟริกาใต้ และทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตในอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี การเติมเต็มห่วงโซ่อุปทานการผลิตจากทรัพยากรการผลิตที่สมบูรณ์ในประเทศแอฟริกาใต้และประเทศใกล้เคียง ตลอดจนการเติมเต็มห่วงโซ่การบริโภค ทำให้เกิดการผลิที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้ประกอบการรายหนึ่งยกตัวอย่างการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรถ่านหินด้วยการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางรถไฟและท่าเรือในภูมิภาคแอฟริกาใต้ ทำให้เกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้าของไทย ด้านการจัดหาปัจจัยการผลิต ด้านการประหยัดต่อขนาดการผลิต และด้านการเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออก (Export platform) ไปยังประเทศอื่น ปัจจุบันการผลิตกระแสไฟฟ้าของไทยยังนิยมใช้ถ่านหินเป็นวัตถุดิบหลัก ซึ่งแหล่งถ่านหินในไทยได้ลดน้อยลงไปอย่างมาก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการผลิตกระแสไฟฟ้าในอนาคตและเพื่อลดการนำเข้าไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน การมองหาแหล่งวัตถุดิบจากประเทศในภูมิภาคแอฟริกาใต้ที่มีความอุดมสมบูรณ์จึงมีความจำเป็นอย่างมาก และการมีโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในประเทศดังกล่าว นอกจากจะทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาดการผลิตในอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าของไทยแล้ว ยังทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืนอีกด้วย

5.2.3 อุปสรรคการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจการค้าการลงทุนในแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย ปัญหาด้านแรงงาน ด้านการอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน และด้านระบบการเงิน ดังนี้

ก. ปัญหาด้านแรงงาน

ปัญหาการนัดหยุดงานของแรงงานถือว่าเป็นอุปสรรคอย่างมากของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมผลิตที่ต้องใช้แรงงานเป็นหลัก การนัดหยุดงานและการชุมนุมมักเกิดขึ้นเสมอและใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน นอกจากนี้ ค่าจ้างของแรงงานที่มีฝีมือยังมีอัตราค่อนข้างสูง ผู้ประกอบการรายหนึ่ง ให้ความเห็นว่า “... แอฟริกาใต้มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนโดยรวมค่อนข้างสูงหากเปรียบเทียบกับประเทศไทย เช่น อัตราค่าจ้างแรงงาน ค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง และโลจิสติกส์ ขณะที่อัตราภาษีนำเข้าไม่ได้มีความแตกต่างจากไทยมากนัก หรือยังไม่มีรายได้เปรียบทางการลงทุน ...”

ข. ด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่การจัดตั้งธุรกิจจนกระทั่งดำเนินธุรกิจ ถือว่าเป็นอุปสรรคเพียงเล็กน้อยต่อการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ อุปสรรคด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจที่พบมาก ได้แก่ กฎระเบียบของการเข้ามาทำงานในแอฟริกาใต้ และปัญหาด้านไฟฟ้าดับ

ปัญหาด้านกฎระเบียบของการเข้ามาทำงาน หน่วยงานภาครัฐ ได้ให้ความเห็นว่า “... โดยปกติ คนต่างชาติสามารถเข้ามาในแอฟริกาใต้ 30 วันโดยไม่ต้องมีวีซ่า แต่หากนานกว่านั้น จะค่อนข้างยุ่งยาก ใช้เวลาและเอกสารมากในการพิจารณา ขณะที่การเข้ามาของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีนั้น ต้องขอวีซ่าและได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ซึ่งจะมีผลต่อภาคการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีคนไทยในแอฟริกาใต้ประมาณ 3,000-4,000 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานมีฝีมือ เช่น ช่างเชื่อม โฟวแมน อย่างไรก็ตาม หากภาครัฐไทยได้อำนวยความสะดวกด้านดังกล่าว จะช่วยคลี่คลายปัญหาและอุปสรรคด้านแรงงานเป็นอย่างมาก...” ขณะที่ผู้ประกอบการรายหนึ่ง แสดงความเห็นที่ว่า “เมื่อ 15 ปีที่แล้วการเข้ามาทำธุรกิจในแอฟริกาใต้ ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะขั้นตอนการเสียภาษี การจ้างแรงงาน ดังนั้นการมีทีมที่ปรึกษาทางกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญ”

ปัญหาด้านไฟฟ้าดับ เกิดจากการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าในแอฟริกาใต้ รัฐบาลจึงมีนโยบายดับไฟในบางพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐ กล่าวว่า “...ผู้ประกอบการที่มาทำการผลิตในแอฟริกาใต้ จำเป็นต้องศึกษาถึงแผนการดับไฟของภาครัฐ เพื่อให้กระบวนการผลิตไม่มีปัญหา หากไม่เข้าใจระบบการเปิด-ปิดไฟฟ้าอาจทำให้กระบวนการผลิตเกิดปัญหาได้ (Systematic outage) แม้ว่าแอฟริกาใต้สามารถผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ได้ แต่ก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคได้ ปัจจุบัน ไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์รองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าได้เพียงร้อยละ 5 ส่วนใหญ่การผลิตไฟฟ้ามาจากพลังงานถ่านหิน...”

ปัญหาด้านกฎระเบียบในการลงทุนและการส่งออก กฎระเบียบในการลงทุนและการส่งออก ถือว่าเป็นอุปสรรคเพียงเล็กน้อยของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ผู้ประกอบการรายหนึ่งได้เล่าประสบการณ์การเข้ามาดำเนินกิจการในแอฟริกาใต้ “... โอกาสการลงทุนในธุรกิจชิ้นส่วนยานยนต์ในแอฟริกาใต้มีค่อนข้างสูง เพราะอุตสาหกรรมยานยนต์เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่แอฟริกาใต้ให้การสนับสนุนภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแอฟริกาใต้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินการทางธุรกิจค่อนข้างช้า ไฟฟ้าดับบ่อย ต้นทุนค่าขนส่งสูง การขออนุญาตทำงานของคนไทยค่อนข้างยุ่งยาก ใช้เวลานาน และเสียค่าใช้จ่ายสูง...”

ค. ด้านระบบการเงิน

ระบบการเงินในแอฟริกาใต้ยังไม่หลากหลาย อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวน และการไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากธนาคารท้องถิ่น ถือว่าเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ตัวอย่างเช่น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินแรนด์ ทำให้ผู้ประกอบการต้องรับความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนค่อนข้างมาก ระบบการโอนเงินของแอฟริกาใต้ยังเป็นระบบที่มีต้นทุนค่อนข้างสูงและมีความยืดหยุ่นน้อย ผู้ประกอบการหลายรายจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การเปิดธุรกิจในประเทศที่มีความเสรีทางการเงิน เช่น สิงคโปร์ เพื่อใช้สิทธิประโยชน์ด้านการเงิน ทำให้ต้นทุนการดำเนินธุรกิจใน

ลดลงด้วย และการไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากภาครัฐไม่ว่าจะเป็นการหาแหล่งเงินทุน การให้เงินทุน หรือการค้าประกันเงินทุน ซึ่งล้วนทำให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ลดลง

5.2.4 ภาพรวมการดำเนินธุรกิจแอฟริกาใต้ต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

ตารางที่ 5.7 แสดงภาพรวมบริบทที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ จะเห็นได้ว่า บริบทด้านระบบสถาบันของแอฟริกาใต้ การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคแอฟริกา การเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ และการเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต ล้วนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค แนวนโยบายทางการค้าและการลงทุนที่เหมาะสมควรเน้นในมิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และด้านนวัตกรรมการค้าการลงทุน

ตารางที่ 5.7 ภาพรวมบริบทการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้เพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

บริบท	ผลกระทบ ทางบวก/ลบ	มิติด้านพันธมิตร ภาครัฐ-เอกชน	มิติด้านความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจ	มิติด้านนวัตกรรม การค้าการลงทุน
ด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	+/-			✓
ด้านสถาบัน	+	✓		
ด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	+/-		✓	
การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคแอฟริกา	+	✓	✓	
การเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่	+	✓		✓
การเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต	+	✓	✓	✓

หากพิจารณาบริบทเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน และด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจนั้น พบว่าสามารถส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบกับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ แม้ว่าแอฟริกาใต้จะมีขนาดของตลาดใหญ่ มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความได้เปรียบ เช่น การอยู่ใกล้ท่าเรือและการกระจายสินค้าไปยังไปเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน แรงงานมีทักษะฝีมือ มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน และมีนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแอฟริกาใต้ (National Development Plan 2030) ที่เป็นรูปธรรม แต่แอฟริกาใต้ยังคงมีปัญหาด้านการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎระเบียบของการเข้ามาทำงานในแอฟริกาใต้ ปัญหาด้านไฟฟ้าดับ ปัญหาการนัดหยุดงานและการชุมนุม และปัญหาของระบบการเงินที่ไม่หลากหลาย อัตราแลกเปลี่ยนที่มีความผันผวน และการไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดการเข้ามาดำเนินธุรกิจการค้าการลงทุนในแอฟริกาใต้อย่างมาก แนวนโยบายทางการค้าและการลงทุนที่เหมาะสมควรเน้นมิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และด้านนวัตกรรมการค้าการลงทุนเป็นหลัก

5.3 แนวนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค: กรณีศึกษาประเทศไทยและแอฟริกาใต้

จากผลของความมีประสิทธิภาพของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคข้างต้น การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการเสนอแนะนโยบายเพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนที่นำไปสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Descriptive Analysis) จากผลการศึกษาข้างต้นและผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาเป็นฐานข้อมูลร่วมกับแนวคิดและหลักการกำหนดการลงทุนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (UNCTAD, 2014) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ในการกำหนดแนวนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของประเทศไทยและแอฟริกาใต้

แนวทางการค้าและการลงทุนสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค (Trade and investment framework for regional value chain improvement)	
	แนวนโยบาย
มิติด้านพันธมิตรภาครัฐ-เอกชน	- การจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ - การเจรจาด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน - การกำหนดนโยบายคุ้มครองนักลงทุนไทยในต่างประเทศ - การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของนโยบายระหว่างประเทศ
มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	- การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ - การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ - การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและประเทศคู่ค้าของแอฟริกาใต้
มิติด้านนวัตกรรมการค้าการลงทุน	- การสร้างระบบพี่เลี้ยงทางธุรกิจต่างประเทศ - การสนับสนุนแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการลงทุน - การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการบริการอย่างเป็นรูปธรรม - การสนับสนุนด้านการเงินในรูปแบบที่หลากหลาย

รูปที่ 5.4 แนวนโยบายการค้าและการลงทุนสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

รูปที่ 5.4 แสดงภาพรวมของแนวนโยบายทางการค้าและการลงทุนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ โดยเน้นใน 3 มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติด้านนวัตกรรมการค้าการลงทุน ดังนี้

ก. แนวนโยบายการค้าและการลงทุน มิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐและเอกชน

การสร้างพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของไทยและแอฟริกาใต้ ถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้กำหนดนโยบายการค้าการลงทุนเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของไทยและแอฟริกาใต้ โดยเน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ในรูปแบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน เช่น การจัดตั้ง

หน่วยงานสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ การเจรจาด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน การกำหนดนโยบายคุ้มครองนักลงทุนไทยในต่างประเทศ และการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของนโยบายระหว่างประเทศ

การจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการค้าการลงทุนในแอฟริกาใต้ โดยหน่วยงานนี้ต้องมีหน้าที่ (1) การให้บริการข้อมูล ที่ทันต่อสถานการณ์และให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการไทยที่สนใจทำการค้าและการลงทุนในแอฟริกาใต้ (2) การเป็น แหล่งสะสมข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน (Data center) ข้อมูลผู้ซื้อผู้ขาย ตัวกลางซื้อขาย หน่วยงานและบริษัทต่างๆ ในประเทศแอฟริกาใต้และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน (Data warehouse) ข้อมูลประเทศคู่แข่งและประเทศคู่ค้าใน แอฟริกาใต้ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สนใจทำธุรกิจกับประเทศแอฟริกาใต้ นำไปใช้ในการตัดสินใจได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ ข้อมูลดังกล่าวได้นำไปใช้ได้อย่างแท้จริงและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ข้อมูลนั้นควรมาจากภาครัฐบาลซึ่งถือว่าเป็นผู้ กำหนดนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ภาคธุรกิจซึ่งถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และ ภาควิชาการซึ่งถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์เศรษฐกิจ และ (3) การทำหน้าที่เป็นตัวกลางการพบปะหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางธุรกิจ และถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างผู้ซื้อผู้ขาย ผู้ประกอบการ และนักลงทุน (Matchmaker) รวมทั้ง กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการค้าในแอฟริกาใต้ เช่น การจัดอบรมสัมมนา (workshop) เพื่อถ่ายทอดองค์ ความรู้ทางธุรกิจและทักษะการเจรจาต่อรองทางการค้า (Negotiation skill) กับผู้ประกอบการรายใหม่ที่ต้องการดำเนิน ธุรกิจ ในแอฟริกาใต้

การเจรจาอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน การสร้างพันธมิตรระหว่างภาครัฐและเอกชนของ ไทยและแอฟริกาใต้จะทำให้การเจรจาต่อรองด้านการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุนเป็นไปโดยง่าย โดยเฉพาะกฎระเบียบหรือหน่วยงานท้องถิ่นที่เป็นอุปสรรคต่อนักลงทุนไทย ภาครัฐและภาคเอกชนควรมีบทบาทร่วมกันใน การกำหนดแนวทางที่เหมาะสมกับทั้งผู้ประกอบการไทยและแอฟริกาใต้

การกำหนดนโยบายคุ้มครองนักลงทุนไทยในต่างประเทศ เป็นนโยบายเศรษฐกิจต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ ภาครัฐและภาคเอกชนของไทย ที่สนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับแอฟริกาใต้ และทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตระหว่างกัน การกำหนดนโยบายความคุ้มครองต่อนักลงทุนไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เช่น การเป็นผู้ค้ำประกันการลงทุนในต่างประเทศ การดำเนินการทางกฎหมายกรณีถูกละเมิด และการจ่ายเงินชดเชยแก่ ผู้ประกอบการ เป็นต้น ภาครัฐและภาคเอกชนควรมีบทบาทร่วมกันในการกำหนดแนวทางให้การคุ้มครองนักลงทุนไทยใน แอฟริกาใต้

การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของนโยบายระหว่างประเทศ การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์หรือตาม นโยบายทางเศรษฐกิจต่างประเทศนั้นมีความจำเป็นอย่างมาก แผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเปรียบเสมือน เข็มทิศในการกำหนดแนวทางการพัฒนาธุรกิจ ขณะที่การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง เปรียบเสมือนหางเสือที่ช่วยกำกับทิศทางการพัฒนาธุรกิจ ผลสำเร็จของการพัฒนาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ของไทย และการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการของไทย ขึ้นอยู่กับการมีแผนยุทธศาสตร์และการปฏิบัติตาม แผนยุทธศาสตร์นั้นๆ ซึ่งช่วยให้ภาคธุรกิจสามารถใช้เป็นกรอบในการวางแผนการพัฒนาธุรกิจของตนเองได้อย่างชัดเจน

ข. แนวนโยบายการค้าและการลงทุน มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

นโยบายนี้เน้นการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศไทยและแอฟริกาใต้ และระหว่างประเทศอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาห่วงโซการผลิตของไทยและแอฟริกาใต้ เช่น การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินธุรกิจใแอฟริกาใต้ การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ และการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและประเทศคู่ค้าของแอฟริกาใต้

การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและภาคเอกชนไทยในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ เป็นการสร้างความร่วมมือด้านการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ระหว่างรัฐบาลของไทยและภาคเอกชนของไทย สามารถทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชนไทยในแอฟริกาใต้ (Public Private Partnership) การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (G2G) และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนด้วยกัน (B2B) เพื่อช่วยเหลือในการทำธุรกิจ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ เป็นการสร้างความร่วมมือและกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ ที่นำไปสู่การค้าการลงทุนอย่างเสรี มีการอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุนระหว่างกัน มีการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างกัน และมีการคุ้มครองผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจระหว่างกัน เช่น ความตกลงทางการค้าการลงทุนระหว่างกัน (Bilateral trade and investment) ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ (Free trade area) การเจรจาผ่อนปรนกฎระเบียบด้านการค้าการลงทุนระหว่างกัน อาทิ การเจรจาเรื่องกฎหมาย ภาษีนำเข้า และกิจกรรมพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น ปัจจุบัน ไทยและแอฟริกาใต้ได้ดำเนินการเจรจาความตกลงด้านการค้าผ่านคณะกรรมการร่วมการค้า (Joint trade commission: JTC) ซึ่งมีการจัดการประชุมเป็นคราวๆ และเพื่อให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น สามารถปฏิบัติได้จริง รัฐบาลของประเทศทั้งสองควรสร้างความตกลงเขตการค้าเสรีหรือความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคีระหว่างกัน นอกจากนี้ ไทยและแอฟริกาใต้ควรสร้างกิจกรรมระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง ผ่านทางหน่วยงานภาครัฐของทั้งสองประเทศ เช่น การจัดงานแสดงสินค้าไทยในแอฟริกาใต้ (Roadshow) และการจัดการพบปะหารือของนักธุรกิจทั้งสองประเทศ (Business Matching) เพื่อเป็นการกระชับพันธมิตรและสร้างเครือข่ายระหว่างกัน รวมทั้ง เป็นการสร้างฐานข้อมูลการค้าการลงทุนสำหรับผู้สนใจทำการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้อีกด้วย

การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่ค้าของแอฟริกาใต้ เป็นการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มทางเลือก (Economic integration with the second tier counterpart) เพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างคู่ค้าหลัก ตัวอย่างเช่น ปัจจุบัน ผู้ประกอบการจีนได้เข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ค่อนข้างมาก การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและจีน ซึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญของแอฟริกาใต้จึงถือว่าเป็นแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางการผลิตที่สำคัญอย่างหนึ่ง ผู้ประกอบการรายหนึ่งได้ให้ทัศนะถึงการรับผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual benefits) ของการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีนว่า “...รัฐบาลจีนอยู่ระหว่างการเจรจาต่อรองกับรัฐบาลแอฟริกาใต้ เรื่องปัญหาการนัดหยุดงานเป็นเวลานาน หากไทยได้ทำความร่วมมือกับจีนในเรื่องดังกล่าว อาจนำมาซึ่งผลประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้เป็นอย่างดี...”

ค. แนวนโยบายการค้าและการลงทุน มิติด้านนวัตกรรมการค้าการลงทุน

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางการค้าและการลงทุนเพื่อปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ได้แก่ การสร้างระบบที่เชื่อมโยงทางธุรกิจในต่างประเทศ การสนับสนุนนวัตกรรมการลงทุน การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการบริโภค และการสนับสนุนด้านการเงินในรูปแบบที่หลากหลาย

การสร้างระบบที่เชื่อมโยงทางธุรกิจต่างประเทศ เป็นแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินธุรกิจต่างประเทศให้กับนักธุรกิจ หรือเป็นเสมือนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Mentor) ซึ่งถือว่าเป็นปราการด่านแรกของการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ภาครัฐและภาคเอกชนควรมีบทบาทร่วมกันในการกำหนดแผนการและ/หรือขั้นตอนการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาให้แก่ผู้ประกอบการไทย

การสนับสนุนนวัตกรรมการลงทุน การพัฒนานวัตกรรมการลงทุน (Innovative Investment) ในระดับภาคเศรษฐกิจและในระดับอุตสาหกรรมนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก การให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมการลงทุนจะทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและของอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง ซึ่งแต่ละภาคเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมจะมีบริบทการพัฒนาที่แตกต่างกัน โมเดลที่เหมาะสมของการพัฒนาให้เกิดเป็นนวัตกรรมได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสนับสนุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตลอดจนภาคแรงงานที่ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ซึ่งอุตสาหกรรมส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor intensive) องค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนานวัตกรรมการลงทุน ได้แก่ การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การทำบันทึกข้อตกลงฝึกฝีมือแรงงานร่วมกัน (Memorandum of Understanding (MoU) on Skill development training) เพื่อจัดเตรียมแรงงานตั้งแต่แรกเริ่ม พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ นั้น ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาธุรกิจร่วมระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ หากรัฐบาลหรือหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนในแอฟริกาใต้ ควรให้การสนับสนุนด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุน และให้ความรู้กับนักธุรกิจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ ผู้ประกอบการรายหนึ่งกล่าวว่า “...แนวทางการเจรจาต่อรองทางธุรกิจ (Business matching) ควรเน้นการเจรจาต่อรองอย่างตรงไปตรงมา (อเมริกันสไตล์) และคิดถึงประโยชน์ที่จะได้ทั้งสองฝ่ายเป็นหลัก (Win-Win situation) นอกจากเป็นการพัฒนาศักยภาพหรือทุนมนุษย์ของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นการขยายความคิดในรูปแบบของ Think globally, act as locally หมายถึง การขยายกิจการไปต่างแดน ทำให้ฐานการผลิตและกิจการของไทยได้รับการยอมรับในระดับที่สูงขึ้น...”

การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการบริโภคอย่างเป็นรูปธรรม การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิต จะทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการอย่างแท้จริง ลำดับแรก ควรเน้นการพัฒนาเพื่อทำให้ต้นทุนการผลิตในห่วงโซ่อุปทานลดลง โดยทั่วไปต้นทุนการผลิตประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนด้านการวิจัยและพัฒนา ต้นทุนด้านพลังงาน และต้นทุนโลจิสติกส์ หากรัฐบาลมีแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อลดต้นทุนดังกล่าว จะนำไปสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ลำดับที่สอง ควรเน้นการผลิตที่ตอบสนองต่อกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้รักสุขภาพ กลุ่มผู้รักสิ่งแวดล้อม หากรัฐบาลมีแนวทางการกระตุ้นการผลิตตามเทรนด์ผู้บริโภคในโลกยุคใหม่ จะทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่การผลิต และ ลำดับที่สาม ควรเน้นการดำเนินธุรกิจที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ซื้อและผู้บริโภคได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

และทันท่วงที หากรัฐบาลมีการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าและการลงทุนจากระบบดั้งเดิมสู่ระบบดิจิทัล (Digital business) จะทำให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคอย่างมีพลวัต

การสนับสนุนด้านการเงินในรูปแบบที่หลากหลาย การจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่นักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ การสนับสนุนด้านการเงินกับผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศนั้นมีความจำเป็น รูปแบบการสนับสนุนอาจทำได้ในหลายรูปแบบ ตั้งแต่การจัดหาแหล่งเงินทุน การให้เงินกู้ และการค้าประกันเงินกู้กับภาคธุรกิจ ตลอดจนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวล้วนทำให้ต้นทุนการดำเนินธุรกิจลดลง และสร้างความสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆได้ อาทิ ประเทศจีน อินเดีย ญี่ปุ่น และเกาหลี ที่มีโครงการลงทุนในประเทศแอฟริกาได้อย่างมากมาย

บทที่ 6

ระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างไทยและสาธารณรัฐแอฟริกใต้

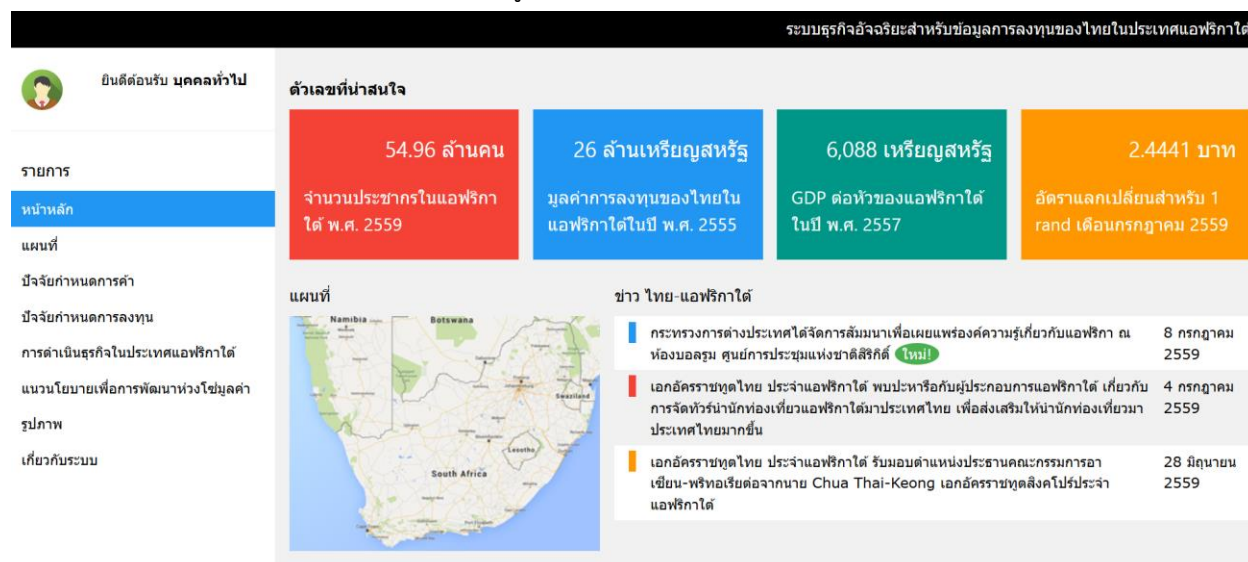
6.1 ภาพรวมของระบบ

ในบทนี้ เป็นการนำเสนอระบบฐานข้อมูลอัจฉริยะทางธุรกิจ (Business Intelligence หรือ BI) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วระบบ BI จะประกอบไปด้วยเทคนิคและเครื่องมือ ที่ทำการแปลงผลข้อมูลดิบให้เข้าใจได้ง่ายและมีประโยชน์ในการตัดสินใจทางธุรกิจของผู้ใช้

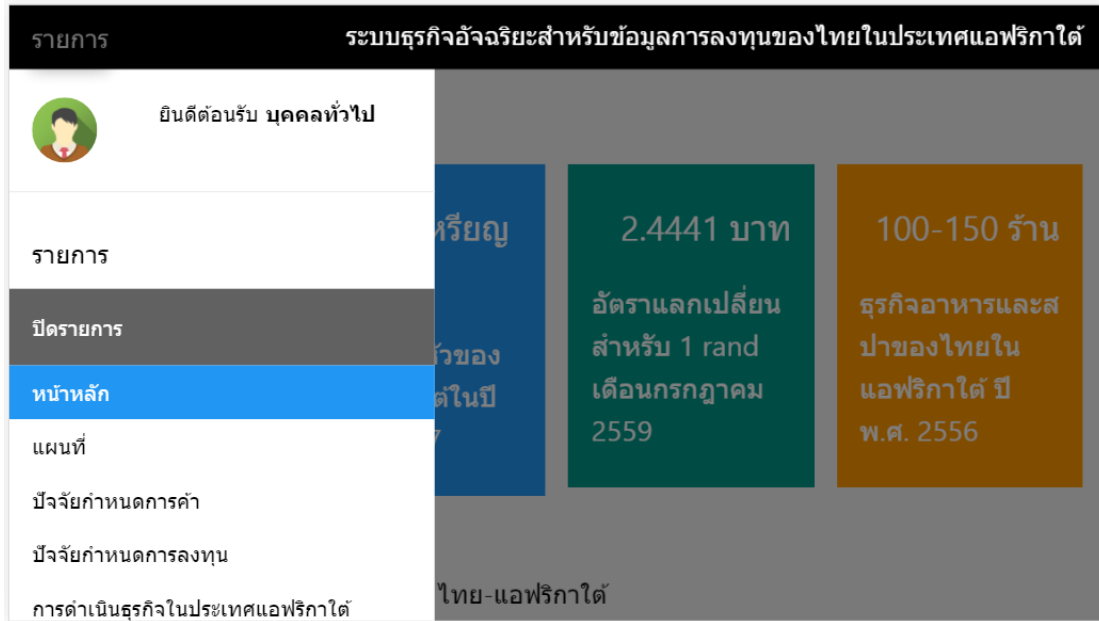
โดยทั่วไปแล้ว BI อาจประกอบไปด้วยหลายองค์ประกอบย่อย เช่น

- การบันทึก จัดการและค้นหาข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- การแสดงผลข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงาน, data visualization หรือ infographics
- การแลกเปลี่ยนข้อมูล (data sharing) ระหว่างผู้ใช้
- การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge management)

ซึ่งในการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบดังกล่าว จำเป็นต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานและผู้ใช้งานเป็นสำคัญ งานวิจัยนี้เลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการวิเคราะห์และแสดงผลข้อมูล เพื่อนำมาพัฒนาเป็นระบบ BI โดยมีเป้าหมายให้บุคคลทั่วไปรวมถึงผู้ประกอบการที่มีความสนใจในด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทยและ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ได้เข้าใจและได้รับองค์ความรู้จากงานวิจัย ทั้งข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเชิงวิเคราะห์ ในรูปแบบที่เข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย จึงได้เลือกใช้เว็บเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบ BI และออกแบบให้เป็นแบบ responsive web นั่นคือ มีความยืดหยุ่นและสามารถแสดงผลได้อย่างเหมาะสมในทุกอุปกรณ์ที่ใช้งาน โดยสามารถใช้งานระบบผ่าน <http://sit.mfu.ac.th/project/sa/> ดังแสดงในรูปที่ 6.1

(ก)

(ข)

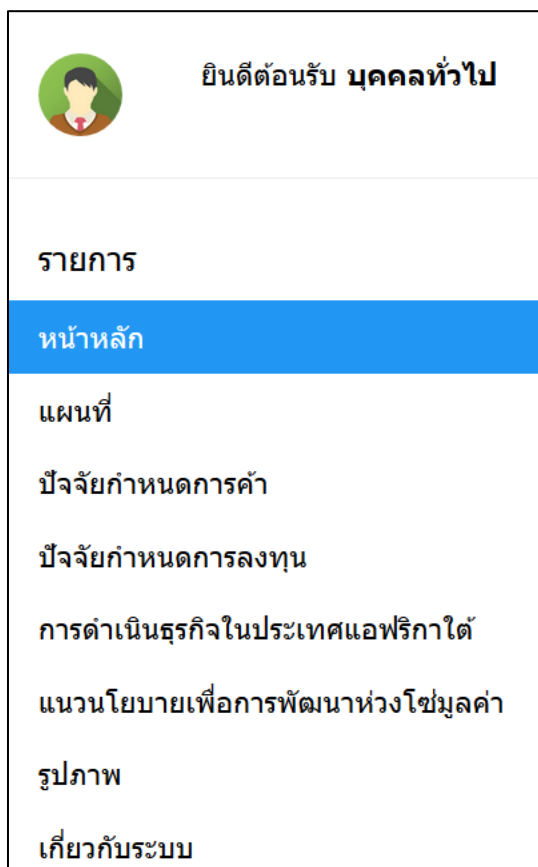

(ค)

รูปที่ 6.1 หน้าหลักของระบบ BI บน (ก) หน้าจอคอมพิวเตอร์ (ข) แท็บเล็ต (ค) โทรศัพท์เคลื่อนที่

โดยพื้นที่ในหน้าหลักของระบบ BI นี้จะประกอบไปด้วยสี่ส่วน ได้แก่ ส่วนของรายการ ส่วนของตัวเลขที่น่าสนใจ ส่วนของแผนที่ และ ส่วนของข่าวสาร

ในส่วนของรายการ จะประกอบไปด้วยหัวข้อย่อยที่ให้ผู้เลือกใช้เข้าใช้งานได้ ดังรูปที่ 6.2

รูปที่ 6.2 รายการหลักของระบบ

ในส่วนของตัวเลขที่น่าสนใจ จะมีการสุ่มข้อมูลมาแสดงผล โดยเลือกตัวเลขที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตัวเลขที่น่าสนใจ

9	26 ล้านเหรียญสหรัฐ	6,088 เหรียญสหรัฐ	2.4441 บาท
จำนวนจังหวัดในแอฟริกาใต้	มูลค่าการลงทุนของไทยในแอฟริกาใต้ในปี พ.ศ. 2555	GDP ต่อหัวของแอฟริกาใต้ในปี พ.ศ. 2557	อัตราแลกเปลี่ยนสำหรับ 1 rand เดือนกรกฎาคม 2559

รูปที่ 6.3 ตัวเลขที่น่าสนใจ

ในส่วนที่สามคือแผนที่ จะเป็น link เชื่อมต่อไปยังการแสดงผลข้อมูลในรูปแบบแผนที่ และ ในส่วนสุดท้ายจะเป็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

แผนที่

ข่าว ไทย-แอฟริกาใต้

กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการสัมมนาเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับแอฟริกาใต้	8 กรกฎาคม 2559
หอการค้าไทย-แอฟริกาใต้ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ใหม่!	
เอกอัครราชทูตไทย ประจำแอฟริกาใต้ พบปะหารือกับผู้ประกอบการแอฟริกาใต้ เกี่ยวกับการจัดทัวร์นำนักท่องเที่ยวแอฟริกาใต้มาประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมาประเทศไทยมากขึ้น	4 กรกฎาคม 2559
เอกอัครราชทูตไทย ประจำแอฟริกาใต้ รับมอบตำแหน่งประธานคณะกรรมการอาเซียน-พริทอเรียตจากนาย Chua Thai-Keong เอกอัครราชทูตสิงคโปร์ประจำแอฟริกาใต้	28 มิถุนายน 2559

รูปที่ 6.4 แผนที่และข่าวสาร

ในหัวข้อถัดไป จะอธิบายถึงตัวอย่างการใช้งานและผลลัพธ์ของแต่ละส่วนในระบบ

6.2 แผนที่

เมื่อเลือกรายการแผนที่ ระบบจะแสดงชนิดของแผนที่ให้เลือกเข้าดูข้อมูลได้ ตัวอย่างเช่น

ยินดีต้อนรับ บุคคลทั่วไป

รายการ

หน้าหลัก

แผนที่

ปัจจัยกำหนดการค้า

ปัจจัยกำหนดการลงทุน

การดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

แผนที่ข้อมูลประเภทต่างๆ

Cape Town

เมืองหลวง

เมืองสำคัญ

North West

Orange Free State

Northern Cape

Eastern Cape

Western Cape

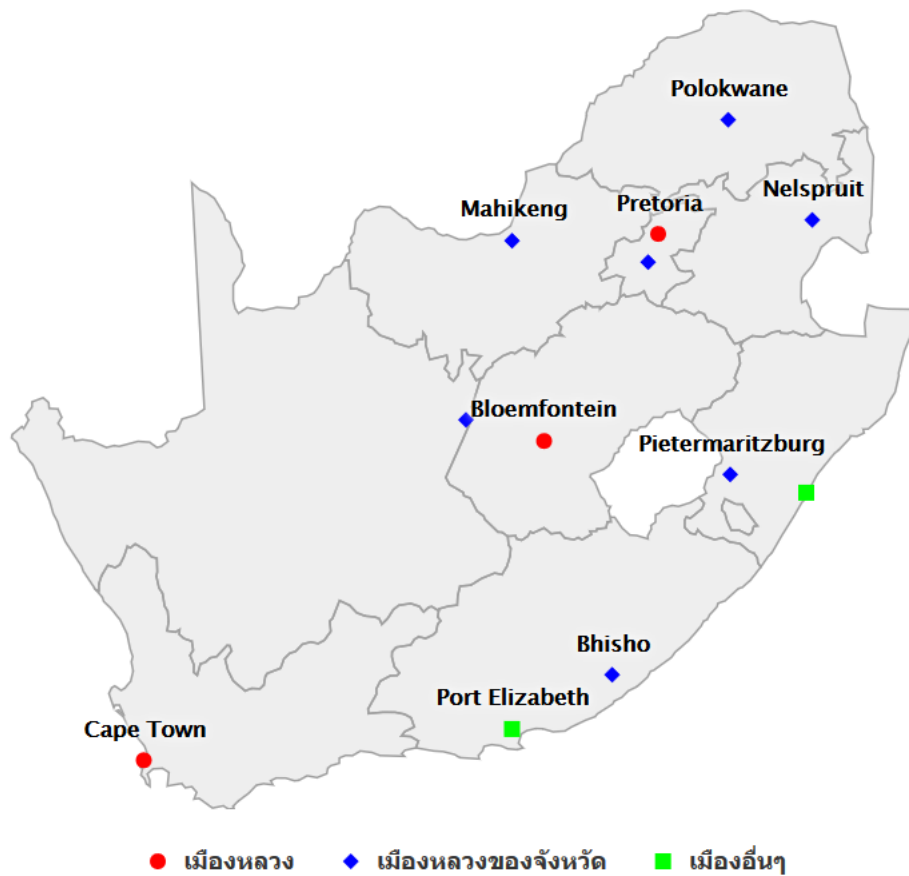
0M 5M 10M 15M

จำนวนประชากร

รูปที่ 6.5 รายการแผนที่

หากเลือกดูแผนที่เช่นเมืองสำคัญ ระบบจะแสดงแผนที่ของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้และเมืองสำคัญ

เมืองสำคัญในประเทศแอฟริกาใต้

(ก)

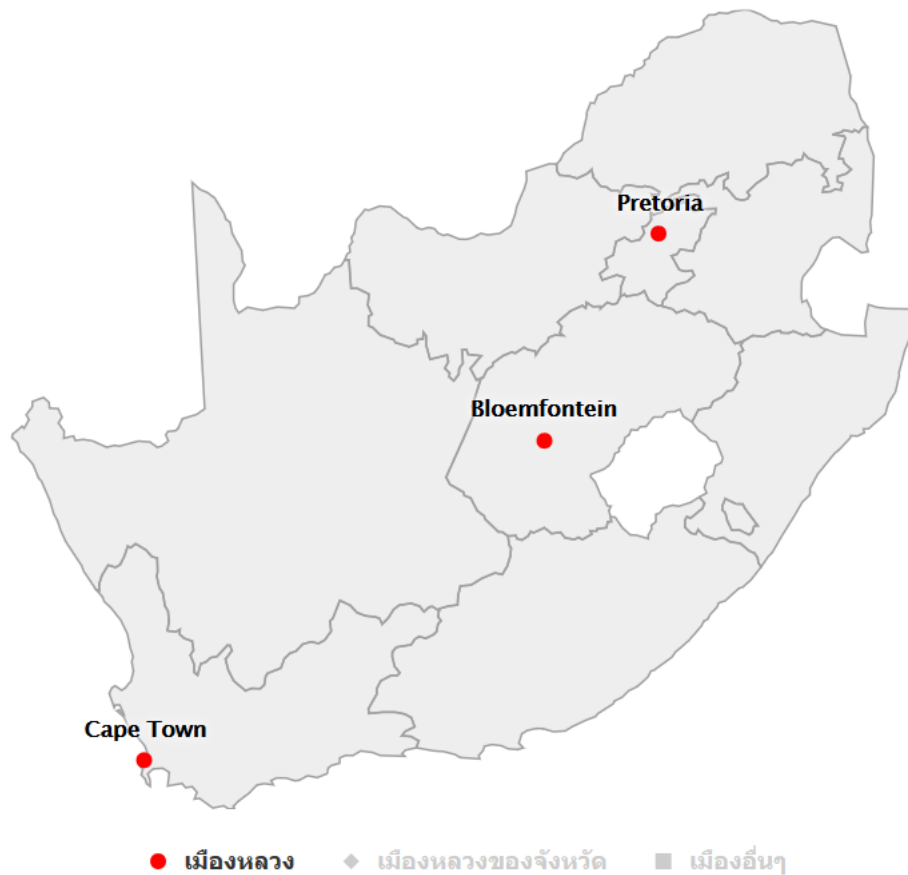

(ข)

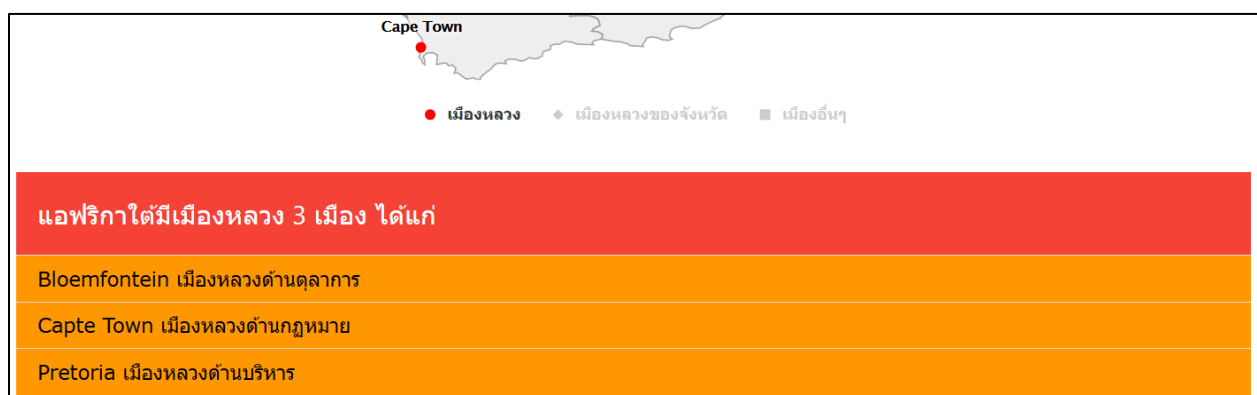
รูปที่ 6.6 แผนที่แสดง (ก) เมืองสำคัญ และ (ข) รายละเอียดของเมือง

ผู้ใช้งานสามารถเลื่อนเมาส์ไปวางหรือสัมผัสที่จุดเมืองสำคัญ เพื่อดูรายละเอียดสั้นๆได้
 ผู้ใช้ยังสามารถย่อและขยายแผนที่ได้ โดยเลือกเมนู +/- ทางด้านบนซ้ายของแผนที่ หรือใช้ลูกกลิ้งเมาส์ และหาก
 ผู้ใช้ต้องการดูข้อมูลเฉพาะบางหัวข้อ ก็สามารถคลิกที่แถบแสดงชื่อข้อมูล (legend) ด้านล่างของแผนที่เพื่อปิด/เปิดข้อมูล

ได้ ตัวอย่างเช่น หากต้องการแสดงผลเฉพาะข้อมูลเมืองหลวงเท่านั้น นอกจากนี้อีกแล้ว ในส่วนด้านล่างของแผนที่ จะมีคำอธิบายสั้นๆที่เกี่ยวข้อง

(ก)

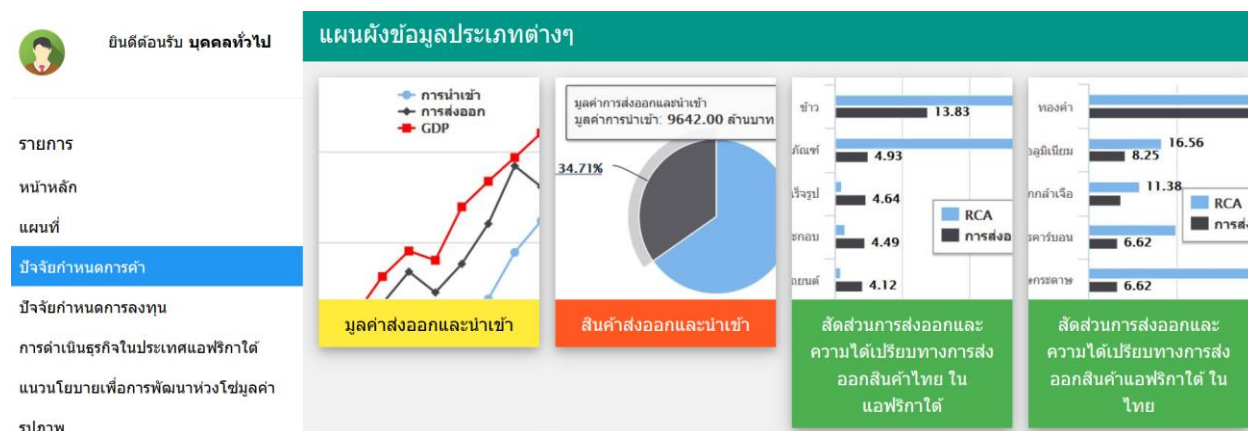

(ข)

รูปที่ 6.7 การแสดงผล (ก) ข้อมูลเฉพาะที่เลือก (ข) ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่ออธิบายแผนภาพ

6.3 ปัจจัยกำหนดการค้า

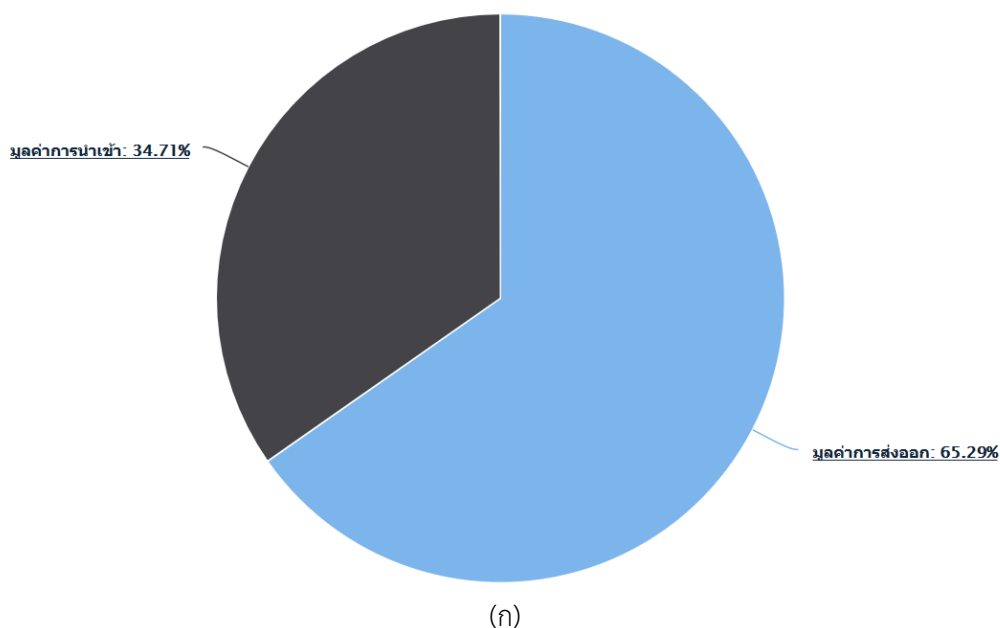
ในหัวข้อนี้จะแสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการค้าของไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ รวมถึงข้อมูลการส่งออกและนำเข้า และการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจของผู้ใช้ รูปแบบการนำเสนอของระบบจะเป็นแบบแผนภาพ

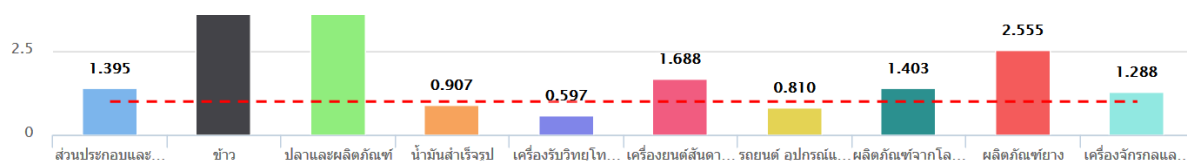
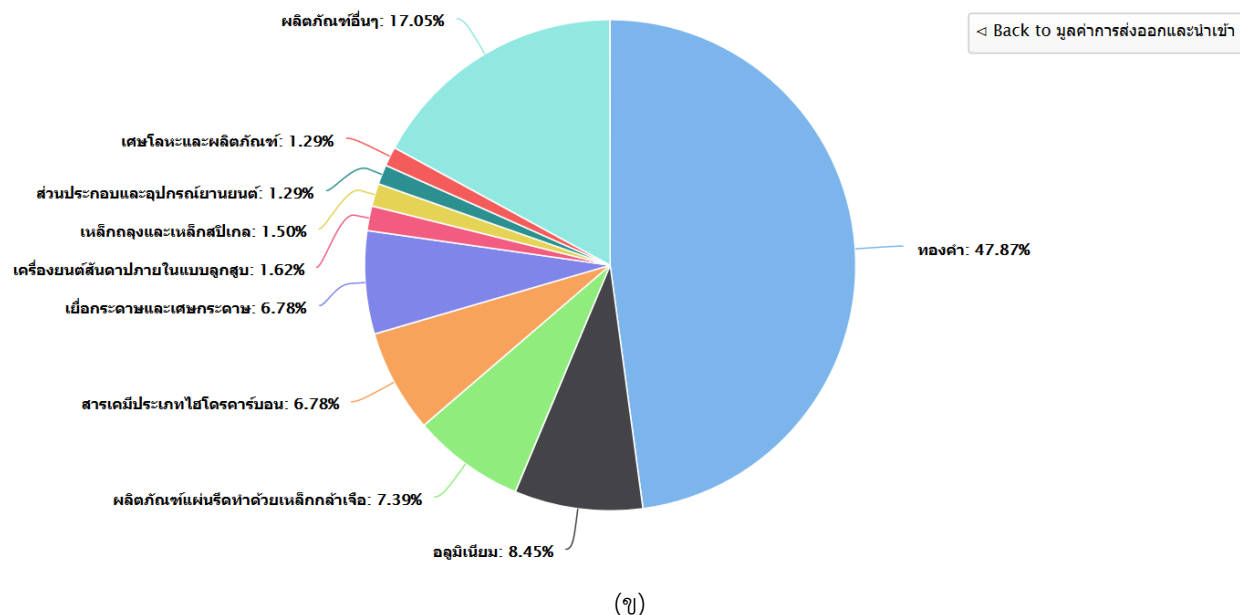

ในที่นี้จะอธิบายตัวอย่างการใช้งาน ในหัวข้อสินค้าส่งออกและนำเข้า เมื่อคลิกเลือกหัวข้อดังกล่าวแล้ว จะมีการแสดงผลในแผนภาพวงกลม (Pie chart) ดังนี้

มูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังแอฟริกาใต้ และการนำเข้าจากแอฟริกาใต้มายังไทย 10 อันดับแรก ช่วงปี 2004-2013

คลิกที่ส่วนของกราฟเพื่อดูรายละเอียดเพิ่มเติม

เส้นประสีแดงคือเส้นที่ RCA เท่ากับ 1 คือเส้นที่แบ่งระหว่างสินค้าที่มีและไม่มีศักยภาพ

สินค้าที่มีศักยภาพ

สินค้าที่มีค่า RCA มากกว่า 1 เป็นสินค้าที่มีศักยภาพทางการแข่งขันเพื่อการส่งออก เรียงตามลำดับ ประกอบด้วย ปลาและผลิตภัณฑ์ ข้าว ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ

สินค้าที่ไม่มีศักยภาพ

สินค้าที่มีค่า RCA น้อยกว่า 1 เป็นสินค้าที่ไม่มีศักยภาพทางการแข่งขันเพื่อการส่งออก เรียงตามลำดับ ประกอบด้วย น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์และส่วนประกอบ และรถยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบ

(ค)

รูปที่ 6.8 (ก) แผนภาพวงกลม (ข) รายละเอียดย่อย (ค) คำอธิบายเพิ่มเติม

แผนภาพแสดงสัดส่วนระหว่างมูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ และการนำเข้าจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้มายังไทย เมื่อคลิกต่อที่มูลค่าการนำเข้าก็จะแสดงแผนภาพรายละเอียดของสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุดสิบอันดับแรก นอกจากนี้แล้ว สำหรับแผนภาพที่มีรายละเอียดเพิ่มเติม จะมีคำอธิบายสรุปไว้ได้แผนภาพ

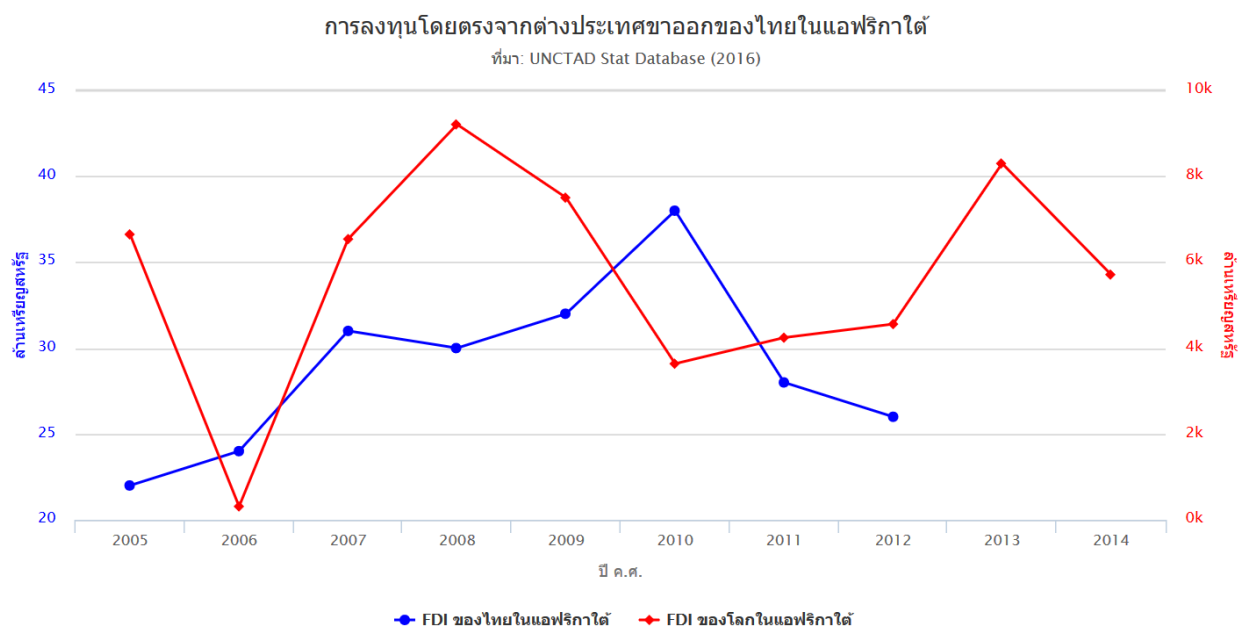
6.4 ปัจจัยการกำหนดการลงทุน

ข้อมูลและปัจจัยกำหนดการลงทุนเป็นข้อมูลที่มีการแปลงผลให้อยู่ในค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ ซึ่งอาจเข้าใจได้ค่อนข้างยากสำหรับบุคคลทั่วไป จึงมีการนำเสนอในรูปแบบของแผนภาพเพื่ออธิบาย

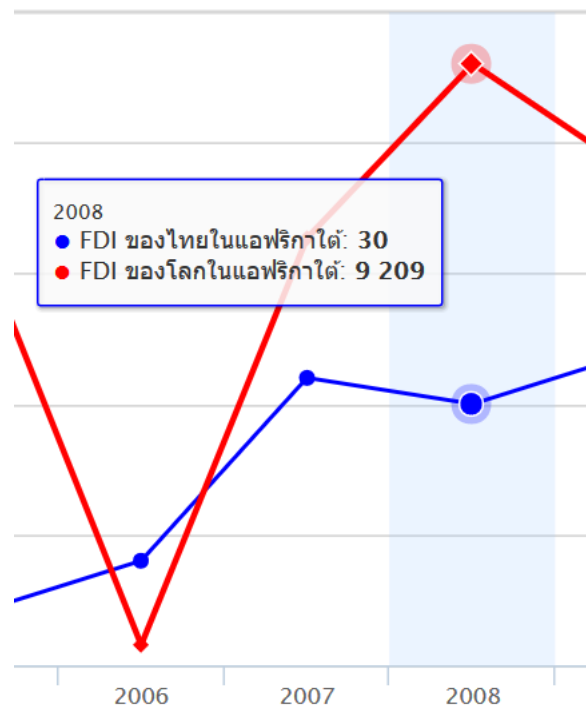
รูปที่ 6.9 รายการปัจจัยกำหนดการลงทุน

รูปแบบการนำเสนอข้อมูลจะมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูลที่จะนำเสนอ ตัวอย่างเช่นข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจากไทยในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ถูกนำเสนอในรูปแบบของกราฟเส้นแบบสองแกน ดังแสดงในรูปที่ 6.10

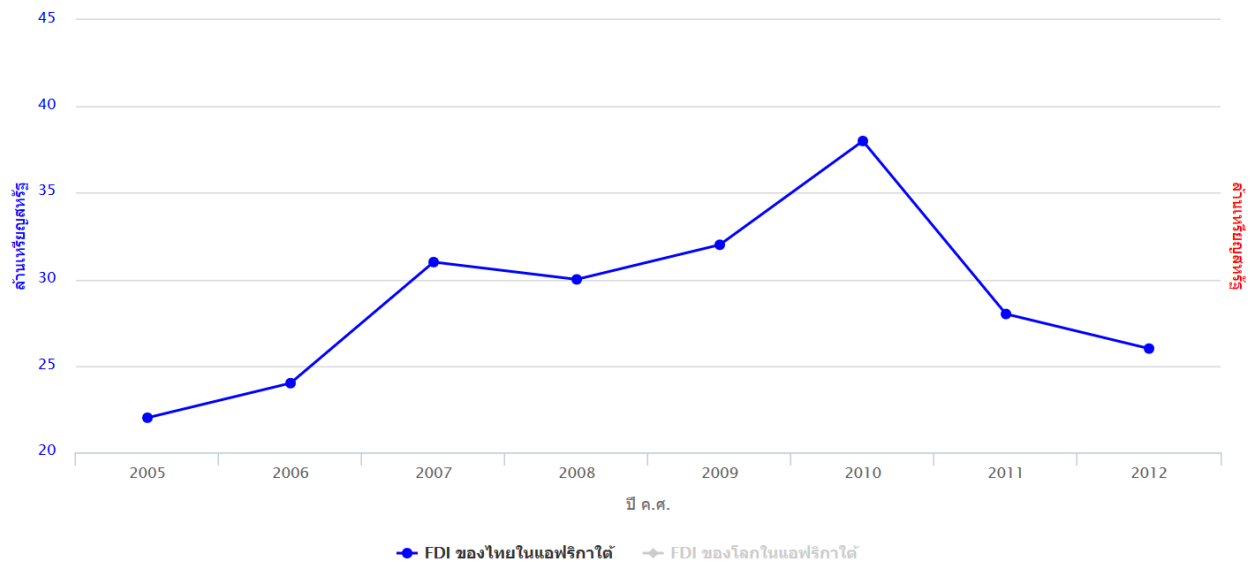

รูปที่ 6.10 แผนภาพการลงทุนในรูปแบบกราฟเส้นสองแกน

หากต้องการทราบรายละเอียดตัวเลขที่ชัดเจน สามารถเลื่อนเมาส์ไปวางที่ตำแหน่งบนกราฟ หรือถ้าต้องการแสดงผลเฉพาะบางรายการ สามารถคลิกที่ชื่อรายการเพื่อปิด/เปิด การแสดงผลได้

(ก)

(ข)

รูปที่ 6.11 (ก) การดูรายละเอียดของข้อมูล (ข) การเลือกเฉพาะรายการ

6.5 การดำเนินธุรกิจในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

ข้อมูลการดำเนินธุรกิจในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ส่วนใหญ่แล้วเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ การนำเสนอในระบบ BI จึงเลือกใช้การแสดงข้อความสั้นๆ แยกตามรายการ โดยใช้การแสดงผลแบบ accordion ที่ผู้ใช้งานสามารถคลิกเพื่อเปิด/ปิด การแสดงผลได้

ยินดีต้อนรับ **บุคคลทั่วไป**

การดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

กรุณาคลิกที่หัวข้อเพื่อแสดงหรือซ่อนรายการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

ปัจจัยด้านการเมือง

ปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ความได้เปรียบและศักยภาพของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้

อุปสรรคการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

รายการ

หน้าหลัก

แผนที่

ปัจจัยกำหนดการค้า

ปัจจัยกำหนดการลงทุน

การดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า

รูปภาพ

เกี่ยวกับระบบ

การดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

กรุณาคลิกที่หัวข้อเพื่อแสดงหรือซ่อนรายการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

ขนาดของตลาด

การอยู่ใกล้ท่าเรือและตลาดกระจายสินค้า

การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรก

ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรม

ปัจจัยด้านการเมือง

ปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ความได้เปรียบและศักยภาพของการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้

อุปสรรคการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

รูปที่ 6.12 การแสดงข้อมูลการดำเนินธุรกิจในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

6.6 แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า

ข้อมูลแนวนโยบายถูกนำเสนอด้วยข้อสรุปสั้นๆ ในรูปแบบ accordion ที่ผู้ใช้สามารถคลิกเพื่อเปิด/ปิด การแสดงผลได้

ยินดีต้อนรับ **บุคคลทั่วไป**

แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ไทย-แอฟริกาใต้

กรุณาคลิกที่หัวข้อเพื่อแสดงหรือซ่อนรายการ

รายการ

หน้าหลัก

แผนที่

ปัจจัยกำหนดการค้า

ปัจจัยกำหนดการลงทุน

การค้าเสรีในภูมิภาคแอฟริกาใต้

แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า

รูปภาพ

เกี่ยวกับระบบ

มิติด้านพันธมิตรภาครัฐ-เอกชน

มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

มิติด้านวัฏจักรการค้าการลงทุน

แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ไทย-แอฟริกาใต้

กรุณาคลิกที่หัวข้อเพื่อแสดงหรือซ่อนรายการ

มิติด้านพันธมิตรภาครัฐ-เอกชน

การจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้

การให้บริการข้อมูลที่ทันต่อสถานการณ์และให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการไทย

การเป็นแหล่งสะสมข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน (Data center)

การทำหน้าที่เป็นตัวกลางการพบปะหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางธุรกิจ และถ่ายทอดประสบการณ์

การเจรจาด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน

การกำหนดนโยบายคุ้มครองนักลงทุนไทยในต่างประเทศ

การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของนโยบายระหว่างประเทศ

มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

มิติด้านวัฏจักรการค้าการลงทุน

รูปที่ 6.13 การแสดงผลข้อมูลแนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า

6.7 รูปภาพจากงานวิจัย

รายการนี้จะแสดงรูปภาพที่ได้บันทึกจากผู้วิจัยในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพของภาคธุรกิจและสถานที่สำคัญต่างๆสำหรับผู้สนใจ

ยินดีต้อนรับ บุคคลทั่วไป

รูปภาพจากงานวิจัย

กรุณาคลิกที่หัวข้อเพื่อดูหรือซ่อนรูป

รายการ

หน้าหลัก

แผนที่

ปัจจัยกำหนดการค้า

ปัจจัยกำหนดการลงทุน

การค้าเน้นธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้

แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า

รูปภาพ

เกี่ยวกับระบบ

ภาคธุรกิจและสถานที่สำคัญในเมือง Johannesburg และ Pretoria

ภาคธุรกิจและสถานที่สำคัญในเมือง Port Elizabeth

ภาคธุรกิจและสถานที่สำคัญในเมือง Johannesburg และ Pretoria

รูปที่ 6.14 ภาพจากงานวิจัย

ผู้ใช้งานสามารถเลือกแสดงรูปถัดไปหรือก่อนหน้าได้โดยการคลิกที่รูปลูกศรด้านขวาสุดหรือซ้ายสุด และสามารถเลือกแสดงรูปในตำแหน่งที่ต้องการได้โดยคลิกเลือกแถบวงกลมด้านล่างรูป

6.8 ข้อมูลเกี่ยวกับระบบ

ในส่วนสุดท้ายนี้จะอ้างถึงรายการอ้างอิงที่ใช้ในการพัฒนาระบบนี้ ประกอบไปด้วย งานวิจัยต้นฉบับ ผู้สนับสนุน และเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ใช้

ระบบธุรกิจอัจฉริยะสำหรับข้อมูลการลงทุนของไทยในประเทศแอฟริกาใต้

เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง **ปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของไทยในประเทศแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค**

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

พัฒนาขึ้นโดยไม่หวังผลทางการค้า และใช้เครื่องมือ [Highcharts](#) และ [W3.CSS](#) โดยเป็นไปตามเงื่อนไขของเครื่องมือนั้น

รูปที่ 6.15 ข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับระบบ

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา การค้าระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐแอฟริกามีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกจากประเทศไทยไปยังประเทศแอฟริกาได้ก็พบว่ามีแนวโน้มการขยายตัวในหลายภาคอุตสาหกรรม การริเริ่มนโยบายไทย-แอฟริกา (Thai-Africa Initiative) เมื่อกลางปีค.ศ. 2013 นับเป็นก้าวที่สำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค (Regional value chain) ถือว่าเป็นบริบทที่สำคัญที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ และอาจเป็นทางออกหนึ่งของไทยในการก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกและนักลงทุนไทยจึงควรให้ความสำคัญกับการเป็นคู่ค้าและ/หรือผู้ร่วมลงทุนกับประเทศแอฟริกาใต้มากยิ่งขึ้น จากความสำคัญดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-industry trade) และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign direct investment) ของไทยในแอฟริกาใต้ รวมถึงการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการเปลี่ยนแปลงบริบททางการค้าและการลงทุน และเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค

ในส่วนแรกของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยกำหนดการค้าการลงทุนของไทยและแอฟริกาใต้ เน้นการศึกษาสถานการณ์การค้าและการลงทุนของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ โดยใช้ข้อมูลชุดเดียวมาทำการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการค้าของไทยและแอฟริกาใต้ ระดับการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ สมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ และปัจจัยกำหนดการค้าการลงทุนของไทยและแอฟริกาใต้ ผลการศึกษา พบว่า มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับแอฟริกาใต้ในช่วงปีค.ศ. 2005-2014 มีแนวโน้มการเติบโตที่เพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เท่ากับร้อยละ 12.54 สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังแอฟริกาใต้มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ข้าว ปลาและผลิตภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป และ อุปกรณ์สื่อสารและส่วนประกอบ พบว่า สินค้าส่งออกหลักของไทยไปยังแอฟริกาใต้เป็นสินค้าที่มีศักยภาพทางการแข่งขันเพื่อการส่งออก (ค่าดัชนี RCA สูงกว่า 1) แต่หากพิจารณาระดับการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน พบว่า สินค้าส่งออกหลักของไทยเป็นการค้าระหว่างอุตสาหกรรมมากกว่าการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน (ค่าดัชนี IIT มีค่าอยู่ระหว่าง 0.0-0.4) ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ในช่วงปีค.ศ. 2005-2012 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เพียงร้อยละ 2.42 ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ ปัจจัยด้านการแสวงหาตลาดถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และปัจจัยการแสวงหาปัจจัยการผลิต ส่วนปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของธุรกิจถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้ ดังนั้นหากประเทศแอฟริกาใต้มี

การพัฒนาปัจจัยดังกล่าวมากขึ้น จะทำให้เกิดการหลั่งไหลของการค้าและการลงทุนจากประเทศต่างๆในโลกได้มากขึ้น เช่นเดียวกัน

ในส่วนที่ 2 ของการวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ โดยเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติที่เรียกว่า Multiple regression analysis ด้วยวิธี Ordinary least square ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการขนส่งทางรถไฟ ขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากประเทศไทยไปยังแอฟริกาใต้ ได้แก่ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น รายได้เฉลี่ยต่อประชากร การสะสมทุนถาวร อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ การมีสิทธิมีเสียงของประชาชน คุณภาพของมาตรการควบคุม การควบคุมปัญหาทุจริต และ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ในส่วนที่ 3 ของการวิจัยนี้เน้นการประเมินประสิทธิภาพในห่วงโซ่มูลค่าที่เชื่อมโยงกิจกรรมการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยและแอฟริกาใต้ โดยทำการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยวิธีการข้อมูลโอบล้อม พบว่า การค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยไปแอฟริกาใต้ทำให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างกัน และผลจากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยด้านสถาบันของแอฟริกาใต้ การเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคแอฟริกา การเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ และการเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต ล้วนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางการค้าและการลงทุนของภูมิภาค ขณะที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน และด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สามารถส่งผลกระทบทางบวกและลบต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าทางการค้าและการลงทุนของภูมิภาค

และในส่วนที่ 4 เป็นการเสนอแนะนโยบายเพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนที่นำไปสู่การปรับปรุงห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ ด้วยการเชื่อมโยงของปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากประเทศขาออกกับห่วงโซ่มูลค่าในมิติพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน มิติความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติการสร้างนวัตกรรมการค้าและการลงทุนอีกด้วย

7.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อภาครัฐในการสนับสนุนการค้าและธุรกิจในแอฟริกาใต้ สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบตามมิติการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ดังนี้

(1) การสร้างพันธมิตรระหว่างภาครัฐและเอกชน แนวทางที่สำคัญในการสร้างพันธมิตรระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ได้แก่ การจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ การเจรจาด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน การกำหนดนโยบายคุ้มครองนักลงทุนไทยในต่างประเทศ และ การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของนโยบายระหว่างประเทศ

(2) การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แนวทางที่สำคัญในการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ควรเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้ การสร้าง

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและแอฟริกาใต้ และการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและประเทศคู่ค้าของแอฟริกาใต้ เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลี

(3) การสร้างนวัตกรรมการค้าการลงทุน แนวทางที่สำคัญในการสร้างนวัตกรรมการค้าการลงทุน ควรเน้นการสร้างระบบพี่เลี้ยงทางธุรกิจต่างประเทศ การสนับสนุนแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการลงทุน การพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน การผลิตและการบริโภคอย่างเป็นรูปธรรม และการสนับสนุนด้านการเงินในรูปแบบที่หลากหลาย

อนึ่ง ข้อเสนอแนะดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างกันของภาครัฐและภาคเอกชน และระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้

บรรณานุกรม

- Amendolagine, V., Boly, A., Coniglio, N.D., Prota, F., Seric, A., 2013. FDI and Local Linkages in Developing Countries: Evidence from Sub-Saharan Africa. *World Dev.* 50, 41–56.
- Asiedu, E., 2002. On the Determinants of Foreign Direct Investment to Developing Countries: Is Africa Different? *World Dev.* 30, 107–119.
- Azmeh, S., Nadvi, K., 2014. Asian firms and the restructuring of global value chains. *Int. Bus. Rev.* 23, 708–717.
- Balassa, B., 1965. Trade Liberalisation and Revealed Comparative Advantage. *Manch. Sch.* 99–123.
- Banker, R. D, Charnes, A. and Cooper, W. W. 1984. Some Models for Estimating Technical and Scale Inefficiencies in Data Envelopment Analysis. *Manag. Sci.* 30(9), 1078-1092.
- Bartels, F.L., Napolitano, F., Tissi, N.E., 2014. FDI in Sub-Saharan Africa: A longitudinal perspective on location-specific factors (2003–2010). *Int. Bus. Rev.* 23, 516–529.
- Beugelsdijk, S., Pedersen, T., Petersen, B., 2009. Is there a trend towards global value chain specialization? — An examination of cross border sales of US foreign affiliates. *J. Int. Manag., Global Sourcing and Value Creation: Opportunities and Challenges* 15, 126–141.
- Brainard, S.L., 1993. A Simple Theory of Multinational Corporations and Trade with a Trade-Off Between Proximity and Concentration (Working Paper No. 4269). National Bureau of Economic Research.
- Caves, R.E., 1974. Multinational Firms, Competition and Productivity in the Host Country. *Economica* 41, 176–193.
- Charnes, A., Cooper, W. W., and Rhodes, E. 1978. Measuring the efficiency of decision making units. *Eur. J. Oper. Res.* 2, 429-444.
- Chiu, Y., Huang, C., Ma, C.-M., 2011. Assessment of China transit and economic efficiencies in a modified value-chains DEA model. *Eur. J. Oper. Res.* 209, 95–103.
- Dallas, M.P., 2014. Manufacturing Paradoxes: Foreign Ownership, Governance, and Value Chains in China’s Light Industries. *World Dev.* 57, 47–62.
- the dti, 2015. South Africa: Investor’s Handbook 2014/15. Department of Trade and Industry (the dti) Republic of South Africa.
- Dunning, J.H., 1981. Explaining the International Direct Investment Position of Countries: Towards a Dynamic or Developmental Approach. *Weltwirtschaftliches Arch.* 119, 30–64.
- Dunning, J.H., 1973. The Determinants of International Production. *Oxf. Econ. Pap.* 25, 289–336.

- Dupasquier, C., Osakwe, P.N., 2006. Foreign direct investment in Africa: Performance, challenges, and responsibilities. *J. Asian Econ., Trade, taxes and economic growth: The case of Asia and Africa* 17, 241–260.
- Edwards, L., Golub, S.S., 2004. South Africa's International Cost Competitiveness and Exports in Manufacturing. *World Dev.* 32, 1323–1339.
- Fedderke, J.W., Romm, A.T., 2006. Growth impact and determinants of foreign direct investment into South Africa, 1956–2003. *Econ. Model., Ninth Annual Conference on Econometric Modelling for Africa, School of Economics, University of Cape Town, 2004* 23, 738–760.
- Ferrell, M. J. 1957. The measurement of productive efficiency. *J. R. Stat. Soc.* 120, 253–281.
- Fessehaie, J., 2012. What determines the breadth and depth of Zambia's backward linkages to copper mining? The role of public policy and value chain dynamics. *Resour. Policy, Making the Most of Commodities: The Determinants of Linkages in Africa* 37, 443–451.
- Gangnes, B.S., Ma, A.C., Van Assche, A., 2014. Global value chains and trade elasticities. *Econ. Lett.* 124, 482–486.
- Gohou, G., Soumaré, I., 2012. Does Foreign Direct Investment Reduce Poverty in Africa and are There Regional Differences? *World Dev.* 40, 75–95.
- Grossman, G.M., Helpman, E., 1995. Technology and Trade, in: *Handbook of International Economics*. North-Holland, Amsterdam, pp. 1279–1338.
- Grubel, H., Lloyd, P., 1975. *Intra-industry Trade: The Theory and Measurement of International Trade in Differentiated Products*. Wiley, New York.
- Helpman, E., 1985. Multinational corporations and trade structure. *Rev. Econ. Stud.* 52, 443–457.
- Helpman, E., 1984. A simple theory of international trade with multinational corporations. *J. Polit. Econ.* 92, 457–471.
- Helpman, E., Krugman, P., 1985. *Market Structure and Foreign Trade Increasing Returns, Imperfect Competition, and the International Economy*. MIT Press.
- He, Y., 2013. Does China's trade expansion help African development? — an empirical estimation. *China Econ. Rev.* 26, 28–38.
- Horstmann, I.J., Markusen, J.R., 1992. Endogenous market structures in international trade (*natura facit saltum*). *J. Int. Econ.* 32, 109–129.
- Horstmann, I.J., Markusen, J.R., 1987. Strategic Investments and the Development of Multinationals. *Int. Econ. Rev.* 28, 109–121.

- Javorsek, M. and Camacho, I. 2015. Trade in Value Added: Concepts, Estimation and Analysis. Working Paper No. 150. Asia-Pacific Research and Training Network on Trade (ARTNeT).
- Jenkins, R., Edwards, C., 2006. The economic impacts of China and India on sub-Saharan Africa: Trends and prospects. *J. Asian Econ.*, Trade, taxes and economic growth: The case of Asia and Africa 17, 207–225.
- Kodongo, O., Ojah, K., 2013. Real exchange rates, trade balance and capital flows in Africa. *J. Econ. Bus.* 66, 22–46.
- Krugman, P.R., Obstfeld, M., Melitz, M., 2014. *International Economics: Theory and Policy*, 10th ed. Pearson.
- Luiz, J.M., Charalambous, H., 2009. Factors influencing foreign direct investment of South African financial services firms in Sub-Saharan Africa. *Int. Bus. Rev.*, Multinational Enterprises and the Internationalisation Process 18, 305–317.
- Luiz, J.M., Stephan, H., 2012. The multinationalisation of South African telecommunications firms into Africa. *Telecommun. Policy* 36, 621–635.
- Macfadyen, G., Nasr-Alla, A.M., Al- Kenawy, D., Fathi, M., Hebicha, H., Diab, A.M., Hussein, S.M., Abou-Zeid, R.M., El-Naggar, G., 2012. Value-chain analysis — An assessment methodology to estimate Egyptian aquaculture sector performance. *Aquaculture, Smolt 2009: Proceedings of the 8th International Workshop on Smoltification*. 362–363, 18–27.
- Markusen, J.R., 1997. Trade versus Investment Liberalization (Working Paper No. 6231). National Bureau of Economic Research.
- Markusen, J.R., Venables, A.J., 2000. The theory of endowment, intra-industry and multi-national trade. *J. Int. Econ.* 52, 209–234.
- Markusen, J.R., Venables, A.J., 1998. Multinational firms and the new trade theory. *J. Int. Econ.* 46, 183–203.
- Markusen, J.R., Venables, A.J., Konan, D.E., Zhang, K.H., 1996. A Unified Treatment of Horizontal Direct Investment, Vertical Direct Investment, and the Pattern of Trade in Goods and Services (Working Paper No. 5696). National Bureau of Economic Research.
- Pearson, J., Viviers, W., Cuyvers, L., Naudé, W., 2010. Identifying export opportunities for South Africa in the southern engines: A DSM approach. *Int. Bus. Rev.* 19, 345–359.
- Pérez-Villar, L., Seric, A., 2015. Multinationals in Sub-Saharan Africa: Domestic linkages and institutional distance. *Int. Econ.* 142, 94–117.

- Purnomo, H., Guizol, P., Muhtaman, D.R., 2009. Governing the teak furniture business: A global value chain system dynamic modelling approach. *Environ. Model. Softw.*, Special issue on simulation and modelling in the Asia-Pacific region SI: ASIMMOD 24, 1391–1401.
- OECD (2016) OECD Stat. Database. Available at <https://stats.oecd.org>.
- Qureshi, M.S., Tsangarides, C.G., 2012. Hard or Soft Pegs? Choice of Exchange Rate Regime and Trade in Africa. *World Dev.* 40, 667–680.
- Roper, S., Arvanitis, S., 2012. From knowledge to added value: A comparative, panel-data analysis of the innovation value chain in Irish and Swiss manufacturing firms. *Res. Policy, Special Section on Sustainability Transitions* 41, 1093–1106.
- Schram, A., Labonté, R., Sanders, D., 2013. Urbanization and International Trade and Investment Policies as Determinants of Noncommunicable Diseases in Sub-Saharan Africa. *Prog. Cardiovasc. Dis.* 56, 281–301.
- Shahbaz, M., Kumar Tiwari, A., Nasir, M., 2013. The effects of financial development, economic growth, coal consumption and trade openness on CO2 emissions in South Africa. *Energy Policy* 61, 1452–1459.
- Suder, G., Liesch, P.W., Inomata, S., Mihailova, I., Meng, B., 2015. The evolving geography of production hubs and regional value chains across East Asia: Trade in value-added. *J. World Bus.* 50(3), 404–416.
- Tran, N., Bailey, C., Wilson, N., Phillips, M., 2013. Governance of Global Value Chains in Response to Food Safety and Certification Standards: The Case of Shrimp from Vietnam. *World Dev.* 45, 325–336.
- Tsheola, J., 2002. South Africa's form of globalisation: a continental posture paradox for insertion and dependence. *Polit. Geogr.* 21, 789–811.
- UNCTAD (2016) UNCTAD Stat. Database. Available at <http://unctadstat.unctad.org>
- UNCTAD, 2014. Investment Policy Framework for Sustainable Development, The United United Nations Conference on Trade and Development.
- UNCTAD, 2013. World Investment Report 2013: Global Value Chains: Investment and Trade for Development. The United Nations Conference on Trade and Development.
- UNCTAD, 1998. World Investment Report 1998 Trends and Determinants. The United United Nations Conference on Trade and Development.
- Uttama, N.P., 2012. Some new evidence on intra-industry trade and complex FDI in ASEAN countries: a spatial panel approach. *Int. J. Econ. Bus. Res.* 4, 116–131.

World Bank (2016) World Development Indicator. Available at <http://databank.worldbank.org>

World Bank Group, 2014. Doing Business. Available at <http://www.doingbusiness.org/rankings>

Xing, Y., 2007. Foreign Direct Investment and China's Bilateral Intra-Industry Trade With Japan and the US (SSRN Scholarly Paper No. ID 1002290). Social Science Research Network, Rochester, NY.

กระทรวงต่างประเทศ 2557. รายงานเศรษฐกิจและการค้าไทย-แอฟริกาใต้เดือนธันวาคม 2556. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย ประเทศแอฟริกาใต้

ธนาคารแห่งประเทศไทย 2016. สถิติ. Available at <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/Pages/default.aspx>

สดุดี วงศ์เกียรติขจร และ ปภาวดี ธีโนดมเดช 2556. บทสรุปงานเปิดตัวรายงานการลงทุนโลก 2013 (World Investment Report: WIR2013) ห่วงโซ่มูลค่าของโลก การลงทุน และการค้าเพื่อการพัฒนา. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการค้าและการลงทุน.

สถาบันยานยนต์ 2552. รายงานการศึกษาศักยภาพการเป็นฐานการผลิตยานยนต์ประเทศแอฟริกาใต้. โครงการสารสนเทศยานยนต์. เสนอต่อสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สัดส่วนการนำเข้าส่งออก ดัชนีการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ตารางผนวกที่ ก-1 มูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าสำคัญของประเทศไทยไปยังแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014

	Exports	%	Imports	%	IIT
[TOTAL] Total all products	18,138,351.23		9,642,560.18		
[001] Live animals other than animals of division 03	30.98	0.00	6,376.46	0.07	0.01
[011] Meat of bovine animals, fresh, chilled or frozen	-	-	-	-	
[012] Other meat and edible meat offal	21,457.05	0.12	57.32	0.00	0.01
[016] Meat, edible meat offal, salted, dried; flours, meals	14.35	0.00	400.98	0.00	0.07
[017] Meat, edible meat offal, prepared, preserved, n.e.s.	9,249.31	0.05	1.23	0.00	0.00
[022] Milk, cream and milk products (excluding butter, cheese)	871.50	0.00	2.57	0.00	0.01
[023] Butter and other fats and oils derived from milk	-	-	-	-	
[024] Cheese and curd	-	-	-	-	
[025] Birds' eggs, and eggs' yolks; egg albumin	10.20	0.00	-	-	-
[034] Fish, fresh (live or dead), chilled or frozen	1,399.61	0.01	32,167.30	0.33	0.08
[035] Fish, dried, salted or in brine; smoked fish	42.40	0.00	-	-	-
[036] Crustaceans, mollusks and aquatic invertebrates	36,344.16	0.20	6,431.30	0.07	0.30
[037] Fish, aqua. invertebrates, prepared, preserved, n.e.s.	894,787.94	4.93	3.03	0.00	0.00
[041] Wheat (including spelt) and meslin, unmilled	-	-	-	-	
[042] Rice	2,509,238.00	13.83	0.41	0.00	0.00
[043] Barley, unmilled	-	-	-	-	
[044] Maize (not including sweet corn), unmilled	748.07	0.00	13,708.08	0.14	0.10
[045] Cereals, unmilled (excluding wheat, rice, barley, maize)	9.33	0.00	-	-	-
[046] Meal and flour of wheat and flour of meslin	10.22	0.00	-	-	-
[047] Other cereal meals and flour	393.92	0.00	343.33	0.00	0.93
[048] Cereal preparations, flour of fruits or vegetables	56,115.60	0.31	5,141.81	0.05	0.17
[054] Vegetables	5,104.63	0.03	0.18	0.00	0.00
[056] Vegetables, roots, tubers, prepared, preserved, n.e.s.	17,539.94	0.10	0.61	0.00	0.00
[057] Fruits and nuts (excluding oil nuts), fresh or dried	4,082.26	0.02	21,026.31	0.22	0.33
[058] Fruit, preserved, and fruit preparations (no juice)	23,970.66	0.13	13,146.88	0.14	0.71
[059] Fruit and vegetable juices, unfermented, no spirit	4,259.41	0.02	1,590.77	0.02	0.54
[061] Sugar, molasses and honey	25,273.50	0.14	102.13	0.00	0.01
[062] Sugar confectionery	27,902.61	0.15	89.29	0.00	0.01
[071] Coffee and coffee substitutes	671.13	0.00	0.04	0.00	0.00
[072] Cocoa	24,849.42	0.14	0.34	0.00	0.00
[073] Chocolate, food preparations with cocoa, n.e.s.	518.35	0.00	6.06	0.00	0.02

	Exports	%	Imports	%	IIT
[074] Tea and mate	50.81	0.00	15.40	0.00	0.47
[075] Spices	1,056.87	0.01	2,164.57	0.02	0.66
[081] Feeding stuff for animals (no unmilled cereals)	14,143.72	0.08	1,349.31	0.01	0.17
[091] Margarine and shortening	8.98	0.00	-	-	-
[098] Edible products and preparations, n.e.s.	39,511.23	0.22	1,316.08	0.01	0.06
[111] Non-alcoholic beverages, n.e.s.	1,313.44	0.01	0.78	0.00	0.00
[112] Alcoholic beverages	520.36	0.00	13,833.25	0.14	0.07
[121] Tobacco, unmanufactured; tobacco refuse	5,209.86	0.03	-	-	-
[122] Tobacco, manufactured	1.69	0.00	35.53	0.00	0.09
[211] Hides and skins (except furskins), raw	2,745.01	0.02	54,085.87	0.56	0.10
[212] Furskins, raw, other than hides & skins of group 211	-	-	-	-	
[222] Oil seeds and oleaginous fruits (excluding flour)	136.88	0.00	2,138.13	0.02	0.12
[223] Oil seeds & oleaginous fruits (incl. flour, n.e.s.)	4.57	0.00	94.85	0.00	0.09
[231] Natural rubber & similar gums, in primary forms	99,187.93	0.55	-	-	-
[232] Synthetic rubber	4,798.07	0.03	28,352.91	0.29	0.29
[245] Fuel wood (excluding wood waste) and wood charcoal	13.29	0.00	-	-	-
[246] Wood in chips or particles and wood waste	-	-	-	-	
[247] Wood in the rough or roughly squared	-	-	87.13	0.00	-
[248] Wood simply worked, and railway sleepers of wood	587.95	0.00	394.75	0.00	0.80
[251] Pulp and waste paper	20,967.46	0.12	638,087.07	6.62	0.06
[261] Silk	-	-	-	-	
[263] Cotton	55.06	0.00	34,780.24	0.36	0.00
[265] Vegetable textile fibres, not spun; waste of them	0.20	0.00	-	-	-
[266] Synthetic fibres suitable for spinning	19,874.37	0.11	77.14	0.00	0.01
[267] Other man-made fibres suitable for spinning	447.64	0.00	0.40	0.00	0.00
[268] Wool and other animal hair (incl. wool tops)	-	-	409.42	0.00	-
[269] Worn clothing and other worn textile articles	328.51	0.00	645.13	0.01	0.67
[272] Crude fertilizers (excluding those of division 56)	5.82	0.00	22.54	0.00	0.41
[273] Stone, sand and gravel	2,581.55	0.01	4,882.87	0.05	0.69
[274] Sulphur and unroasted iron pyrites	-	-	-	-	
[277] Natural abrasives, n.e.s. (incl. industri. diamonds)	-	-	409.11	0.00	-
[278] Other crude minerals	3,895.90	0.02	10,571.88	0.11	0.54
[281] Iron ore and concentrates	-	-	75,669.79	0.78	-
[282] Ferrous waste, scrape; remelting ingots, iron, steel	2,414.09	0.01	121,059.21	1.26	0.04
[283] Copper ores and concentrates; copper mattes, cemen	-	-	67.79	0.00	-
[284] Nickel ores & concentrates; nickel mattes, etc.	-	-	22.95	0.00	-
[285] Aluminium ores and concentrates (incl. alumina)	-	-	20.93	0.00	-
[286] Ores and concentrates of uranium or thorium	-	-	-	-	

	Exports	%	Imports	%	IIT
[287] Ores and concentrates of base metals, n.e.s.	25.20	0.00	95,846.68	0.99	0.00
[288] Non-ferrous base metal waste and scrap, n.e.s.	177.08	0.00	17,873.38	0.19	0.02
[289] Ores & concentrates of precious metals; waste, scrap	1,828.83	0.01	-	-	-
[291] Crude animal materials, n.e.s.	1,560.15	0.01	626.98	0.01	0.57
[292] Crude vegetable materials, n.e.s.	7,231.49	0.04	3,155.77	0.03	0.61
[321] Coal, whether or not pulverized, not agglomerated	-	-	89,387.44	0.93	-
[322] Briquettes, lignites and peat	-	-	-	-	-
[325] Coke & semi-cokes of coal, lign., peat; retort carbon	-	-	12.57	0.00	-
[333] Petroleum oils, oils from bitumin. materials, crude	-	-	21,125.21	0.22	-
[334] Petroleum oils or bituminous minerals > 70 % oil	841,209.32	4.64	25,283.32	0.26	0.06
[335] Residual petroleum products, n.e.s., related mater.	76,099.47	0.42	4,861.57	0.05	0.12
[342] Liquefied propane and butane	-	-	-	-	-
[343] Natural gas, whether or not liquefied	-	-	-	-	-
[344] Petroleum gases, other gaseous hydrocarbons, n.e.s.	-	-	-	-	-
[351] Electric current	0.13	0.00	-	-	-
[411] Animals oils and fats	0.10	0.00	0.01	0.00	0.10
[421] Fixed vegetable fats & oils, crude, refined, fractio.	108.08	0.00	8.36	0.00	0.14
[422] Fixed vegetable fats & oils, crude, refined, fract.	276.95	0.00	121.12	0.00	0.61
[431] Animal or veg. oils & fats, processed, n.e.s.; mixt.	1,400.20	0.01	392.60	0.00	0.44
[511] Hydrocarbons, n.e.s., & halogenated, nitr. derivative	-	-	638,793.55	6.62	-
[512] Alcohols, phenols, halogenat., sulfonat., nitr. der.	7,867.71	0.04	62,428.55	0.65	0.22
[513] Carboxylic acids, anhydrides, halides, per.; derivati.	244,114.98	1.35	8,894.46	0.09	0.07
[514] Nitrogen-function compounds	3,639.46	0.02	0.09	0.00	0.00
[515] Organo-inorganic, heterocycl. compounds, nucl. acids	1,578.70	0.01	166.15	0.00	0.19
[516] Other organic chemicals	3,756.15	0.02	40,382.94	0.42	0.17
[522] Inorganic chemical elements, oxides & halogen salts	11,660.62	0.06	21,800.77	0.23	0.70
[523] Metallic salts & peroxy salts, of inorganic acids	26,958.20	0.15	5,974.98	0.06	0.36
[524] Other inorganic chemicals	947.13	0.01	18,688.91	0.19	0.10
[525] Radio-actives and associated materials	5.70	0.00	3,326.52	0.03	0.00
[531] Synth. organic colouring matter & colouring lakes	512.00	0.00	103.16	0.00	0.34
[532] Dyeing & tanning extracts, synth. tanning materials	0.33	0.00	30,294.68	0.31	0.00
[533] Pigments, paints, varnishes and related materials	16,277.03	0.09	31,022.55	0.32	0.69
[541] Medicinal and pharmaceutical products, excluding 542	15,652.59	0.09	109.23	0.00	0.01
[542] Medicaments (incl. veterinary medicaments)	1,780.33	0.01	5,736.49	0.06	0.47
[551] Essential oils, perfume & flavour materials	405.57	0.00	14.42	0.00	0.07
[553] Perfumery, cosmetics or toilet prepar. (excluding soaps)	66,166.98	0.36	1,470.19	0.02	0.04
[554] Soaps, cleansing and polishing preparations	6,789.54	0.04	2,200.03	0.02	0.49
[562] Fertilizers (other than those of group 272)	115.39	0.00	599.94	0.01	0.32

	Exports	%	Imports	%	IIT
[571] Polymers of ethylene, in primary forms	212,181.63	1.17	1,354.02	0.01	0.01
[572] Polymers of styrene, in primary forms	84,405.48	0.47	887.47	0.01	0.02
[573] Polymers of vinyl chloride or halogenated olefins	22,427.77	0.12	92.52	0.00	0.01
[574] Polyethers, epoxide resins; polycarbonat., polyesters	52,922.06	0.29	1,113.94	0.01	0.04
[575] Other plastics, in primary forms	99,189.25	0.55	9,820.99	0.10	0.18
[579] Waste, parings and scrap, of plastics	14.02	0.00	0.09	0.00	0.01
[581] Tubes, pipes and hoses of plastics	3,667.07	0.02	555.37	0.01	0.26
[582] Plates, sheets, films, foil & strip, of plastics	119,483.75	0.66	2,552.06	0.03	0.04
[583] Monofilaments, of plastics, cross-section > 1mm	39.52	0.00	23.59	0.00	0.75
[591] Insectides & similar products, for retail sale	496.61	0.00	8,101.07	0.08	0.12
[592] Starche, wheat gluten; albuminoidal substances; glues	148,470.35	0.82	1,761.62	0.02	0.02
[593] Explosives and pyrotechnic products	-	-	599.29	0.01	-
[597] Prepared addit. for miner. oils; lubricat., de-icing	577.71	0.00	1,890.68	0.02	0.47
[598] Miscellaneous chemical products, n.e.s.	45,512.47	0.25	29,269.51	0.30	0.78
[611] Leather	2,138.54	0.01	31,190.62	0.32	0.13
[612] Manufactures of leather, n.e.s.; saddlery & harness	2,817.62	0.02	20.66	0.00	0.01
[613] Furskins, tanned or dressed, excluding those of 8483	300.30	0.00	12.04	0.00	0.08
[621] Materials of rubber (pastes, plates, sheets, etc.)	84,495.90	0.47	300.13	0.00	0.01
[625] Rubber tyres, tyre treads or flaps & inner tubes	191,923.85	1.06	1,655.11	0.02	0.02
[629] Articles of rubber, n.e.s.	471,989.78	2.60	2,323.73	0.02	0.01
[633] Cork manufactures	0.02	0.00	0.77	0.00	0.05
[634] Veneers, plywood, and other wood, worked, n.e.s.	22,460.07	0.12	410.00	0.00	0.04
[635] Wood manufacture, n.e.s.	6,344.30	0.03	109.39	0.00	0.03
[641] Paper and paperboard	60,052.52	0.33	6,578.60	0.07	0.20
[642] Paper & paperboard, cut to shape or size, articles	33,097.83	0.18	453.17	0.00	0.03
[651] Textile yarn	12,551.20	0.07	1,685.76	0.02	0.24
[652] Cotton fabrics, woven	22,532.72	0.12	91.46	0.00	0.01
[653] Fabrics, woven, of man-made fabrics	83,499.48	0.46	203.74	0.00	0.00
[654] Other textile fabrics, woven	1,193.61	0.01	82.28	0.00	0.13
[655] Knitted or crocheted fabrics, n.e.s.	18,257.37	0.10	2,008.90	0.02	0.20
[656] Tullies, trimmings, lace, ribbons & other small wares	16,583.98	0.09	304.84	0.00	0.04
[657] Special yarn, special textile fabrics & related	37,747.01	0.21	732.14	0.01	0.04
[658] Made-up articles, of textile materials, n.e.s.	13,867.91	0.08	308.64	0.00	0.04
[659] Floor coverings, etc.	23,349.11	0.13	1,110.21	0.01	0.09
[661] Lime, cement, fabrica. constr. mat. (excluding glass, clay)	26,586.53	0.15	97.75	0.00	0.01
[662] Clay construction, refracto. construction materials	5,721.23	0.03	332.65	0.00	0.11
[663] Mineral manufactures, n.e.s.	41,064.33	0.23	1,548.06	0.02	0.07
[664] Glass	105,582.66	0.58	1,188.87	0.01	0.02

	Exports	%	Imports	%	IIT
[665] Glassware	10,774.98	0.06	30.57	0.00	0.01
[666] Pottery	4,874.42	0.03	67.37	0.00	0.03
[667] Pearls, precious & semi-precious stones	6,954.69	0.04	232,059.61	2.41	0.06
[671] Pig iron & spiegeleisen, sponge iron, powder & granu	1,575.97	0.01	141,523.25	1.47	0.02
[672] Ingots, primary forms, of iron or steel; semi-finis.	11.21	0.00	30,278.00	0.31	0.00
[673] Flat-rolled prod., iron, non-alloy steel, not coated	278.86	0.00	32,501.35	0.34	0.02
[674] Flat-rolled prod., iron, non-alloy steel, coated, clad	13,332.32	0.07	2,188.99	0.02	0.28
[675] Flat-rolled products of alloy steel	5,932.34	0.03	695,827.64	7.22	0.02
[676] Iron & steel bars, rods, angles, shapes & sections	137,587.76	0.76	12,749.85	0.13	0.17
[677] Rails & railway track construction mat., iron, steel	95.31	0.00	156.98	0.00	0.76
[678] Wire of iron or steel	5,055.19	0.03	1,203.48	0.01	0.38
[679] Tubes, pipes & hollow profiles, fittings, iron, steel	101,736.87	0.56	26,895.39	0.28	0.42
[681] Silver, platinum, other metals of the platinum group	0.65	0.00	20.62	0.00	0.06
[682] Copper	283.81	0.00	76,573.64	0.79	0.01
[683] Nickel	218.70	0.00	19,909.81	0.21	0.02
[684] Aluminium	27,081.59	0.15	795,929.34	8.25	0.07
[685] Lead	11.32	0.00	417.67	0.00	0.05
[686] Zinc	0.01	0.00	43.75	0.00	0.00
[687] Tin	2,739.04	0.02	-	-	-
[689] Miscellaneous no-ferrous base metals for metallur.	337.80	0.00	1,836.15	0.02	0.31
[691] Structures & parts, n.e.s., of iron, steel, aluminium	42,560.57	0.23	1,324.29	0.01	0.06
[692] Metal containers for storage or transport	111,458.59	0.61	820.50	0.01	0.01
[693] Wire products (excluding electrical) and fencing grills	7,399.30	0.04	708.99	0.01	0.17
[694] Nails, screws, nuts, bolts, rivets & the like, of metal	163,837.00	0.90	3,360.01	0.03	0.04
[695] Tools for use in the hand or in machine	10,626.31	0.06	3,714.03	0.04	0.52
[696] Cutlery	1,392.86	0.01	25.57	0.00	0.04
[697] Household equipment of base metal, n.e.s.	3,958.71	0.02	45.42	0.00	0.02
[699] Manufactures of base metal, n.e.s.	561,270.31	3.09	33,801.99	0.35	0.11
[711] Vapour generating boilers, auxiliary plant; parts	19.35	0.00	3,054.70	0.03	0.01
[712] Steam turbines & other vapour turbin., parts, n.e.s.	0.10	0.00	-	-	-
[713] Internal combustion piston engines, parts, n.e.s.	699,523.55	3.86	152,871.70	1.59	0.36
[714] Engines & motors, non-electric; parts, n.e.s.	34.00	0.00	-	-	-
[716] Rotating electric plant & parts thereof, n.e.s.	21,831.63	0.12	5,288.69	0.05	0.39
[718] Other power generating machinery & parts, n.e.s.	38.36	0.00	23.48	0.00	0.76
[721] Agricultural machinery (excluding tractors) & parts	4,481.21	0.02	1,536.99	0.02	0.51
[722] Tractors (excluding those of 71414 & 74415)	199.78	0.00	596.21	0.01	0.50
[723] Civil engineering & contractors' plant & equipment	63,020.36	0.35	1,733.19	0.02	0.05
[724] Textile & leather machinery, & parts thereof, n.e.s.	66,807.05	0.37	247.16	0.00	0.01

	Exports	%	Imports	%	IIT
[725] Paper mill, pulp mill machinery; paper articles man.	1,003.56	0.01	1,027.41	0.01	0.99
[726] Printing & bookbinding machinery, & parts thereof	3,378.46	0.02	3.34	0.00	0.00
[727] Food-processing machines (excluding domestic)	1,236.80	0.01	475.18	0.00	0.56
[728] Other machinery for particular industries, n.e.s.	29,017.07	0.16	8,296.61	0.09	0.44
[731] Machine-tools working by removing material	1,057.99	0.01	104.51	0.00	0.18
[733] Mach.-tools for working metal, excluding removing mate.	238.52	0.00	243.99	0.00	0.99
[735] Parts, n.e.s., & accessories for machines of 731, 733	10,083.28	0.06	814.28	0.01	0.15
[737] Metalworking machinery (excluding machine-tools) & parts	4,213.30	0.02	1,695.07	0.02	0.57
[741] Heating & cooling equipment & parts thereof, n.e.s.	338,281.59	1.87	2,440.94	0.03	0.01
[742] Pumps for liquids	102,287.81	0.56	5,334.88	0.06	0.10
[743] Pumps (excluding liquid), gas compressors & fans; centr.	188,696.14	1.04	110,928.36	1.15	0.74
[744] Mechanical handling equipment, & parts, n.e.s.	45,412.19	0.25	17,280.09	0.18	0.55
[745] Other non-electr. machinery, tools & mechan. appar.	14,234.49	0.08	1,748.71	0.02	0.22
[746] Ball or roller bearings	52,781.88	0.29	2,037.08	0.02	0.07
[747] Appliances for pipes, boiler shells, tanks, vats, etc.	41,267.96	0.23	2,096.72	0.02	0.10
[748] Transmis. shafts	36,134.60	0.20	29,611.34	0.31	0.90
[749] Non-electric parts & accessor. of machinery, n.e.s.	15,508.57	0.09	1,172.26	0.01	0.14
[751] Office machines	34,255.98	0.19	392.29	0.00	0.02
[752] Automatic data processing machines, n.e.s.	185,082.57	1.02	369.35	0.00	0.00
[759] Parts, accessories for machines of groups 751, 752	7,130.81	0.04	1,093.90	0.01	0.27
[761] Television receivers, whether or not combined	236,520.59	1.30	65.54	0.00	0.00
[762] Radio-broadcast receivers, whether or not combined	123,841.89	0.68	11.11	0.00	0.00
[763] Sound recorders or reproducers	14,876.13	0.08	162.84	0.00	0.02
[764] Telecommunication equipment, n.e.s.; & parts, n.e.s.	813,544.99	4.49	5,099.41	0.05	0.01
[771] Electric power machinery, and parts thereof	21,280.97	0.12	2,272.46	0.02	0.19
[772] Apparatus for electrical circuits; board, panels	174,928.27	0.96	5,546.30	0.06	0.06
[773] Equipment for distributing electricity, n.e.s.	117,307.74	0.65	893.36	0.01	0.02
[774] Electro-diagnostic appa. for medical sciences, etc.	1,959.43	0.01	65.61	0.00	0.06
[775] Household type equipment, electrical or not, n.e.s.	284,303.14	1.57	1,132.96	0.01	0.01
[776] Cathode valves & tubes	125,370.06	0.69	7,899.12	0.08	0.12
[778] Electrical machinery & apparatus, n.e.s.	413,975.71	2.28	11,709.12	0.12	0.06
[781] Motor vehicles for the transport of persons	747,351.47	4.12	76,584.80	0.79	0.19
[782] Motor vehic. for transport of goods, special purpo.	309,075.11	1.70	23,527.22	0.24	0.14
[783] Road motor vehicles, n.e.s.	250.88	0.00	123.34	0.00	0.66
[784] Parts & accessories of vehicles of 722, 781, 782, 783	3,056,648.54	16.85	121,134.55	1.26	0.08
[785] Motorcycles & cycles	47,601.61	0.26	10,982.51	0.11	0.37
[786] Trailers & semi-trailers	812.36	0.00	633.07	0.01	0.88
[791] Railway vehicles & associated equipment	5.30	0.00	137.78	0.00	0.07

	Exports	%	Imports	%	IIT
[792] Aircraft & associated equipment; spacecraft, etc.	10,589.36	0.06	76.81	0.00	0.01
[793] Ships, boats & floating structures	7,795.19	0.04	6,602.58	0.07	0.92
[811] Prefabricated buildings	137.26	0.00	18.65	0.00	0.24
[812] Sanitary, plumbing, heating fixtures, fittings, n.e.s.	2,493.65	0.01	117.60	0.00	0.09
[813] Lighting fixtures & fittings, n.e.s.	5,626.50	0.03	38.11	0.00	0.01
[821] Furniture & parts	177,099.61	0.98	1,197.22	0.01	0.01
[831] Travel goods, handbags & similar containers	5,743.07	0.03	141.51	0.00	0.05
[841] Men's clothing of textile fabrics, not knitted	13,603.14	0.07	12.41	0.00	0.00
[842] Women's clothing, of textile fabrics	20,858.42	0.11	7.83	0.00	0.00
[843] Men's or boy's clothing, of textile, knitted, croche.	12,607.48	0.07	11.90	0.00	0.00
[844] Women's clothing, of textile, knitted or crocheted	11,879.57	0.07	3.88	0.00	0.00
[845] Articles of apparel, of textile fabrics, n.e.s.	58,079.53	0.32	40.21	0.00	0.00
[846] Clothing accessories, of textile fabrics	2,756.83	0.02	2.82	0.00	0.00
[848] Articles of apparel, clothing access., excluding textile	32,368.22	0.18	337.77	0.00	0.02
[851] Footwear	51,761.95	0.29	62.60	0.00	0.00
[871] Optical instruments & apparatus, n.e.s.	36.91	0.00	75.78	0.00	0.66
[872] Instruments & appliances, n.e.s., for medical, etc.	3,015.48	0.02	35.94	0.00	0.02
[873] Meters & counters, n.e.s.	117,213.44	0.65	1,145.74	0.01	0.02
[874] Measuring, analysing & controlling apparatus, n.e.s.	76,507.44	0.42	7,782.47	0.08	0.18
[881] Photographic apparatus & equipment, n.e.s.	797.17	0.00	12.30	0.00	0.03
[882] Cinematographic & photographic supplies	271.44	0.00	178.67	0.00	0.79
[883] Cinematograph films, exposed & developed	2,520.30	0.01	2.70	0.00	0.00
[884] Optical goods, n.e.s.	35,196.84	0.19	240.89	0.00	0.01
[885] Watches & clocks	1,988.82	0.01	12.90	0.00	0.01
[891] Arms & ammunition	80.57	0.00	42,593.86	0.44	0.00
[892] Printed matter	4,427.76	0.02	766.73	0.01	0.30
[893] Articles, n.e.s., of plastics	231,062.61	1.27	5,223.21	0.05	0.04
[894] Baby carriages, toys, games & sporting goods	39,280.92	0.22	309.93	0.00	0.02
[895] Office & stationery supplies, n.e.s.	9,943.99	0.05	852.16	0.01	0.16
[896] Works of art, collectors' pieces & antiques	88.75	0.00	54.93	0.00	0.76
[897] Jewellery & articles of precious materia., n.e.s.	55,269.96	0.30	96.99	0.00	0.00
[898] Musical instruments, parts; records, tapes & similar	16,018.19	0.09	186.23	0.00	0.02
[899] Miscellaneous manufactured articles, n.e.s.	11,573.58	0.06	94.96	0.00	0.02
[971] Gold, non-monetary (excluding gold ores and concentrates)	137,212.30	0.76	4,505,572.68	46.73	0.06

ที่มา: UNCTAD Stat database, 2015

ตารางผนวกที่ ก-2 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกสินค้าของไทยในตลาดแอฟริกาใต้ และของแอฟริกาใต้
ในตลาดไทยระหว่างปีค.ศ. 2013-2014

YEAR	RCA ของแอฟริกาใต้		RCA ของไทย	
	2013	2014	2013	2014
[001] Live animals other than animals of division 03	21.223	14.143	0.001	0.002
[011] Meat of bovine animals, fresh, chilled or frozen	0.532	1.782		
[012] Other meat and edible meat offal	0.729	0.361	0.156	0.082
[016] Meat, edible meat offal, salted, dried; flours, meals			0.096	
[017] Meat, edible meat offal, prepared, preserved, n.e.s.			1.993	2.303
[022] Milk, cream and milk products (excluding butter, cheese)			0.283	0.062
[023] Butter and other fats and oils derived from milk				
[024] Cheese and curd	0.051			
[025] Birds' eggs, and eggs' yolks; egg albumin			0.064	0.001
[034] Fish, fresh (live or dead), chilled or frozen	0.020	0.136	0.034	0.109
[035] Fish, dried, salted or in brine; smoked fish			0.029	0.002
[036] Crustaceans, mollusks and aquatic invertebrates			0.000	0.001
[037] Fish, aqua. invertebrates, prepared, preserved, n.e.s.	0.660	0.454	28.208	31.455
[041] Wheat (including spelt) and meslin, unmilled				
[042] Rice			19.801	26.362
[043] Barley, unmilled				
[044] Maize (not including sweet corn), unmilled	36.634	84.245	0.156	0.055
[045] Cereals, unmilled (excluding wheat, rice, barley, maize)				
[046] Meal and flour of wheat and flour of meslin				
[047] Other cereal meals and flour	100.179	27.936	0.151	0.405
[048] Cereal preparations, flour of fruits or vegetables	0.208	0.145	1.585	1.675
[054] Vegetables	0.000	0.000	0.269	0.108
[056] Vegetables, roots, tubers, prepared, preserved, n.e.s.			0.696	0.605
[057] Fruits and nuts (excluding oil nuts), fresh or dried	0.896	0.633	0.142	0.141
[058] Fruit, preserved, and fruit preparations (no juice)	1.161	0.977	1.715	1.866
[059] Fruit and vegetable juices, unfermented, no spirit	0.401	0.777	0.314	0.578
[061] Sugar, molasses and honey	0.049		1.298	0.635
[062] Sugar confectionery			1.413	1.436
[071] Coffee and coffee substitutes	0.022		0.001	0.004
[072] Cocoa				
[073] Chocolate, food preparations with cocoa, n.e.s.		0.002	0.030	0.022
[074] Tea and mate			0.015	0.016
[075] Spices	0.005	0.008	0.083	0.165
[081] Feeding stuff for animals (no unmilled cereals)			0.108	0.176

YEAR	RCA ของแอฟริกาใต้		RCA ของไทย	
	2013	2014	2013	2014
[091] Margarine and shortening			0.004	0.003
[098] Edible products and preparations, n.e.s.	0.021	0.020	0.722	1.133
[111] Non-alcoholic beverages, n.e.s.			0.108	0.076
[112] Alcoholic beverages	2.848	2.880	0.004	0.005
[121] Tobacco, unmanufactured; tobacco refuse				
[122] Tobacco, manufactured				
[211] Hides and skins (except furskins), raw	14.808	4.889	0.126	0.049
[212] Furskins, raw, other than hides & skins of group 211				
[222] Oil seeds and oleaginous fruits (excluding flour)			0.007	0.007
[223] Oil seeds & oleaginous fruits (incl. flour, n.e.s.)		0.929	0.006	
[231] Natural rubber & similar gums, in primary forms			3.030	2.081
[232] Synthetic rubber	1.459	0.981	0.425	1.212
[245] Fuel wood (excluding wood waste) and wood charcoal				
[246] Wood in chips or particles and wood waste				
[247] Wood in the rough or roughly squared				
[248] Wood simply worked, and railway sleepers of wood				
[251] Pulp and waste paper	50.926	51.950	0.213	0.828
[261] Silk				
[263] Cotton			0.015	0.021
[265] Vegetable textile fibres, not spun; waste of them				
[266] Synthetic fibres suitable for spinning		0.001	1.176	0.439
[267] Other man-made fibres suitable for spinning			0.039	0.058
[268] Wool and other animal hair (incl. wool tops)				
[269] Worn clothing and other worn textile articles			0.152	0.107
[272] Crude fertilizers (excluding those of division 56)				
[273] Stone, sand and gravel	0.994	0.453	0.252	0.360
[274] Sulphur and unroasted iron pyrites				
[277] Natural abrasives, n.e.s. (incl. industri. diamonds)				
[278] Other crude minerals	3.485	1.748	0.130	0.122
[281] Iron ore and concentrates	0.937			
[282] Ferrous waste, scrape; remelting ingots, iron, steel	18.709	2.681	0.000	4.183
[283] Copper ores and concentrates; copper mattes, cemen	55.678	0.354		
[284] Nickel ores & concentrates; nickel mattes, etc.				
[285] Aluminium ores and concentrates (incl. alumina)				
[286] Ores and concentrates of uranium or thorium				
[287] Ores and concentrates of base metals, n.e.s.	18.471	19.210	0.018	
[288] Non-ferrous base metal waste and scrap, n.e.s.	0.611	1.019	0.001	

YEAR	RCA ของแอฟริกาใต้		RCA ของไทย	
	2013	2014	2013	2014
[289] Ores & concentrates of precious metals; waste, scrap			0.000	
[291] Crude animal materials, n.e.s.	0.646	0.251	0.047	
[292] Crude vegetable materials, n.e.s.	0.698	1.099	0.250	0.177
[321] Coal, whether or not pulverized, not agglomerated				
[322] Briquettes, lignites and peat				
[325] Coke & semi-cokes of coal, lign., peat; retort carbon				
[333] Petroleum oils, oils from bitumin. materials, crude				
[334] Petroleum oils or bituminous minerals > 70 % oil	0.022	0.115	0.418	0.603
[335] Residual petroleum products, n.e.s., related mater.	0.528	0.548	0.519	0.531
[342] Liquefied propane and butane				
[343] Natural gas, whether or not liquefied				
[344] Petroleum gases, other gaseous hydrocarbons, n.e.s.	0.001			
[351] Electric current				
[411] Animals oils and fats				
[421] Fixed vegetable fats & oils, crude, refined, fractio.	0.039		0.002	0.006
[422] Fixed vegetable fats & oils, crude, refined, fract.			0.008	0.000
[431] Animal or veg. oils & fats, processed, n.e.s.; mixt.			0.001	0.513
[511] Hydrocarbons, n.e.s., & halogenated, nitr. derivative	30.402	42.547		
[512] Alcohols, phenols, halogenat., sulfonat., nitrat. der.	0.160	0.169	0.307	0.560
[513] Carboxylic acids, anhydrides, halides, per.; derivati.	0.526	0.514	11.973	7.229
[514] Nitrogen-function compounds	0.081	0.063	0.266	0.110
[515] Organo-inorganic, heterocycl. compounds, nucl. acids			0.006	0.004
[516] Other organic chemicals	0.048	0.105	0.157	0.288
[522] Inorganic chemical elements, oxides & halogen salts	1.832	1.660	0.166	0.375
[523] Metallic salts & peroxysalts, of inorganic acids	0.788	0.171	0.292	0.149
[524] Other inorganic chemicals	0.641	2.974	0.041	0.039
[525] Radio-actives and associated materials	10.519	4.902	0.003	0.005
[531] Synth. organic colouring matter & colouring lakes	0.265	0.226	0.000	0.003
[532] Dyeing & tanning extracts, synth. tanning materials	57.044	33.564	0.000	
[533] Pigments, paints, varnishes and related materials	0.567	0.386	0.231	0.218
[541] Medicinal and pharmaceutical products, excluding 542	0.072	0.010	0.107	0.187
[542] Medicaments (incl. veterinary medicaments)	0.045	0.036	0.003	0.003
[551] Essential oils, perfume & flavour materials		0.011	0.002	0.010
[553] Perfumery, cosmetics or toilet prepar. (excluding soaps)	0.466	0.455	1.113	0.920
[554] Soaps, cleansing and polishing preparations	0.015	0.000	0.202	0.247
[562] Fertilizers (other than those of group 272)	0.021	0.007		
[571] Polymers of ethylene, in primary forms			3.712	4.384

YEAR	RCA ของแอฟริกาใต้		RCA ของไทย	
	2013	2014	2013	2014
[572] Polymers of styrene, in primary forms	0.120	0.047	3.559	2.842
[573] Polymers of vinyl chloride or halogenated olefins	0.003		2.441	3.141
[574] Polyethers, epoxide resins; polycarbonat., polyesters	0.001	0.003	1.244	0.326
[575] Other plastics, in primary forms	0.115	0.271	1.218	1.148
[579] Waste, parings and scrap, of plastics				
[581] Tubes, pipes and hoses of plastics	0.037	0.041	0.108	0.094
[582] Plates, sheets, films, foil & strip, of plastics	0.028	0.089	1.279	1.056
[583] Monofilaments, of plastics, cross-section > 1mm		0.469	0.000	0.026
[591] Insectides & similar products, for retail sale	0.731	0.434	0.001	
[592] Starche, wheat gluten; albuminoidal substances; glues	0.136	0.054	2.690	4.138
[593] Explosives and pyrotechnic products		0.128		
[597] Prepared addit. for miner. oils; lubricat., de-icing	0.468	0.009	0.013	
[598] Miscellaneous chemical products, n.e.s.	0.691	0.732	0.251	0.342
[611] Leather	7.592	7.496	0.094	0.027
[612] Manufactures of leather, n.e.s.; saddlery & harness	0.012		1.489	2.084
[613] Furskins, tanned or dressed, excluding those of 8483	0.785	1.289		
[621] Materials of rubber (pastes, plates, sheets, etc.)	0.000	0.083	3.917	2.562
[625] Rubber tyres, tyre treads or flaps & inner tubes	0.712	0.235	1.390	2.137
[629] Articles of rubber, n.e.s.	0.018	0.003	8.797	7.651
[633] Cork manufactures				
[634] Veneers, plywood, and other wood, worked, n.e.s.	0.089		0.787	1.285
[635] Wood manufacture, n.e.s.			0.155	0.166
[641] Paper and paperboard	0.113	0.049	0.355	0.357
[642] Paper & paperboard, cut to shape or size, articles	0.001	0.002	0.394	0.526
[651] Textile yarn		0.000	0.064	0.081
[652] Cotton fabrics, woven			0.534	0.640
[653] Fabrics, woven, of man-made fabrics	0.006	0.008	0.838	0.785
[654] Other textile fabrics, woven		0.000	0.104	0.163
[655] Knitted or crocheted fabrics, n.e.s.	0.063	0.047	0.384	0.535
[656] Tullies, trimmings, lace, ribbons & other small wares	0.000		0.821	0.493
[657] Special yarn, special textile fabrics & related	0.029	0.009	0.470	0.522
[658] Made-up articles, of textile materials, n.e.s.	0.058	0.002	0.030	0.037
[659] Floor coverings, etc.	1.973	1.263	2.056	0.856
[661] Lime, cement, fabrica. constr. mat. (excluding glass, clay)		0.031	1.385	2.320
[662] Clay construction, refracto. construction materials		0.004	0.006	0.030
[663] Mineral manufactures, n.e.s.	0.001	0.107	0.136	0.428
[664] Glass	0.165	1.659	3.228	2.636

YEAR	RCA ของแอฟริกาใต้		RCA ของไทย	
	2013	2014	2013	2014
[665] Glassware	0.002	0.000	0.381	0.154
[666] Pottery	0.005	0.030	0.135	0.066
[667] Pearls, precious & semi-precious stones	0.524	0.744	0.032	0.030
[671] Pig iron & spiegeleisen, sponge iron, powder & granu	27.192	22.923	0.092	0.135
[672] Ingots, primary forms, of iron or steel; semi-finis.			0.001	
[673] Flat-rolled prod., iron, non-alloy steel, not coated	0.000	0.000		0.002
[674] Flat-rolled prod., iron, non-alloy steel, coated, clad	0.013	0.039	0.523	0.028
[675] Flat-rolled products of alloy steel	0.590	1.010	0.000	0.707
[676] Iron & steel bars, rods, angles, shapes & sections	0.036	0.010	3.563	3.623
[677] Rails & railway track construction mat., iron, steel	0.084		0.000	
[678] Wire of iron or steel	0.001		0.598	0.518
[679] Tubes, pipes & hollow profiles, fittings, iron, steel	0.468	0.130	1.624	1.200
[681] Silver, platinum, other metals of the platinum group				
[682] Copper	0.049	0.017	0.000	0.001
[683] Nickel	3.230	3.052		
[684] Aluminium	23.753	23.542	0.393	0.558
[685] Lead			0.000	
[686] Zinc				
[687] Tin				
[689] Miscellaneous no-ferrous base metals for metallur.				0.302
[691] Structures & parts, n.e.s., of iron, steel, aluminium	11.660	1.351	1.949	2.421
[692] Metal containers for storage or transport	0.710		4.305	7.287
[693] Wire products (excluding electrical) and fencing grills	0.004	0.281	0.682	0.645
[694] Nails, screws, nuts, bolts, rivets & the like, of metal	0.086	0.090	3.362	2.887
[695] Tools for use in the hand or in machine	0.190	0.124	0.028	0.043
[696] Cutlery	0.016	0.000	0.063	0.112
[697] Household equipment of base metal, n.e.s.	0.000	0.003	0.084	0.116
[699] Manufactures of base metal, n.e.s.	2.473	2.014	4.609	4.421
[711] Vapour generating boilers, auxiliary plant; parts				0.015
[712] Steam turbines & other vapour turbin., parts, n.e.s.				
[713] Internal combustion piston engines, parts, n.e.s.	7.023	7.932	3.200	2.901
[714] Engines & motors, non-electric; parts, n.e.s.	0.146	0.004		
[716] Rotating electric plant & parts thereof, n.e.s.	0.037	0.012	0.097	0.128
[718] Other power generating machinery & parts, n.e.s.	0.001	0.000	0.001	0.000
[721] Agricultural machinery (excluding tractors) & parts	1.117	1.447	0.070	0.127
[722] Tractors (excluding those of 71414 & 74415)	1.246	0.519		
[723] Civil engineering & contractors' plant & equipment	0.115	0.109	0.262	0.255

YEAR	RCA ของแอฟริกาใต้		RCA ของไทย	
	2013	2014	2013	2014
[724] Textile & leather machinery, & parts thereof, n.e.s.	0.028	0.014	1.617	3.208
[725] Paper mill, pulp mill machinery; paper articles man.	0.004	0.104	0.188	0.025
[726] Printing & bookbinding machinery, & parts thereof	0.919	1.009	0.024	0.014
[727] Food-processing machines (excluding domestic)	4.958	0.028	0.012	0.017
[728] Other machinery for particular industries, n.e.s.	0.405	0.289	0.112	0.084
[731] Machine-tools working by removing material			0.203	0.014
[733] Mach.-tools for working metal, excluding removing mate.			0.017	0.003
[735] Parts, n.e.s., & accessories for machines of 731, 733	0.030	0.013	0.902	4.779
[737] Metalworking machinery (excluding machine-tools) & parts	0.580	0.171	0.012	0.010
[741] Heating & cooling equipment & parts thereof, n.e.s.	0.055	0.010	2.293	2.051
[742] Pumps for liquids	0.241	0.086	0.826	0.799
[743] Pumps (excluding liquid), gas compressors & fans; centr.	8.070	6.237	1.395	1.471
[744] Mechanical handling equipment, & parts, n.e.s.	0.219	0.149	0.269	0.413
[745] Other non-electr. machinery, tools & mechan. appar.	0.245	0.019	0.139	0.141
[746] Ball or roller bearings	0.002	0.002	2.021	2.162
[747] Appliances for pipes, boiler shells, tanks, vats, etc.	0.013	0.006	0.398	0.311
[748] Transmis. shafts	4.169	3.492	0.309	0.304
[749] Non-electric parts & accessor. of machinery, n.e.s.	0.113	0.023	0.159	0.400
[751] Office machines		0.161	0.756	1.035
[752] Automatic data processing machines, n.e.s.	0.003	0.003	0.539	1.332
[759] Parts, accessories for machines of groups 751, 752	0.000	0.000	0.047	0.020
[761] Television receivers, whether or not combined	0.000		0.929	0.631
[762] Radio-broadcast receivers, whether or not combined	0.209	0.025	8.684	7.080
[763] Sound recorders or reproducers	0.000		0.122	0.187
[764] Telecommunication equipment, n.e.s.; & parts, n.e.s.	0.069	0.031	1.792	2.403
[771] Electric power machinery, and parts thereof	0.022	0.032	0.167	0.077
[772] Apparatus for electrical circuits; board, panels	0.037	0.026	1.199	1.064
[773] Equipment for distributing electricity, n.e.s.	0.001	0.393	1.674	1.593
[774] Electro-diagnostic appa. for medical sciences, etc.	0.008		0.103	0.062
[775] Household type equipment, electrical or not, n.e.s.	0.000	0.011	2.022	2.363
[776] Cathode valves & tubes	0.001	0.001	1.267	0.650
[778] Electrical machinery & apparatus, n.e.s.	0.136	0.139	1.940	1.856
[781] Motor vehicles for the transport of persons	0.013	0.028	1.680	1.449
[782] Motor vehic. for transport of goods, special purpo.	0.690	0.488	0.905	0.587
[783] Road motor vehicles, n.e.s.				0.005
[784] Parts & accessories of vehicles of 722, 781, 782, 783	1.585	1.698	5.985	5.588
[785] Motorcycles & cycles			1.215	1.009

YEAR	RCA ของแอฟริกาใต้		RCA ของไทย	
	2013	2014	2013	2014
[786] Trailers & semi-trailers	0.000	0.252	0.007	0.004
[791] Railway vehicles & associated equipment	0.144	0.063		0.000
[792] Aircraft & associated equipment; spacecraft, etc.	0.000	0.000	0.066	0.003
[793] Ships, boats & floating structures	0.055	0.077	0.056	0.021
[811] Prefabricated buildings			0.000	
[812] Sanitary, plumbing, heating fixtures, fittings, n.e.s.			0.316	1.339
[813] Lighting fixtures & fittings, n.e.s.	0.001	0.012	0.067	0.082
[821] Furniture & parts	0.014	0.023	1.125	1.037
[831] Travel goods, handbags & similar containers	0.006		0.026	0.045
[841] Men's clothing of textile fabrics, not knitted	0.016		0.063	0.076
[842] Women's clothing, of textile fabrics			0.068	0.074
[843] Men's or boy's clothing, of textile, knitted, croche.	0.030		0.217	0.235
[844] Women's clothing, of textile, knitted or crocheted	0.000		0.082	0.069
[845] Articles of apparel, of textile fabrics, n.e.s.	0.018		0.308	0.367
[846] Clothing accessories, of textile fabrics		0.000	0.127	0.067
[848] Articles of apparel, clothing access., excluding textile	0.004	0.002	1.369	1.290
[851] Footwear		0.000	0.177	0.267
[871] Optical instruments & apparatus, n.e.s.			0.004	0.004
[872] Instruments & appliances, n.e.s., for medical, etc.	0.016	0.009	0.053	0.023
[873] Meters & counters, n.e.s.	0.022	0.014	5.895	4.974
[874] Measuring, analysing & controlling apparatus, n.e.s.	0.098	0.088	0.450	0.492
[881] Photographic apparatus & equipment, n.e.s.	0.000	0.006	0.124	0.132
[882] Cinematographic & photographic supplies		0.000	0.017	0.000
[883] Cinematograph films, exposed & developed			5.003	0.028
[884] Optical goods, n.e.s.	0.117	0.003	2.160	2.107
[885] Watches & clocks	0.002		0.004	0.003
[891] Arms & ammunition	0.118	24.411	0.060	0.000
[892] Printed matter	0.133	0.097	0.084	0.107
[893] Articles, n.e.s., of plastics	0.091	0.119	1.649	1.960
[894] Baby carriages, toys, games & sporting goods	0.005	0.021	0.417	0.442
[895] Office & stationery supplies, n.e.s.	0.078	0.261	0.412	0.302
[896] Works of art, collectors' pieces & antiques	0.337	2.340	0.003	0.009
[897] Jewellery & articles of precious materia., n.e.s.	0.004	0.002	0.597	0.100
[898] Musical instruments, parts; records, tapes & similar	0.000	0.058	0.929	0.620
[899] Miscellaneous manufactured articles, n.e.s.	0.001	0.003	0.066	0.037
[971] Gold, non-monetary (excluding gold ores and concentrates)			0.000	0.072

ที่มา: จากการคำนวณ โดยใช้ข้อมูลจาก UNCTAD Stat Database, 2016

ตารางผนวกที่ ก-3 เปรียบเทียบดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกสินค้าของไทยในตลาดแอฟริกาใต้และดัชนีการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันของไทยและแอฟริกาใต้ ระหว่างปีค.ศ. 2005-2014

	IIT	RCA
[001] Live animals other than animals of division 03	0.01	0.00
[012] Other meat and edible meat offal	0.01	0.24
[016] Meat, edible meat offal, salted, dried; flours, meals	0.07	0.01
[017] Meat, edible meat offal, prepared, preserved, n.e.s.	0.00	3.22
[022] Milk, cream and milk products (excluding butter, cheese)	0.01	0.06
[025] Birds' eggs, and eggs' yolks; egg albumin	-	0.02
[034] Fish, fresh (live or dead), chilled or frozen	0.08	0.06
[035] Fish, dried, salted or in brine; smoked fish	-	0.05
[036] Crustaceans, mollusks and aquatic invertebrates	0.30	2.64
[037] Fish, aqua. invertebrates, prepared, preserved, n.e.s.	0.00	31.16
[042] Rice	0.00	29.23
[044] Maize (not including sweet corn), unmilled	0.10	0.06
[045] Cereals, unmilled (excluding wheat, rice, barley, maize)	-	0.00
[046] Meal and flour of wheat and flour of meslin	-	0.01
[047] Other cereal meals and flour	0.93	0.19
[048] Cereal preparations, flour of fruits or vegetables	0.17	1.98
[054] Vegetables	0.00	0.24
[056] Vegetables, roots, tubers, prepared, preserved, n.e.s.	0.00	0.93
[057] Fruits and nuts (excluding oil nuts), fresh or dried	0.33	0.24
[058] Fruit, preserved, and fruit preparations (no juice)	0.71	2.87
[059] Fruit and vegetable juices, unfermented, no spirit	0.54	0.32
[061] Sugar, molasses and honey	0.01	0.59
[062] Sugar confectionery	0.01	1.73
[071] Coffee and coffee substitutes	0.00	0.03
[072] Cocoa	0.00	2.41
[073] Chocolate, food preparations with cocoa, n.e.s.	0.02	0.03
[074] Tea and mate	0.47	0.01
[075] Spices	0.66	0.12
[081] Feeding stuff for animals (no unmilled cereals)	0.17	0.16
[091] Margarine and shortening	-	0.00
[098] Edible products and preparations, n.e.s.	0.06	0.91
[111] Non-alcoholic beverages, n.e.s.	0.00	0.08

	IIT	RCA
[112] Alcoholic beverages	0.07	0.01
[121] Tobacco, unmanufactured; tobacco refuse	-	0.15
[122] Tobacco, manufactured	0.09	-
[211] Hides and skins (except furskins), raw	0.10	0.91
[222] Oil seeds and oleaginous fruits (excluding flour)	0.12	0.01
[223] Oil seeds & oleaginous fruits (incl. flour, n.e.s.)	0.09	0.00
[231] Natural rubber & similar gums, in primary forms	-	3.07
[232] Synthetic rubber	0.29	0.33
[245] Fuel wood (excluding wood waste) and wood charcoal	-	0.01
[248] Wood simply worked, and railway sleepers of wood	0.80	0.02
[251] Pulp and waste paper	0.06	0.76
[263] Cotton	0.00	0.00
[266] Synthetic fibres suitable for spinning	0.01	2.05
[267] Other man-made fibres suitable for spinning	0.00	0.09
[269] Worn clothing and other worn textile articles	0.67	0.10
[272] Crude fertilizers (excluding those of division 56)	0.41	0.00
[273] Stone, sand and gravel	0.69	0.84
[278] Other crude minerals	0.54	0.23
[282] Ferrous waste, scrape; remelting ingots, iron, steel	0.04	0.51
[287] Ores and concentrates of base metals, n.e.s.	0.00	0.00
[288] Non-ferrous base metal waste and scrap, n.e.s.	0.02	0.03
[289] Ores & concentrates of precious metals; waste, scrap	-	0.12
[291] Crude animal materials, n.e.s.	0.57	0.12
[292] Crude vegetable materials, n.e.s.	0.61	0.38
[334] Petroleum oils or bituminous minerals > 70 % oil	0.06	0.96
[335] Residual petroleum products, n.e.s., related mater.	0.12	1.21
[411] Animals oils and fats	0.10	-
[421] Fixed vegetable fats & oils, crude, refined, fractio.	0.14	0.00
[422] Fixed vegetable fats & oils, crude, refined, fract.	0.61	0.01
[431] Animal or veg. oils & fats, processed, n.e.s.; mixt.	0.44	0.06
[512] Alcohols, phenols, halogenat., sulfonat., nitrat. der.	0.22	0.24
[513] Carboxylic acids, anhydrides, halides, per.; derivati.	0.07	4.26
[514] Nitrogen-function compounds	0.00	0.09
[515] Organo-inorganic, heterocycl. compounds, nucl. acids	0.19	0.03
[516] Other organic chemicals	0.17	0.14

	IIT	RCA
[522] Inorganic chemical elements, oxides & halogen salts	0.70	0.21
[523] Metallic salts & peroxy salts, of inorganic acids	0.36	0.55
[524] Other inorganic chemicals	0.10	0.02
[525] Radio-actives and associated materials	0.00	0.00
[531] Synth. organic colouring matter & colouring lakes	0.34	0.03
[532] Dyeing & tanning extracts, synth. tanning materials	0.00	-
[533] Pigments, paints, varnishes and related materials	0.69	0.28
[541] Medicinal and pharmaceutical products, excluding 542	0.01	0.17
[542] Medicaments (incl. veterinary medicaments)	0.47	0.01
[551] Essential oils, perfume & flavour materials	0.07	0.01
[553] Perfumery, cosmetics or toilet prepar. (excluding soaps)	0.04	0.98
[554] Soaps, cleansing and polishing preparations	0.49	0.19
[562] Fertilizers (other than those of group 272)	0.32	0.00
[571] Polymers of ethylene, in primary forms	0.01	3.24
[572] Polymers of styrene, in primary forms	0.02	3.48
[573] Polymers of vinyl chloride or halogenated olefins	0.01	2.13
[574] Polyethers, epoxide resins; polycarbonat., polyesters	0.04	1.21
[575] Other plastics, in primary forms	0.18	1.27
[579] Waste, parings and scrap, of plastics	0.01	0.03
[581] Tubes, pipes and hoses of plastics	0.26	0.16
[582] Plates, sheets, films, foil & strip, of plastics	0.04	1.34
[583] Monofilaments, of plastics, cross-section > 1mm	0.75	0.02
[591] Insectides & similar products, for retail sale	0.12	0.01
[592] Starche, wheat gluten; albuminoidal substances; glues	0.02	5.01
[597] Prepared addit. for miner. oils; lubricat., de-icing	0.47	0.02
[598] Miscellaneous chemical products, n.e.s.	0.78	0.31
[611] Leather	0.13	0.12
[612] Manufactures of leather, n.e.s.; saddlery & harness	0.01	1.53
[613] Furskins, tanned or dressed, excluding those of 8483	0.08	1.92
[621] Materials of rubber (pastes, plates, sheets, etc.)	0.01	3.65
[625] Rubber tyres, tyre treads or flaps & inner tubes	0.02	1.64
[629] Articles of rubber, n.e.s.	0.01	8.99
[633] Cork manufactures	0.05	-
[634] Veneers, plywood, and other wood, worked, n.e.s.	0.04	1.04
[635] Wood manufacture, n.e.s.	0.03	0.38

	IIT	RCA
[641] Paper and paperboard	0.20	0.43
[642] Paper & paperboard, cut to shape or size, articles	0.03	0.66
[651] Textile yarn	0.24	0.36
[652] Cotton fabrics, woven	0.01	0.68
[653] Fabrics, woven, of man-made fabrics	0.00	1.16
[654] Other textile fabrics, woven	0.13	0.23
[655] Knitted or crocheted fabrics, n.e.s.	0.20	0.65
[656] Tullies, trimmings, lace, ribbons & other small wares	0.04	2.04
[657] Special yarn, special textile fabrics & related	0.04	0.75
[658] Made-up articles, of textile materials, n.e.s.	0.04	0.23
[659] Floor coverings, etc.	0.09	1.70
[661] Lime, cement, fabrica. constr. mat. (excluding glass, clay)	0.01	1.23
[662] Clay construction, refracto. construction materials	0.11	0.12
[663] Mineral manufactures, n.e.s.	0.07	0.52
[664] Glass	0.02	3.87
[665] Glassware	0.01	0.39
[666] Pottery	0.03	0.38
[667] Pearls, precious & semi-precious stones	0.06	0.03
[671] Pig iron & spiegeleisen, sponge iron, powder & granu	0.02	0.05
[672] Ingots, primary forms, of iron or steel; semi-finis.	0.00	0.00
[673] Flat-rolled prod., iron, non-alloy steel, not coated	0.02	0.01
[674] Flat-rolled prod., iron, non-alloy steel, coated, clad	0.28	0.26
[675] Flat-rolled products of alloy steel	0.02	0.11
[676] Iron & steel bars, rods, angles, shapes & sections	0.17	3.76
[677] Rails & railway track construction mat., iron, steel	0.76	0.01
[678] Wire of iron or steel	0.38	0.38
[679] Tubes, pipes & hollow profiles, fittings, iron, steel	0.42	1.55
[681] Silver, platinum, other metals of the platinum group	0.06	-
[682] Copper	0.01	0.00
[683] Nickel	0.02	0.01
[684] Aluminium	0.07	0.47
[685] Lead	0.05	0.00
[686] Zinc	0.00	-
[687] Tin	-	0.57
[689] Miscellaneous no-ferrous base metals for metallur.	0.31	0.05

	IIT	RCA
[691] Structures & parts, n.e.s., of iron, steel, aluminium	0.06	1.39
[692] Metal containers for storage or transport	0.01	6.02
[693] Wire products (excluding electrical) and fencing grills	0.17	0.35
[694] Nails, screws, nuts, bolts, rivets & the like, of metal	0.04	3.95
[695] Tools for use in the hand or in machine	0.52	0.17
[696] Cutlery	0.04	0.10
[697] Household equipment of base metal, n.e.s.	0.02	0.12
[699] Manufactures of base metal, n.e.s.	0.11	4.01
[711] Vapour generating boilers, auxiliary plant; parts	0.01	0.00
[713] Internal combustion piston engines, parts, n.e.s.	0.36	2.23
[714] Engines & motors, non-electric; parts, n.e.s.	-	0.00
[716] Rotating electric plant & parts thereof, n.e.s.	0.39	0.20
[718] Other power generating machinery & parts, n.e.s.	0.76	0.00
[721] Agricultural machinery (excluding tractors) & parts	0.51	0.08
[722] Tractors (excluding those of 71414 & 74415)	0.50	0.00
[723] Civil engineering & contractors' plant & equipment	0.05	0.20
[724] Textile & leather machinery, & parts thereof, n.e.s.	0.01	2.60
[725] Paper mill, pulp mill machinery; paper articles man.	0.99	0.05
[726] Printing & bookbinding machinery, & parts thereof	0.00	0.09
[727] Food-processing machines (excluding domestic)	0.56	0.04
[728] Other machinery for particular industries, n.e.s.	0.44	0.17
[731] Machine-tools working by removing material	0.18	0.04
[733] Mach.-tools for working metal, excluding removing mate.	0.99	0.01
[735] Parts, n.e.s., & accessories for machines of 731, 733	0.15	0.78
[737] Metalworking machinery (excluding machine-tools) & parts	0.57	0.12
[741] Heating & cooling equipment & parts thereof, n.e.s.	0.01	2.61
[742] Pumps for liquids	0.10	1.35
[743] Pumps (excluding liquid), gas compressors & fans; centr.	0.74	1.25
[744] Mechanical handling equipment, & parts, n.e.s.	0.55	0.33
[745] Other non-electr. machinery, tools & mechan. appar.	0.22	0.15
[746] Ball or roller bearings	0.07	1.49
[747] Appliances for pipes, boiler shells, tanks, vats, etc.	0.10	0.50
[748] Transmis. shafts	0.90	0.52
[749] Non-electric parts & accessor. of machinery, n.e.s.	0.14	0.44
[751] Office machines	0.02	0.70

	IIT	RCA
[752] Automatic data processing machines, n.e.s.	0.00	0.76
[759] Parts, accessories for machines of groups 751, 752	0.27	0.05
[761] Television receivers, whether or not combined	0.00	4.19
[762] Radio-broadcast receivers, whether or not combined	0.00	4.75
[763] Sound recorders or reproducers	0.02	0.31
[764] Telecommunication equipment, n.e.s.; & parts, n.e.s.	0.01	1.48
[771] Electric power machinery, and parts thereof	0.19	0.23
[772] Apparatus for electrical circuits; board, panels	0.06	0.96
[773] Equipment for distributing electricity, n.e.s.	0.02	1.64
[774] Electro-diagnostic appa. for medical sciences, etc.	0.06	0.05
[775] Household type equipment, electrical or not, n.e.s.	0.01	2.55
[776] Cathode valves & tubes	0.12	1.39
[778] Electrical machinery & apparatus, n.e.s.	0.06	2.14
[781] Motor vehicles for the transport of persons	0.19	0.84
[782] Motor vehic. for transport of goods, special purpo.	0.14	0.84
[783] Road motor vehicles, n.e.s.	0.66	0.00
[784] Parts & accessories of vehicles of 722, 781, 782, 783	0.08	4.45
[785] Motorcycles & cycles	0.37	1.00
[786] Trailers & semi-trailers	0.88	0.05
[791] Railway vehicles & associated equipment	0.07	-
[792] Aircraft & associated equipment; spacecraft, etc.	0.01	0.07
[793] Ships, boats & floating structures	0.92	0.08
[811] Prefabricated buildings	0.24	0.02
[812] Sanitary, plumbing, heating fixtures, fittings, n.e.s.	0.09	0.59
[813] Lighting fixtures & fittings, n.e.s.	0.01	0.18
[821] Furniture & parts	0.01	1.32
[831] Travel goods, handbags & similar containers	0.05	0.10
[841] Men's clothing of textile fabrics, not knitted	0.00	0.16
[842] Women's clothing, of textile fabrics	0.00	0.25
[843] Men's or boy's clothing, of textile, knitted, croche.	0.00	0.34
[844] Women's clothing, of textile, knitted or crocheted	0.00	0.19
[845] Articles of apparel, of textile fabrics, n.e.s.	0.00	0.47
[846] Clothing accessories, of textile fabrics	0.00	0.17
[848] Articles of apparel, clothing access., excluding textile	0.02	1.07
[851] Footwear	0.00	0.32

	IIT	RCA
[871] Optical instruments & apparatus, n.e.s.	0.66	0.00
[872] Instruments & appliances, n.e.s., for medical, etc.	0.02	0.04
[873] Meters & counters, n.e.s.	0.02	6.48
[874] Measuring, analysing & controlling apparatus, n.e.s.	0.18	0.44
[881] Photographic apparatus & equipment, n.e.s.	0.03	0.17
[882] Cinematographic & photographic supplies	0.79	0.02
[883] Cinematograph films, exposed & developed	0.00	3.55
[884] Optical goods, n.e.s.	0.01	1.50
[885] Watches & clocks	0.01	0.10
[891] Arms & ammunition	0.00	0.01
[892] Printed matter	0.30	0.05
[893] Articles, n.e.s., of plastics	0.04	2.21
[894] Baby carriages, toys, games & sporting goods	0.02	0.53
[895] Office & stationery supplies, n.e.s.	0.16	0.52
[896] Works of art, collectors' pieces & antiques	0.76	0.02
[897] Jewellery & articles of precious materia., n.e.s.	0.00	0.55
[898] Musical instruments, parts; records, tapes & similar	0.02	0.32
[899] Miscellaneous manufactured articles, n.e.s.	0.02	0.13
[971] Gold, non-monetary (excluding gold ores and concentrates)	0.06	0.25

ภาคผนวก ข

ภาพรวมเศรษฐกิจและความร่วมมือทางเศรษฐกิจในประเทศแอฟริกาใต้

(Source: South: Africa Investor's Handbook 2014/2015)

Key drivers of the South African economy

South Africa's economy has traditionally been rooted in the primary sectors - the result of a wealth of mineral resources and favourable agricultural conditions. However, the economy has been characterised by a structural shift in output over the past four decades. Since the early 1990s, economic growth has been driven mainly by the tertiary sector, which includes wholesale and retail trade, tourism and communications. South Africa is currently moving towards a knowledge-based economy, with a greater focus on technology, e-commerce and financial and other services.

Increasingly, the "Green Economy" is taking prominence as the country is moving away from traditional coal-fired power stations to cleaner energy production. South Africa's strategy is to make cleaner, more efficient use of the country's abundant, low-cost coal reserves in the near term while at the same time expanding the use of low-emission energy technologies and renewables.

Mining and minerals

South Africa is world-renowned for its mining sector. The country has an abundance of mineral resources, accounting for a significant proportion of world production and reserves with an estimated worth of R20.3 trillion (US\$2.5 trillion). Overall, the country is estimated to have the world's fifth largest mining sector in terms of GDP value. The country's abundant mineral reserves include precious metals and minerals, energy minerals, non-ferrous metals and minerals, ferrous minerals and industrial minerals. Only two strategic resources (crude oil and bauxite) are not available in the country. Apart from its diverse mineral reserves, South

Africa's strengths include an extremely high level of technical and production expertise, and comprehensive research and development activities. The country also boasts world-class primary processing facilities for gold, platinum, carbon steel, stainless steel and aluminium. South Africa is also a world leader of new technologies, such as a ground-breaking process that converts low-grade superfine iron ore into high-quality iron units. Mining remains an important foreign-exchange earner, with gold accounting for more than one-third of exports. South Africa is also a major producer of coal, manganese, chrome, platinum, and diamonds, accounting for a significant proportion of both world production and reserves. South Africa is the world's largest producer of platinum.

The mining industry and its related industries are critical to South Africa's socio-economic development as it contributes significantly to economic activity, job creation and foreign exchange earnings. The Government has developed a minerals beneficiation strategy that seeks to fundamentally transform the

industry from being largely resource-based to knowledgebased. It also complements programmes of Government, such as the National Development Plan 2030, IPAP 2014/15-2016/17, energy security, skills development and others.

Financial sector

South Africa's financial services sector boasts dozens of domestic and foreign institutions providing a full range of services including commercial, retail and merchant banking, mortgage lending, insurance and investment. The South African banking system is well developed and effectively regulated, comprising a Central Bank, a few large, financially strong banks and investment institutions, and a number of smaller banks. Investment and merchant banking is competitive. The country's "big four banks" (Absa, First National Bank, Standard Bank and Nedbank) dominate the retail market.

The country's banking sector compares favourably with those of industrialised countries. Many foreign banks and investment institutions have set up operations in South Africa over the past decade. Electronic banking facilities are extensive, with a nationwide network of ATMs and internet banking facilities available.

The manufacturing sector

South Africa has developed a diversified manufacturing base that has shown its resilience and potential to compete in the global economy. The manufacturing sector provides an opportunity to significantly accelerate the country's growth and development. Manufacturing is dominated by the following industries:

Automotive industry

South Africa's automotive industry is the country's largest manufacturing sector and according to the National Association of Automobile Manufacturers (NAAMSA), the new vehicle market generated approximately R205 billion for 2013. The automotive and components industry is perfectly placed for investment opportunities. Vehicle manufacturers (such as BMW, Ford, Volkswagen, Nissan, Daimler-Chrysler, Toyota and FAW) have production plants in the country, while component manufacturers (Arvin Exhaust, Bloxwitch, Corning, Senior Flexonics) also have established production bases.

Chemicals industries

South Africa's chemical industry, the largest of its kind in Africa, is highly complex and widely diverse, spanning fuel and plastics fabrication to pharmaceuticals.

ICT and electronics industries

The South African information technology (IT) industry growth outstrips the world average.

Metals industry

South Africa's large, well-developed metals industry, with vast natural resources and a supportive infrastructure, represents roughly one-third of all South Africa's manufacturing.

Clothing and textiles industry

The domestic industry is concentrated primarily in the Western Cape and KwaZulu-Natal regions, although some outlying activity also takes place in Gauteng. The domestic textile industry is characterised by plants of varying technical ability. There are major product gaps in local textile production, which forces local garment assemblers to rely increasingly on imports. The apparel industry, on the other hand, has significant regional differences.

Agriculture and the economy

Agriculture, as a percentage of GDP, has decreased over the past four decades; currently contributing about 2%. This implies that the economy is maturing, moving towards the secondary and tertiary sectors. Agro-processing is one of the key industries within this sector.

The agro-processing industry spans the processing of freshwater aquaculture and mariculture, exotic and indigenous meats, nuts, herbs and fruit. It also involves the production and export of deciduous fruit and wine; confectionary manufacturing and export; and the processing of natural fibres from cotton, hemp, sisal, kenaf and pineapple. The South African agri-food complex has a number of competitive advantages, making it both an important trading partner and a viable investment destination. A world-class infrastructure, counter-seasonality to Europe, vast biodiversity and marine resources, and competitive input costs, make the country a major player in the world's markets.

Blue economy

The vast ocean space and our coastline (approximately 3,924km) is relatively unexplored in terms of its economic potential. To tap into the ocean, Government has identified four priority sectors in which to focus on. These are marine transport and manufacturing activities, such as coastal shipping, trans-shipment, boatbuilding, repair and refurbishment, offshore oil and gas exploration, aquaculture and marine protection services and ocean governance

Boatbuilding

The boatbuilding sector is a producer of a range of high quality boats, and is a well-established and important contributor to the regional economy of the Western Cape. The industry is characterized by a

number of small entrepreneurs and dominated by a few large companies. South Africa is a recognized producer of high-value luxury yachts, with the Western Cape as the recognized hub of the industry in the country. The Cape Town boatbuilding sector is also highly competitive in four other niches: power and sail catamarans, large custom boats, inflatable boats and commercial craft.

Business information services

The Department of Trade and Industry (**the dti**)

Private Bag X84, Pretoria, 0001

Tel: 0861 843 384 (National)/+27 (12) 394 9550 (International)

Fax: 0861 843 888 (National)/+27 (12) 394 9501(International)

E-mail: contactus@thedti.gov.za

www.thedti.gov.za

Industrial Development Corporation (IDC)

P O Box 784055, Sandton, 2146

Tel: +27 11 269 3000

Fax: +27 11 269 3116

www.idc.co.za

Investment promotion agencies

Trade and Investment South Africa (TISA)

Private Bag X84, Pretoria, 0001

Tel: +27 12 394 1339 /12 394 5935

Fax: +27 12 394 4016

E-mail: investmentsa@thedti.gov.za

www.thedti.gov.za

ผล (output) ที่ได้จากโครงการวิจัย

ผล (output) ที่ได้จากโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย ปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

ประเด็นการวิจัย	ผล (Output) ที่ได้รับจากโครงการ
1. ปัจจัยกำหนดการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้	- ภาพรวมของสถานการณ์และความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยและแอฟริกาใต้ - ระดับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการค้า (RCA) ระดับการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน (IIT) และ สมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI performance) - ปัจจัยที่กำหนดการค้าและการลงทุนในประเทศแอฟริกาใต้ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านตลาด ปัจจัยการผลิต ปัจจัยการดำเนินธุรกิจ และ ปัจจัยนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	- ปัจจัยที่มีผลต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยในแอฟริกาใต้ บริบทด้านเศรษฐกิจ ด้านการค้าการลงทุน ด้านการเงิน ด้านสถาบัน ด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่ง - เอกสารประกอบการบรรยายในที่ประชุมนักวิจัยรุ่นใหม่พบเมธีวิจัยอาวุโสสกว.ครั้งที่ 15 เรื่อง Enhancing Thailand's Intra-Industry Trade and Foreign Direct Investment in South Africa to Develop Regional Value Chain เมื่อวันที่ 6-8 มกราคม 2559 ณ โรงแรมเดอะรีเจนท์ ซะอ่า บีช รีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี
3. การพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค	- การประเมินประสิทธิภาพการผลิตจากการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในแอฟริกาใต้ ที่มีต่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค - แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค ในมิติด้านพันธมิตรระหว่างภาครัฐ/เอกชน มิติด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และมิติด้านการสร้างนวัตกรรมการค้าและการลงทุน เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ - บทความวิจัย เรื่อง Efficiency of Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment to South Africa on regional value chain development, <i>Economics Bulletin</i>, Forthcoming
4. ระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างไทยและแอฟริกาใต้	ระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ในรูปแบบของ Business Intelligence เข้าได้ที่ http://sit.mfu.ac.th/sproject/sa/photo/photo-index.html

เอกสารเผยแพร่ และ Manuscript

Submission Number: EB-16-00546

Efficiency of Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment to South Africa on regional value chain development

Nathapornpan Uttama
Mae Fah Luang University

Singha Chiamsiri
Mae Fah Luang University

Abstract

This paper aims to measure the trade-and-FDI efficiency on value chain development. Data envelopment analysis method is used to evaluate the efficiency of Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment into South Africa on regional value chain during the period 1995-2011. The empirical results reveal that Thailand and South Africa are performing efficiently in trade and foreign investment. Enhancing intra-industry trade between Thailand and South Africa and foreign direct investment into South Africa assists to develop a regional value chain. Moreover, the beneficial policies for trade and investment between Thailand and South Africa are also provided in order to improve regional value chain.

This paper is one of research results of "Determinants of Thailand's Intra-Industry Trade and Foreign Direct Investment in South Africa for Regional Value Chain Development", a research program granted by Thailand Research Fund and Mae Fah Luang University. The contents of paper are the sole responsibility of the author, and publication shall not imply the concurrence of the Thailand Research Fund and Mae Fah Luang University. Moreover, the author wishes to express her gratitude to key informants from public and private sector for their contributions to this research project.

Submitted: July 27, 2016.

1. INTRODUCTION

The regional value chain development has been considered one of the important contexts of regional connectivity. The regional value chain activities are connected by the linkages of production, trade, investment and business within the region. In the last decade, trade and investment between Thailand and South Africa have steadily increased in various sectors. Specifically, the Thai-Africa Initiative established in 2013 is a significant stepping stone towards the development of trade and investment relations between Thailand and South Africa. South Africa is one of the major commercial, financial, and industrial center centers in Africa region. She also is a member of BRICS known as a prominent emerging market in the world in 2011, and a member of the Southern African Development Community which is one of the African Economic Community memberships in 1991. Interestingly, the African Economic Community has launched the African Tripartite Free Trade Area in 2015, with the creation of an Africa-wide free trade market in 2017. Therefore, traders and investors of Thailand should be aware with the fact that South Africa is one of potential trading partners in the world. Building the Thailand and South Africa partnership is regarded as the gateway to access the African free trade market. It contributes to the mutual benefits between Thailand and South Africa, and may also assist Thailand to escape the middle income trap. Eventually, it could lead to the regional value chain development.

There are numerous studies on global value chain development and impact. Beugelsdijk *et al.* (2009) suggested that value chain disaggregation (vertical specialization) and MNEs' systematic exploitation of factor cost differentials across countries are key factors affecting trade in value added of the U.S. affiliates. Azmeh and Nadvi (2014) discovered that the structural transformation of global value chains in the apparel industry plays a pivotal and strategic role in trade opportunities. Suder *et al.* (2015) investigated the production networks as a proxy for value chain in East Asia over the period 1990–2005 using input-output techniques. They found that the locational interdependence of East Asian countries improves the heterogeneity of location-specific advantages within the region. Roper and Arvanitis (2012) investigated the innovation value chain in Ireland and Switzerland using a comparative panel data analysis. They suggested that innovation activities on knowledge gathering, knowledge transformation and knowledge exploitation drive productivity growth in those two countries. Several authors discovered that governance and economic integration have a positive effect on global value chain development at the sector level (Tran *et al.* 2013; Purnomo *et al.* 2009; Dallas 2014; Fessehaie 2012). Gangnes *et al.* (2014) explored the effect of economic integration on global value chain in China and hence led to an increase in China's exports. There is considerable empirical evidence examining the economic impact of on global value chain by using data envelopment analysis (DEA) models. Chiu *et al.* (2011) refined a modified value-chains model to evaluate the transit and economic efficiencies in 30 regions of China. Using the DEA method, their results showed that there is low transit and economic efficiency with large-scale transit development in China's coastal area. In fact, DEA is a well-known nonparametric technique used in evaluating output efficiency under input conditions. However, until now, there is no study on trade and investment efficiency on value chain development using DEA method.

Understanding an efficiency of interdependent trade and investment for Thailand and South Africa is of particular importance because a growth in trade and investment may have practical significance for regional value chain development. This paper has an attempt to evaluate the trade-and-FDI efficiency on value chain development. Data envelopment analysis method is used to evaluate the efficiency of Thailand's intra-industry trade and foreign direct

investment into South Africa on trade in value added represented as regional value chain during the period 1995-2011. The empirical results demonstrate that Thailand and South Africa are performing efficiently in trade and foreign investment. Moreover, the beneficial policies for trade and investment between Thailand and South Africa are also provided in order to improve regional value chain.

The paper is organized as follows. Section 2 exhibits the facts of trade, investment and global value chain in Thailand and South Africa. Section 3 describes data source and analytical methodology. The empirical findings are expressed in Section 4. We conclude in Section 5.

2. STYLIZED FACTS OF TRADE, INVESTMENT, AND GLOBAL VALUE CHAIN

This part exhibits the stylized facts of intra-industry trade (IIT), foreign direct investment (FDI) and global value chain (GVC) in Thailand and South Africa.

Trade: The stylized facts of trade and investment between Thailand and South Africa from UNCTAD (2016) demonstrate that trade between Thailand and South Africa grew at a compound annual growth rate (CAGR) of 12.54% between 2005 and 2014. Thailand's exports to South Africa totaled a record of nearly US\$2,350 million in 2014, which is a 29% decline in the value of exports from the most recent high point in 2012. Overall, exports grew at a CAGR of 12% from 2005 to 2014. By comparison, imports growth fell by 37% in 2014 from the previous year to US\$1,164 million. Over the period 2005-2014, imports expanded at a CAGR of 13%. Thailand is a major trading partner of South Africa and as a leader of the ASEAN countries, as well as South Africa is an important trading partner of Thailand in African region. Thailand's top exports to South Africa were parts and accessories of vehicles, rice, fish, petroleum oils, and telecommunication equipment. Meanwhile, gold, aluminium, flat-rolled products of alloy steel, hydrocarbons, and pulp and waste paper were South Africa's major exports to Thailand. Importantly, all of these export products have the low level of intra-industry trade (Table I). It implies that major of trade between Thailand and South Africa is rather inter-industry trade than intra-industry trade. Thereby, it is hardly possible to create supply chain between them.

Table I: Intra-industry trade index on major exports of Thailand and South Africa

Thailand	IIT	South Africa	IIT
Parts and accessories of vehicles	0.08	Gold	0.06
Rice	0.00	Aluminium	0.07
Fish	0.00	Flat-rolled products of alloy steel	0.02
Petroleum oils	0.06	Hydrocarbons	0.00
Telecommunication equipment	0.01	Pulp and waste paper	0.06

Note: IIT is calculated by using the Grubel–Lloyd (GL) index (Grubel and Lloyd 1975)

Source: UNCTAD Stat. Database (2016)

Foreign direct investment: Thailand's FDI projects to South Africa rose at a CAGR of 2.41% over the period of 2005 to 2014. FDI flows rose from US\$22 million in 2005, reaching US\$26 million in 2012 to a peak of US\$38 million in 2010. Despite, the increase in Thailand's FDI to South Africa, this is still less than optimal. There was a surge of FDI in the retail and wholesale sector, and the food and restaurant sector. In addition, the industrial sector e.g. parts and accessories of vehicles continued to attract FDI. The deterministic factors of FDI flows to South Africa are demand factors e.g. market size and income per capita; resource factors e.g.

resource utilization, labor, logistics, and finance; and investment policy framework. In contrast, business facilitation, and economic integration are obstructive factors of FDI (Table II).

Table II: Key factors driving Thailand's FDI to South Africa in 2014

Key factors		Thailand	South Africa
Market seeking	Real GDP (US\$ million)	255,245	328,759
	GDP per capita (million)	3,769	6,088
Resource seeking	Value added in agriculture (% of GDP)	10.48	2.49
	Value added in industry (% of GDP)	36.85	29.46
	Labor participation (% of age 15+)	70	53.3
	Logistics performance (index)	3.429	3.431
	Real interest rate (%)	5.74	3.15
	Domestic credit to private bank (% of GDP)	146.82	151.48
Policy factor	Investment policy framework	✓	✓
	Economic integration	✗	✗
Business facilitation	Global competitiveness index (ranking)	32	49
	Ease of doing business index (ranking)	49	73

Source: World Bank Database (2016)

Global value chain: Trade in value added, domestic value added and foreign value added, are recognized as the fragmentation of the value chain (IDE-JETRO and WTO 2011). Table III expressed trade in value added and global value chain participation in Thailand and South Africa in 2011. Share of domestic value added (DVA) sent to consumer economies in gross exports has declined substantially in Thailand and South Africa, whereas their share of foreign value added (FVA) in gross exports has risen. Thailand has the GVC participation or the distribution of value chain in the world higher than South Africa. Interestingly, linking into GVCs of Thailand is through backward linkage than forward linkage,¹ whereas linking into GVCs of South Africa is dominated through forward linkage. Thereby, regional value chain development linking Thailand and South Africa should focus on the interdependence of intra-industry trade and investment among countries in the region.

Table III: Global value chain in Thailand and South Africa in 2011

Trade in value added (%)	Thailand			South Africa		
	1995	2011	Δ%	1995	2011	Δ%
DVA sent to consumer economies	63.7	45.5	6.3	66.4	54.0	6.7
DVA sent to third economies	12.1	15.4	10.2	20.5	26.5	9.9
DVA re-imported in the country	0.1	0.1	14.6	0.0	0.0	11.2
FVA contents of exports	24.2	39.0	11.8	13.1	19.5	10.8
GVC Participation	54.3			45.9		
Forward Participation	15.4			26.5		
Backward Participation	39.0			19.5		

Source: OECD-WTO database on Trade in Value Added (October 2015)

¹ Backward participation is the linkage where the country imports intermediate products to be used in its exports, whereas forward participation is linkage where the country provides inputs into exports of other countries.

3. METHODOLOGY AND DATA COLLECTION

This study is to evaluate the technical efficiency of Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment in South Africa on regional value chain development. Both quantitative and qualitative analyses are employed. In quantitative aspect, the data envelopment analysis method is applied. In qualitative aspect, the in-depth interview from key informants is used.

3.1 Quantitative method

Data envelopment analysis (DEA) is a non-parametric approach based on a linear programming technique to define production frontiers (Farrell 1957; Charmes *et al.* 1978; Banker *et al.* 1984). It is used to measure the efficiency of decision making units with multiple inputs and outputs. Recently, the DEA method is developed to measure the efficiencies under various conditions e.g. input and output orientation; and different scale assumptions: constant return to scale (CRS), and variable returns to scale (VRS).

In this paper, the output-oriented DEA model under the assumption of variable returns to scale is used to evaluate the output-oriented technical efficiency of Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment in South Africa on regional value chain development during 1995-2011. The estimated model is as follows:

$$\begin{aligned} & \max \phi_k \\ \text{Subject to} & \quad \phi_k Y_{mk} \leq \sum_{i=1}^I \alpha_{ik} Y_{mi} \\ & \quad X_{nk} \geq \sum_{i=1}^I \alpha_{ik} X_{ni} \\ & \quad \sum_{i=1}^I \alpha_{ik} \leq 1 \\ & \quad \alpha_{ik} \geq 0 \end{aligned}$$

where ϕ_k is efficiency score on regional value chain between Thailand and South Africa in year k ($0 \leq \phi \leq 1$). Y_{mi} is output variables for regional value chain m in year i , proxied trade in valued added between Thailand and South Africa (values of domestic value added and foreign value added). X_{ni} is input variables for regional value chain n in year i , including Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment into South Africa. α_{ik} is weighted average of input variables, i is number of years, 1995-2011, m is number of output variables, $m = 1, 2$, and n is number of input variables, $n = 1, 2$. Data are collected from the World Bank's development indicator Database, and the OECD statistics database. The descriptive statistics of these variables are given in Table IV below.

Table IV: Descriptive statistics of the input and output variables (1995-2014)

Acronym	Indicator	Source	Mean	Std. dev.
iit	Intra-industry trade index between Thailand and South Africa (Weighted average)	UNCTAD Stat	0.08	0.03
fdi	Thailand's foreign direct investment to South Africa (Million US\$)	WDI, World Bank	21.43	15.39
dva_th	Domestic value added in gross exports from Thailand to South Africa (Million US\$)	OECD Stat.	662.35	321.91
dva_sa	Domestic value added in gross exports from South Africa to Thailand (Million US\$)	OECD Stat.	687.35	336.66

Note: IIT is calculated by using the Grubel–Lloyd (GL) index (Grubel and Lloyd 1975)

3.2 Qualitative method

Besides, in this paper, a qualitative analysis is conducted to determine the contexts of IIT and FDI on value chain linking Thailand and South Africa using an in-depth interview from nine key informants. Key informants are from public and private sector that are at the very least involved in trade and investment in South Africa. Data is gathered from May to October 2015. Descriptive analysis is used to depict the contexts of trade and investment in South Africa, and the appropriate trade and investment policies for regional value chain.

4. Empirical results

Technical efficiencies of Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment to South Africa on regional value chain are calculated by the output-oriented data envelopment analysis model with the assumption of variable return to scales. The distribution of the total technical and scale efficiency is presented in Table V. The empirical results exhibit that Thailand's IIT and FDI activities to South Africa are identified as technically efficient and performing at the best practice for region value chain improvement in 2011, and the number of efficient years has been increasing in this region from 2009 to 2011. Moreover, scale efficiency in 2011 is about 0.981, that is, Thailand's IIT and FDI to South Africa are performing at the above optimal scale. This means that Thailand and South Africa could increase their technical efficiency on regional value chain by continuing to increase their IIT and FDI.

Table V: Results of output-oriented DEA with variable returns to scale

Year	IIT and FDI			IIT			FDI		
	VRS	CRS	SE	VRS	CRS	SE	VRS	CRS	SE
1995	1.000	1.000	1.000	0.699	0.688	0.984	-	-	-
2000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.929	0.929	-	-	-
2005	0.768	0.764	0.994	0.750	0.749	0.999	1.000	0.535	0.535
2008	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0.878	0.820	0.933
2009	0.825	0.656	0.795	0.825	0.546	0.661	0.797	0.697	0.875
2010	0.999	0.908	0.909	0.999	0.907	0.908	0.916	0.675	0.737
2011	1.000	0.981	0.981	1.000	0.946	0.946	1.000	1.000	1.000

Note: SE = Scale efficiency that is a difference between the technical efficiency under CRS and VRS measured by dividing the VRS technical efficiency by CRS technical efficiency.

According to an in-depth interview, it found that the institutional conditions, central of Africa region, emerging market, and supply chain hub in South Africa are significant factors that facilitate a doing business environment in South Africa. Meanwhile, the economic and infrastructure conditions and economic integration could positively and negatively affect a business value chain. Regarding regional value chain development in Thailand and South Africa, the focus is on dimensions of public and private partnerships, economic integration, and innovation building in trade and investment. A conducive policy framework for trade and investment between Thailand and South Africa is a prerequisite for attracting foreign trade and investment. The efficiency indicators become a lens through which to understand and identify regional value chain development from trade and investment. The framework is a tool for policy makers to pursue strategies that contribute to the regional value chain improvement and to identify gaps which need to be addressed to maximize the positive impact of trade and investment.

Table VI: Policies and measures for regional value chain improvement

Trade and investment framework for regional value chain improvement	
	Policy measures
Public-private partnership dimension	- Establishment of trade and investment data center - Negotiation measure in trade and investment facilitation - Protection measure of investor abroad - Implementation in national strategic plan
Economic integration dimension	- Public and private cooperation in Thailand - Economic integration between Thailand and South Africa - Economic cooperation with the second tier counterpart
Trade and investment innovation dimension	- Building an international business mentoring program - Upgrading an innovation process on trade and investment - Developing demand and supply chain - Financial supporting

The specific policies and measures are similar to those included as recommendations in in-depth interview and assessments of trade and investment environment as carried out by Uttama (2016). They may be summarized as in table VI. There are three dimensional policies and measures for regional value chain improvement.

Firstly, the policies for public-and-private partnerships should be maintained both soft and hard policies. The establishment of trade and investment data center, the negotiation in trade and investment facilitation, the protection of investor abroad, and the implementation in national strategic plan are in place. The trade and investment data center should be responsible to keep data for business decision making (data warehouse), and act as an intermediary to bring the benefits to Thailand and South Africa.

Secondly, the policies on economic integration should be carefully established. It should include public and private cooperation in Thailand e.g. PPP, G2G, B2B; an economic integration between Thailand and South Africa e.g. bilateral trade and investment, free trade area etc.; and an economic cooperation with the second tier counterpart e.g. China, India, Japan and South Korea.

Third, the policies toward innovation building in trade and investment should be set and monitored at the highest level, so that a whole of approach ensures tangibility, certainty, and stability. It should include building an international business mentoring program, upgrading an innovation process on trade and investment, developing the demand and supply chain, and financial supporting.

However, the collaboration between public and private sector of Thailand and South Africa should be performed in order to achieve the effective outcome.

5. Conclusion

This study is to evaluate the technical efficiency toward regional value chain development between Thailand and South Africa. Both quantitative and qualitative analyses are employed. In quantitative aspect, the data envelopment analysis method is applied. The results suggest that enhancing intra-industry trade between Thailand and South Africa and foreign direct investment into South Africa helps to develop a regional value chain. In qualitative aspect, the in-depth interview from key informants is used. It reveals that the institutional factor, central of Africa region, emerging market, and supply chain hub in South Africa are significant factors that assist

to facilitate a value chain development, in dimensions of public and private partnerships, economic integration, and innovation building in trade and investment. At the same time, the economic and infrastructure factors, and economic integration could positively and negatively affect the trade and investment value chain.

References

- Azmeh, S. and Nadvi, K. (2014) "Asian firms and the restructuring of global value chains" *International Business Review* **23**, 708-717.
- Banker, R. D., Charnes, A. and Cooper, W. W. (1984) "Some Models for Estimating Technical and Scale Inefficiencies in Data Envelopment Analysis" *Management Science* **30(9)**, 1078-1092.
- Beugelsdijk, S., Pedersen, T. and Petersen, B. (2009) "Is there a trend towards global value chain specialization? - An examination of cross border sales of US foreign affiliates" *Journal of International Management* **15(2)**, 126-141.
- Charnes, A., Cooper, W. W. and Rhodes, E. (1978) "Measuring the efficiency of decision making units" *European Journal of Operational Research* **2(6)**, 429-444.
- Chiu, Y., Huang, C. and Ma, C.-M. (2011) "Assessment of China transit and economic efficiencies in a modified value-chains DEA model" *European Journal of Operational Research* **209(2)**, 95-103.
- Dallas, M.P. (2014) "Manufacturing Paradoxes: Foreign Ownership, Governance, and Value Chains in China's Light Industries" *World Development* **57**, 47-62.
- Ferrell, M. J. (1957) "The measurement of productive efficiency" *Journal of the Royal Statistical Society* **120 (3)**, 253-281.
- Fessehaie, J. (2012) "What determines the breadth and depth of Zambia's backward linkages to copper mining? The role of public policy and value chain dynamics" *Resources Policy* **37(4)**, 443-451.
- Grubel, H. and Lloyd, P. (1975) *Intra-industry Trade: The Theory and Measurement of International Trade in Differentiated Products*, Wiley: New York.
- IDE-JETRO and WTO (2011) *Trade patterns and global value chains in East Asia: From trade in goods to trade in tasks*, World Trade Organization: Switzerland.
- OECD (2016) OECD Stat. Database. Available at <https://stats.oecd.org>.
- Purnomo, H., Guizol, P. and Muhtaman, D.R. (2009) "Governing the teak furniture business: A global value chain system dynamic modelling approach" *Environmental Modelling & Software* **24**, 1391-1401.
- Roper, S. and Arvanitis, S. (2012) "From knowledge to added value: A comparative, panel-data analysis of the innovation value chain in Irish and Swiss manufacturing firms" *Research Policy* **41**, 1093-1106.
- Suder, G., Liesch, P.W., Inomata, S., Mihailova, I. and Meng, B. (2015) "The evolving geography of production hubs and regional value chains across East Asia: Trade in value-added" *Journal of World Business* **50(3)**, 404-416.
- Tran, N., Bailey, C., Wilson, N. and Phillips, M. (2013) "Governance of Global Value Chains in Response to Food Safety and Certification Standards: The Case of Shrimp from Vietnam" *World Development* **45**, 325-336.
- UNCTAD (2016) UNCTAD Stat. Database. Available at <http://unctadstat.unctad.org>

Uttama, N. P. (2016) “Determinants of Thailand’s Intra-Industry Trade and Foreign Direct Investment in South Africa for Regional Value Chain Development” Research report: Thailand Research Fund

World Bank (2016) World Development Indicator. Available at <http://databank.worldbank.org>

บทคัดย่อการเสนอผลงานแบบบรรยาย

“นักวิจัยรุ่นใหม่ พบเมธีวิจัยอาวุโส สกว.” ครั้งที่ 15

Physical Sciences | Biological Sciences
Engineering Sciences | Humanities and Social Sciences

วันที่ 6-8 มกราคม พ.ศ. 2559

ณ โรงแรมเดอะรีเจ้นท์ ชะอำ บีช รีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
The Thailand Research Fund

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
Office of the Higher Education Commission

Enhancing Thailand's Intra-industry Trade and Foreign Direct Investment in South Africa to Develop Regional Value Chain

Uttama, N.*

Economics Program, School of Management, Mae Fah Luang University, Chiang Rai 57100, Thailand

Abstract

The model for trade and investment development now focuses on a value chain creation and development in the region. This paper examines the determinants of Thailand's intra-industry trade and outward foreign direct investment into South Africa to develop regional value chain. Using panel data regression with fixed and random effect model on annual data, the empirical findings reveal that exchange rate and current account have a positive and significant impact on the intra-industry trade between Thailand and South Africa. Meanwhile, import tariffs and air transport have a positive and significant impact on outward foreign direct investment of Thailand into South Africa. However, economic growth, trade openness, interest rate, inflation rate, rules and regulation enforcement showed significantly negative results. Evidently, these significant factors help to facilitate a value chain development, in dimensions of trade and investment liberalization, facilitation, and promotion, and regional infrastructure development. The results imply that in enhancing Thailand's intra-industry trade and foreign direct investment into South Africa, governments should pay attention to their macroeconomic and logistics policies to strengthen country's competitiveness in the world. Moreover, they should also accelerate the establishment of economic integration agreement between Thailand and South Africa to develop a regional value chain.

Keywords: intra-industry trade, foreign direct investment, regional value chain

*Corresponding author.
Tel.: 0-5391-6680; Fax: 0-5391-6694
E-mail: nathapornpan@mfu.ac.th

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
Mae Fah Luang University

ปัจจัยกำหนดการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของ
ไทยในประเทศแอฟริกาใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

ณัฐพรพรณ อุดมา
สำนักงานเศรษฐกิจชายแดนและโลจิสติกส์
สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

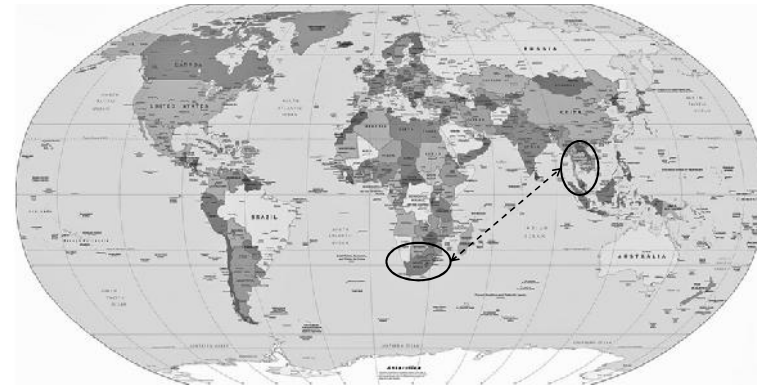

ประเด็นการนำเสนอ

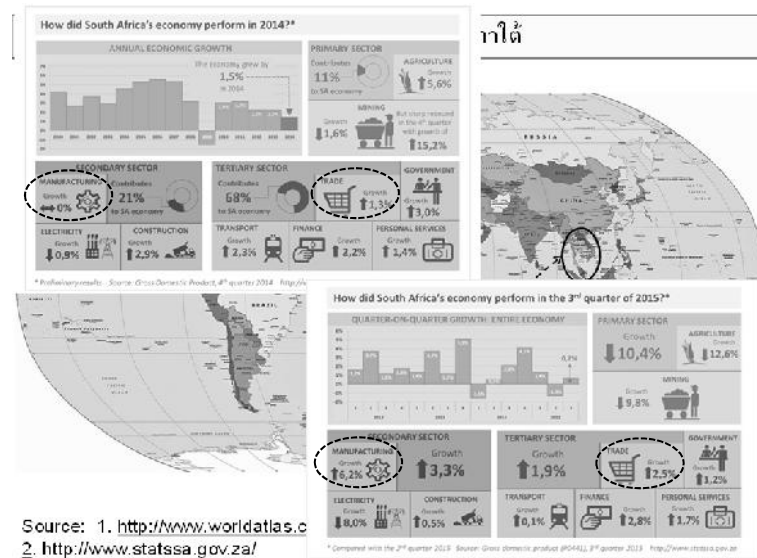
1. สภาพเศรษฐกิจแอฟริกาใต้ และความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศไทย
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา วิธีการศึกษา และผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะทางนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

สภาพเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้

Source: 1. <http://www.worldatlas.com/worldmaps/worldpoliticalallarge.jpg>
2. <http://www.statssa.gov.za/>

สภาพเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้

<http://www.sa-venues.com/maps/south-africa-provinces.htm>

9 provinces:

1. The Eastern Cape
2. The Free State
3. Gauteng
4. KwaZulu-Natal
5. Limpopo
6. Mpumalanga
7. The Northern Cape
8. North West
9. The Western Cape

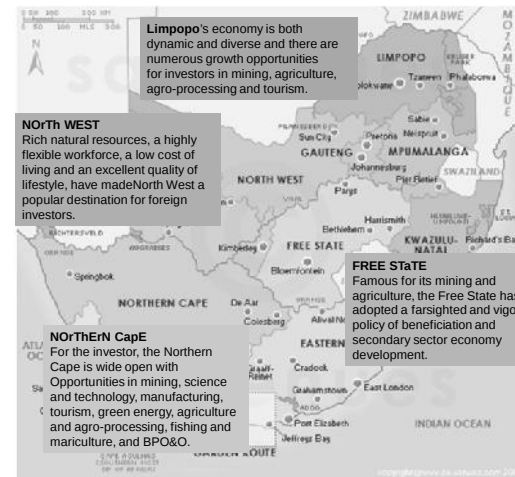
เมืองหลวง

เคปทาวน์ (ทางฝ่ายนิติบัญญัติ)

พริทอเรีย (ทางฝ่ายบริหาร)

บลูมฟอนเทน (ทางฝ่ายศาล)

สภาพเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้

<http://www.sa-venues.com/maps/south-africa-provinces.htm>

9 provinces:

1. The Eastern Cape
2. The Free State
3. Gauteng
4. KwaZulu-Natal
5. Limpopo
6. Mpumalanga
7. The Northern Cape
8. North West
9. The Western Cape

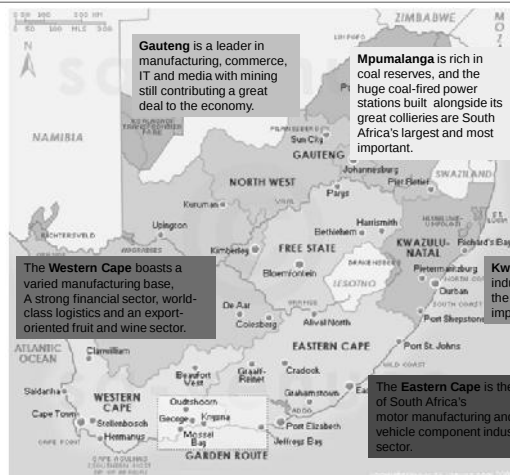
เมืองหลวง

เคปทาวน์ (ทางฝ่ายนิติบัญญัติ)

พริทอเรีย (ทางฝ่ายบริหาร)

บลูมฟอนเทน (ทางฝ่ายศาล)

สภาพเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้

<http://www.sa-venues.com/maps/south-africa-provinces.htm>

9 provinces:

1. The Eastern Cape
2. The Free State
3. Gauteng
4. KwaZulu-Natal
5. Limpopo
6. Mpumalanga
7. The Northern Cape
8. North West
9. The Western Cape

เมืองหลวง

เคปทาวน์ (ทางฝ่ายนิติบัญญัติ)

พริทอเรีย (ทางฝ่ายบริหาร)

บลูมฟอนเทน (ทางฝ่ายศาล)

ข่าวสารการค้าการลงทุนของแอฟริกาใต้

Chinese boost for South African auto manufacturing

2 December 2015

As fellow members of the BRICS association of emerging economies along with Brazil, Russia and India, the relationship between China and South Africa (and indeed, the rest of Africa) is an important one.

The Forum on China-Africa Co-operation (FOCAC) is an institutional vehicle for political, economic and cultural interaction between China and Africa; the summit is expected to mark a qualitative shift in those relations.

ที่มา <http://www.southafrica.info/business/Chinese-auto-manufacturing-021215.htm#>. Voys2vl97IU

ข่าวสารการค้าการลงทุนของแอฟริกาใต้

สองกลยุทธ์จีนบุกเมืองแร่เหล็กในแอฟริกา

การสร้างไมตรีใจระหว่างผู้เข้าไปลงทุนกับชาวท้องถิ่นเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ใช้ในการบุกธุรกิจเหมืองแร่ในดินแดนแอฟริกา นับว่าน่าสนใจไม่น้อยสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการพิชิตตลาดต่างประเทศ

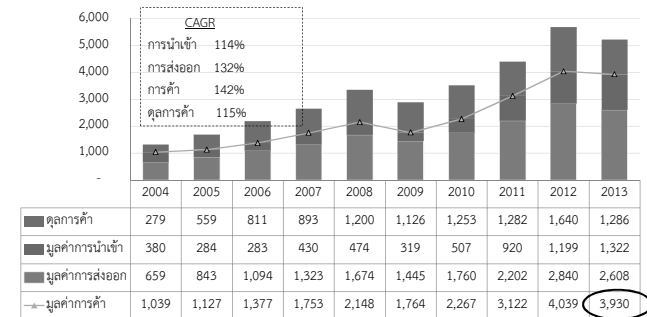
เมื่อเร็ว ๆ นี้ บริษัทจีนได้เข้าซื้อกิจการเหมืองแร่เหล็กในทวีปแอฟริกาที่อยู่ในภาวะตกต่ำ นาย Henry Tugendhat จาก Institute of Development Studies วิเคราะห์ว่าบริษัทจีนใช้กลยุทธ์ 'stick-at-it' ที่สร้างความน่าเชื่อถือและสร้างความไว้วางใจจากชาวท้องถิ่น โดยการแสดง "น้ำใจ" ยินยอมเข้ามาอุ้มอุตสาหกรรมสำคัญภายในทวีปในช่วงวิกฤต

บริษัท African Minerals เจ้าของเหมืองเหล็กที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของทวีป ในเมือง Tonkolili ประเทศเซียร์ราลีโอน ประกาศปิดเหมืองหลังต้องเผชิญกับสถานการณ์ราคาแร่เหล็กตกต่ำและการแพร่ระบาดของเชื้ออีโบล่า ในสถานการณ์เช่นนี้คงไม่มีใครคิดอยากจะซื้อกิจการเหมืองเหล็กนี้ต่อ แต่บริษัทของรัฐบาลจีน 'Shandong Iron and Steel Group' กลับซื้อเหมืองดังกล่าวในเดือนเมษายนที่ผ่านมา

นอกจากบริษัทของรัฐบาลจีนแล้ว บริษัท Hebei Iron and Steel Group เป็นอีกบริษัทหนึ่งที่เคยโอเวอร์บริษัทเหล็กสำคัญชาติสวิส แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของจีนที่เริ่มคืบคลานเข้าไปในอุตสาหกรรมแร่เหล็กทวีปแอฟริกา

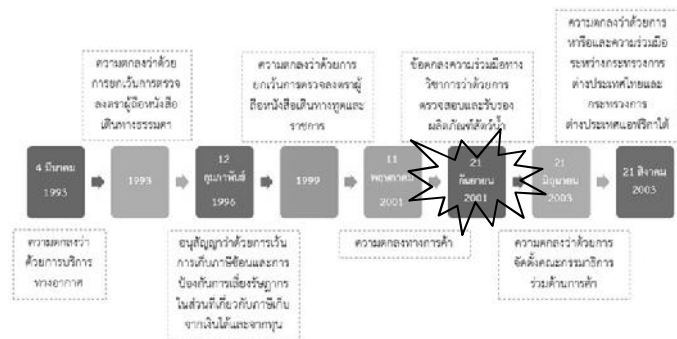
ที่มา <http://www.thaibiz.net/th/knowledge/19975/>

ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างแอฟริกาใต้และไทย

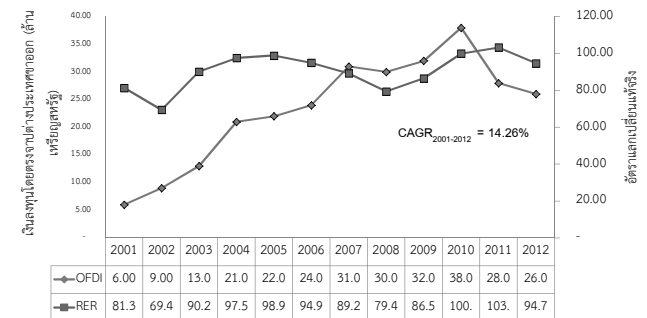
- สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังแอฟริกาใต้มาก ได้แก่ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ข้าว ปลา และผลิตภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป และ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ
- สินค้าที่นำเข้าจากแอฟริกาใต้มาก ได้แก่ ทองคำ อลูมิเนียม ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กกล้า เจือ เบียร์กระด้างและเศษกระด้าง เคมีภัณฑ์ เครื่องเพชรพลอย และอัญมณี ถ่านหิน และเหล็ก

ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างแอฟริกาใต้และไทย

- ความตกลงร่วมมือด้านการค้าได้เริ่มในปี 2001 และขยายความร่วมมือด้วยการทำความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมด้านการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-แอฟริกาใต้ ในปี 2003
- ไทยและแอฟริกาใต้มีกำหนดเพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกันผ่านการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (JTC) ไทย-แอฟริกาใต้

ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างแอฟริกาใต้และไทย

"...ธุรกิจไทยลงทุนในแอฟริกาใต้ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและเล็กได้แก่ ธุรกิจอาหารและสปาซึ่งมีจำนวนกว่า 100-150 ร้าน ปัจจุบัน บริษัทชั้นนำของไทยให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในแอฟริกาใต้มากขึ้น เช่น บริษัทซีพีอินเตอร์เทรดจำกัด (อาหารแปรรูป) ซึ่งเปิดทำการในลักษณะตัวแทนการค้า (Trading Company) และบริษัทในเครืออิตัล-ไทย (ธุรกิจโรงแรมและสนามบิน) นอกจากนี้อุตสาหกรรมผลิตสีสำหรับใช้กับถนนของไทยได้เปิดดำเนินการที่เมืองเคอร์บันแอฟริกาใต้ ซึ่งถือเป็นโรงงานอุตสาหกรรมแรกของไทยที่เปิดในภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้."

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย (2557)

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ทางการค้าและการลงทุนและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
3. เพื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจากการเปลี่ยนแปลงการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
4. เพื่อเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค

แนวคิดทางทฤษฎี

ทฤษฎีการค้า	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	แนวคิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า
ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Theory) หรือนิยมเรียกว่า OLI paradigm	แนวคิดห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งทางการค้าและการลงทุน
กรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้าและการลงทุนของไทยในแอฟริกาใต้:		
ทฤษฎีเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)	1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 2. ปัจจัยด้านการเงิน	
ทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยการผลิต (Theory of Factor Proportions)	3. ปัจจัยด้านนโยบายและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	
ทฤษฎีสมัยใหม่ (New Trade Theory)	4. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน	
ทฤษฎีเศรษฐกิจภูมิศาสตร์ (economic geography)	5. ปัจจัยด้านการเมือง	
	(Knowledge-capital model)	
	ทฤษฎีการเจริญเติบโตภายใน (Endogenous Growth Theory)	

แนวคิดทางทฤษฎี

ทฤษฎีการค้า	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	แนวคิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า
ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Theory) หรือนิยมเรียกว่า OLI paradigm	แนวคิดห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งทางการค้าและการลงทุน
ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวนอน (Theory of Horizontal FDI)	
ทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยการผลิต (Theory of Factor Proportions)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวตั้ง (Theory of Vertical FDI)	
ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ (New Trade Theory)	ทฤษฎีแบบจำลองทุนทางความรู้ (Knowledge-capital model)	
ทฤษฎีเศรษฐกิจภูมิศาสตร์ (economic geography)	ทฤษฎีการเจริญเติบโตภายใน (Endogenous Growth Theory)	

แนวคิดทางทฤษฎี

ทฤษฎีการค้า	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	แนวคิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า
ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Theory) หรือนิยมเรียกว่า OLI paradigm	แนวคิดห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งทางการค้าและการลงทุนร่วมกับกรอบนโยบายการลงทุนเพื่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจ (UNCTAD, 2012)
ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวนอน (Theory of Horizontal FDI)	
ทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยการผลิต (Theory of Factor Proportions)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแนวตั้ง (Theory of Vertical FDI)	
ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ (New Trade Theory)	ทฤษฎีแบบจำลองทุนทางความรู้ (Knowledge-capital model)	
ทฤษฎีเศรษฐกิจภูมิศาสตร์ (economic geography)	ทฤษฎีการเจริญเติบโตภายใน (Endogenous Growth Theory)	

แนวคิดทางทฤษฎี		
ทฤษฎีการค้า	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	แนวคิดการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า
ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage)	ทฤษฎีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ (Eclectic Theory) หรือทฤษฎีการรวมแนวคิดในการศึกษาแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค:	แนวคิดห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งทางการค้าและการลงทุน
ทฤษฎีเปรียบเทียบ (Theory of Factor Proportions)	ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ (New Trade Theory)	ร่วมกับกรอบนโยบายการลงทุนเพื่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจ (UNCTAD, 2012)
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ภูมิศาสตร์ (economic geography)	ทฤษฎีการเจริญเติบโตภายใน (Endogenous Growth Theory)	

กรอบการศึกษา		
ประเด็นการศึกษา	วิธีการศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
1. วิเคราะห์ความเชื่อมโยงทางการค้าการลงทุนของไทยกับแอฟริกาใต้	การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	Revealed comparative advantage (RCA) Intra-industry Trade index (IIT) Outward FDI performance
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก	การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยวิธี Panel Data Model Analysis	วิธีการวิเคราะห์แบบ Fixed effect model และ random effect model ร่วมกับการทดสอบข้อมูล
3. ประเมินศักยภาพของการค้าการลงทุนไทยในแอฟริกาใต้	การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	วิธีการข้อมูลโอบล้อม (Data Envelopment Analysis : DEA)
4. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค	การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ	การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา		
ประเด็นการศึกษา	ประเภทข้อมูล	แหล่งข้อมูล
1. ความเชื่อมโยงทางการค้าการลงทุนของไทยกับแอฟริกาใต้	ข้อมูลทุติยภูมิ	UNCTAD Stat World Development Indicators
2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก	ข้อมูลทุติยภูมิ	South African Reserve Bank International country risk guide (ICRG) ระหว่างปี 1995-2014
3. ศักยภาพของการค้าการลงทุนไทยในแอฟริกาใต้	ข้อมูลทุติยภูมิ	
4. แนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาค	ข้อมูลปฐมภูมิ และ ข้อมูลทุติยภูมิ	การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐเอกชน และผู้ประกอบการค้าและลงทุนในแอฟริกาใต้ จำนวน 9 ราย การสังเกตการณ์และหารือกับผู้เข้าร่วมการศึกษาชุดงาน "การสำรวจโอกาสการลงทุนในแอฟริกาใต้จัดโดย BOI"

ผลการศึกษา: ความสัมพันธ์การค้าการลงทุนของไทยกับแอฟริกาใต้

1. ความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของไทยในตลาดแอฟริกาใต้ ด้วยดัชนีชี้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

$$= \frac{\frac{X_{ij}}{X_i}}{\frac{X_{kj}}{X_k}}$$

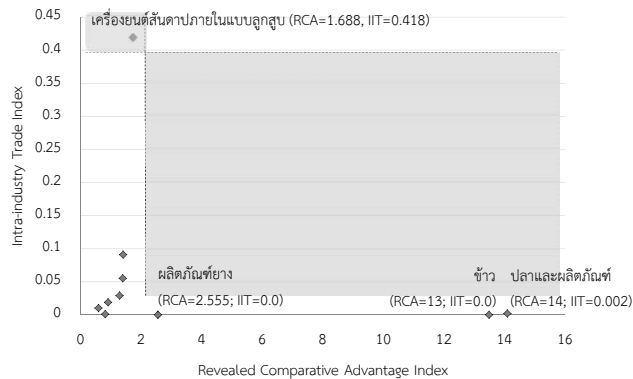
ลำดับ	สินค้าส่งออกของไทยไปยังแอฟริกาใต้	RCA ของไทย	ลำดับ	สินค้าส่งออกของแอฟริกาใต้ไปยังไทย	RCA ของแอฟริกาใต้
1	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	1.395	1	ทองคำ	3.188
2	ข้าว	13.496	2	ผลิตภัณฑ์อัญมณี	2.555
3	ปลาและผลิตภัณฑ์	14.101	3	ผลิตภัณฑ์แร่รัตนชาติด้วยเหล็กกล้าเจือ	1.867
4	น้ำมันสำเร็จรูป	0.907	4	เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ	2.570
5	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	0.597	5	เคมีภัณฑ์	0.747
6	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ	1.688	6	เครื่องเพชรพลอย และอัญมณี	3.330
7	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	0.810	7	ถ่านหิน	7.868
8	ผลิตภัณฑ์จากโลหะสามัญ	1.403	8	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	19.261
9	ผลิตภัณฑ์ยาง	2.555	9	เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	2.157
10	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	1.288	10	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ	0.592

ผลการศึกษา: ความสัมพันธ์การค้าการลงทุนของไทยกับแอฟริกาใต้

2. การค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน ด้วยดัชนีชี้วัด Intra-industry trade(IIT)

$$IIT = \frac{(\sum_{i=1}^n X_{ii}) - \frac{(\sum_{i=1}^n X_i)^2}{\sum_{i=1}^n X_i}}{\sum_{i=1}^n X_i} = 1 - \frac{(\sum_{i=1}^n X_i)^2}{\sum_{i=1}^n X_i^2} ; 0 \leq IIT \leq 1$$

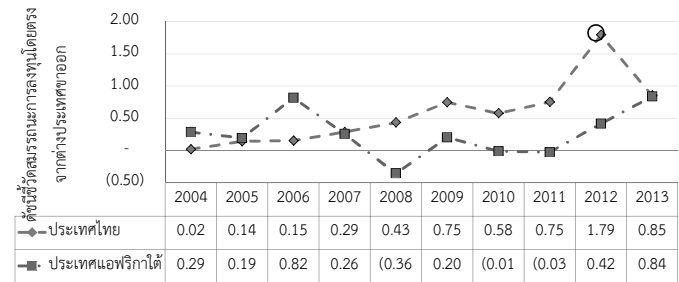
ลำดับ	สินค้าที่มีการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน	IIT
1	เครื่องมือที่ใช้งานด้วยมือและด้วยเครื่องจักร	0.952
2	เครื่องจักรกลอื่นๆสำหรับงานเฉพาะ	0.941
3	เสื้อผ้าที่ใช้แล้วและของที่ใช้แล้วทำด้วยสิ่งทอ	0.918
4	รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง	0.915
5	เคมีภัณฑ์ประเภทอินทรีย์	0.875
6	กาแฟและสารที่ใช้ทดแทนกาแฟ	0.866
7	เครื่องสูบลม เครื่องอัดก๊าซ และพัดลม	0.864
8	เครื่องพิมพ์ เครื่องเข้าเล่ม และอุปกรณ์	0.827
9	สารประกอบที่ไม่มีธาตุคาร์บอนเป็นองค์ประกอบ	0.815
10	สารสกัดจากสัตว์	0.804

กลุ่มที่ 1 RCA สูง แต่ IIT ต่ำ หากไทยต้องการขยายตลาดการค้าไปยังแอฟริกาใต้ ภาครัฐและภาคเอกชนควรเน้นส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออกในสินค้าดังกล่าว และมุ่งเน้นการค้าในรูปแบบการค้าระหว่างอุตสาหกรรมเป็นหลัก	กลุ่มที่ 2 RCA ต่ำ แต่ IIT ปานกลาง การส่งเสริมการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันให้มากขึ้น และหรือการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของภาคเอกชนของไทยในแอฟริกาใต้ อาจทำให้เกิดการยกระดับการค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันให้สูงขึ้น นำไปสู่การประหยัดต่อขนาดของการผลิตของประเทศทั้งสอง และการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค
---	--

ผลการศึกษา: ความสัมพันธ์การค้าการลงทุนของไทยกับแอฟริกาใต้

3. สมรรถนะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออก (สัดส่วนเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกของประเทศหนึ่งต่อเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศขาออกทั้งหมดของโลก โดยเปรียบเทียบกับสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นของโลก)

ผลการศึกษา: การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้าและการลงทุนของไทยในแอฟริกาใต้

$$IIT_{it} = \beta_0 + \beta_1 ECON_{it} + \beta_2 FIN_{it} + \beta_3 POL_{it} + \beta_4 POLI_{it} + \beta_5 INFRA_{it} + u_{it}$$

$$FDI_{it} = \beta_0 + \beta_1 ECON_{it} + \beta_2 FIN_{it} + \beta_3 POL_{it} + \beta_4 POLI_{it} + \beta_5 INFRA_{it} + u_{it}$$

ปัจจัย	ตัวแปรย่อยที่มีความนิ่งของข้อมูล (Stationary)
เศรษฐกิจ	อัตราการเติบโตมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (GDPGWT) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้นโดยเปรียบเทียบ (RGDP) อัตราการเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDIGWT) จำนวนแรงงาน (LAB) และอัตราการเปิดประเทศ (OPEN)
การเงิน	อัตราแลกเปลี่ยน (RER) อัตราเงินเฟ้อ (INF) ดัชนีชี้วัดมูลค่าหุ้นที่เปลี่ยนแปลงด้วย S&P Global Equity Index (SP) และดัชนีดัชนีเสถียร (CA)
นโยบาย	นโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (NPOLI) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้ (REI)
การเมือง	การปราศจากความรุนแรงและการก่อการร้าย (PSTA) การบังคับใช้กฎหมาย (LAW) และการควบคุมการคอร์รัปชัน (COR)
โครงสร้างพื้นฐาน	ปริมาณการขนส่งทางอากาศ (AIR)

ผลการศึกษา: การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้าและการลงทุนของไทยในแอฟริกาใต้

การทดสอบ	แบบจำลอง IIT	แบบจำลอง FDI
Normality test	มีการกระจายของข้อมูลปกติ	มีการกระจายของข้อมูลปกติ
Multicollinearity test	ไม่มีปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น	ไม่มีปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น
Heteroskedasticity test	ไม่มีปัญหาความไม่คงที่ของค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน	ไม่มีปัญหาความไม่คงที่ของค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน
Hausman's specification test	Fixed Effect Model	Random Effect Model
	แบบจำลอง IIT	แบบจำลอง FDI
R-square	0.40	0.83
Significant variables	อัตราแลกเปลี่ยน ดุลบัญชีเดินสะพัด	การเติบโตของ GDP การเปิดประเทศ อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ การบังคับใช้กฎหมาย อัตราภาษีนำเข้า ปริมาณการขนส่งทางอากาศ

ผลการศึกษา: การประเมินการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าจากการค้าการลงทุน

การประเมินระดับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคด้วยวิธีการข้อมูลโอบล้อม (DEA) ตัวแปรปัจจัยการผลิต (Inputs) ได้แก่ IIT และ FDI ตัวแปรผลผลิต (Outputs) ได้แก่มูลค่าการค้าสินค้าที่เพิ่มมูลค่า (Trade in Valued Added: TIVA) ระหว่างไทยและแอฟริกาใต้

ปี	TIVA ไทยและแอฟริกาใต้		TIVA ไทย		TIVA แอฟริกาใต้	
	ค่าประสิทธิภาพ*	ผลลัพธ์	ค่าประสิทธิภาพ*	ผลลัพธ์	ค่าประสิทธิภาพ*	ผลลัพธ์
2000	0.9787	-	0.9239	-	0.4688	-
2005	0.7316	-	0.7131	-	0.2708	-
2008	1.0000	Yes	1.0000	Yes	0.2812	-
2009	1.0000	Yes	1.0000	Yes	1.0000	Yes

ค่าคะแนนประสิทธิภาพการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคเท่ากับ 1 หมายถึง ปีที่มีการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคจาก IIT และ OFDI อยู่บนขอบเขตของความมีประสิทธิภาพ ขณะที่ค่าคะแนนที่ต่ำกว่า 1 จะสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ

สรุปว่า ไทยและแอฟริกาใต้มีระดับการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของภูมิภาคตามการเติบโตของ IIT และ OFDI อย่างมีประสิทธิภาพ

**ผลการศึกษา: การวิเคราะห์บริบทการค้าเงินธุรกิจในแอฟริกาใต้
เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการนำเข้าส่งออกและนักลงทุนของไทยในประเทศแอฟริกาใต้ รวม 9 ราย

ลำดับ	ประเภท	กลุ่มธุรกิจ	หน่วยงาน
1	ภาครัฐ	-	South African Embassy: Thailand
2	ภาคเอกชน	-	South African-Thai Chamber of Commerce
3	นักลงทุน	ธุรกิจชิ้นส่วนยานยนต์	Thai Nam Vynide Plastic (PTY) Ltd., Somerest West, Cape Town, South Africa และ Thai Nam Plastic (Public) Co., Ltd.
4	นักลงทุน	ธุรกิจค้าปลีกค้าส่งสินค้าอุปโภคบริโภค	Passpost International Traders, Port Elizabeth, Eastern Cape, South Africa
5	นักลงทุน	ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์	บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
6	นักลงทุน	ธุรกิจชิ้นส่วนยานยนต์	บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
7	Trader	ธุรกิจค้าปลีกค้าส่งสินค้าเกษตรและอาหาร	T group Alliance Vo., Ltd., Thai Export 1980 Co., Ltd., Thai Foods and Beverages Co., Ltd., T Center International Co., Ltd.
8	Trader	ธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับ	สมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ
9	Trader	ธุรกิจเครื่องใช้ในครัวเรือน	บริษัทศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด(มหาชน)

**ผลการศึกษา: การวิเคราะห์บริบทการค้าเงินธุรกิจในแอฟริกาใต้
เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้**

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าไปดำเนินธุรกิจการค้าการลงทุนกับแอฟริกาใต้

ปัจจัย	รายละเอียด
เศรษฐกิจ	ขนาดของตลาด การอยู่ใกล้ท่าเรือและตลาดกระจายสินค้า และทักษะและระดับฝีมือแรงงาน
การเงิน	ความพร้อมของระบบการเงินธนาคาร รูปแบบบริการทางการเงินที่หลากหลาย และความมีเสถียรภาพของค่าเงินแรนด์
นโยบายและความร่วมมือทางเศก.	นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแอฟริกาใต้ (National Development Plan 2030) สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน กฎระเบียบและการสนับสนุนการค้าเงินธุรกิจต่างชาติ และการสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วนการค้าเงินธุรกิจภายในประเทศ
โครงสร้างพื้นฐาน	ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางคมนาคม สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า น้ำประปา) เทคโนโลยีสื่อสาร (โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต ICT ฯลฯ) และพื้นที่ลงทุนหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการศึกษา: การวิเคราะห์บริบทการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้
เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้

2. ความได้เปรียบเสียเปรียบในการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้

ความได้เปรียบ	ความเสียเปรียบ
• การเป็นประเทศศูนย์กลางในภูมิภาคแอฟริกาใต้และภูมิภาคแอฟริกา	• ปัญหาการนัดหยุดงานและการชุมนุม
• การเป็นประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging market)	• การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ กฎระเบียบของการเข้ามาทำงานในแอฟริกาใต้ และปัญหาด้านไฟฟ้าดับ
• ความเชื่อมโยงการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain)	• ระบบการเงินที่ไม่หลากหลาย อัตราแลกเปลี่ยนที่มีความผันผวน และการไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงิน

ผลการศึกษา: การวิเคราะห์บริบทการดำเนินธุรกิจในแอฟริกาใต้
เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าระหว่างไทยและแอฟริกาใต้

3. ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐในการสนับสนุนการทำธุรกิจในแอฟริกาใต้
- 1) การจัดตั้งหน่วยงานในไทยเพื่อให้ข้อมูลและความช่วยเหลือนักลงทุนไทยที่สนใจไปลงทุนแอฟริกาใต้
 - 2) การสนับสนุนทางการเงินกับนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ : การจัดหาแหล่งเงินทุน การให้เงินกู้ และการค้ำประกันเงินกู้กับภาคธุรกิจ
 - 3) การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและภาคเอกชนไทยในการดำเนินธุรกิจในประเทศแอฟริกาใต้
 - 4) การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและแอฟริกาใต้
 - 5) การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่ค้าของแอฟริกาใต้ (เช่น จีน)
 - 6) การสนับสนุนแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการลงทุน (Innovative Investment)
 - 7) การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการผลิตและการบริโภคอย่างเป็นรูปธรรม
 - 8) การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ของนโยบายระหว่างประเทศ

THANK YOU
 FOR YOUR KIND ATTENTION

"I wish to express my gratitude to Thailand Research Fund (TRF) and Mae Fah Luang University for their supports to this research project."

Nathapornpan Uttama
 Mae Fah Luang University
 Thailand

